
MUSÉUM
REGIUM

MUSEUM REGIUM
SEU
CATALOGUS
Rerum tam naturalium, quàm artificialium,
QUÆ
IN BASILICA BIBLIOTHECÆ
AUGUSTISSIMI DANIÆ NORVEGIÆq;
MONARCHÆ
CHRISTIANI QVINTI
Hafniæ aſſervantur,
Deſcriptus
Ab

OLIGERO JACOBÆO,
Med. & Phil. Prof. Regio.

CUM PRIVILEGIO.

HAFNIÆ,
Literis Reg. Celſ. Typogr. JOACHIM SCHMETGEN,
ANNO M. DC. XCVI.

SUMMA PRIVILEGII.

Leopoldus Divinâ favente Clementiâ Electus Romanorum Imperator, Semper Augustus, Germaniæ, Hungariæ, Bohemiæ &c. Rex, Privilegio singulari sanxit, ne qvis intra sacri Romani Imperii regnorumque ac ditionum hæreditariarum fines Muséum hoc Regium intra qvindecim annos à die perfectæ primæ editionis, sive in toto sive in parte mutatisve titulis, qvocunqve modo & formâ id fiat, recudere aut aliò recudendum dare, adducere, vendere vel distrahere apertè vel occultè præsumat, citra voluntatem OLIGERI JACOBÆI ejusve hæredum vel Substituti. Qvi secus fecerit, librorum confiscatione & pœnis qvæ latiùs in diplomate continentur, mulctabitur.

Wiennæ die 13. Maj. 1695.

Auguſtisſimo Monarchæ
CHRISTIANO QVINTO,
REGI HÆREDITARIO
DANIÆ, NORVEGIÆ, VANDALORUM
GOTHORUMQVE,
DUCI
SLESVICI, HOLSATIÆ, STORMARIÆ
ET DITHMARSIÆ,
COMITI
IN OLDENBORG ET DELMENHORST;
STUPENDA NATURÆ ARTISQVE OPERA
MUSEO REGIO INCLUSA,
QVÆ
MISSA PER IMMENSA TERRARUM, PER PROFUNDA PELAGI, INDAGINE
VEL IN BOREO ORBE
TELLUS PATRIA SUPPEDITAVIT,
VEL AB OCEANO UTROQVE, AB ORTU SOLIS
AB OCCASU HESPERIO
COLLECTA
VELUT TRIBUTARIUS MISIT ORBIS PEREGRINUS,
QVI
MUMIAS PYRAMIDUM ÆGYPTI,
CROCODILOS ET HIPPOPOTAMOS NILI,
OSTREA MARIS PERSICI,
GEMMAS ET IDOLA INDIÆ,
PORCELLANAM CHINÆ, PICTURAS JAPONIÆ,

MARMORA ET ANTIQVITATES ITALIÆ,
INNUMERA BELGII. GALLIÆ, GERMANIÆ, HUNGARIÆ
E DISJUNCTIS LATÈ SEDIBUS
IN UNO JAM DANIÆ GAZOPHYLACIO
CONJUNCTA MIRATUR,
PIO OBSEQVIO, SUBMISSO CALAMO
DESCRIPTA
HUMILLIMÈ OFFERT
ET
JUNCTIS CUM ORBE BOREALI VOTIS
PATRIÆ PATRI
PIO, FELICI, INVICTO
PERPETUUM IN OSTRO ET DIADEMATE
SPLENDOREM,
FIRMUM IN DOMO REGNATRICE ROBUR,
VITAM IN TERRIS COELO COÆVAM
INTIMÈ EXOPTAT

SACRÆ REG: MAJESTATIS

Devotisſimus Subditus

OLIG. JACOBÆUS.

LECTORI S.

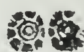
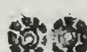

Heatro Orbis publico Muséum Regium *se sistit, breviter descriptum, & sidere felici, jubente sic sacrâ Regiâ Majestate, prælis impressum. Vastum penè Orbem, & qvicqvid vel produxit natura fœcundior, vel excogitavit ars subtilior, ambitu suo claudit, res plurimas ostentans, qvæ à vulgi observatione remotæ omnium in se oculos convertunt. Qvemadmodum enim vim auri ingentem mercesq; alias insignes Salomoni sapientissimo Regnum Ophir olim suppeditavit, ita modò non dispari Regi nostro clementissimo, redivivo in septentrione Salomoni, res varias pretiosas ab utroq; solis termino Orbis universus subministravit, & in Augustum hoc sapientiæ domicilium ac velut Capitolium æternitatis certatim contulit. Est qvippe in confessò, Reges ac Principes aliosq;, qvi spiritu heroico calent, naturæ artisq; studia, qvæ basilicas ipsas ac palatia intrant, sæpius excoluisse, ipsumq; Salomonem, præter opes immensas, eam à DEo adeptum fuisse sapientiam, ut recondita qvoq; naturæ perspexerit, & de cedro Libani ad hyssopum usq; è pariete egredientem disseruerit. Augustum, qvod rariora hæc servat, Palatium structuræ inprimis magnificentiâ superbit, & immensos illos rerum thesauros per conclavia octo in classes seriemq; ordinatam distinctos exhibet. Conclave primum varia ex homine desumpta, item qvadrupedes, aves, pisces, conchylia, plantarum arborumq; partes, lapides, terras, metalla & mineralia monstrat. Secundum res varias artificiales ex auro, argento, ære, ferro, ligno, ebore, unicornu, succino elaboratas, & qvicqvid laboribus manuariis egregium est, omnibusq; vel Phidiæ & Praxitelis, vel Lysippi & Polycleti artificiis majus. Tertium varia armorum & vestimentorum genera, vasa, utensilia & res alias innumeras ex Indiâ utrâq;, Chinâ, Japoniâ, Turciâ, Tartaria, & totô ferè divisis Orbe Grönlandiâ & Islandia, Insulisq; Feröensibus allatas. Qvartum Optica & Mechanica, ab ingeniis sagacissimis effecta, & Antiqvitatum variarum spolia qvæsitissima, à temporis edacis jam tuta injuriis. Qvintum præter picturas varias Principum & Magnatum, ac res pretiosas innumeras, Reges, Reginasq; ac Heroes varios illustres artificiô plasticô ita efformatos exhibet, ut vivis ac spirantibus simillimi videantur. Sextum & septimum picturas rerum variarum elegantissimas monstrant, qvarum hîc ubertas tanta, ut parietes totos velut peristromata artis exqvisitæ, & peripetasmata exornent, artificium tantum, ut penicillum ipsum vel Zeuxis & Apellis, vel Parrhasii & celebriorum omnium provocent. Octavum numorum tam veterum qvàm recentiorum, qvos nitor, raritas & artificum nobilitat industria, copiam immensam exhibet. Et licet in conclavi hôc collecta ex omni ferè terrarum parte numismata asserventur, suas hîc monetas ostentet Gallia, suas Hispania & Portugallia, suas Italia, Anglia, Belgium, Svecia, Germania, Hungaria, Polonia, suas Turcia, India, China, Japonia, ex immensa tamen illa farragine, & spoliis conqvisitissimis, jussu sacræ Regiæ Majestatis, sola hîc numismata Danica, Romana ac Græca inseruimus. Inter illa verò soli numi aurei familiæ*

Olden-

Oldenburgicæ figuris á Calcographo repræsentantur, cùm easdem ferè, qvas argentei, signaturas, exhibeant, secundum ætates suas annorumq; seriem dispositi. In rebus mensurandis pedem Danicum, qvi à Leydensi seu Rhinlandico vix differt, in ponderandis verò, libras 16 Unciarum passim adhibuimus. Et prolixiorem qvidem adhuc calamum, fontemq; eloqventiæ uberiorem Basilica hæc ab aliis efflagitare posset, si singula, qvæ ambitu suo comprehendit, attentiùs consideremus. Sub structurâ qvippe Muséi hujus Augustissimi Bibliotheca Regia *visitur, nulli inter Europæas secunda, qvæ Voluminum delectorum copiâ insigni oculos animosq; intuentium pascit, ac forulis pluteisq; serie eleganti dispositis innumera exhibet, qvæ lucernas eruditorum olent. In parte infimâ structuræ Mars habitat, & tela varia, pyrobolos, catapultas ac instrumenta alia militiæ terrestri destinata monstrat, adeò ut consortio felici Bellonæ hîc ac Sapientiæ armamentaria jungantur, Martemq; cataphractum Pallas haud reformidans literis attollat, qvicqvid alter designat armis. Vale interim, Lector benevole, & ex rebus his creatis Creatorem Omnipotentem ac opera digitorum ejus, in coacervandis verô Naturæ artiumq; thesauris Augusti nostri sagacitatem veneratione debitâ perpende.*

AUgustum heìc qvodcunq; vides. Qvid PRINCIPE majus,
Cujus adoratô Numine crevit opus?
Naturæ spectas qvanta hic *certamina* & *artis*,
Eminet hæc, vinci se tamen illa negat.
Addideris tandem facundi *Interpretis* ora,
Nil desiderio deerit inde tuo.
Atqve ubi discedis, miratus singula, dices:
Muséo pulchrô pulchrior iste *liber.*

P. VINDINGIUS.

ARS

ARS NATURAM ALLOQVITUR.

Adesto Rerum Natura
Hîc tua panduntur penetralia
Hîc æmulæ Artis sagacitas tibi disputat
Victoriam.
Qvicqvid habes & non habes
Perfecta vel imperfecta
Oculis oberrantium detecta prodis.
En genus qvadrupedum!
Superbit mortuus eqvus,
Maximi olim Regis lator,
Qvasi qvo calce terram premat dubitans,
Hîc leo rugire desinit
Doctus mansvetudinem.
Utqve raris accenseri posset,
Lateri cornu excussit ovis,
Ne fronti qvidem debitum.
Cervi & alces deposuerunt carnes
Ut eò, si viverent, essent Celeriores,
Sed mortui securiores,
Non à canibus, sed canescentis ævi
Injuriis.
Hîc tuum æthra debilis admirare
Pennata ubi degit cohors,
Te qvidem obstetricante nata
Artis auxilio renata,
Dum tu saltem vitam, hæc ævum concessit.
Intuere, qvas olim Nilum bibere vidisti
Aviculas,

Qvibus potæ Caſpii & Herculei maris aqvæ
Cognita ultimi Septentrionis Promontoria.
Easdem hîc cernis plumas
Ungviculos Eosdem,
Ut non tam vitam, qvàm vocem
Ademptam conqverantur.
Sub undis frabricata
Ad ipſas etiam Conchyliorum minutias
Jam tecum poſſidet
Dania,
In maris, qvod exercet, Imperii
Æternum teſtimonium.
Faucium rictus, Pinnarum remigia
Corporum flexuras, Variegata tegumenta
Acutas & ſerratas proboscides, ſqvammeas loricas,
Mille luſus & varietates
Vectigal Hafniæ miſit Oceanus.
Adſpice numeroſam reptilium copiam!
Amphibium hîc eſſe deſinit,
Solo contentus pulvere
Famoſus Nili accola & incola
Vivum diceres, niſi creſcere deſiisſet,
Mordacem putares, niſi Trochilum adhuc metuens
Maxillam deprimeret.
Adeſt natus cum domicilio Tatus
Proprii habitaculi portitor teſtudo,
Salamandra, Chamœleon,
Qvorum prior rarò in igne vixit,
Poſterior in aëre mortuus.
Qvi neminem voravit Draco
Nullos viſu occidit Baſiliſcus
Taceo Ceraſtes, Ammodytes, Hæmorrhoos

Fatalem

Fatalem Ægyptiacæ Principi Aſpidem
Scytalen, Amphisbœnam, Cœciliam, Acontiam
Latentem in angve vulgari Æsculapium
Et parvum genus vermium
Brevi ales futurum,
Si in oculatos Papiliones ſtellatas libellas,
Veſpas inutiles & fucos ignavos deſinit.
Inqvilinas ſibi merces porrigit
Amata Tellus,
Magnum Cereris & Triptolemi Regnum
Gangi, Arari, Tibri, Tago, Rheno, Albi
Remotis oceani filiis proprias
Qvas
Cura laudabilis, labor improbus, prudens ſolertia
Acqviſivit, in pulpita congesſit, ordine diſpoſuit
Semina Plantas
Flores Fructus
Cortices truncos
Arcton noſtram cornucopiæ probatura.
En abdita terræ visceribus ſagax excusſit
Induſtria.
Feraces auri argentiqve mineras,
Malorum irritamenta futuras,
Humanos qvaſi lapides ſaxeas lingvas
Petroſa ligna ſemicoctas arenulas,
In ipſis incunabilis
Secura ne deliteſceres
Majeſtati Regiæ Homagium dictura.
Tandem & Homines hîc conſpicis,
Sed intuendo erubeſcere,
Cur pellis & muſculi innocentibus detracti osſibus,
Cur intra feralem Mumiam Gelatina facta

 Cur

Cur nervis destituta tenui saltem filo pendent
Vacillantia in acetabulis stamina,
Nisi qvòd
Tua temeritas obstiterit innocentiæ
Et præmium desideratæ Sapientiæ fuerit
Rerum omnium dira Corruptio.
Et tantum tuum, nec tuum tamen omne,
Misera Natura!
Spolia sunt,
Qvæ mors & temporum tibi detraxissent injuriæ,
Nisi vindices manus adhibuissent
Artifices
Hîc Æmula tuæ adsum
Artificum Mater.
Meum est, non tuum,
Qvod integra urna relictos ex busto sepiat cineres,
Qvod antiqvam Sepulchreti Venerationem
Superstites testentur Lampades.
Humata cum Dominis arma,
Sepultos cum Patronis Lares Domesticos
In præsens ævum revocavi.
Meo Auxilio
Qvâ caput Tiarâ circumdedit
Magnus olim Septentrionis Præsul,
Qvem manu lituum gessit, Qvo linteo vestitus,
Ex ordine hic Viator Conspicit,
Qvâ vestem Romanus fibulâ strinxit,
Qvâ Pallium collegit,
Cujus ope demisit ad talos Togam.
Verbo, qvicqvid Antiqvum ætas reddidit
Plurimarum Gentium,
Ad fatidica etiam Lapponiæ tympana,

Hic inter Cimelia repoſui.
Non loqvor Crateres & fixam in Poculis
Volubilem monetam,
Non cava & torta Cornua
Olim temeti puri & Masſici liqvoris Condos,
Hodie Antiqvi Erroris Indices.
Orbem Univerſum peragrando,
Indis arma dedi, Barbaris arcus & Pharetras,
Docui Principes Afros.
Latere in Plumis Regalem Purpuram,
Ex terrâ fabricari Utenſilium pretioſa,
Qvalis Hoſtibus metuendus Acinaces,
Qvinam ictibus avertendis ſecurior umbo.
Me Duce Trilune Vexillum
Aduſtus excogitavit Sarmata,
Qvod orbi licet Chriſtiano Infeſtum.
Hic inter raptos enſes & ſigna Victoriæ
Placidè ſuſpenditur.
Ego inter medias Glacies
Grönlandiæ Colonos aptos Commerciis reddidi
Breviqve Metamorphoſi
Ex piſcibus Navigia fieri,
Et Undis innatare probavi.
Auro, Argento, Ebori, Succino, Æri, Ferro, Figuras
Concesſi,
Ut fugerent ruentis ævi injurias
Daniæ Monarchæ æternum Servituræ.
Mea Matheſis eſt,
Qvæ minutisſima temporis momenta
Properantis fati viam monſtrando
In Horologiis diſtingvit.
Siderum Uniones & Recesſus

 Qvod

Qvod oculis pateant meum eſt,
Per longos tubulos propinqvum cernere ſolem,
Per breves longam objectorum diſtantiam,
Me fabro, didicit Optica.
Qvid qvod in novâ machinâ
Aerem, ſine qvo Natura nihil,
Præſentem furari didicerim,
Ablatum pro lubitu reddere;
Me Auſpice, effoſſæ Telluris opes
Prælum ſentiunt,
In vili ære Apparent,
Magnus Dictator, Auguſtus Triumphator,
Et ſuperbæ Romulidum Nurus
Captæ Urbes, victa mari terraq; prælia,
Munita Campeſtria, locati in maris medio portus,
Plura Principum Danorum & rara facinora,
Cedro Auroq; digna,
In Nobili metallo æternitatem poſſident.
Ergo tibi ubiq; par ſi te non major
Natura Rerum,
Auguſtisſimi Septentrionis Monarchæ

Chriſtiani Qvinti

Glorioſâ humilitate pedes exoſculor,
Ille larga manu & liberali clementiâ
Me cum ſororibus ſuſtinet.
Ejus ope contingit, qvod nulla Arcton incolat barbaries,
Floreant literæ, regnet induſtria
Mihiq; licitum novâ qvotidie acceſſione
Orbem locupletare.
Sacros mihi vultus conceſſit

Pro-

Propitius Patriæ Pater
Ut ſimiles in cerâ fingerem
Sed magnis auſis ex parte decidi,
Cùm nec oris nec artis ſit exprimere

Chriſtianum

Ubiqve Magnum ubiqve menſuras ingeniorũ Superantem
Circumſtant Maximi Regis Simulachrum
Diva & Regnatrix Ameliæ
Pater Regis & Avus, Frater, Sorores
Cum exſtinctâ Thereſiâ
Magnus Ludovicus.
Præſenti Auguſto gratulatur
Principum variorum ſelecta cohors
In pictis vultibus illuſtris Brennorum Propago
Uno qvaſi ore dicerent:
Vivat ſeros venientium temporum annos
Maximus Boreæ Monarcha
Orbis amor, ſubditorum delicium
Verum vidimus in Bello Martem
Pium veneramur Pacis tempore Apollinem
In Sago & Togâ ubiqve Regem
Sint nobis Cum ſacro hoc Divorum filio amica omnia
A qvo & apud qvem diu deſideratus exſpectatur
Turbati Orbis Pacificator.
Deniqve
Cum hoc Caput imperii Hæc terræ Gloria
Futurorum Seculorum Miraculum
Tibi aliqvid Natura debet.
Cauta eſto, provida, ſapiens.
Ut diutisſimè ſoſpiti opituleris
Nec tuâ Culpâ committas,

Qvod

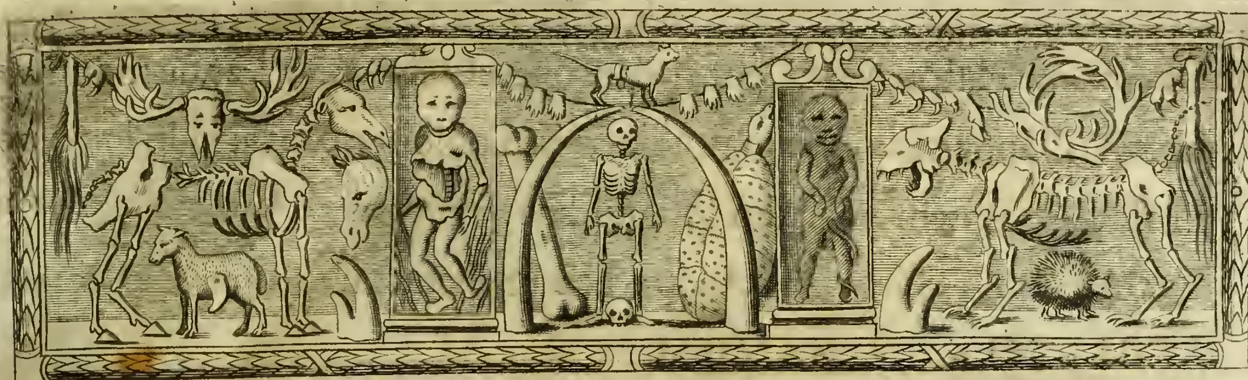

Qvod Univerſo Flebile Daniæ funeſtum,
Satage hujus negotii alma Natura
Et tum demum amice conveniamus
Zephyros interim Eurosqve colligens flores
Fama pervolat
Sertum componit
Qvod pro navatâ in adytis tuis excutiendis
Operâ, Curâ, Induſtriâ
OLIGERO JACOBÆO
Amico, Affini, Collegæ
Publico nomine imponet

O. W. Worm. Eloqv. P. Regius.

PARS

PARS PRIMA
DE
REBUS NATU-RALIBUS.

SECTIO I. DE
Homine & Qvadrupedibus.

UMIA ÆGYPTIACA (*Tab. I. Fig. I.*) pedum qvinq; longitudine, carbaſô ſubtili & telâ variâ undiq; involuta. In faſciis circumjectis figuræ qvædam peculiares conſpiciuntur & characteres Hieroglyphici. Limbi circulares, pectus inprimis veſtientes, ex colorum diverſorum orbiculis & figuris aliis aſſuti ſunt, auroq; hinc inde illiti. p. 203

CAPSA ſeu repoſitorium, (*Tab. I. Fig. II.*) cui incluſa eſt Mumia goſſypio hinc inde tecta, ex ligno concavo oblongo, craſſo admodum & coloris ſubflavi, ac in partes binas diviſo, ad ſimilitudinem Mumiæ accedit, & parte ſuperiore capitis humani figuram exprimit; inferiore verò, & qvidem anticâ, notas & characteres peculiares, vetuſtate ferè exeſos. Mumiæ tales ab Ægyptiis olim inprimis confectæ, & funera medicata *Plinio* appellatæ, voce Perſicâ, pro cadaveribus exſiccatis ſumuntur & certâ ratione conditis, qvæ ſub ſtructuris Pyramidum vel in cryptis aliis ſubterraneis apud Ægyptios olim condebantur. De mumiis, præter alios, eruditè *Athanaſius Kirckerus* & in Itinerario ſuo *Thevenotius*. p 203

MUMIA ÆGYPTIACA minor, pedum trium longitudine, pannis variis involuta & faſciis circumligata.

MUMIA DANICA. Licet enim inter deperdita Mumiæ veræ à *Pancirollo* habeantur, à recentioribus tamen, ſucceſſu haud diſpari, ars condiendi cadavera exculta eſt, qvâ inclaruêre inprimis hoc ſeculo *Bilſius*, *Boylëus*, *Blankardus*, alii.

FOETUS Lapidefactus. (*Tab. XI. Fig. II.*) Mirandum hunc fœtum ſpatio viginti octo annorum mulier Agendici Senonum in Gallia geſtavit, qvæ *Columba Charria* dicta, ſartoris uxor. Diſſectô uterô, portentoſâ demum mole gypſeâ eductus eſt fœtus Anno 1582, membris bene conformatis, niſi qvòd ultra modum induruerant. Spectatum diu Agendici, tranſiit demum corpuſculum ad mercatorem Pariſienſem primarium, hinc ab aurifabro & gemmario *Giliberto Vautron* Venetias delatum, ac tandem ex Italia anno 1653. ad Auguſtiſſimum Daniæ Regem FRIDERICUM III, qvi inter rariora Muſei

hujus repoſuit, judicio ſagaciorum ſubjiciendum. De fœtu hoc fuſè admodùm *Bartholinus* Hiſtor. Anat. Cent. II. & in opere Gall. *Paræus*, l. 25. de monſtris.

EMBRYO, pollicis unius longitudine, vitro oblongo & pellucido incluſus.

EMBRYO, ſeptem pollicum longitudine, exſiccatus.

VASA HEPATIS lege artis Anatomicæ præparata eleganter & exſiccata.

SCELETON HUMANUM.

MANUS VILLOSA HOMINIS SILVESTRIS INDICI, *Ourang Outang*, dicti. Talis ex Angola *Friderico Henrico* Arauſionenſium Principi oblatus eſt, & à *Tulpio*, lib. 3, obſerv. 56, deſcriptus.

CAPILLI cum CUTE iratâ manu avulſi. Ortâ Helſingoræ inter duos contentione & à verbis ad verbera re delatâ, in caput & capillos alterius alter involavit, manuq; tam firmiter apprehendit capillitium, ut ſubjecta cutis cum pilis ex cranio divelleretur. Pars illa cutis piloſæ avulſa à coriario demum præparata eſt & in rei fidem hìc aſſervata.

PLICA POLONICA, 6 pedum & 3 pollicum longitudine. Vitium hoc capillorum, dum in cirrhos ita contorqventur, ut extricari neqveant, Polonis familiare fertur, in qvo extirpando brancæ Urſinæ decoctum *Hercules Saxonia*, *Sennertus* & Medici alii extollunt, muſcum verò terreſtrem clavatum *Ephemerides Germanorum*.

UNGVES MONSTROSI DIGITORUM, qvos geſtavit diu juvenis qvidam Hafnienſis ſtipem oſtiatim colligens. Maximus illorum unciarum qvatuor cum dimidia longitudinem æqvat. Digiti omnes, duobus exceptis, ungulis his monſtroſis armati erant, qvæ reciſæ manu Chirurgicâ iterum creſcebant.

CALCEI & SANDALIA ex cute humana. Parata qvoq; ex corio humano Cingula hìc conſpiciuntur, qvæ fœminis ſuffocatione uterinâ laborantibus vulgò circumligari ſolent.

OVUM qvod peperit mulier. Exemplum partûs hujus mirandi Norvegia ſuppeditavit Anno 1638. *Anna* qvædam *Amundi* filia, Uxor *Gudbrandi Erlandſonii*, qvæ ſæpiùs antè genuinos fœtus feliciter enixa fuerat, gravida iterum, majoribus verò in puerperio qvàm anteà doloribus, bina ova peperit gallinaceis ſimillima. Fractum ex illis unum, alterum ad celebrem *Ol. Wormium* transmiſſum, demum Muſéo huic Regis noſtri Auguſtiſſimi illatum. De teſtibus rei & circumſtantiis aliis prolixè in Hiſt. Anat. Cent. *I. Th. Bartholinus*. Et licet magicum hoc ovum ac miraculi resplena à *Wormio* aliisq; deprædicetur, miraculi tamen vim qvodammodo imminuere videntur detecta hòc ſeculò in ovariis mulierum ova ſeu veſiculæ humore limpidô refertæ, qvæ à membranis ovarii poſt imprægnationem liberatæ per Tubas Fallopianas in uterum delabuntur. Et cum ludat variè in ovorum cortice Natura, adeò ut ova illa, qvæ, conſvetâ naturæ lege, cortice inveſtiuntur, è gallinis avibusq; aliis ſine omni cortice & velut ſolæ veſiculæ interdum exeant, ita qvoq; modò contrariò, ovum hoc muliebre, qvod ex ovario protruſum, limpidæ veſiculæ formâ, uteroq; exceptum, adauctis ſenſim membranis & humoribus contentis ad productionem fœtus ac incrementum dilatari debuiſſet, cortice duro obductum eſt, adeoq; formâ inſolitâ excluſum. Forſan qvoq; ad hydatidem

tidem

tidem cruſtâ inveſtitam referri poſſet. Exempla demum non diſſimilia ſagaciores alii paſſim commemorant. Ita oviforme qvid ex utero muliebri excretum fuiſſe *Antonius de Heyde* Centur. Obſerv. Med. 44 refert. In agro Vicentino, Anno 1621, fœminam obortis doloribus parturiendi conſvetis, ovum perfectum peperiſſe *Joh. Rhodius*, Cent. 3. Obſ. Med. 27. annotavit. Ipſe deniq; rerum naturalium ſcrutator ſagaciſſimus, *Th. Bartholinus*, de muliere Hafnienſi refert (libro de inſolitis partûs hum. viis c. 16.) qvòd poſt impraegnationem 12 hebdomadarum dolores parturientium ſenſerit, & anxiè ſe demum in lecto verſans, ovum pepererit.

CALCULUS veſicæ humanæ, qvi uncias duodecim cum dimidia pendet. Hic ex Sacerdote Anglicano qvondam exſectus fuit. Alius, ex cive Holſato demtus, pondere eſt unciarum duodecim. Ex fœmina deniq; exſectus uncias qvatuor cum dimidia pendet. Aſſervatur præterea hic calculus ex veſicâ Illuſtris *Hugonis Lutzow* extractus, qvi coloris ſubflaui eſt ac uncias duas cum dimidiâ pondere ſuo ſuperat.

EQVI BRASILIENSIS CAPUT, eleganti naturæ artificiò diſcolor, (*Tab. II. Fig. I.*) pedis unius & dimidii longitudine: Pili animalis hujus ſerie alterna modò albi, modò flaveſcentes ſunt. A lateribus capitis utrinq; latiores ſunt ſeries pilorum flaveſcentium, à parte capitis anteriore, & naſi inprimis, tenuiores ſunt, arctiusq; invicem coeunt. In Indiâ tam eqvos qvàm aſinos verſicolores gigni itineraria teſtantur.

AURIS ELEPHANTI pedum trium & dimidii longitudine, duorum verò & dimidii latitudine. Elephantem ipſum è fluvio bibentem in Promontorio Bonæ Spei trucidavit Centurio *Magnus Jacobi*, anno 1675 d. 12 Decembr. globo plumbeo ponè aurem è bombardâ immiſſo, cùm ex tractu Indiæ Orientalis, Coromandel dicto, ubi urbs Danorum Tranquebar cum caſtello Danisburgo ſita eſt, huc tenderet. Pendebat auris memorata, adhuc recens libras 44. Tempore eodem percuſſit Cervum, qvi exutus corio & exenteratus, pondere 256 librarum extitit.

DENTES ſeu CORNUA duo ELEPHANTI, qvorum ſinguli pendent 150 libras. Cornua appellari malunt antiqvorum plurimi, & inter recentiores qvoqve *Ludolfus* Hiſt. Æthiopic. lib. I. c. 10. Cornua eſſe, inqvit, & non dentes, qvod ebur vocamus, apud Æthiopes non ambigitur. Ideo hæc Elephantorum arma lingvâ Æthiopum *Akronot* ſive cornua, vel *Karna nage* ſeu cornu Elephanti ex Lexico ſuo Æthiopico demonſtrat. Sententiam eandem anatome Elephanti à ſagacioribus inſtituta uberiùs confirmat. Solertiſſimus *Polybius* lib. 8. c. 10. in Africa extremâ tanta Elephantorum cornua memorat, ut trabium ac tignorum loco ad poſtes, ſepes & ſtabula exſtruenda adhibeantur.

DENTES duo ELEPHANTI ex Angola allati, prædictis candidiores multò ac magìs ſplendentes. Pendent ſinguli libras 88.

Qvinq; DENTES MOLARES ELEPHANTI. Pendent ſinguli libras 6 cum dimidia.

CAUDÆ duæ ELEPHANTORUM, ſingulæ longitudine pedum duorum cum dimidio. Pilos habent denſos admodùm, &, juncorum minorum craſſitie, ſplendidos ac atros. Ornare iis cervicem incolæ regni Angolæ ac locorum circumjacentium memorantur, inprimis viri ac fœminæ nobiliores, tam beſtiæ, ex qva avulſi ſunt, robur, qvàm validitatem pilorum ac pulcritudinem æſtimantes.

UNGU-

UNGULÆ ſeu PEDES duo ELEPHANTI, qvorum ſinguli longitudinem pollicum octodecim, latitudinem verò 9 pollicum habent.

EXUVIÆ EQVI FARCTÆ.

SCELETON EQVI.

CORNUA EQVINA (*Tab. II. Fig. II. & III.*) Eqvum hunc cornigerum habuit Rex Daniæ potentiſs. glorioſæ Memoriæ FRIDERICUS III. cui ex utraq; auriculâ, parte exteriore, enatum fuit cornu incurvum, acutum, pennæ olorinæ craſſitie, longitudine pollicum duorum cum dimidio. Cornua hæc pendula & mobilia fuêre & temporibus ſtatis decidua, ſuccreſcentibus demum aliis, & longitudinem priorum attingentibus. De his eruditè in Muſéo *Ol. Wormius* & *Th. Barthol.* Hiſt. Anat. Cent. 2. Memorant qvoq;, inter Antiqvos, *Plinius* & *Ælianus* eqvos Æthiopiæ cornubus armatos eſſe, ac Indicos eqvos unicornes vel tricornes.

CORNUA duo STREPSICEROTIS. Singula longitudinem habent pedum duorum cum dimidio, coloris nigerrimi, qvæ ambitu rugarum & velut annulorum à baſi ad partem mediam cinguntur, hinc verò lævia ac polita in apicem usq; ſenſim gracileſcunt, in faſtigium leve acuminata. Animal, qvod cornua hæc gerit, inter capras ſilveſtres *Plinius* recenſet lib. 8. c. 51.

CORNU RHINOCEROTIS DUPLEX (*Tab. III. Fig. IV.*) cujus ramus alter acutior pedum duorum, obtuſior alter pedis unius longitudinem habet. Animal, qvod cornu hoc geſtavit, in vivario magni Indiæ Mogolis trucidatum eſt.

CORNUA varia RHINOCEROTUM longitudinis diverſæ. Ex cornubus his ſpiritus arte Chemicâ potentiſſimus elicitur, de qvo uberiùs Acta Med. & Phil. Hafnienſia anno 1674. pag. 166.

CORIUM RHINOCEROTIS. Coloris eſt cineritii, craſſum admodùm & rugis variis ſulcatum, qvod ictui acinacis validiſſimo facilè reſiſtere Scriptores memorant. Animal ipſum, qvod Bengala, Cambaja, Malacca, Sumatra, Siam & regiones aliæ copioſè gignunt, ab *Aldrovando, Jonſtono, Wormio*, aliisq; fuſè deſcriptum eſt.

DENTES varii HIPPOPOTAMI longitudinis diverſæ. Maximus illorum pollicum novem longitudinem vix æqvat. Animal ipſum, qvod dentibus memoratis inſtruitur, Nili Ægyptiaci incola eſt & vaſtæ admodùm molis, qvemadmodum farctæ illius exuviæ inter rariora Leydenſia prope hortum Academicum luculenter evincunt. Phlebotomiæ uſum ab animali hoc hauſiſſe olim Medici memorantur, qvòd obeſum jam ſatietate nimiâ ac ſangvine copioſo diſtentum, littus qværat ac cuſpidi arundinum inprimat corpus, venamq; in crure vulneret, ut ſangvine effuſô corpus exoneret.

CORNUA CAPRÆ BEDZOAR, qvæ longitudine ſuâ pedem dimidium vix excedunt, coloris ex fuſco nigricantis, nodis qvibusdam interſtincta & verſus extremitatem acuta. Animal ipſum his cornibus inſtructum Capræ ſilveſtris ſpecies eſſe memoratur & *Pazan* a Perſis appellari.

EXUVIÆ CERVI VERSICOLORIS farctæ.

CORNU CERVINUM triplici ramorum trunco inſtructum.

COR-

CORNUA CERVI, qvi anno 1611. d. 8. Decembris in urbe Calmaria captus est.

CORNUA duo CERVINA (*Tab. III. Fig. I.*) sibi invicem implicita & circumvoluta. – p. 207

CORNUA duo ingentia CERVINA Philosophicè calcinata.

CORNUA duo CERVINA (*Tab. III. Fig. V.*) ita sibi invicem circumtorta & implicita, ut extricari aut divelli neqveant. p. 207

CORNU ingens CERVINUM (*Tab. IV. Fig. III.*) cujus extremitati frustum ingens ligni adhæret. p. 209

CORNUA duo CERVINA (*Tab. IV. Fig. II.*) è frusto ligni exerta. p. 209

CORNUA varia CERVINA miris Naturæ artificiis intorta, qvemadmodum & pedes varii CERVINI, figurarum diversitate, monstrosi.

SCELETON CERVI.

CORNUA varia CAPREARUM Naturæ ludentis artificiô variè intorta.

CORNUA ALCES. Animal ipsum eqvô maximô procerius, qvod Lingva vernaculâ Elsdiur appellatur, Norvegis antiqvioribus Ellgur/ ut in Lexico Islandico *Resenius* docet, Norvegia, Russia, partesq; aliæ Orbis septentrionales inprimis gignunt. Americam qvoq;, qvà Septentrionem spectat, alces gignere itinera varia Anglorum docent. Lata admodùm sunt hujus animalis cornua & crassitie duorum digitorum transversorum, in ramos breves & velut apices circa limbos dispersa. Temporibus statis mutari, velut cervina, sagaciores notarunt, ac primò repullulantia lanugine obduci, qvalia se possedisse *Jonstonus* de Alce refert. Tam cornua qvàm ungves insultibus Epilepticis vulgò opponi solent.

CRANIUM ALCES cum cornubus (*Tab. III. Fig. III.*) qvorum alterum ramô duplicatô instructum est. p. 207

CRANIUM BABYRUSÆ. (*Tab. II. Fig. V.*) Qvatuor dentes exertos, longos & incurvos, habet, qvorum duo ex maxilla inferiore prodeunt, duo verò ex maxilla superiore ossa rostri perforantes. Dentes reliqvi maxillares à porcinis vix differunt. Animal ipsum Monstrum porcinum censeri potest. Icon animalis in insula Java anno 1650. depicta juxta cranium hìc appensa visitur. p. 205

CORNUA LEPORINA (*Tab. III. Fig. VI. VII. VIII.*) Captum qvoq; fuisse in Saxonia cornutum leporem, & plus qvàm annuo spatio areæ inclusum vixisse testantur *Ephemerides Germanorum*, anni sexti volum. pag. 369. Ità viduam Medici Lovaniensis duos cornutos ex Norvegia lepores habuisse *Gassendus* refert lib. 2. in vita *Peireskii*. Consentit prædictis in itinerario suo *Johannes Baptista Tavernier*, cum Saxoniam perlustraret: *Digressi*, inqvit, *Freistadio sumus ad egregiam arcem Augustoburgum qvæ in monte perqvam edito collocata cameram qvandam ostentat rebus rarioribus refertam; aliîs ibi ornamentîs insigniti non sunt parietes, qvàm variîs muro affixîs animalium cornibus, inter qvæ & Leporis apparet caput, duobûs præter solitum corniculîs à Natura instructum, qvod à Rege Daniæ pro munere singulari Electori transmissum est.* De cornibus Leporinis plura eruditè adfert *Th. Bartholinus* Epist. Medic. Cent. II. – p. 207

MANDIBULA EQVI INFERIOR ligno qverno immersa (*Tab. IV. Fig. I.*) qvam arbor crescendo undiqvaq; involverat, de qva fusius in Musæo suo *Ol. Wormius*. p. 342.

EXUVIÆ LEONIS FARCTÆ.

SCELETON LEONIS Africani, cujus longitudo eſt, à cranii parte anteriore ad caudæ extremitatem, pedum ſex cum dimidio. Leo hic, qvi fabrum lignarium cubile ejus ingreſſum dilaniaverat, globo bombardæ plumbeo percuſſus eſt A. 1671. & examini Anatomicorum ſubjectus.

CRANIUM LEONIS, ſclopeto trajectum.

SCELETON Apri magnitudinis inſignis.

SCELETON CASTORIS.

SCELETON CANIS, qvi in cubiculo Regis glorioſæ memoriæ *Chriſtiani Qvarti* vigilantiam ſemper præſtitit, Tyrck appellatus, & in Arce Regia Friericiburgenſi depictus.

VULPES ALBA magnitudinis inſignis.

CERCOPITHECUS ALBUS.

PELLIS ERINACEI INDICI, qvæ ſpinis longisſimis inhorreſcit. Spicula ſeu ſpinæ bicolores ſunt, partim albæ, partim nigræ, in extremitate acutisſimæ, dorſum inprimis ac latera obſidentes, qvas animal pro lubitu erigit.

EXUVIÆ GLIRIS INDICI, pilis nigerrimis obſitæ.

LEPUSCULUS monſtroſus ſeptem pedibus inſtructus (*Tab. IX. Fig. V.*) longitudinem habet pollicum qvinqvè cum dimidio. Vivus autem captus eſt in diſtrictu Aalburgenſi.

MUS NORVAGICUS, LEMINGE vel LEMENDE dictus, qvi è nubibus qvandoq; decidere & ſata ac gramina depaſcere vulgò fertur. Hiſtoriam muris hujus tractatu peculiari contexuit olim celeberrimus noſter *Olaus Wormius*. Credibile interim eſt vulgari maris ac fœminæ copula generatos eſſe mures memoratos, & ex montium faſtigiis aliisve terræ partibus, vi procellarum, in loca alia qvandoq; translatos, inprimis cùm, aſſerente *Olao Magno*, in ventriculo herbæ crudæ nondumq; ſubactæ reperiantur qvamprimum deciderint. Vel forſan, decidente pluvia, è latibulis campeſtribus copia majore prorepunt, qvemadmodum ranæ, lumbrici terreſtres, cochleæ domiportæ & beſtiolæ aliæ, qvas pluvia decidens ex antris ſuis & latibulis foràs prolectat. Firmat qvoq; ſententiam hanc aſſertum *Wormii*, qvi nunqvam in tectis & culminibus domuum, in urbibus aut pagis, ſed ſaltem in mollibus arvis & paſcuis hos reperiri ait. Ita ranas qvoq;, pluviales vulgò dictas, ex imbre generari & cum eodem decidere qvidam inter veteres dixerunt. Verùm, decidente pluviâ, è ſcrobibus ſuis cavernisq; prorepunt, in ſicco ante delapſam pluviam morantes ac inter ſaxa vel dumeta ſcrobesq; terræ cavernoſas abditæ. Et ſi aperiantur protinus, plenus cibis ſtomachus & diſtenta excrementis inteſtina deprehendentur. Notavit qvoq; hoc olim *Theophraſtus Ereſius*, in fragmentis libri περὶ τῶν ἀθρόως φαινομένων ζώων ſeu de animalibus ſubitò apparentibus.

OVIS, cui CORNU in latere dextro enatum (*Tab. II. Fig. IV.*) Vixit hæc in eqvili Sereniſſimæ Reginæ Danorum *Sophiæ Amaliæ*, cui in dextro latere circa coſtas ſpurias ex cute propendet cornu pedis unius longitudine, latitudine verò ſex pollicum, figuræ qvodammodò pyramidalis.

COR-

CORNUA duo RANGIFERI. Animal ipſum Norvegis hodiernis Rein vel Reensdyr/ antiqvis verò, & Septentrionalibus aliis Hreindyr appellatur, ut in Lexico Islandico *Reſenius* docet. Ad figuram Cervi minoris proximè accedit, apud Norvegos, Lappos & Finnos freqventiſſimum. Errat omninò *Thevetus*, qvi in Coſmographia ſua apud Norvegos, Finmarchos, & Moſcovitas unicornem facit Rangiferum. Errant ſimiliter *Olaus Magnus*, *Geſnerus* & *Jonſtonus*, qvi tricornem depingunt. Rangiferis duobus junioribus anno 1672. à *Nicolao Stenone* Hafniæ diſſectis cornua bina & tenella fuerunt ac cervinorum inſtar lanuginoſa, variis utrinq; ramuſculis ornata.

CORNUA duo RUPICAPRÆ. Decem pollicum longitudinem habent, nigra & polita, ductu parallelo à capite ſurgentia, circa radices ad latitudinem pollicis unius cava, ſupernè leviter inflexa in uncum acutum & hamata. Animal, qvod cornua hæc geſtat, Capra Tyrolenſis vel Carinthiaca appellatur, qvòd in Carinthia & Comitatu Tyrolenſi ac regionibus Alpinis freqvens ſit, Camazza Italis, circa Alpes degentibus. Disjunctas latè rupes, inſidiis venatorum expoſita, ſaltu facilè ſuperat hamuliſq; cornuum inflexis rupium jugis adhærere creditur. De capra hac eleganter, more ſuo, *Martialis*:

Pendentem ſummâ capream de rupe videbis,
Caſuram ſperes, decipit illa canem.

De capra hac videatur qvoq; *Cluſius* lib. 1. Obſerv. 54. *Jonſtonus* pag. 52. *Peyerus* de ruminantibus lib. 1. cap. 5.

PEDES SIMIARUM lorò ſeu funiculò traducti. Cùm Indos admodùm vexet copia ſimiarum, glorioſum incolis cenſetur truncata plurima ſimiarum capita pedesq; Magnatibus offerre. Sponſi præterea munere tali amaſias ſibi conciliare memorantur.

UNGULÆ TIGRIDUM cingulo inductæ. Coloris ſunt albicantis & maxima ex parte pellucidi.

PELLIS animalis, qvod TAMANDUA-GUACU, vulgò MYRENETTER appellatur. Pilos habet duros ac ex albo flaveſcentes, maculis nigris interſperſis. Referunt Scriptores lingvam animalis hujus longam admodum eſſe & in ore convolutam, qvam tumulo formicarum tamdiu immittit, donec ab iis obſideatur; arreptaq; hoc pacto lingva omnes deglutiat. De animali hoc fuſè *Marcgravius* Hiſt. Braſil. l. 6. c. 4. & *Joh: de Laet* Ind. Occid. pag. 55. & 618.

CRANIUM SIMIÆ, qvæ Fabianus appellatur, vulgò Mammoneth. Meminit hujus *Geſnerus*, qvi Mammonethum eſſe animal ſcribit ſimiâ majus. Caudam illi prolixam perperam aſſignant *Jonſtonus*, *Albertus Magnus*, & Scriptores alii. Vixit hoc animal ante annos plures Hafniæ, formæ planè monſtroſæ ac inuſitatæ, cujus anatomen exhibent Acta Medic. & Philoſophic. Hafnienſ. vol. 1. anno 1670.

OS FEMORIS vaſtiſſimum animalis ignoti, trium pedum longitudine. Nonnulli hoc pro oſſe giganteo ſumunt.

TOPHI varii ANIMALIUM. Sunt pilorum qvædam glomeramina, figuræ qvandoq; ſphæricæ, qvandoq; ovalis, qvæ teſtam habent coloris utplurimùm fuſci, aut qvalis eſſe ſolet lapidis Bezoartici occidentalis. Repeniuntur Tophi tales freqventiùs in ventriculis boum, vitulorum, ovium, aliorumq;

liorumq; animalium. Veriſimile autem eſt, beſtias, dum cutem piloſam lambunt, adhærentes lingvæ madidæ pilos ſenſim deglutire, qvi ſalivâ mixti à motu inprimis ventriculi periſtaltico implicantur ſibi invicem & in globulos denſantur.

p. 217 CROCODILUS NILOTICUS 6 pedum longitudine. (*Tab. VIII. Fig. VI.*) Animal hoc totâ vitâ creſcere *Ariſtoteles* refert, tantamq; interdum attingere magnitudinem, ut viginti ſex cubitos æqvet. Fuſè admodùm à *Geſnero, Aldrovando, Jonſtono*, aliisq; deſcriptum eſt hoc animal, qvod Leviathan *Jobo* appellari, copticè autem ſucki *Bochartus* docet, qvaſi natatorem vel urinatorem; ſocium autem Hippopotami in hiſtoria Æthiopicâ *Jobus Ludolfus* vocat, cœteriſq; nocentiorem teſtatur, qvi in flumine Tacaze in Nilum effluente degit. Species autem Lacertæ eſt tam Niloticæ, qvàm Indicæ, & qvidem oviparæ, cùm ova illius, teſtâ duriore tecta, gallinæ Numidicæ ova magnitudine ferè ſuperent, ſaltem maculis tamen ſeu punctis deſtituta. Obſervavit *Gyllius*, referente *Jonſtonô*, Crocodilum ova ſua arenis obruere, & ità tandem ſine incubatione catulos crocodili prodire. Rem ipſam preſſiùs illuſtrat teſtimonium *Curtii Adelerii*, Generalis qvondam in Dania maris Præfecti, de qvo ſeqventia adfert illuſtris *Borrichius* in ſcripto politiſſimo de ſapientia Hermetis Ægyptiorum: *Amicus qvidam Adelerii*, inqvit, *cùm unà Cairi æſtate hoſpitarentur, relictis in diverſorio, in ciſtâ ſuâ obſeratâ cùm veſtimentis aliis, ovis crocodili duobus recens emptis, ut Venetias transferentur, ad negotia in aliis urbibus Ægyptiis obeunda ſeceſſerat. Reverſus poſt aliqvot hebdomadas, dum ciſtam fortè aperit, veſtes ſuas luſtraturus, ecce monſtrum horrendum, informe! proſiliit crocodilus uterq;, qvi, rupto jam caloribus æſtivis ovo, ſui juris erat, minutus ille qvidem, ſed peſtifer, irruitq; in nudum adſtantis Æthiopis pedem, & eodem non perfunctoriè vulneratô ægrè avulſus occiditur.*

CROCODILUS Indiæ Orientalis 6 pedum totidemq; pollicum longitudine.

CROCODILI duo, qvi anno 1669. menſe Octobri, vivi ex India Orientali Hafniam allati fuêre, novô & inauditô exemplô, qvorum anatome à Medico Regio *Simone Pauli* inſtituta eſt, ſcriptóq; Borrichiano de ſapientiâ Hermetis Ægyptiorum poſteà inſerta. Horum alter longitudine eſt circitèr pedum trium & qvinq; pollicum; alter ad pedes qvatuor in longum porrectus.

CROCODILI 6 alii magnitudinis diverſæ.

p. 217 IGVANA ſeu SENEMBI BRASILIENSIUM (*Tab. VIII. Fig. IV.*) ſpecies lacertæ eſt, & qvidem fuſè admodùm deſcriptæ à *Carolo Cluſio*, *Johanne de Laet*, *Marcgravio*, *Wormio*, aliis; & cùm partes ejus omnes à prædictis accuratè jam dudum deſcriptæ ſint, hoc ſaltem hìc adjicimus, qvòd juxta ingluviem ſub mento ad pectus uſq; pendulam, qvædam qvaſi laciniæ carneæ, & velut palearia conſpiciantur, qvemadmodum in Lacerta qvoq; alata Indiæ Orientalis, qvam obtulit mihi qvondam illuſtris *Borrichius*, me vidiſſe memini.

IGVANÆ novem, magnitudinis diverſæ.

p. 219 ARMADILLO, ſeu TATOU BRASILIENSIUM (*Tab. IX. Fig. IV.*) Animal hoc Erinaceum Braſilienſem *Geſnerus* appellat, Phaleratum verò *Petrus Martyr*, ob tegmen durum & teſtaceum, coloris ex albo flaveſcentis, qvod

tes-

tessellatô hinc inde munitur scuto. Animal ipsum magnitudine est porcelli, cujus carnem in epulis Brasiliensium expetitum esse Scriptores memorant.

Qvinq; ARMADILLI magnitudinis diversæ.

LACERTA SQVAMOSA ingens (*Tab. IX. Fig. III.*) Ità dicta est, qvòd sqvamis densissimis & qvidem corneis admodùm ac duris partes pleræq; corporis obducantur. Coloris est obscurè flavescentis. Fusius hoc animal à *Carolo Clusio* descriptum est.

LACERTA SQVAMOSA minor.

LACERTA BONONIENSIS. Species est lacertæ communis, qvam longitudine & elegantiâ coloris viridissimi superat, in tractu Italiæ Bononiensi freqvens.

LACERTA minor, longitudine pollicum octo cum dimidiô.

CHAMÆLEON. (*Tab. VIII. Fig. IV.*) Species lacertæ est 6 pollicum longitudine. Lacertam hanc solô aere victitare referunt inter Antiqvos *Plinius* & *Aristoteles*. Verùm muscis & insectis aliis illam vesci recentiores tradunt, adeoq; bestiolam memoratam lingvâ longissimè exsertâ, cujus extremitati gluten adhæret, insecta freqventius venari. Naturam animalis hujus partesq; interiores partim *Dominicus Panarolus*, & in Itinerario suo *Jacobus Sponius*, partim in vitâ *Peireschii Gassendus* & in Ephemeridibus suis eruditi Parisienses perlustrarunt.

SALAMANDRA (*Tab. VIII. Fig. III*) Longitudinem pollicum sex ferè attingit. Vitam Lacertæ hujus in mediis flammarum amplexibus illæsam esse ac permanentem veteres prodidêre. Verùm cùm superficies tota cutis lentô qvodam glutine, instar vernicis splendente, obducatur, reluctari qvidem initio flammis videtur, constipatis forsan ab humore viscido meatibus cutis, & salivæ inprimis ex ore eructatæ copia. Postea verò, more animalium reliqvorum, in flammis comburitur. Vidit qvoq; hoc olim *Galenus*, qvi lib. 3. de temp. c. 4. Salamandram ad certum usq; terminum ab igne nihil pati asserit; uri autem, si longiore morâ sit igni admota. De experimentis aliis circa Salamandras tentatis plura in Actis Med. & Philos. Hafniensibus subministrantur, qvemadmodum & in observationibus nostris de Ranis & lacertis.

TESTUDO MARINA Ingens Indiæ Occidentalis, longitudine pedum 6, latitudine pedum duorum cum dimidio. Differt inprimis a Testudine terrestri qvod pedes habeat pinnis piscium non dissimiles & ad natandum aptos. Ab *Aldrovando, Jonstonô, Wormio* aliisq; fusè describitur. Animal autem est oviparum, é cujus ovis testâ duriore cinctis, & qvidem coloris albicantis, ac figuræ oblongæ, sine incubatione fætus prorumpunt. Poni qvippe in arenâ littorum ova, inprimis versûs plagam meridionalem, ubi calore Solis erumpunt pulli, sagaciores viderunt.

TESTUDINES variæ minores.

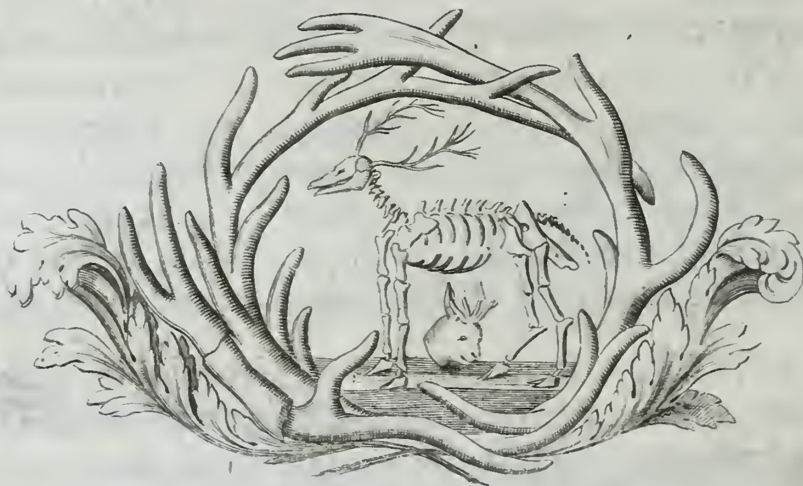
SCUTUM TESTUDINIS pedum 4 & 6 pollicum longitudine, duorum pedum & pollicum 6 latitudine. Testudinum majorum testis seu corticibus tuebantur se olim Amazones; qvemadmodum & pro cunabulis infantum ab Indis illas usurpari, itineraria testantur: imò tantæ esse in mari Indico molis, ut incolis pro cymbis inserviant. Tantæ prætereà firmitatis testa est, ut rotis

plauſtri currentis conteri neqveat. Teſta autem inferior cum ſuperiore arctiùs cohæret, cui, beneficiô cutis craſſæ ac duriuſculæ, capite, caudâ & pedibus liberis, animal ipſum agglutinatur. Capite adhuc adhærente irritatum, dum vivit, animal ſe contrahit, & intra domicilium teſtæ abſcondit, reſectô autem capite ad rem irritantem amovendam pedes adhuc diutiùs extendit; imò vigeſimâ qvartâ, poſt caput amputatum, horâ motus diſtincti caudæ pedumq; obſervantur.

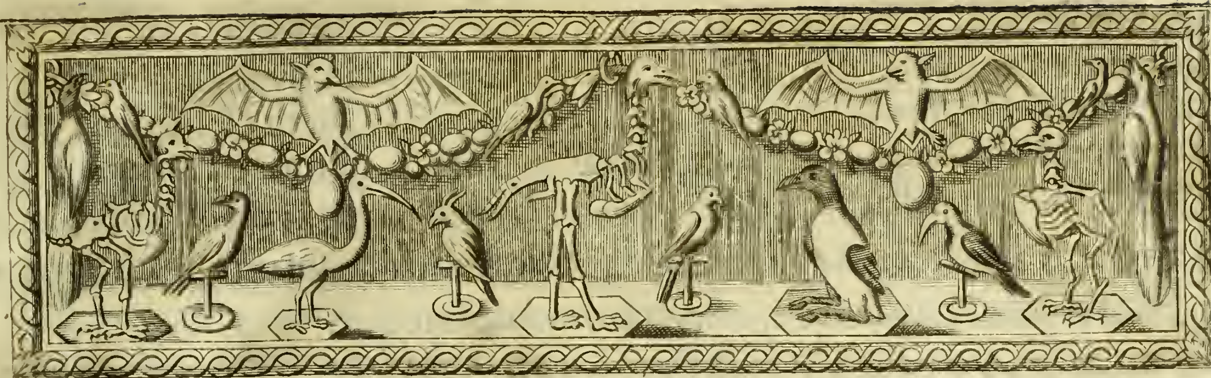
SCUTA varia minora TESTUDINUM, plurimis qvaſi ſuturis, qvæ ex figurarum teſſulis conſtant, coagmentata.

SCINCUS MARINUS. Lacertam parvam communem magnitudine æqvat, craſſitie pollicis, pedis verò dimidii longitudine, coloris ex griſeo flaveſcentis; ſqvamis tectus minutiſſimis, caudâ rotundâ, capite oblongô, & roſtrô acutô. In Nilo Ægypti flumine freqvens perhibetur. Ingreditur vulgô Diaſatyrium, & compoſitiones alias pharmaceuticas.

IGNAVUS ſeu PIGRITIA. Animal eſt Americanum, vulpeculæ magnitudine, pilis rubentibus hirtisq;, urſorum inſtar, veſtitum. Longitudine eſt pedum trium & pollicis unius cum dimidiô. Ungvibus longiſſimis, qvibus obvia qvævis fortiter apprehendit, inſtructum eſt. Ob tarditatem motus Latinis *Pigritia* dicitur, Americanis *Ai*, Noſtratibus Lojert. Tam tardè autem incedere à Scriptoribus memoratur, ut in rependo paſſus qvinqvaginta diem ſolidum reqvirant, in cacuminibus arborum, in qvibus freqventius degit, biduum integrum & in deſcenſu tantundem. De voce animalis hujus prodigioſa & intervalla Muſica referente ſcripſit uberius in Muſurgiâ *Kirkerus* lib. I, c. 14. Anatomen verò partiumq; deſcriptionem *Marcgravius* Hiſt: Natur: Braſil: lib. 6. exhibet.

SECTIO

SECTIO II. DE

Avibus earumq; partibus.

ANSER MAGELLANICUS ſeu PINGVIN Cluſii. Avis marina eſt ex Anſerum genere, parte ſupernâ plumîs nigrîs veſtita, ſupinâ verò albis, qvæ alarum loco parvas qvasdam coriaceas pinnas habet, rigidis anguſtisq; pennîs confertim tectas. Roſtrum Corvino majus habet, cujus pars ſuperior ſulcis qvibusdam obliqvis inſignitur. Pedes anſerinis ſimillimi ſunt. Vivam hujus generis avem in ædibus ſuis hìc Hafniæ olim aluit celeberrimus noſter *Olaus Wormius*, qvæ piſcibus ſaltem veſcebatur. A *Cluſio* verò, lib. 5. Exotic. c. 5. prolixè deſcribitur.

ROSTRUM ONOCROTALI ſeu PELECANI cum APPENSO MARSUPIO. Roſtrùm eſt oblongum, osſeum, & in extremitate hamatum, longitudine pedis unius cum dimidio. Sub mandibulâ inferiore capax qvoddam receptaculum ſeu marſupium, membranoſum admodùm & rugoſum, dependet, qvod in ſpatium immenſum dilatari poteſt. Avis ipſa Germanis Kropffgans / juxta littora maris Caſpii freqvens eſt. Cum ave interim patriæ noſtræ inqvilinâ, qvæ Onocrotalus qvoq; appellari ſolet, lingvâ vernaculâ Rordrum non temerè confundi debet, cùm ab ave jam memoratâ ſit planè diverſa. Hæc qvippe apud nos in arundinibus degit, ex Ardearum genere, roſtrò qvidem acutò, ſed ſine omni marſupiò, & à ſonitu, qvem edit, Bos paluſtris à nonnullis appellatur. Avem prædictam cum marſupio vivam, & caveæ incluſam Regi glorioſæ memoriæ *Friderico Tertio*, Legati Magni Ducis Moſcoviæ Anno 1662. menſe Decembri obtulerunt.

ROSTRUM avis SEMENDÆ. Longitudine eſt palmari, acutum admodum & intus cavum, coloris buxei, hinc tuber figurâ ovali eminet, parte anteriore coloris flaveſcentis, in ambitu purpurei. Ex tractu Coromandel Indiæ Orientalis allatum eſt.

ROSTRUM PICÆ BRASILIENSIS. Longitudine eſt novem pollicum, latitudine trium cum dimidiò. Totum aviculæ corpus, qvæ Braſilienſibus Taucan appellatur, roſtro jam memorato longitudine cedit. Refert *Aldrovandus* avem hanc granis piperis nutriri, qvæ integra devorat, & immutata iterum per alvum reddit.

ROSTRUM avis RHINOCEROTIS. Leve admodum eſt, con-

cavum, coloris flavescentis, & in parte qvadam rostri superiore rubelli, longitudinem novem policum non excedens. Apophysin qvandam instar cornu in rostri parte superiore habet, unde Rhinoceros dicta est, qvòd, instar qvadrupedis nominis ejusdem, cornu in fronte gerat. Avis ipsa, qvæ Topau Indis appellatur, *ab Aldrovando, Olao Wormio, Jacobo Bontio*, aliisq; descripta est. In Muséo Anglico Collegii Greshamensis sub titulo Hungum seu Hornedcrow, id est, corvi cornuti discribitur.

Qvatuor ROSTRA minora ejusdem generis.

ROSTRUM avis PLATINÆ. Gesnerò aliisq; PLATYRINCHOS dictæ, Germanis Lepffel-Gans. Ità dictum qvòd cochlearis figuram referat. Avis ipsa juxta mare Caspium reperitur, in Muséo Wormiano descripta.

Avis BRASILIENSIS GVARA dicta. Avem hanc, qvæ pennis vestita est coloris elgantis coccinei, ex Brasiliá olim secum attulit Nobilissimus *Christophorus Lindenow*. Meminit avis hujus *Marcgravius* Hist: Nat: lib. 5. cap. 8. post illum ab *Olao Wormio* accuratè discribitur.

AVIS PARADISIACA. In insulis Moluccanis, qvas freqventiùs incolit, Manucodiata appellatur, seu avis Dei. Fertur *Antonius Pigafeta* avem hanc primus Europæ intulisse. Pedes illi denegat *Nierembergius*, illumq; secuti innumeri alii apodem hanc avem semper depingunt, cùm interim pedibus evidenter satis instructæ hæ aves in Muséis ferè omnibus conspiciantur. Feruntur autem incolæ Moluccani avibus prædictis pedes abscindere, ut eò aptiùs cum rebus aliis mercatoriis compingi & deportari qveant. Avem memoratam calamô accuratô describit illustris *Thomas Bartholinus* Hist: Anat: Cent. VI. pag. 291.

REGULUS PARADISIACUS. Color plumarum saturatè ruber est, circa collum verò viridis cum aureo resplendens: Avis ipsa vix palmæ integræ longitudinem æqvat. In extremò caudæ duo qvasi fila setis eqvinis non dissimilia extenduntur, qvorum qvodlibet versus extremum incurvatur. Feruntur incolæ Moluccani pennas avis memoratæ sollicitè secum portare, credentes se harum ope ab ictibus hostium tutos fore, etiamsi in primâ acie ante alios collocati fuerint.

Decem AVICULÆ BRASILIENSES GVAINUMBI & GVINAMBI dictæ. Corporis totius longitudo ab initio rostri ad extremum caudæ duos pollices cum dimidio vix æqvat. Color plumarum, per totum corpus, splendens admodùm est & ex aureo viridi ac flavo mixtus, radiisq; solaribus imprimis expositus egregiè coruscans.

PASSERES duo ALBI hic in Selandia capti. In qvibusdam Norvegiæ locis tempore hyemali passeres omnes niveum colorem induere nonnulli referunt. Meminit alborum passerum *Aldrovandus* lib. 15. Ornith. cap. 10. Visæ qvoq; in patriâ nostrâ interdum hirundines albæ.

VESPERTILIONES duo INDICI (*Tab. V. Fig. III.*) Horum singuli corvum majorem magnitudine æqvant, à capite ad extremum caudæ pedis unius longitudine, ab extensis verò utrinqve alis transversim mensurati pedem unum cum dimidio ferè attingunt. Membrum genitale pollicum duorum longitudine extensum est. Refert *Linscotanus* fructibus & arboribus adeò infestos esse vespertiliones memoratos, ut Canarini eam ob causam pernoctare cogantur, & in vigiliis excubare, Indis verò gratissimum cibum existere,

ſtere, et perdicum loco haberi. De Veſpertilionibus Indicis ſeqventia habet *Nicolaus Matthiæ* Svecus in Itinerario anno 1677. Viſingsburgi lingvâ Svecicâ impreſſo, fol: 123. *Noctu*, inqvit, *gregatim hic volant veſpertiliones tantæ magnitudinis, ut expanſæ illorum alæ integram etiam ſuperent orgyiam. Defluente ex palmis ſucco ità noctu ſe ingurgitant, ut præ ſola ebrietate velut mortui ſub arboribus jaceant; qvô etiam modô ut plurimùm capiuntur. Ebrium ego unum ſemel inveni, &, adactîs per alas clavîs ferreîs, parieti affixi; crapulam verò cùm obdormiviſſet, ore, qvod vulpino ſimile, ipſos clavos ferreos velut fiſtulas qvasdam fictiles arroſit.*

SCELETON FALCONIS. Capta primò in Islandiâ hæc avis fertur & in Daniam transmiſſa, hinc verò Wiennam Auſtriæ delata, poſtea in Islandiâ iterum capta, cum ornamentis & crepitaculis, qvibus initio cincta erat, & in Daniam ruſus transmiſſa.

SCELETON avis peregrinæ, qvæ CASSUARIUS appellatur & in Inſulis Moluccanis, Sumatra aliisq; Indiæ Orientalis locis reperitur.

SCELETON GALLI GALLINACEI, qvi oviparus creditus eſt, de qvo *Th: Bartholin.* Hiſt: Anat: Cent: I.

PULLUS GALLINACEUS BICEPS.

CORNU CAPONIS magnum & intortum, longitudine pollicum novem, & in apicem acutum deſinens, ſtriis variis inſtructum.

NIDI AVIUM ex Indiæ Orientalis tractu, qvi Coromandel appellatur, allati, ſubſtantiâ gluten piſcium ſeu icthyocollam referentes, figuræ hemiſphæricæ, qvos diſſolvi in juſculis, & cùm materia ſit glutinoſa, furculis diſcerpi ac cum voluptate ab Indis devorari, ex *Johanne de Laet*, Hiſt: Americanæ Authore, *Wormius* refert.

OVA STRUTHIONUM magnitudinis diverſæ, qvorum pleraq; coloris ſunt albicantis & figuræ qvodammodò ſphæricæ, punctis minutis ac nigricantibus conſperſa. Hinc Garamantes ſibi pileos & tegumenta olim efformarunt, ſi fides *Plinio*. Vitellus palato Indorum expetitus eſt, qvemadmodùm varii ex Indiâ reduces teſtantur.

OVA ANATIS FERÆ, qvæ in Islandia & Inſulis Feröenſibus Eyder appellatur. Magnitudine ſuâ ova anſerina æqvant, extremitate unâ obtuſâ, alterâ acutiora, coloris ex albo griſei, maculis nigris hinc inde conſperſâ. Sapida admodûm eſſe memorantur, ad qvæ capienda è rupibus per funes periculoſè ſe demittunt accolæ, & eâdem operâ plumas molles ac pretioſas, culcitrisq; fulciendis aptas, qvas Eyderdun appellamus, operoſè colligunt.

OVUM CASEARII ſeu EMEU, Avis Indicæ ſuperiùs memoratæ. Magnum admodum eſt & qvodammodò oblongum, coloris externâ parte ex cineritio viridis, punctis ac tuberculis variis, viriditate ſaturata præditis, conſperſum.

SECTIO

SECTIO III.
DE
Piſcibus eorumq; partibus.

UNICORNU MARINUM, cranio balænæ infixum. Cornu hoc, oblongum & ſtriatum, ſiniſtræ parti mandibulæ ſuperioris inſertum eſt, qvod bellua marina geſtat in Oceano ſeptentrionali degens circa Gronlandiæ, Spitzbergæ & Novæ Zemblæ oras, Islandis & Feröenſibus Narrhval/ Grönlandis Touwac appellata. De balænâ hac prolixè admodùm *Wormius*, *Bartholinus*, *Schonfeldius*, *Sachſius*, alii, qvam unicornem aſſerunt. Veriſimile interim eſt, eam utplurimùm bicornem eſſe, cùm in latere potiùs capitis, qvàm in medio exporrectum ſit cornu, qvod hìc aſſervatur, indicio haud obſcuro ſocium cornu deſiderari. Anno prætereạ 1684. è Gronlandia navigium civis Hamburgenſis *Wilhelmi Köens*, cranium piſcis hujus bicorne ſecum attulit. Uſum cornu hujus in medicinâ Practici extollunt. Subjectum qvippe violentiæ ignis ſpiritum potentiſſimum fundit, in pulverem redactum pro ſudorifero inſervit, morbisq; malignis, vel hauſtis per infortunium toxicis ex voto opponitur. Imò ex cornibus hiſcé pretioſis, qvæ auri olim pretium ſuperabant, conſtat thronus integer ſeu ſolium Regale Auguſtiſſimi Daniæ Norvegiæq; Monarchæ *Chriſtiani Qvinti*, omniumq; tam exterorum qvàm indigenarum in ſe oculos convertit.

UNICORNU MARINUM ex Islandia allatum Anno 1693, qvod cranio ſimiliter infixum eſt. Longitudine eſt 6 pedum & 5 pollicum.

UNICORNU aliud 7 pedum & 6 pollicum longitudine.

Duo generis ejusdem, pari ferè longitudine.

CRANIUM TURSIONIS ſeu Delphini. Piſcis ipſe, unde deſumptum eſt cranium, cetacei generis videtur, cujus caro ſeu lardum ad eſcam inprimis & excoqvendum inde oleum nauticæ genti eſt expetitum.

CANIS CARCHARIAS. Piſcis hic inter pelagios cartilagineos locum obtinet, vorax admodùm & carnis humanæ avidùs. A piſce hoc Prophetam *Jonam* devoratum fuiſſe, præter doctiores alios, *Rondeletius* putat.

RICTUS CANIS CARCHARIÆ. (*Tab. IV. Fig. III.*) In circumferentiâ ſuâ 6 pedes, totidemq; pollices æqvat. Maxilla qvælibet ſerie dentium numeroſâ ſcatet, qvi duriſſimi ſunt, acutiſſimi, figurâ triangulari, utrinq; ſerrati & gloſſopetris ſimillimi.

CRANI-

CRANIUM ROSMARI, ex cujus mandibula ſuperiore dentes duo, longi admodùm, craſſi & incurvi, dependent. Animal ipſum Anglis & Ruſſis Walruß appellatur, aliis Eqvus marinus, in Oceano Septentrionali freqvens, magnitudine vitulum aut phocam longè ſuperans, coriô denſo & piloſo tectum. Narrant Islandi Urſum & Roſtungur (ità Roſmarum appellant) qvando conveniunt, ad internecionem invicem pugnare.

MEMBRUM GENITALE ROSMARI. Subſtantiæ eſt oſſeæ, ſed levis admodùm ac ſpongioſæ, qvod in pulverem redactum calculos & arenulas exturbat, fœtumq; ac ſecundinam expellit. In compeſcenda inprimis ſtranguria à *Bartholino* Hiſt: Anat: Cent: II. laudatur, præſertim ſi ab extremâ oſſis ſpongioſi parte, qvæ tuberoſa eſt & bibula, cereviſia ſugatur.

GALEUS ſeu CANIS ARISTOTELIS. Piſcis eſt corpore oblongo ac tereti, coriô glabrô tectus, roſtrô acutô, qvod parte ſupinâ oris duobus dentium ordinibus inſtruitur. A *Jonſtono*, *Wormio* aliisq; prolixè deſcribitur.

MANUS duæ SIRENIS. Licèt plurima, qvæ de Sirenibus adferunt Scriptores, pro falſis ac fabuloſis habeantur, belluas tamen facie humanâ in mari reperiri non adeò abſurdum eſt, inprimis cùm in Oceano piſces conſpiciantur, qvi animalia alia terreſtria ſpecie qvadam referunt, qvemadmodùm canes marini, vituli, eqvi & plures alii. Imò eodem Naturæ ductu ac facilitate formam humanam piſcis in Oceano referre poſſet ac in terra formam externam hominis geſtusq; ſimia repræſentat. Figuram manus Sirenis ſimul cum coſta *Bartholinus* profert Hiſt: Anat: Cent. II. cum diſſertatione de Sirenibus uberiore.

ROSTRUM piſcis SERRÆ, qvod longitudinem pedum trium & ſeptem pollicum æqvat. Utrinq; in lateribus aculeis dentatum eſt acutiſſimis. Per longitudinem poroſi oſſis, duas habet cavitates, qvæ juxta extremitatem coaleſcunt, nec in apice hiant. Piſcem ipſum modò Priſtin, modò Serram Scriptores appellant.

Tria generis ejusdem paullò minora.

Qvinq; generis ejusdem minima, qvæ pollicum ſeptem longitudinem vix attingunt.

OSSA ex capitibus BALÆNARUM. Dura admodùm ſunt & ponderoſa, pugnum maximum humanum magnitudine æqvantia, qvæ vulgò oſſa auditûs appellantur. Credibile interim eſt eo modo in capite balænæ hæc gigni ac in piſcibus aliis, qvemadmodùm Carpionibus, Aſellis &c: concretiones lapideæ generantur.

MEMBRA GENITALIA BALÆNARUM. Horum alia pedum 6, alia qvinq; cum dimidio longitudinem æqvant, in acutum deſinentia. Nonnulla qvoq; coloris flavi & qvodammodo tranſparentis, alia nigri, alia ſubfuſci. Præterea tam ex vertebris qvàm membris genitalibus balænarum efformati hìc baculi ac ſcipiones ſpectantur.

FOETUS BALÆNÆ ex utero matris EXSCISSUS, (*Tab. VI. Fig. II.*) qvi pedis dimidii longitudinem vix attingit. Color corii niger eſt in dorſo & lateribus, ſub mento ventrisq; parte aliqvâ anteriore albicans.

PISCIS CORNUTUS GUAMAJACU APE. (*Tab. VII. Fig. III.*) Longitu-

gitudine eſt pollicum 7, qvatuor autem latitudine vix æqvat. In Oceano indico reperitur à *Marcgravio* Hiſt: Natur: lib. 4. cap. I. deſcriptus.

PISCIS MONOCEROS. (*Tab. VII. Fig. IV.*) In mari Indico reperitur à *Cluſio* libr. 6 Exot. cap. 27. deſcriptus. Hic longitudine eſt pedis unius cum dimidio.

PISCIS MOLA ſeu LUNA. (*Tab. VI. Fig. III.*) Longitudine pedum duorum, latitudine pollicum octodecim. Piſcis admodùm monſtroſus eſt, rotunditate corporis lapidi molari non diſſimilis, & caput potiùs truncatum, qvàm piſcem integrum repræſentans. A *Rondeletio* & *Salviano* accuratè deſcriptus eſt.

ZYGÆNA ſeu LIBELLA (*Tab. VII. Fig. V.*) piſcis monſtroſus eſt, pedum 6 & pollicum trium longitudine. A figura capitis, qvâ τὸ ζυγὸν imitatur, qvô transverſum libræ, ex qvo lances dependent, ſignificatur, nomen obtinuit. Præ partibus cæteris admirationem oculi merentur, qvi extremitatibus duabus capitis in longitudinem transverſim procurrentibus utrinq; infixi. In mari Mediterraneo interdum conſpicitur, *Salviano*, *Bellonio*, *Jonſtono*, aliisq; memoratus.

ANGVILLA magnitudinis monſtroſæ. Tam craſſitie qvàm longitudine Angvillas noſtrates ſuperat.

HUMOR CHRYSTALLINUS piſcis cujusdam, qvi URANOSCOPUS dicitur. Magnitudine piſum maximum æmulatur, clarus admodum & vitri inſtar pellucidus. Piſcis ipſe ab *Ariſtotele* & *Æliano* Καλλιώνυμος appellatur, recentioribus Uranoſcopus, à *Rondeletio* & *Aldrovando* deſcriptus.

MANATUS INDORUM. Piſcis admodùm monſtroſus eſt, longitudine pedum trium & qvatuor pollicum, qvi pedes duos alis non diſſimiles in parte corporis anteriore, capiti vicinâ, habet. Circa inſulam Hiſpaniolam Indiæ Occidentalis reperiri fertur. Meminit hujus *Cluſius* Exot: lib. 6. cap. 19.

CRANIUM XIPHIÆ cum ROSTRO, qvod pedem unum cum dimidio longitudine æqvat. Piſcis ipſe à mucrone roſtri, ſeu figura gladii nomen ſortitus, noſtratibus Swærd-Fiſk / Italis Peſce Spada appellatur. Ab *Æliano*, *Plinio*, *Aldrovando*, *Wormiô*, aliisq; accurate deſcriptus eſt.

LUPUS MARINUS Indiæ Orientalis. (*Tab. VII. Fig. II.*) Piſcis voraciſſimus perhibetur, dentibûs acutiſſimìs armatus, qvi in parte oris ſuperiore ſerie triplici invicem glomerantur.

PISCIS Indiæ Occidentalis, qvi memoratum ſuperius Lupum marinum refert.

ACUS MARINÆ ſpecies variæ. Harum aliæ communes appellantur, tenues & longæ, roſtro durô & acutô, aliæ tenues qvoq; & longæ, ſed roſtrô in extremitate latô, ac rictu in altitudinem dehiſcente, & figurâ tubæ non diſſimilì.

ORBIS PISCIS variæ ſpecies. Noſtrates coriô denſô admodum & ad tactum aſpero muniuntur, clavìs albicantibus obſiti, ſub mento circulare qvid habentes inſtar ſcuti rotundi. Lingvâ vernaculâ Steenbider appellantur.

ORBIS ACULEATUS, ſeu ſpinis & cuſpidibus inhorreſcens, à *Cluſio* deſcribitur lib. 6. Exot: cap. 21. Alius deniq; à cæteris diſtinctus Echinatus ſeu

Muri-

Muricatus dictus, Germanis Meer-Taube/ in mari rubro freqventer repertus. Præter hos Stellatus qvoq; seu Asterias reperitur, qvod figuras corpori impressas habeat stellis seu asteriscis non dissimiles.

RAJARUM variæ species. Harum aliæ læves sunt in pinnas amplissimas laterales expansæ, cauda ordinibus tribus aculeorum instructâ; aliæ asperæ seu aculeis instructæ; aliæ oculatæ seu asteriæ, à maculis stellatim dispositis; qvædam deniq; corporis brevioris clavatæ dictæ. De utero & ovis Rajarum accuratè *Stenonius*.

Duæ RAJÆ minores, qvæ artificio singulari basiliscos mentiuntur.

STURIO seu ACIPENSER ingens; octo pedum longitudine, qvi anno 1672 extra arcem Alburgensem captus est. A *Salviano, Wormiô*, aliisq; accuratè descriptus est. Ex ovis piscis hujus sale conditis & in massam coactis edulium qvoddam seu salsamentum parari solet, qvod caveare appellatur, saponem viridem colore ac substantiâ referens.

ACIPENSER minor.

HIRUNDO *Plinii* seu MUGIL ALATUS. (*Tab. VII. Fig. I*) Juxta branchias utrinq; qvaternas binæ conspiciuntur pinnæ, latæ admodum ac longæ, qvarum operâ volatum exercet, & extra aqvam per aëra se effert. Memorant Scriptores juxta promontorium Bonæ Spei navigantibus in Indiam Orientalem copia ingenti se pisces hos volantes offerre, & qvandoq; velis navium antennisq; adhærescere.

SEPIA seu LOLIGO. (*Tab. VI. Fig. I*) Piscis est monstrosus admodum, prope Schevelingam Anno 1662 in Hollandia captus. Octo velut pedes seu cirrhos habet, qvi duobus acetabulorum & velut calicum ordinibûs decorantur. Dum vivit piscis, succô qvodam nigro, qvi atramento scriptorio pingviori & gummatibûs saturato simillimus est, aqvas protinus infuscat, qvotiescunq; manu apprehenditur.

RANA PISCATRIX. Sic dictam nonnulli existimant, qvòd figurâ fœtum ranæ caudâ adhuc instructum, gyrinum vulgo, repræsentet; Græcis βάτραχος ἁλιεύς. Anatomen piscis hujus accuratissimam instituit *Georgius Entius* Anglus in onomast: Zoico ultimæ editionis.

CANCER MOLUCCANUS. Ità dictus est, qvod circa insulas Moluccas freqventius reperiatur, & ad naturam cancri accedat. A *Clusio, Johanne de Laet* & *Wormio* prolixè descriptus est. Araneus Marinus aliis appellatur, Signoc Americanis.

CANCER SPINOSUS. Parte anteriore in acutum desinit, aculeìs latè prominentibus inhorrescens. Caudam ex multis compactam laminis in ambitu spinis aculeatam, in media verò parte variis & inæqvalibus protuberantiis instructam, sub ventre recondit. Pedes octo longos & spinosissimos habet.

CANCER PAGURUS. Crusta validâ & glabrâ munitur, qvæ in gyrum crenîs variîs, imbricis modô, incisa est. Crura habet villis hirsuta & articulationibus ternîs geniculata.

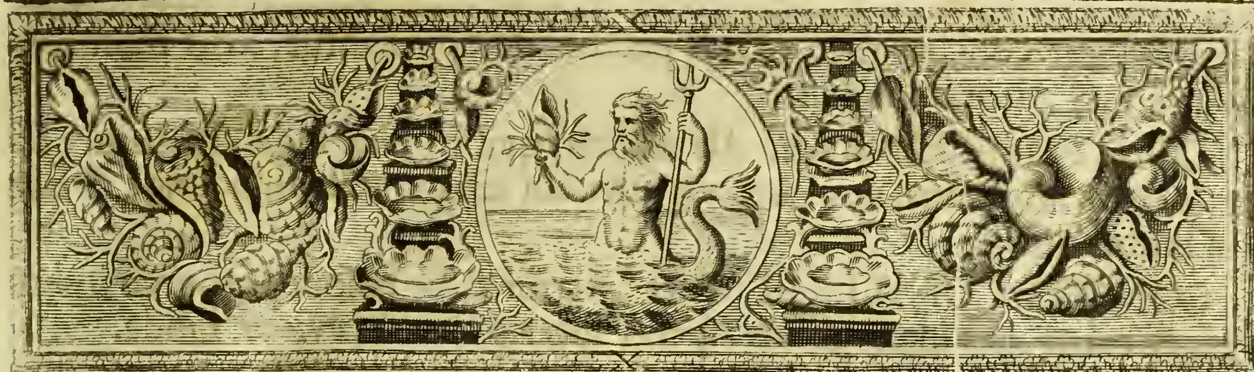
CHELA seu ACETABULUM CANCRI INDICI.

VERTEBRÆ variæ piſcium diverſorum.

CORPUS qvoddam OSSEUM craſſum & qvodammodo ſphæricum (*Tab. IX. Fig. II.*) qvod roſtra duo mobilia habet & appendicem ſeu caudam anguſtam craſſitie pennæ anſerinæ, qvod ex piſce Remora eſſe nonnulli exiſtimant. Refert *Ol: Wormius*, in Muſéo Archiducis *Ferrandi Caroli* os ſimile aſſervari titulô oſſis remoræ, qvod triremibus qvibusdam adhæſiſſe referunt.

ECHINI MARINI ſeu CARDUI MARIS. Forma ſunt rotundâ & conglobatâ, parte inferiore tantillum compreſſa. Horum nonnulli in convexâ parte aculeis ſeu ſpinis armantur, alii iisdem denudati, facie exteriore teſtæ plerumq; flaveſcente & punctis creberrimis diſtinctâ.

SECTIO IV.
DE
Conchyliis & Teſtaceis.

VALVÆ duæ OSTREI magnitudinis monſtroſæ. (*Tab. X. Fig. I.*) qvarum diameter pedes tres cum dimidio excedit. Pendent valvæ ſingulæ 224 libras. In parte concava veſtigium adhuc ſcabrum admodum ac inæqvale conſpicitur, ubi muſculi valvarum motores adhæſerunt, qvod duas palmas æqvat, ubi per tranſverſum menſuratur. Craſſities valvæ in parte inferiore circa cardinem 6 pollices æqvat, in margine verò ſeu limbis lateralibus pollices duos.

VALVÆ duæ generis ejusdem (*Tab. X. Fig. II.*) qvarum pendent ſingulæ libras 60.

VALVÆ duæ adhuc minores. (*Tab. X. Fig. III.*) pendent ſingulæ lib. 26½. Duæ adhuc minores.

OSTREORUM TESTÆ, qvas tubuli vermium anfractibus variis perreptant.

MYTULI, qvorum teſtis adnati hinc inde balani.

AURES MARINÆ ſeu PATELLÆ majores Bellonii. Teſtam concavam habent, coloris Margaritis æmuli, parte gibbâ cineritii. In linea qvadam ſpirali circa extremos limbos foramina qvædam conſpiciuntur, qvæ qvò magis ab initio tendunt, eo amplius ſenſim augentur.

PATELLÆ MARINÆ ſeu LEPADES. Sunt Teſtacea qvædam ſaxis plerumq; adhærentia, & in limbo ſeu ambitu cœrulea.

PATELLÆ CYPRIÆ. Sic dictæ, qvòd in mari Cyprio freqventius generentur. Rimas habent à centro ad circumferentiam hinc inde extenſas, coloris in parte externa flaveſcentis, in interna albicantis.

PATELLÆ ſeu LEPADES verſicolores ſtriatæ. Centrum purpureum ambit circulus albus, hinc flaveſcens, mox purpureus, alternante ſic ad latera ſeu limbos usq; colorum varietate.

PECTINES, ſeu Conchæ ſtriatim ac pectinatim diviſæ. Species harum variæ in Muſéo hoc conſpiciuntur. Aliæ qvippe ſtriis majoribus; aliæ minutioribus ſignatæ, aliæ qvaſi planæ, aliæ plano-convexæ; qvædam coloris roſei; nonnullæ ſubnigri & notis flavis interſtincti, plurimæ qvoq; lutei aut ſubalbi.

Minimæ inter conchas memoratas pectunculi appellantur, ſtriis minutisſimis à centro ad oram ſignati.

CONCHÆ ECHINATÆ. Ab aculeis, qvibus hinc inde armantur, dictæ, coloris albicantis, & qvandoq; fulvi aut citrini, teſtis hinc inde ſtriatis & in limbo inciſis.

CONCHÆ CORALLINÆ. Pars exterior teſtæ colore purpureo imbuta eſt & tuberculis inæqvalibus aſpera; Interior verò lævis ac nitida.

CONCHÆ FASCIATÆ, à faſcüs ſic dictæ, qvibus exornantur.

CONCHÆ IMBRICATÆ. In ſtriis velut tectorum Imbrices, eleganter diſpoſitæ, conſpiciuntur.

CONCHÆ VENEREÆ. Aliis PORCELLANÆ & LÆVIGATORIÆ dictæ, qvod ad chartas & linteamina læviganda conchas has adhibuerint Antiqvi, docente *Plinio*. Teſtam habent duram admodum & colorum varietate maculisq; variis exterius deſtinctam; intus verò candidam figurâ ovali. Parte pronâ cavitatem habent & velut rimam oblongam, in ambitu dentatam.

PSEUDO-NAUTILI. Reperiuntur freqventer in mari tam Adriatico qvàm Indico, ac inter ſcopulos littorales ſepiis polypisq; plerumq; ſociati à piſcatoribus capiuntur. Teſtam habent ſubtilem admodum, fragilem ac pellucidam, ſubſtantiâ conchis margaritiferis non diſſimili. Naviculam referunt partibus tribus compactam, binis nempe lateribus & carinâ, in qva ſtriæ ubiq; ductæ terminantur. Ab his navium fabricam, artemq; navigandi deſumptam eſſe Scriptores exiſtimant.

PSEUDO-NAUTILI COELATI. His pretium addit ars elegans, qvæ inſignes florum aviumq; cœlaturas ubiq; repræſentat.

NAUTILI tenues ſtriati, ſeu Nautili veri, magno olim pretio empti. Navis rotundæ formam qvodammodò effingunt, inflexa puppe & prorâ roſtratâ, qvorum teſta lactei coloris, pellucida ac fragilis admodùm ſtrias in longitudinem porrectas habet, ac pulchritudine ſuâ oculos intuentium moratur.

COCHLEÆ CYLINDROIDES. Colorum varietas inſignis in facie teſtæ exteriore hìc oculos paſcit. In regno Congi, Tombuti, alibi apud Indos cochleas has monetæ ſupplere vices *Linſcottanus* refert.

COCHLEÆ PERLATÆ. Harum nonnullæ magnitudine pugnum æqvant, & colore ſuo in teſtæ utraq; parte margaritas æmulantur.

TROCHI. Teſta horum in anfractus contorta eſt, multîs conſtans voluminibus; planam ac latam habet baſin, & verſus extremitatem ſenſim gracileſcit, adeò ut turbini puerili luſorio non disſimilis videatur.

TURBINES. Horum varietas inſignis eſt, ſeu fabricam ſeu colores intueamur; alii qvippe læves & politi; alii aſperi & inæqvales, alii candidi; alii cinerei; qvidam velut notis Muſicalibûs diſtincti.

STROMBI UMBILICATI. Centro teſtæ cavitatem qvandam, inſtar umbilici, inſculptam habent, in littore Indicô freqventes.

PURPURÆ varii generis. Harum aliæ aculeatæ ſeu Echinatæ, aliæ ob ſubſtantiam ſolidam ac ponderoſam marmoreæ dictæ, aliæ triangulares, aliæ gibbo-

gibbosæ; qvædam ventricosæ. Celebres fuêre olim & ob succum purpureum ab Antiqvis expetitæ. Vestimenta qvippe succô earum imbuta tanto olim in pretiô fuerunt, ut libra unica centum numis aureis, *Plinio* referente, constiterit.

MURICES varii generis. Horum nonnulli cinerei & lividi, qvorum testam circumvolutiones spirarum exornant, supra qvas aculei extantes eleganter admodum disponuntur; alii auriti ob labrum, instar auriculæ, exertum, mucrone turbinato. Septem inprimis magnitudine hìc cæteris præcellunt.

NERITES. Conchæ rotundæ in spiram exiguam desinentes.

APORRHAIDES. Conchæ sunt turbinatæ, duritie marmoreâ, qvæ in alis seu laterum extremis processus qvosdam extuberantes habent. Superficiem exteriorem striæ variæ exornant.

CONCHÆ ANATIFERÆ, vulgò BERNACLES Anglis. Triqvetræ sunt & foris læves, coloris ex albo cœrulei, valvis binis compressæ, qvas tubulus qvidam seu pedunculus oblongus & concavus connectit. Tam in Anglia & Scotia, qvàm in Norvegia freqventer reperiuntur, sed veras inde prodire anates pro commento sagaciores hodierni habent. In Museo Societatis Regiæ Anglicanæ Barnacle-Shels & Centre-Shels seu Balani compressæ appellantur. De conchis his fusè admodum *Wormius* lib. 3. Mus. c. 7. Sennert. Hypomnem. 2. c. 8. *Th. Barthol.* Hist: Anat: Cent. VI. pag. 271. Robertus Sibaldus Scot: illustrat: part: secundæ lib. 3. c. 12. & plures alii innumeri ad sententias discrepantes & conjecturas varias ambigui. Verùm ad insecta potius seu vermes referri posse videntur. Vidit qvippe Mathematicus Illustris *Olaus Römer* in animali hoc vivente, qvod in littore Galliæ Caletano inter arenas invenerat, nulli adhærescens ligno, partem illam, qvam tubulum seu pedunculum scriptores vulgò appellant, contrahi & coarctari, eo planè modo, qvo per annulos suos fibrosos lumbricus contrahitur. Totus vermis crassitie digiti humani, longitudine 5 vel 6 pollicum, colore niveo, caput suum inter concharum valvulas continere visus est. Cauda in conum obtusum desiit.

CANCELLUS in CONCHA, qvibusdam BERNHARDUS EREMITA. Parte superiore, qvâ extra testam pedes chelæq; seu forfices prominent, Astaco vel Gammaro planè similis est, caudæ verò extremitate, qvæ vermiformis est, anfractibus seu spiris interioribus conchæ firmiter agglutinatur. Adeoq; verisimile non est cancellum hunc in testaceum hoc migrâsse domicilium, ut ibi hospitaretur, sed probabile potius est, ex illapso forsan in concham ovo, generatum ità fortuitò esse, partesq; caudæ extremas, crescente sensim animali, figuræ spirarum ac circumvolutionum in concha se accommodâsse. Nec à cancello hoc ipsa concha efformata videtur, cùm testacea generis ejusdem habitacula ex bestiolis, humore viscidô ac glutinosô scatentibus, qvemadmodum cochleis domiportis, limacibus aliisq; vulgò effingi soleant.

ANTALIA. Hæc coloris plerumq; rosei existunt, & lineis fuscis in basi interstincta.

TUBULI seu SIPHUNCULI marini. Horum nonnulli dentes caninos qvodammodo æmulantur, rotundi ac striati, in extremitate modicè inflexi, adeoq; dentales seu dentalia vulgò appellantur.

TUBULI

TUBULI minores VERMIUM ac PENICILLI. A vermibus ſic dicti, qvos intra cavitates ſuas plerumq; abſcondunt.

BALANI ſeu GLANDES. Harum Teſtæ invicem plerumq; junctæ, ac, inſtar racemi uvarum, glomeratæ glandium qvernarum calices qvodammodò referunt, lignisq; & Oſtrearum ac Mytulorum teſtis plerumq; adhæreſcunt. Ex cruſtis multis componuntur teſtæ, qvæ in apicem obtuſum perforatum deſinunt.

UMBILICI MARINI ſeu VENERIS. A ſimilitudine umbilici, qvem repræſentant, nomen ſortiuntur. Superficies partis ſuperioris & eminentis glabra eſt, ſed inæqvalis; partis verò inferioris compreſſa ac plana, coloris rubelli, in qva ſpiræ variæ in gyrum actæ conſpiciuntur, & lineamenta conchæ qvodammodò referunt. Ungvem pollicis magnitudine ſuâ raròexcedunt.

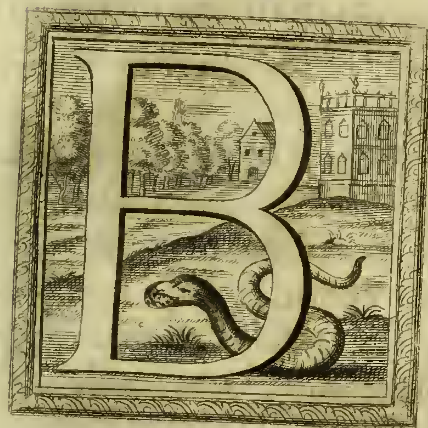
UMBILICUS MARINUS ingens Indiæ Orientalis. Figuram hic rotundam habet, ſuperficiem partis ſuperioris convexam, glabram & albicantem, inferioris verò leviter concavam & in gyros varios inſtar cochleæ efformatam, coloris obſcurè rubri, & in parte aliqvâ cinerei. Pollices tres cum dimidio longitudine ſua in diametro excedit. Pro operculo conchæ cujusdam à nonnullis ſumitur.

SECTIO

SECTIO V.
DE
Serpentibus & Insectis.

BOICININGA seu DOMINA SERPENTUM. Serpens hic venenatissimus omnium perhibetur, in America freqvens. Pars caudæ extrema *(Tab. VIII. Fig. I.)* novem velut annulis seu articulationibus, tenuibus qvidem, sed durìs admodùm ac intus cavìs insignitur. Annulos hos, vivente adhuc animali, sonoros admodùm esse Scriptores referunt. Anatomen serpentis hujus ab *Edoardo Tyson* Anglo institutam Acta Eruditorum Lipsiensium exhibent, Anni 1684, pag. 138.

SERPENS Indiæ Occidentalis pedum viginti duorum longitudine. Qvàm immensæ longitudinis serpentes in India & regionibus aliis inveniantur, ad ravim usq; Scriptores inculcant, & curiosi alii, qvi ista loca investigârunt. Memorat, præter alios, *Plinius*, in India serpentes in tantam magnitudinem excrescere, ut solidos hauriant cervos taurosq;. Ita ad flumen Bagradam, qvemadmodum ex Val. Max. Lib. I. cap. ult: liqvet, in bellis Punicis à Regulo Imperatore ballistis tormentisq;, velut oppidum qvoddam, expugnatus fuit serpens 120 pedum longitudinis.

SERPENS Indiæ Occidentalis 9 pedum longitudinem æqvans.

SERPENS Indiæ Orientalis pedum 6 longitudinem excedens.

SERPENTES varii Indiæ tàm Orientalis qvam Occidentalis magnitudinis diversæ.

EXUVIÆ SERPENTIS ex India Orientali, pedum duodecim longitudine.

EXUVIÆ variæ SERPENTUM ex india tàm Orientali, qvàm Occidentali, sqvamìs serie pulchrâ dispositìs & auri fulgorem reddentibus tectæ. In qvibusdam ab initio capitis ad extremam caudam dorsum ipsum continuò ordine, secundum longitudinem, maculìs latioribùs nigrìs insignitur, qvarum pleræq;, inprimis caudam versus, figuræ ovalis conspiciuntur.

VIPERA. Scriptoribus qvasi vivipera dicta, qvòd, cùm serpentes alii ova pariant, hæc sola vivos excludat fœtus. De humore in vesica flavescente ad dentium radices plurima orbi literato hactenus communicarunt *Franciscus Redus Florentinus* & *Moyses Charas Parisiensis*. Trochisci ex carne

ejus confecti basin theriacæ *Andromachi* constituunt. Eliguntur inprimis viperæ ex montibus Euganeis Italiæ circa Patavium. Celebre qvoq; est sal volatile viperarum in morbis variis profligandis, qvemadmodùm &, in tollenda lepra, vinum viperinum.

CAPUT truncatum VIPERÆ ducatum aureum ore tenentis, qvem in arce Fridericiburgensi surripuerat.

SCELETON VIPERÆ ac deglutiti ab illa BUFONIS. Vera dixisse Aristotelem, qvi gulosissimos animalium serpentes obvia qvævis; etiam magnitudine conspicua, devorare asseruit, testatur *Bartholinus* Hist. Anat. Cent: IV. qvi non saltem Helsingoræ apud Pharmacopæum viperam nostratem exsiccatam vidit, qvæ alaudas qvatuor cum plumis in ventriculo congesserat, adhuc ibidem conspicuas; non dissimile qvoq; notante Aurel. *Severino* in Vip. Pyth: c. 12. sed & in prædio fratris sui *Bartholi Bartholini* ranas integras dexteritate qvadam à vipera deglutiri, capite primùm intrusô, pedibusq; ad partem posticam compressis, qvi deinde corpore compressô feliciùs succedunt.

FOETUS duo VIPERINI, qvi longitudinem pollicum qvinq; cum dimidio vix attingunt.

LINGVA ingens SERPENTIS bifida. Errore epidemicô sumuntur lingvæ tales pro spiculis Serpentum venenatis, qvibus vulnus lethale infligere creduntur, cùm tamen nec cuspide, aut spiculô, sed morsu saltem lædant nec lingvæ tales bifidæ spiculorum vicem supplere possunt, cum molles admodùm sint, & ad pungendum ineptæ.

VERTEBRÆ variæ SERPENTUM. Ex iisdem efformatæ armillæ ac monilia hìc conspiciuntur.

SCOLOPENDRA *(Tab. VIII. Fig. II.)* qvam alii à multitudine pedum Centipedam, alii Millepedam, vel Multipedam appellant. Annulis prætereà seu incisuris plurimis vermis hic instruitur, coloris ex fusco lutei ac splendentis, à Moufeto *Aldrovando* aliisq; fusiùs descriptus.

Insectum TAURUS. Ex genere scarabæorum est cornu unico instructum, pollicum 6 longitudinem æqvans, in Brasilia freqvens.

Duo generis ejusdem minora.

TARANTULA APULIÆ. Insectum est, qvod araneam maximam formâ refert, sed magnitudine superat, maculis qvibusdam nigris conspersum, à cujus ictu saltationes effectusq; alii mirabiles produci solent. Nec solùm homines ad saltum propensos reddere venenum insecti hujus, verùm & alia qvoq; animalia, qvemadmodùm vespas, crabrones, gallos gallinaceos à Tarantula ictos concinnè saltâsse Sengverdius refert. Saltus interim ex veneno insecti hujus emergens species qvædam convulsionis esse videtur, qvæ diversò concentu, ac instrumentis Musicis compesci solet. De cura ejus per Musicam fusè admodùm *Kircherus* de arte magnetica. Non dissimilis remedii contra Scorpionum ictus meminit *Olearius* in itinere Persico, pag: 496, qvi sanari protinus hominem asserit à Scorpione læsum, si rudentem audiverit asinum.

SCORPIONES ITALICI. Insecta sunt venenata, sed mole corporis exigua articulum digiti vix superante, si caudam spondyliis seu articulis sex distinctam exceperis. Bini in ore forfices conspiciuntur, qvi in medio dentati

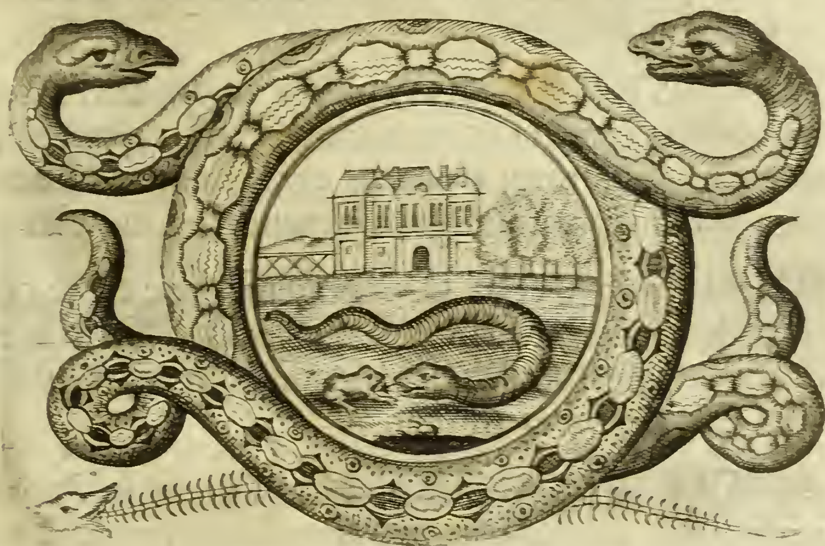
& in

& in longum exporrecti. Dorſum annulis ſeptem inſtruitur; qvatuor ſunt utrinq; pedes, extremitate furcatâ, chelis ſeu acetabulis gammarorum non diſſimiles, nodis 4 ſeu articulis diſtincti. In ſpondilo ſeu articulo caudæ extremo veſicula latet, qvæ ictu Scorpionis compreſſa venenum ſub forma guttæ flaveſcentis emittit. Fœminæ maribus majores ſunt & magis nigricantes, mares colore rubello tincti. Sola hæc inſecta vivipara ſunt, fætusq; vivos ac in ſpecie ſua perfectos pariunt.

Inſectum OSCABIÖRNO dictum. Cruſtaceum eſt animal coloris ex albo flaveſcentis, digiti integri craſſitie, ſesqvidigiti longitudine, decem juncturis conſtans & pedibus 14, qvorum ſinguli ungviculis armantur. Admirationem inprimis oculi merentur, qvi in teſtâ caput conſtituente defixi opus qvoddam cancellatum ſeu reticulare repræſentant, mille filis in ſe recurrentibus diſtinctum atq; ſubviride. Piſcibus verò in Islandiâ Inſectum hoc adhærere, velut pediculi animalibus aliis, memoratur.

HIPPOCAMPUS. *(Tab. XI. Fig. I.)* Inſectum eſt, qvod ad aqvatica apoda refertur. Pollicum ſeptem longitudinem æqvat. Cauda, qvæ corpore reliqvò tenuior, qvadrata qvodammodò eſt, & aculeis inſtructa ac velut ex circulis cartilagineis compacta. Circa Inſulam Venetiis vicinam, Lido dictam, qvemadmodum & apud Puteolos copioſè admodum Inſectum hoc reperitur.

VERMIS in Ovo diffracto repertus in culina Regia Anno 1680 d. 24 Decembr. Hic, effuſo in patinam vitellò, in albumine ovi adhuc delituit, qvi exemtus demum & microſcopio ſubjectus colorem exhibuit vernici flavæ & ſplendenti non disſimilem. Binis velut capitibus inſtructus videbatur, & in extremitate caudæ nodo ſeu ſpondylo, qvi aculeo nigricante armatus erat. In corpore toto ſtriæ qvædam ſeu inciſuræ, per longitudinem decurrentes, viſæ. Sub ventre aperto cavitas fuit, cui incluſa maſſa, filamentis variis velut telis ara[illegible]m plena. Ex ovo qvoq; gallinaceo, cum in menſa Principis Florentini effringeretur, vermem prodiiſſe Acta Med. & Phil. Hafnienſia teſtantur. Vol. 2. Anni 1673.

SECTIO VI.

Varia ex Arboribus Plantisqve desumpta.

MBRACULUM (UMBERELLA vulgò) ex foliis Palmæ. Refert Pro-Regis Indiæ Medicus *Garzias ab Horto*, in magnitudinem tantam folia Palmæ excrescere, ut ædium tectis naviumq; tabulatis & operculis apud Indos inserviant.

FRUSTA duo LIGNORUM dissecta (*Tab. X. Fig. I.*) qvorum parti internæ literæ hæ incisæ conspiciuntur : JENS HAMMERSHOLT ERR IF KONGENS ARBEDT FOR EN TIIF, Ita qvoq; parti internæ arboris, cum in silvâ Helsingorensi finderetur hæ incisæ literæ N. D. Credibile est cortici exteriori arboris, adhuc crescentis, incisas initio fuisse literas, adeoq; cum libro arboris interiori apponatur sensim cortex exterior, novis sensim superinductis corticibus, in parte arboris internâ jam conspici literas.

LIGNA varia MONSTROSA, qvorum alia ductu anfractuosò serpentes, alia leones, alia cornua cervina & res varias figurâ repræsentant. Qvoddam illorum brachium manumq; hominis exactè admodùm refert. (*Tab. IV. Fig. IV.*) Aliud pernam apprimè figurâ exprimit; aliud clavam Herculis.

LIGNUM FOSSILE ISLANDICUM. Nigrum hoc est & coloris adusti, ponderosum & fragile, qvod in variis Islandiæ locis laminatim eruitur. Pulverem ligni hujus, qvod Sorturbrandur Islandis dicitur, à tineis & vermibus vestimenta tueri *Ol. Wormius* monet.

LIGNUM FOSSILE UMBRICUM. Non saltem in Provinicià Italiæ, Umbriâ dictâ, sed & juxta viam Romanam copiosè eruitur. Latera ejus coloris fusci velut in assulas arcuantur, & lente admodum ac cum fumo fætente, igni admota, comburuntur. De ligno hoc, qvod cedro Mauritanico simile est, scripsit eruditè *Franciscus Stellutus*.

FRUSTUM LIGNI à vermibus PERFORATUM ex India Occidentali. Partes ejus omnes à tubulis qvibusdam, qvasi testâ albicante & conchyliatâ vestitis, excavantur. Tubulos memoratos in tabulatis navium à vermibus mari-

marinis interdum effingi nautæ narrant in Indiam euntes. Meminit qvoq; illorum *Olearius de itinere Mandeslovii in Orientem libr: 1. cap.10. Anglica, inqvit, navis ad littus deducebatur, ut novis resarciri tabulis posset; absq; hoc enim si foret, securè satis navigare vix poterant proter vermes, qvi extemplò tabulas perterebrant, victum hinc sibi ut parent. Belgæ alioqvin naves suas clavis qvibusdam muniunt, qvibus lata sunt capita, ut ita velut loricâ qvadam, ceu cataphracti eqvites, videantur indutæ.*

SPONGIA INDICA, qvæ cornu venatorium figurâ repræsentat.

BACILLI qvatuor ex LIGNO CINNAMOMI. Cortex coloris est cinerei, odoris fragrantis, saporis aromatici lingvam vellicantis; lignum verò ipsum inodorum est ac sapore grato destitutum. Ramos hos odoratos Insula Indiæ Ceylonensis inprimis mittit.

PARTICULA PELLIS ex Planta BORAMEZ seu AGNO SCYTHICO. De plantâ hac, præter Scriptores alios innumeros, ità in Itinerario suo *Olearius. Referunt, inqvit, prope Samaram, inter fluvios Volgam & Don, fructum crescere, magnitudine & formâ melonis externâ verò figurâ agnum referentem, cujus membra satis affabrè exprimit. Caulis umbilico inseritur; & qvocunq; in terra prorepit (crescendo namq; locum mutat) arescunt gramina, qvod absumere vocant. Ubi ad maturitatem pervenit, arescit caulis, fructusq; corticem pilosum nanciscitur agni instar. Qvi cortex pellis instar præparatur, eoq; contra frigoris injuriam utuntur. Moscovitæ hujus pellis frusta ex lectisternio decerpta nobis monstrârunt & dederunt, hujus fructus esse asseverantes.* Præter Philosophos alios ad conjecturas varias ambiguos plurima de agno hoc Scythico profert *Fortunius Licetus.*

TABACUM COMOSUM. In Japonia crescit, tenuissimis qvibusdam filamentis constans, coloris subfusci, de qvo plura adferunt *Ephemerides Germanorum Ann. Prim. observ: 153.*

NUX INDICA, cujus arbor Lusitanis *Coqvo* appellatur, ex Palmarum genere. Fructus est magnitudine suâ caput humanum qvandoq; excedens, cujus cortex crassus admodum est, & coloris modò subnigri, modò ad rubedinem tendentis, qvi involucro qvodam villosô & capillatô tegitur, ex qvo rudentes & funes navium apud Indos conficiuntur, qvemadmodùm apud nos ex cannabe. Intra corticem durum superiùs memoratum modò nucleus delitescit saporis grati, modò liqvor albicans natat, sapore suo emulsionem vel amygdalatum referens. Ex nucleo memorato trito lacteus liqvor ab Indis exprimitur, cui oriza & alimenta alia incoqvuntur, qvemadmodum & ex medullâ exsiccatâ ac torculari suppositâ oleum paratur tam lucernis, qvàm orizæ condiendæ inserviens. Refert *Linscotanus* navem cum omni apparatu ex arbore hunc fructum ferente confici sine ullo ferreo clavo, adeoq; vela ex foliis per fila culeolorum consutis, onus navium ex nucibus pro mercatoribus, cibum deniq; navigantium ex eadem arbore existere. Hinc cum utilitates tantæ ad genus humanum inde redundent, refugium pauperis, nux Indica Scriptoribus qvibusdam appellata est. Ex nucibus memoratis pocula & vascula varia, partim figuris elegantibus cælata, partim polita artificum manu, limbisq; argenteis cincta, in Muséo hoc conspiciuntur.

NUX FAUFEL seu PAC vel ARECA Malabarensium. Fructus est coloris cinerei, substantiâ intus variegatâ, involucrô villosô & capillatô tectus, qvod

qvod cortex tenuis circumvolvit. Demtò involucrò nucem myristicam primo aspectu refert. Masticari freqventius ab Indis fertur, ut gingivarum vitia emendet, dentesq; vacillantes firmet. Colligata inter se folia villosa, qvæ nucem cingunt, cocturâ succum subministrant rubrum admodùm ac generosum, qvem exsugunt incolæ, adeò ut per diem totum rubra inde appareant labia, & halitus oris svaveolens existat. Alius qvoq; fructus oblongior hìc conspicitur, qvi substantiâ & colore nucem memoratam refert, qvem fructum palmæ cujusdam esse *Bauhinus* existimat.

COCCUS MALDIVENSIS. Ex insulis Maldivis fructum hunc subministrantibus nomen sortitus est. Longitudinem pedis unius cum dimidio, latitudinem verò pollicum qvinq; æqvat. Cortex hujus niger admodùm est, nitidus & splendens, parte anteriore in duos qvasi lobos divisus, figurâ qvodammodo ovali. Descriptionem ejus uberiorem proferunt *Garzias ab Horto* & *Carolus Clusius* in Hist: Aromat: *In insula Maldiva*, inqvit, *Linschotanus*, *eximiæ ac singulares aliæ sunt nuces, adversus venena validæ, magnitudine ac colore nigro notabiles. Vidi ego oblatas Pro-Regi Indiæ capacitate duarun amphorarum æstimatas ad 300 Pardauvos, qvæ Regi Hispaniarum in munus servabantur.* Fructum eundem tractatu peculiari descripsit accuratissimè & depinxit *Augerius Clutius*.

FRUCTUS BOMBACIS seu GOSSYPII. Corticem habet coloris cinerei, qvi in partes tres, figuræ triangularis, qvandoq; dehiscit, sub qvo tomentum seu lana candida latet, qvæ semina nigra, medullâ albâ & pingvi, sibi intermixta habet. In asthmate & ægritudinibus pectoris variis semina memorata offerri solent. Arbor ipsa lanifera circa Bantam in Javâ insula copiosè crescit, tomentoq; memoratô impleri pulvinaria Indorum ex *Francisco Roderigvez* Bengalensi *Carolus Clusius* refert, Exotic: lib: I.

CONUS CEDRI de LIBANO. Figuræ est oblongæ & qvodammodò pyriformis, ex sqvamis tenuibus ac velut foliolis membranaceis compactus. Arbor ipsa Cedrus magna de monte Libano appellatur, procera valdè & patulis undiq; diffusa ramis. Lignum ejus, qvod à carie & senio immune creditur, in fabricâ templi Herosolymitani à Salomone adhibitum est.

FRUCTUS AMERICANUS CACAO dictus. Amygdalum magnitudine æqvat, dulcis admodùm nec ingrati saporis. Ex fructu hoc potus conficitur Europæis hodie usitatus Chocolate dictus, strigosis & macilentis expetitus. Nummorum loco ab Indis usurpari fructum memoratum Scriptores referunt, ac pauperibus Americanis erogari.

FRUCTUS BRASILIENSIS ANDA dictus. Fructus est rotundus, testæ durioris, unâ extremitate acuminatus & in latere fissuram habens. Descripta est arbor cum fructu à *Johanne de Laet* lib: 15. Ind: Occid: cap: 8. & *Marcgravio* Hist: Plant: lib: 3.

FRUCTUS Hispaniæ Novæ YECOLT appellatus. Arbor, in qva crescit, Hispanis Palma Montensis appellatur. Fructus ipse oblongus est, & multis velut sqvamis, in medio nonnihil compressis ac imbricum modô dispositis, constans.

FRUCTUS AMERICANUS AHOVEI seu AGVAY dictus. Figuræ est qvodammodo triangularis, magnitudine castaneæ minoris. Fructus venenatus admodum perhibetur, qvô inimicos suos perimunt Indi, & maritos inprimis fœminæ protervæ. Ex corticibus fructûs memorati filo connexis monilia qvoq; effingunt, qvæ cruribus infra suras circumligant, ut inter saltandum sonum strepitumq; edänt. FRU-

FRUCTUS ACAJOU, ſeu CAJOS *Linſchottani*. Figurâ ſuâ anacardium æmulatur, aut caſtaneam phaſeoli vel renis formâ, coloris cinerei. Cortex craſſus admodùm & intus ſpongioſus oleum continet mordax & cauſticum, qvod cuticulæ illitum veſiculas cum pruritu ingenti excitat, adeoq; ſi confringatur dentibus cortex, labia & lingva partesq; circumjectæ protinus intumeſcunt & inflammationem patiuntur. Nucleus renis qvoq figuram habet, coloris albicantis, pelliculâ flavâ veſtitus, qvæ ſeparanda, & toſtus ſapore ſuo caſtaneis præcellit. Arborem fructus hujus Acajaiba Braſilienſibus appellari *Marcgravius* tradit, qvæ in altitudinem fagi aſſurgit & patulis in immenſum diffuſa eſt ramis. Vim cauſticam olei in cortice latitantis hìc Hafniæ experta eſt Fœmina illuſtris, cùm corticem unum alterumve joci cauſſâ manui ejus amicus qvidam applicuiſſet, primò leves qvædam in cuticula aſperitates, herpeti non diſſimiles, apparuerunt, aliqvo pòſt interjecto tempore, intumuit manus, brachium, totumq; deinde latus, & veſiculæ copioſæ, velut ichorem fundentes per corpus hinc inde ſparſæ tantum excitârunt dolorem, ut, accedente demum febre, è faucibus orci vix evaſerit. Adhibitis maturè Bedzoarticis & alexipharmacis, præter illa, qvæ ars Chirurgica ſubminiſtrat, ferocia mali demum repreſſa eſt.

PIPER ÆTHIOPICUM. Incluſum eſt, firmiterq; annexum ſiliqvis rotundis minoribus, velut in racemum coagmentatis, qvæ coloris nigricantis exiſtunt. Utuntur Pipere hoc in compeſcenda odontalgia Æthiopes.

CARDAMOMUM MAJUS, qvod ficus minoris magnitudinem ferè attingit, à *Cordo* & *Cluſio* deſcriptum. Triplex inprimis Cardamomum Europæis innotuit, majus nempe, minus & medium. Minus piſi magnitudinem, medium verò nucis avellanæ æqvat. Pro Cardamomo medio grana Paradiſi perperam à nonnullis ſumuntur, cùm ad fidem lingvæ piperis potius naturam æmulentur.

PANES duo ex cortice qvodam, qvi SAGRE Indis appellatur.

Species variæ CUCURBITARUM ex India Orientali, qvæ vulgò Calabaſſa appellantur. Harum aliæ lagenariæ dictæ, qvæ ventricoſæ admodùm ſunt, & aliqvot menſurarum capaces; aliæ ſuperficie externâ ad flavedinem tendentes colli longi & anguſtioris; aliæ deniq; pyriformes, coloris lutei. Ex cucurbitis memoratis pocula & vaſa varia efformata in Muſéo hoc conſpiciuntur.

CASSIA FISTULARIS ex Camboja. Hæc caſſiâ illâ communi, qvæ purgatrix vulgò appellatur, ſeu ſolutiva, officinis pharmaceuticis notâ, vel triplo craſſior eſt, nigrâ exteriùs veſtitur tunicâ, qvæ ſqvamatim dehiſcit, inprimis circa nervum grandiorem, qvæ inferiorem ſiliqvæ partem perreptat, nec omni ex parte teres eſt hæc fiſtula, ſed paululum compreſſa; qvæ intervallis ſepto qvodam diſtinctis pulpam nigricantem abſcondit. Longitudinem hæc pollicum ſedecim æqvat.

PHASEOLUS NIGRITARUM cum ſuo lobo, in qvo, velut cellulis diſtinctis, fructus continentur.

FABA INDICA, qvæ COR DIVI THOMÆ appellatur. In inſula Sancti Thomæ & regionibus qvibusdam Africæ provenire fertur. Durò admodum craſſoq; eſt cortice, coloris ex cinereo fuſci, aut qvalis caſtanearum eſſe ſolet. Ea parte, qvâ lobo adhæſerat, impreſſum qvaſi ſtigma ſeu cavitatem oſtendit, cordisq; figuram qvalis à Pictoribus repræſentari ſolet, qvodammodò refert.

FABÆ variæ INDICÆ & PHASEOLI magnitudinis diverſæ, qvorum a-

lii

lii flavi, cinerei, fuſci, alii colore rubro & coralliis æmulo oculis blandiuntur. Horum qvoq; nonnulli cæteris majores, maculis nigris conſperſi ſunt & limbo qvodam nigricante cincti. Ex minoribus filo trajectis armillas parari contra inſultus Epilepticos *Cluſius* refert.

ROSA HIERICHUNTINA. Circa ſinum Arabicum hanc creſcere doctiores tradunt, nunqvam verò circa Hierichuntem reperiri, adeoq; ab imperito qvodam Monacho nomen ſortitam. Corpus qvoddam lignoſum eſt, ramulis freqventibus implicitum, qvibus in extremitate coeuntibus & incurvatis figuram qvodammodo pyriformem acqvirit. Ramuli memorati aqvæ immiſſi ſenſim dehiſcunt, & qvovis alio tempore, ubi aër humidior exiſtit.

FRUSTUM ARUNDINIS INDICÆ maximæ, qvæ BAMBUS ſeu JUNCUS INDICUS appellatur; craſſitie inſigni & vaſtis hinc inde internodiis. Naſcitur arundo hæc Indica in tractu Indico Malabarenſi, inprimis circa Caromandel. In civitate Bantam cuncta ædium ſublicia ex arundinibus his induſtria artificum fiſſis & aſſulatim diſſectis, conſtare Scriptores rerum Indicarum memorant; qvemadmodum & naviculas viris duobus capiendis aptas confici.

GERMEN qvoddam MARINUM MILLEPORA IMPERATI dictum, qvod ramos plurimos junctim demittit, obtuſos, æqvales, & in extremitate poroſos.

GERMEN aliud MARINUM RETEPORA IMPERATI dictum. Coloris eſt ex albo flaveſcentis, qvod foraminibus infinitis pervium ac modis variis hinc inde criſpatum rete exiguum qvodammodò refert.

FUCUS VERRUCARIUS ſeu FRONDIPORA vel ESCHARA MARINA IMPERATI. Planta marina eſt, qvæ in ramulos multos ac tenues ſpiſſè dividitur, ſubſtantiâ qvadam coriaceâ tectos, in latitudinem expanſos & qvaſi verrucis obſitos.

CORALLII ALBI & RUBRI ſpecies innumeræ, qvæ partim ramorum divaricatione, partim nitore ac colorum varietate oculos intuentium paſcunt.

CORALLII NIGRI ramus per anfractus varios & circumvolutiones aſcendens.

CORALLIUM ALBUM ſeu LACTEUM, fiſtulis variis ac foraminibus pervium. Corallium album fiſtuloſum Imperatus appellat.

CORALLIUM ALBUM GENICULATUM, qvod lineis obliqvis & contortis, per longitudinem excurrentibus, hinc inde inſignitur.

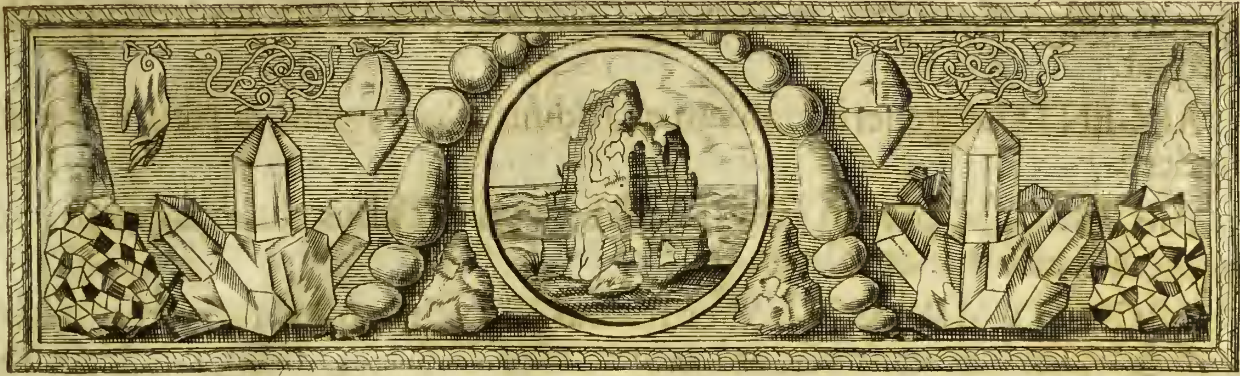
ARBUSCULÆ variæ MARINÆ CORALLOIDES, qvarum aliæ ramos ſpargunt innumeris tuberculis refertos, coloris rubri, aliæ cortice albicante obductæ & materiâ intus fungoſâ plenæ.

ALCYONIA, qvod fruticum marinorum inſtar in mari proveniant, huc qvoq; referuntur, figuris variis inſtructa, conſiſtentiæ plerumq; ſpongioſæ ac foraminibus plenæ, coloris ut plurimùm vel rubri vel purpurei.

LOCULI rebus variis referti, qvæ in officinis pharmaceuticis vulgò recondi ſolent.

SE-

SECTIO VII.

Metalla, Lapides & Lapidefacta, Terræ, Succi concreti etc:

MINERA AURI ex tractu Cremnicensi Ungariæ.

MINERÆ duæ AURI è fodinis Norvegiæ erutæ, qvarum una intermixtam sibi materiam habet, qvæ Qvartzum metallurgis appellatur, altera pyritis speciem, qvæ Kies vulgò dicitur. anno 1644 rei metallicæ in Norvegiâ Præfectus mineram qvoq; auri in tractu Necnesensi prope portum Arendalensem invenit, nigram & talcosam, *referente Wormio.*

AURUM ex fodinâ qvadam, prope *Regiomontum* Norvegiæ allatum, anno 1687.

AURUM purum & statim suum, vulgò Gediegen/ ex fodinis Ungariæ, cui immixta materia, qvæ Qvartzum dicitur.

SILICES duo minerâ auri ex Gvineâ obducti.

MINERA ingens ARGENTI ex fodinis Norvegiæ, qvæ pedum qvinq; & pollicum sex longitudinem æqvat, crassitiem verò in circumferentiâ pedum qvatuor; Anno 1666 d. 24 Augusti ex fodinâ Norvegiæ Regiomontanâ, qvæ NOVÆ SPEI appellatur, vulgò Ny Forhaabnings Grube/ extracta est, 560 librarum pondere, & à Præfecto fodinæ memoratæ pretio 5000 Imperialium æstimata. Huic non dissimilis massa Anno 1630, regnante in Dania Divo *Christiano Qvarto*, ex fodinâ Norvegicâ, qvæ Benedictio Divina, vulgò Segen Gottes / appellatur, eruta est, qvæ 3272 Imperialium pretio æstimata fuit, cujus figura in choro Templi Montis Regii, vulgò Kongsbergs, depicta, oculos curiosorum hactenus in se convertit.

ARGENTUM purum & qvod statim suum est, ut voce metallurgorum

 utamur

utamur, vulgò Gediegen/ ex Norvegia allatum, qvod libras undecim pondere æqvat.

ARGENTUM generis ejusdem ex fodinis Norvegicis, ſeptem librarum pondere.

ARGENTUM purum CAPILLARE, qvod ductibus plurimis & anfractibus capillos intortos æmulatur.

ARGENTUM RAMOSUM ex fodinis Norvegiæ, qvod ramos ſurculosq; plexibus variis luxuriantes figurâ refert.

MINERÆ qvatuor ARGENTI, qvas manu propriâ ex fodinis Norvegiæ anno 1685 extraxit Rex noſter Auguſtiſſimns *Chriſtianus Qvintus.*

ARGENTUM RUDE coloris nigricantis, cui Galena, vulgò Blende/ coloris plumbei intermixta eſt.

ARGENTUM RUDE nigrum, Sort Sølf-Ertz, cui Galenæ aliqvid admixtum, cum crebris argenti candidi ſcintillis hinc inde emicantibus.

ARGENTUM purum, & qvod ſtatim ſuum eſt, coloribus variis diſtinctum, ex Spato, ſeu marmore metallari, ut fodinarum inſpectoribus dicitur, protuberans.

MINERA, qvæ argentum tàm purum, qvàm rude puniceum, vulgò rød gylden Ertz/ hinc inde continet.

MASSA ARGENTI puri & ſtatim ſui, qvod ex baſi latiore varios ramos ſurculosq; juxta truncum craſſiores emittit, in extremitate plexibus variis ſibi implicatos & ſenſim graciloſcentes.

ARGENTUM CRISPATUM, qvod fruticem ramuſculis denſis virgulisq; ſibi invicem incumbentibus refert.

VARIÆ aliæ ARGENTI PARTICULÆ elegantes & ferè innumeræ, qvarum nonnullæ Galenâ, Qvartzô, Pyrite, alabaſtrò, chryſtallis, amethyſtis, Talcô, rebusq; variis permixtæ, aliæ ſine omni lapidis, metalli, aut venæ permixtione, modò cirrhos capillorum intortos, modò fruticum ramos, modò cornua inflexa, hamos incurvos, ſerpentes & Dracones figurâ ſuâ repræſentant. Harum pleræq; ex fœcundis Norvegiæ fodinis allatæ ſunt.

ARGENTUM RUDE FOSSILE ſui coloris, vulgò Gediegen Sølf-Ertz/ extuberantiis variis præditum, cui alabaſtrum niveum & ab unâ parte argenti rudis purpurei portio admixta.

ARGENTUM RUDE coloris plumbei, vulgò Glaß-Ertz/ qvod plumbaginem, aſpectu primò, æmulatur, colore luteo in partibus variis perſperſum.

ARGENTUM RUDE nigrum, cui per incumbentes velut philyras ſeu bracteas argentum purum ſociatur, pyritis ſpecie hinc inde intermixtâ, qvæ Kies metallurgis dicitur.

MINERA ÆRIS ingens, ex fodinis tractus Norvegici, qvi Norlandia appellatur, 272 librarum pondere.

MINERA ÆRIS violacea, Brunn-Ertz metallurgis, cui pyritis aurei intermixtæ particulæ.

PYRITES AUREUS TESSELATUS, maculis purpureis ac hyacinthinis hinc inde diſtinctus, ex Oſterdalia Norvegiæ.

PYRITES

PYRITES AUREUS MAMMILLARIS. Ex globulis variis ſibi invicem annexis conſtat, parte tàm externa tam interna colorem fulvum metallicum reddens. Aliis botryoides dicitur.

Variæ ÆRIS FERRIQVE MINERÆ, qvarum ex Norvegia pleræq; , ex Ungaria & Germania aliæ allatæ. Harum nonnullis velut ſcintillæ aureæ interſperſæ, aliis venæ pyritis aurei teſſelati, aliis Qvartzi, Talci, Argentiq; immixtæ partes.

MINERA PLUMBI cum intermixto ſibi argento extractu Tyrolenſi.

MINERA STANNI, cui tantillum æris mineræ admixtum, ex monte Miſniæ, qvi Zwitter appellatur.

MINERA STANNI ex Sclaccovaldia Bohemiæ.

MINERA STIBII ſeu ANTIMONII ex fodinis auri in tractu Ungariæ, qvod ſtriis longisſimis præſtantiam arguit & obſcura qvadam flavedine ſulphuris abundantiam teſtatur.

AMIANTHUS ſeu ASBESTUM. Materia eſt alumini Schiſto non disſimilis, coloris ad viriditatem obſcuram tendentis, floccis qvibusdam ſeu filamentis tenuibus, qvæ plumas referunt, hinc inde veſtita. Ex materia hac contextæ chartarum plagulæ hìc conſpiciuntur, qvæ igni injectæ comburi neqveunt. Tentatô qvippe experimentô, carbonibus ignitis immiſſa harum fruſtula, ſpatio temporis protractiore, illæſa poſtea vidimus, affuſo licèt, ad augendum flammarum impetum, oleò copioſo. Et licèt inter amplexus ignis mutare colorem viſa ſint & qvodammodò igneſcere, extracta tamen, ubi refrixerant, colorem albicantem magìs qvàm antea ac ſplendentem induerunt, deletis ſaltem characteribus ſeu literis qvæ inſcriptæ fuerunt ac parte aliqva ponderis ſui diminuta. Parantur qvoq; à curioſis aliis ex materia memorata contorti funiculi, mappæ & mantilia, qvæ non ſaltem vim ignis eludunt, verùm &, ubi ſordibûs inqvinata fuerint, puriora multò ac ſplendidiora evadunt, poſtqvam inter amplexus ignis delituerint. Meminit, præter antiqvos alios, lini Asbeſtini *Plinius* qvod libr. 19. c. 1. linum vivum appellat. *Inventum jam etiam*, inqvit, *eſt linum, qvod ignibus non abſumitur, vivum id vocant ardenteſq; in focis conviviorum ex eo vidimus mappas, ſordibus exuſtis ſplendeſcentes igne magis qvàm poſſunt aqvis. Regum inde funebres tunicæ corporis favillam à reliqvo ſeparant cinere; naſcitur in deſertis aduſtisq; ſole Indiæ, ubi non cadunt imbres, inter diros ſerpentes, aſſvevitq; vivere ardendo, rarum inventu, difficile textu propter brevitatem, vocaturq; à Græcis Asbeſtinum ex argumento Naturæ.*

JASPIS VIRIDIS, cui maculæ rubræ & flaveſcentes interſtinctæ. Ex eadem capulum pugionis efformatum & eleganter politum hic conſpicitur.

FRUSTUM ingens JASPIDIS ORIENTALIS.

MINERA SMARAGDI ingens, qvam attulit ſecum ex Italiâ *Gyntelbergius*, Mechanicus qvondam Daniæ ingenioſus. Pars ima velut marmorea eſt colore qvaſi cinereo, ſed ſubobſcuro, conſperſa. In parte ſupremâ viriditate inſigni Smaragdi conſpiciuntur & coloris elegantia oculos intuentium paſcunt.

MINERA TURCOSII, qvam attulit ſecum *Gyntelbergius* memoratus.

ACHATES varii, colore ac figurâ diverſi. Pleriſq; illorum cryſtalli innati conſpiciuntur. Horum elegantisſimus hìc in Selandiâ repertus eſt, coloris corallini velut lineis albis interſtincti. Achates præterea plures hìc conſpiciuntur

untur annulis inclusi, qvibus incisæ arborum figuræ, artificio summo du-ctuq; subtilissimo.

CHALCEDONII species diversæ. Qvidam oblongus est coloris aqvei & velut nubecula obducti, alius venis rubris interstinctus, aliusq; deniq;, ex insulis Feroensibus allatus, velut ex grandinibus compactus cum albicante in centro nubecula. Minores qvoq; alii figuræ Sphæricæ, coloris albi, nubeculis interpersis, in Insulis prædictis juxta littora reperti, hìc conspiciuntur.

PSEUDO-ADAMANTES varii tam Norvegiæ qvam Bohemiæ & Hungariæ. Cùm duritiem ac splendorem adamantum propriè dictorum non attingant, ad crystallos potiùs à sagacioribus referuntur. Pseudo-adamantum mineræ qvoq; plures hìc asservantur.

GRANATI NORVEGICI. Coloris sunt obscurè rubri, sed politi, angulis seu lateribus duodecim plerumq; instructi & vena Talci non raro infecti. Minera qvoq; ipsa, cui agmine conferto infixi reperiuntur, Talco non dissimilis est.

GRANATI BOHEMICI. Prædictis multò minores sunt, sed coloris magìs ignei, splendentis ac diaphani. Vi præciptante & humores acidos absorbente pollent, unde Electuaria, cardiaca vulgò dicta, ingrediuntur.

MINERA ingens AMETHYSTI, qvæ colore purpureo ac ferè violaceo oculis admodùm blanditur. Amethysti qvoq; Norvegici hìc asservantur, qvi duritie tamen Orientalibus cedunt,

LAPIS VERSICOLOR, qvi admixtam sibi mineram hyacinthi habet.

LAPIDES varii BEDZOARTICI tam ORIENTALES qvám OCCIDENTALES. Illi ex India Orientali, tractu Chinensi ac regionibus vicinis adferuntur, in capræ silvestris specie generati, hi verò ex America mittuntur, in caprâ qvadam montanâ Peruviæ reperti. Orientales crustam habent splendidam ac lævem, coloris ex nigro cinerei, & figuræ plerumq; oblongæ, effigie glandis. Crusta verò Occidentalium plerumq; fulva aut cinerea, sed minùs splendida conspicitur, & facie internâ coloris subalbi, velut ex fibris composita. In morbis malignis debellandis lapides prædicti, inprimis Orientales, adhiberi solent, vi alexipharmacâ instructi. Majorem prætetea cum spiritibus acidis effervescentiam Orientales cient qvàm Occidentales.

PERLÆ NORVAGICÆ, qvarum nonnullas magnitudo insignis, qvandoq; etiam splendor illustris ita commendat, ut Orientalibus vix cedere videantur. Pleræq; autem lactescunt aut splendorem argenteum habent. In ostreis qvoq; & mytulis Daniæ, inprimis juxta sinum Róeschildiæ, Isefiord dictum, copiâ insigni qvandoq; reperiuntur, sed minores prædictis ac impuriores. Humores interim acidos æqvè potenter ac Orientales illæ absorbent & concentrant, ubi in pulvisculum rediguntur.

LAPIS NEPHRITICUS. Italis *del fianco*, Germanis Lenden helffer appellatur, qvòd ad provocandam urinam restitantem & calculos ac arenulas exturbandas in regione lumborum gestari soleat. Coloris est obscurè viridis, &, qvod signum est notæ melioris, ad digiti tangentis ductum vestigia qvasi pingvedine obducta ac oleosa relinqvit. De lapide hoc diuretico tractatum integrum jam olim conscripsit celeberrimus noster *Casparus Bartholinus* Senior.

CRYSTALLUS MONTANUS Norvegiæ. Elegans hic planè eſt ac pellucidus, formâ hexagonâ in mucronem deſinente.

CRYSTALLUS ingens in mucronem ſexangulum turbinatus.

MINERÆ CRYSTALLORUM variæ, é rupibus Norvegicis, in qvibus reperiuntur, abruptæ, cryſtallisq; magnitudine ac figurâ diverſis refertæ.

CRYSTALLUS TRIANGULARIS, cui incluſæ ſtipulæ.

CRYSTALLUS ISLANDICUS. Figura eſt Rhombi vel Rhomboidis priſmatis, nec tantùm corpori integro hæc obtigit figura, ſed & partes ſingulæ fruſtillatim diſtractæ eandem obtinent. Incolæ Islandiæ & mercatores noſtrates cryſtallum hunc in variis regionis iſtius locis reperiri affirmant, inprimis verò ex monte præalto, propè ſinum Roerfiord à foſſoribus erui, montisq; ejusdem ad Auſtrum vergentis ſuperficiem totam exteriorem ex materiâ hac compoſitam eſſe. Circa corpus hoc cryſtalloides experimenta plurima primus tentavit ſagacisſimus noſter *Eraſmius Bartholinus*, in opuſculo nervoſo, anno 1669, congeſta.

LAPIS BUFONIUS, aliis CHELONITES, Italis del ROSPO, qvem à bufonibus antiqvis eructari vulgus falſò exiſtimat. Coloris eſt ex fuſco pallentis, parte externa convexus, interna leviter concavus. Credibile pòtius eſt cranium bufonis antiqvi induratum eſſe. Tumores & inflationes corporis à contactu & affrictu lapidis hujus compeſci, experientiâ allatâ, in Muſéo ſuo *Wormius* teſtatur.

ASTROITES ſeu lapis ſtellaris ingens, qvadratus. Lapis eſt coloris fuſci, velut ſtellulis nigricantibus inſignitus, qvi aceto vel liqvoribus aliis acidis immiſſus circumrotatur, qvemadmodum in aceto lapides gammarorum & corpora varia teſtacea, qvæ ſale Alkali abundant; adeoq; cum acidis effervefcunt.

LAPIDES AETITES, colore, figura ac magnitudine diverſi. Qvidam coloris lutei ſunt, figuræ rotundæ, qvorum cortex exterior inæqvalitatem qvandam ac ſcrabritiem habent. Alii figuræ qvoq; rotundæ ac ſphæricæ, ſed coloris nigricantis, magnitudine pilæ minoris luſoriæ, nonnulli deniq; coloris ferruginei, figuræ qvodammodò ovalis. Continent in ſe margam ſeu materiam qvandam, Callimum ſcriptoribus dictam, qvæ in plerisq; concusſis reſonat. De lapidibus memoratis fuſè admodùm *Plinius*, *Anshelmus Böetius*, *Wormius*, alii.

BRONTIÆ ſeu OMBRIÆ. Lapides ſunt hæmiſphærici, coloris cinerei, qvandoq; etiam fulvi, per qvorum ſuperficiem convexam ab apice ad baſin lineæ ut plurimùm qvinq; decurrunt, qvæ punctis qvibusdam, ſeu potiùs circellis decorantur. Noſtratibus Spadei-ſteene appellantur. Horum unus favum non ineptè refert ex cerâ candidâ virgineâ effictum, velut baſi lapideæ inſiſtentem, adeoq; Brontias favogineus appellari ſolet.

LAPIDES CERAUNII magnitudinis diverſæ, qvi partim cuneos majores, partim haſtarum cuſpides, malleos, clavas, ſecures repræſentant. Tela Jovis ſeu lapides fulminares appellantur, qvòd cum fulmine in terram decidere à vulgo credantur. Subſtantia interim ad ſilices accedunt, graves admodùm ac ponderoſi, coloris qvandoq; lutei ac ſplendentis, qvandoq; cinerei aut ex luteo ſubobſcuri. Qvidam illorum foramen in medio habent, qvod pollicis craſſitiem excedit. Credibile eſt in bello ad percutiendos

 dos

dos hostes ab Antiqvis usurpatos fuisse, vel ad findenda ligna aut res alias. De genere interim pyritum esse videntur & sulphuris abundantiam testari.

OSTEOCOLLA, seu OSTEOLITHUS. Margæ species videtur, coloris cinerei, superficie scabrâ & inæqvali, ossis concavi figuram plerumq; exhibens, qvæ ad fracturas ossium conglutinandas & generandum inprimis callum adhiberi solet. Germanis Bein-bruch appellatur. Substantiæ admodùm duræ est & compactæ, qvæ menstruis, etiam acerrimis, vix dissolvitur.

GLOSSOPETRÆ variæ, magnitudinis diversæ. Lingvas lapideas nonnulli appellant, qvòd serpentum lingvas petrificatas esse existimant. Figuræ sunt triangularis, basi crassiore, corporis parte reliqvâ glabrâ admodùm & leviter splendente, crenis qvibusdam seu denticulis ad latera incisis, coloris qvandoq; ex flavo albicantis, qvandoq; subcærulei. Glossopetras has dentes canis Carchariæ petrificatos esse, præter eruditos alios, *Steno* existimat.

SAXUM, in qvo literæ seqventes conspiciuntur, JUL: C: IMP: REX R: SEM: AUG.

BELEMNITES seu DACTYLUS IDÆUS. Lapis est teres & oblongus, qvi in apicem obtusum terminatur, coloris plerumq; palearis aut succino æmuli, interdum cinerei, albi, nigri & fusci, lineis seu radiis instructus à medullâ ad circumferentiam seu extremitates ductis. Qvibusdam Lyncurius appellatur, inprimis qvi succinei vel aurei est coloris, qvòd ex urina lyncis coagulatâ oriri ab Antiqvis existimetur. Eruuntur lapides tales copiâ ingenti in insulâ Monâ, Selandiæ nostræ vicinâ, inprimis ubi aratrô proscinditur terra, signo manifesto ex urinâ lyncis non prodire lapides prædictos, cùm nunqvam in Insulâ hac conspecti fuerint Lynces.

CORNU AMMONIS. Lapis est instar cornu arietini intortus ac circumvolutus, striis plurimis ac rugis per transversum decurrentibus instructus, coloris nigricantis, substantiæ duræ ac siliceæ, in ambitu partis exterioris velut cristam habet, qvæ instar contorti funis per longitudinem excurrit. Inter sacratissimas Æthiopiæ gemmas à *Plinio* refertur

HÆMATHITES ingens & ponderosus. Lapis hic, qvi mineræ Martis puriori non dissimilis, naturæ est planè Martialis, & partim adstringit fortiter, partim humores acidos & corrosivos, morbosq; inde chronicos dependentes infringit. In omni præterea hæmathite ferrum reperitur, qvod violentiâ ignis fortissimi freqventer extrahitur. Artificialem qvoq; hæmathiten, naturali simillimum, ex sacchato Saturni & vitriolo Martis invicem mixtis ac per retortam sublimatis emergere sagaciores nôrunt.

LAPIS VIOLAS REDOLENS. Coloris est cinerei, flavescentibus qvibusdam maculis conspersus, qvi ex monte Calenberg in Misnia erutus est. Meminit lapidis hujus Agricola de Nat: foss: lib: 5. *Verùm*, inqvit, *non ipsi solùm* (de Misenis Ætitibus loqvitur) *svaviter olent, sed etiam tum saxi in Calenbergo ad Aldenburgum reperti fragmenta, tum silices in Berningero monte, in confiniis Misniæ & Bohemiæ sito.*

MAR-

MARMOR FLORENTINUM variegatum. Coloris eſt ex cinereo in flavum inclinantis, in qvo velut urbium rudera ac ædificia turriumq; prærupta conſpiciuntur, ſummo Naturæ ludentis artificio. Ex marmore hoc Tabulæ variæ, globi minores & plura alia effićta hìc conſpiciuntur.

Species marmoris OPHITIS ſeu SERPENTINI, qvod Zeiblicium Miſniæ appellatur. Coloris eſt obſcurè viridis, maculis nigris diſtinćti, ex qvo pocula, pateræ, & id genus alia efformata hìc aſſervantur. Ad diſſipandam Colicam loco dolenti calidè vulgò imponitur.

PUMEX ex monte Æthna Siciliæ, coloris ex cinereo lividi.

PUMEX SYRACUSANUS ex monte Vulcani, coloris ex cinereo albicantis.

PUMEX, coloris nigri, ex monte ignivomo Islandiæ Hecla dićto.

LAPIS, qvi membrum virile cum ſcroto exaćtisſimè refert.

LAPIS DURUS formâ domunculæ, ex ſtillicidiis aqvarum artificioſè compoſitus, qvem ex Inſulis Feroenſibus attulit *Dn: Lucas Debes*, Præpoſitus qvondam Feröenſis. Tam exterior paries qvam inferior ex guttis compaćtus viſitur. Interior cavitas columnas ſeptem, velut cruſtoſas, habet, qvæ baſin ſeu radicem infimam penetrant, ex laminis compaćtam.

STALACTITES ex thermis Carolinis. Maſſa eſt ex cruſtis variis flavis & albicantibus concreta, mollis admodum & friabilis. Qvidam circa ramum arboris concretus eſt, alius generis ejusdem major uvam petrificatam refert.

STALACTITIS ſpecies elegans, qvæ Tibuli in Italia reperitur, & qvòd amygdalas ſaccharo obdućtas exaćtè referat, confetto di Tivoli Italis appellatur.

STALACTITES minores ſeu PISA CAROLINA. Ità dićta, qvòd in thermis Carolinis freqventiùs reperiantur & magnitudine ſuâ ac colore piſa qvodammodò æmulentur.

STALACTITES alii, qvi partim ſtirias referunt, partim in guttulas rotundas concreti ac velut pyriformes.

LAPIS, qvi columbam refert, planus ac coloris cinerei, ſuperficie glabrâ & æqvali ex diſtrićtu Nidroſienſi miſſus.

LAPIDES varii, coloris ſubflavi, qvi parte internâ chryſtallorum angulis & velut adamantibus referti.

ECHINITES ſeu ECHINUS marinus non ſpinoſus, in lapidem converſus.

CONCHITES varii ſeu lapides, qvi conchas referunt, ſtriis per transverſum eorum corpus, parte convexâ, ambientibus. Inter hos ingens qvidam eſt ex agro Veronenſi.

FUNGITES ſeu BOLETI vel FUNGI lapidefaćti, qvemadmodum & tubera varia.

BUCARDIA. Petra eſt, qvæ à figura & magnitudine, qvâ cor bubulum refert, nomen ſortita eſt. Deſcripta eſt fuſiùs à *Ferrando Imperato* libr: 24 cap. 26.

OSTREA,

OSTREA, MYTULI, BALANI & PECTUNCULI varii petrificati.

PANES ſex rotundi in lapides converſi. Horum unus in Templo Herculis in Siciliâ repertus eſt, odorem farinæ referens. In Muſéo Franc: Calceolarii Veronenſis duo ejusmodi conſpiciuntur, qvorum unus ſecalinus eſt, alter miliaceus.

CONCHA ſtriata lapidefacta, in cujus cavitate chryſtalli pellucidi & angulati conſpiciuntur.

FAGI, FRAXINI, QVERCUS ac TILIÆ ligna ac rami varii arborum petrificati. Palos & ſublicas fagi, ubi continuè aqvis immiſſæ, ſaxeam demum duritiem acqvirere in confeſſo eſt, unde ædificia varia, qvæ in mari vel aqvis aliis exſtruuntur, fulcris paliſq; faginis vulgò ſuperſtrui ſolent.

MASSA ex cochleis, conchis minoribus ſtriatis, pectinibus & lapillis variis ac ſilicibus compacta & ſimul cum contentis rebus petrificata, qvæ in tractu Lisbonenſi reperta eſt.

LAPIDES duo, qvi piſcium figuras ſibi impreſſas repræſentant.

CANCER PAGURUS & PISCES alii cruſtacei, qvi pondere ſuo ſe lapidefactos teſtantur.

HIPPURIS ſeu EQVISETUM ingens petrificatum. Aliud qvoq; hìc conſpicitur, qvod parte dimidia molle eſt, alterâ cruſtis lapideis obductum.

TUBULI VERMIUM ac SIPHUNCULI maris lapidefacti.

PORTIO INTESTINI RECTI petrificata.

MALUM CITRIUM FRUCTUSQVE alii lapidefacti.

XYLO-ALOES fruſtum ingens, ex Indiâ Orientali, petrificatum.

DENS MOLARIS ELEPHANTI petrificatus.

TESTACEA & CRUSTATA alia innumera, qvæ vel conchæ teſtæq; naturales ſunt, poroſq; ſucco petrificante ac adſcititio repletos habent, adeoq; colore, pondere ac impoſitis ſibi teſtarum laminis dignoſcuntur, vel corpora alia lapidea planè, qvæ figurâ qvidem & magnitudine conchis ſimilia ſunt, ſed impreſſam ſibi ſaltem figuram obtinent à contactu & ſuperficie teſtarum, qvæ, injuriâ temporis aut ſucco terræ acrioris poſtea exeſâ, materiam contentam priùs texerant.

GUMMI QVODDAM PECULIARE, qvod omni anni tempore eandem ſemper conſiſtentiam ſervat, & qvocunq; demum modo vel compreſſum vel elongatum, vi qvadam elaſticâ priſtinæ protinùs reſtituitur figuræ, qvæ conum truncatum repræſentat. Coloris eſt obſcurè flaveſcentis & in medio ejus, ubi luci obtenditur, bulla qvædam pellucida conſpicitur: Pondere eſt unciæ unius & drachmarum qvinq;. Machinæ pneumaticæ Boyleanæ incluſum, extracto äere ambiente, tantillùm intumeſcit & conſpicua in medio bulla admodum dilatatur.

FRUSTUM SUCCINI, Anno 1687 d. 12 Auguſti, in Inſula Amagria ad profunditatem viginti pedum è terra effoſſum, qvod uncias tredecim cum dimidiâ pendet.

FRUSTUM GENERIS EJUSDEM majus, anno 1665 in foſſis Hafnienſibus juxta portam ſeptentrionalem repertum, qvod uncias qvadraginta ponde-

dere

dere suo æqvat. Notabile inprimis fuit, in effossione succini ex fossis novis urbis Regiæ Hafniensis deprehensa ubiq; fuisse ligni nigri, ebeno non dissimilis, fragmenta, qvibus sociatum fuit succinum firmiterq; qvandoq; adhærens.

FRUSTUM adhuc MAJUS anno 1681 in locis, Calleboerne vulgò dictis, Hafniæ effossum, qvod uncias qvinqvanginta pendet.

VARIA SUCCINI FRUSTA, qvibus inclusæ muscæ, culices, araneæ & insecta alia, signo manifesto, fluidum primò ac molle extitisse succinum, qvod tractu demum temporis induratum inviscatis antea bestiolis, & velut in glutine detentis, exitum denegavit. Lacertam qvoq; succino inclusam habuit qvondam Augustissimus Rex Daniæ, *Divus Fridericus III.* Frustum præterea succini ingens, in qvo natavit liqvor seu gutta fluens, monstravit hactenus curiosis *Ivarus Schöller, Consul apud nos Christiano-Hafniensis*, motus autem guttæ, sursum elevato electro, conspicuus fuit, efformantis primò figuram globosam, mox in progressu oblongam, ac deniq; planam.

TERRA MELITENSIS, coloris albi ad cinereum vergentis. Ab unâ parte hæc leguntur. S. CECILIA O. P. N. Conspicitur præterea effigies Divi Pauli librum sub brachio gestantis & in manu calamum. Sub pedibus ejus G. B. PAULI. Ab alterâ parte: H. W. H. Z. S. IN MALTA L' ANNO MDCXXI.

TERRA GENERIS EJUSDEM alba, in cujus parte unâ navis conspicitur, mari exposita, alterâ verò effigies Monachi Christum cruci affixum adorantis. Terra hæc liqvoribus acidis commixta effervescentiam notabilem ciet.

BOLUS TOCCAVIENSIS, ex Transylvaniâ allatus, qvi pingvis valdè ac oleosus, notasq; veri boli Armeniaci ostendit.

TERRÆ ARABICÆ luteæ PASTILLI orbiculares, qvi literas Arabicas sibi impressas habent, pingves admodum, & ad contactum digitorum lubrici, si offerantur lingvæ, cui fortiter adhærent, stiptici & adstringentes.

TERRA SIGILLATA LEMNIA alba a. 1639. B. Sig. terræ Lemniæ Cong.

TERRA SIGILLATA alba, figuræ qvadratæ. Effigies Christi cernitur, qvi à Johanne baptizatur.

TERRA SIGILLATA LEMNIA rubra. In hac aqvila divisa conspicitur.

TERRA SIGILLATA lutea LEGNICENSIS, in cujus medio aqvila alis pedibusq; extensis exhibetur, qvam hæc cingit inscriptio: Terra SIGILLATA LEGNICENSIS.

TERRA alia SIGILLATA lutea 1630.

TERRA SIGILLATA rubra, cui impressa corona est.

TERRA SIGILLATA rubra, in qva claves duæ conspiciuntur.

TERRA SIGILLATA rubra LIVONICA, cum insignibus Livoniæ anno 1593.

EADEM cum sigillo eodem impresso anno 1598.

TERRA SIGILLATA fusca 1639.

TERRA SIGILLATA hepatici coloris, in qva luna & stellæ tres repræ-

ſentantur. Cum liqvoribus acidis levem ſaltem ac vix notabilem efferveſcentiam creat.

TERRA SIGILLATA STRIGONIENSIS, in qva mons triceps conſpicitur cum hac inſcriptione: TERRA SIG. STRIGONIEN.

TERRA SIGILLATA rubra, montibus & clavibus, decuſſatim poſitis, ſignata.

TERRA SIGILLATA. Hanc, cùm pingvis admodum ſit & in aurifodinis reperiatur, axungiam Solis Chemici appellant.

TERRA S. HELENÆ ex Selandia Daniæ. Coloris eſt ex luteo cinerei, ex lamellis qvaſi compacta, qvæ ad fontem in Selandia olim Divæ Helenæ ſacrum & ab ægris variis circa feſtum S. Iohannis hodie freqventatum reperitur, magnamq; cum terris ſigillatis exoticis affinitatem habet.

TERRÆ aliæ, ac BOLI innumeri, ſigillo nullo inſigniti, nec in paſtillos orbiculares aut figuras alias redacti. Vi inprimis pollent ſtiptica & adſtringente, adeoq; non ſaltem in diarrhæa & fluxibus variis alvinis, verùm & in hæmoptyſi variisq; ſangvinis profluviis freqventer adhiberi ſolent. Vi præterea humores acidos abſorbente pollent, qvemadmodum & ſudores propellente, ac potentiâ qvadam alexipharmacâ. Qvædam interim illarum de Marte ſeu ferro participant, qvædam, cretaceæ magis naturæ, de Saturno ſeu plumbo, aliæ oleoſæ magis & pingves exiſtunt ac Sulphuris ſpecialis beneficio his vel illis debellandis morbis magis ſunt appropriatæ. Qvædam cum liqvoribus acidis promtè, aliæ motu langvido effervescunt.

PARS

PARS SECUNDA

DE

REBUS ARTIFICIALIBUS.

SECTIO I.
DE
Variis ex Argento, Ære, Ferro, Osſibus, Lapidibus, Succino, Ligno etc: elaboratis.

IPPODROMUS cum ſtatua Eqveſtri Regis *Chriſtiani Qvarti* qvi annulum inter duas columnas ſuſpenſum lanceâ excipit. Omnia ex argento deaurato conſtant. Columnis nomina & inſignia inſcripta ſunt Principum ac Magnatum variorum & qvidem tam exterorum qvàm Indigenarum; qvi coronationi Regiæ, in cujus memoriam ſingula hæc efficta ſunt, pompâ maximâ intererant.

STATUA Regis *Friderici Tertii* eodem modo in hippodromo repræſentata, ſed automata.

POCULUM ingens ARGENTEUM cum OPERCULO, cui LEO inſidet altero pede gladium ſtrictum tenens, altero folium Urticæ. Poculo huic 73 unciales argentei Hamburgo-Stormarienſes, ſinguli cum folio urticæ, & 6 dimidii, circumqvaq; inſerti ſunt.

POCULUM ARGENTEUM cum OPERCULO cui 16 Unciales typi ejusdem & 6 dimidii ſimiliter inſerti.

POCULA qvinq; ARGENTEA ſine operculis, qvorum ſingula inſertos ſibi 16 ejusmodi numos cum folio urticæ repræſentant.

CANTHARUS ingens ARGENTEUS, qvi infixos ſibi 16 Unciales typi ejusdem & 10 dimidios cum folio urticæ habet; cujus operculo Leo inſidet, altero pede ſtrictum enſem, altero folium urticæ tenens.

CANTHARI varii ex ARGENTO COELATO, qvi inſculptas ſibi figuras, artificio ſummo, repræſentant.

PELVIS ARGENTEA cum POCULO materiæ ejusdem, operis Indici.

Octodecim ORBES ARGENTEI, in qvorum medio ſuccinum Inſignia qvædam Principum inſculpta repræſentat.

LATERNA ARGENTEA, qvam usibus Regis *Christiani Qvarti* qvondam inservii ſſe Inſcriptio docet.

LAMINA ARGENTEA INAURATA, cui effigies Regis Daniæ *Christiani Tertii* impreſſa.

LAMINÆ duæ minores ARGENTEÆ, in qvibus Regis noſtri Auguſtisſimi *Christiani Qvinti* & Reginæ Sereniſſimæ *Charlottæ Amaliæ* effigies delineatæ ſunt & ſcripturæ minutiſſimæ ductibus expreſſæ.

TABULÆ variæ tàm ARGENTEÆ, qvàm METALLICÆ artificio inſigni cœlatæ.

TABULÆ decem ex metallo inaurato, qvæ hiſtoriam paſſionis Chriſti repræſentant.

BRACHIUM ex METALLO fuſum.

STATUÆ MARTIS, APOLLINIS, ALIORUMQVE, qvos pro Diis venerata eſt ſuperſtitio gentilis, ex METALLO INAURATO.

POCULUM REGULINUM, ſeu ex REGULO ANTIMONII paratum. Poculis talibus, ex regulo antimonii puro ſine Marte plerumq; elaboratis & unciarum duarum capacibus vinum album infundi ſolet, noctisq; ibi ſpatio relictum hauriri tempore matutino, ut vomitum & qvandoq; ſeceſſum ſimul proritet.

POCULUM ex OVO CASSUARIÆ Avis efformatùm laminisq; argenteis cinctum.

PHIALA ex CORNU RHINOCEROTIS elaborata, figuræ qvodammodo ovalis, qvæ parte concavâ polita eſt ac reſplendens, convexâ velut folia vitis pampinosq; exciſos exhibet.

CANTHARI varii, POCULA & VASCULA ex CORNU RHINOCEROTIS, Argento hinc inde munita.

POCULA ex CORNIBUS CERVINIS, argento inaurato cincta.

SYSTEMA VASORUM corporis humani ex filis ferreis, qvæ in ſitu naturali & coloribus vivis repræſentantur. Conſpiciuntur hic venæ ſubcæruleo colore tinctæ, arteriæ rubicundô, nervi albô, lymphatica vaſa ex pellucentibus globulis vitreis nitidé efformata.

TABULA ex orichalco qvæ Electricis Saxonicæ *Annæ Sophiæ* introitum Dresdenſem cum pompâ ſolenni ſibi inſculptam exhibet.

SCELETON HUMANUM, à Mechanico qvodam Daniæ *Gyntelbergio*, ex EBORE effictum, pedum duorum & 6 pollicum longitudine, alterâ manu falcem, alterâ clepſydram tenens. Circa limbos ſuperiores capſæ, cui includitur, carmen hoc ab inclyto noſtro *Th: Bartholino* elaboratum legitur.

Artis cerne decus, naturam ſperne cadentem,
Hæc cineres, nexus corporis illa locat.
Huic animam ſi fata darent, ſi munera ſenſus;
Splendidius toto jam foret Orbe nihil.
Si tanta in noſtro ſupereſſet gloria buſto
Qvilibet excarnes vellet habere pedes.

TABULA EBURNEA hiſtoriam Paſſionis Chriſti repræſentans & affabrè

adeô

adeò efficta, ut musculi, venæ, partesq; aliæ omnes in personis, qvæ repræsentantur, elegantissimè expressæ summam excitent admirationem.

TABULA alia EBURNEA historiam eandem Passionis exhihibens, qvam summa qvoq; & exqvisitissima artificis industria nobilitat.

MERCURIUS, PALLAS, DIANA, LUCRETIA, LEDA, CLEOPATRA, & plures aliæ formæ, qvæ in scriptis Historicorum ac Pöetarum celebrari solent, ex EBORE efformatæ.

CORNUA ex EBORE oblonga, cum figuris variis elegantissimè incisis.

NAVIS BELLICA ex EBORE eleganter constructa, cum tormentis & instrumentis aliis tàm nauticis, qvàm militaribus ex argento purissimo.

TRIREMES & NAVIGIA alia minora ex EBORE. Inter hæc Cymba qvoq; conspicitur ex unicornu marino cum anchorâ aureâ.

HOROLOGIUM EBURNEUM cum rotis & instrumentis cœteris materiæ ejusdem, artificii admodum insignis.

CAPSA cum qvinq; columnis intortis, ebore & ligno pretioso, gratâ varietate, interstincta, operâ Capsularii cujusdam cœci Hafniæ efformata.

PECTEN ISLANDICUM OSSEUM, cui figuræ variæ insculptæ. Pocula qvoq; & instrumenta alia Islandorum hìc conspiciuntur, qvæ ingenio summo ac dexteritate ex dentibus balænarum, aliisq; ossibus per noctes hyemis longissimas ad focum conficere solent.

MORTARIUM INDICUM ex EBORE cum PISTILLO materiæ ejusdem.

POCULA varia, & SCATULÆ, ex EBORE tornatæ.

VARIA ex EBORE efformata, qvæ desumptas ex *Ovidio* historias repræsentant.

ALEMIBCUS cum ROSTRO, ex UNICORNU GRÖNLANDICO.

CANTHARI & POCULA varia ex UNICORNU GRÖNLANDICO.

CULINA PORTATILIS, seu UTENSILIA varia ex stanno Anglicano ad culinam spectantia, qvæ compendio eleganti cistæ ferreæ cylindricæ inclusa sunt.

POCULA novem magnitudinis diversæ ex lapide Ophite seu Serpentino.

TABULÆ duæ minores LAPIDEÆ, figuris avium elegantibus & lapidibus pretiosis interstinctæ.

TABULA MARMOREA NIGRA, qvæ insculptas sibi literas inauratas, pyramides binas & insignia Regni Daniæ repræsentat.

TABULÆ variæ MARMOREÆ, qvibus insculpti characteres diversi ac figuræ elegantes.

MENSÆ duæ ITALICÆ ex Lapide pretioso, qvarum una florum incisorum varietate, altera fructuum aviumq; figuris conspicua.

Duæ adhuc minores generis ejusdem.

ITALI duo ex vitro effícti, qvi digitis micant seu ludum peragunt, qvi La morre hodie in Italiâ appellatur.

EFFI-

EFFIGIES variæ, tam Romanæ, qvàm aliæ ex marmore albo elaboratæ.

MORTARIUM ex lapide PORPHYRITE.

TABULA MARMOREA, in qva figura crucifixi naturali colorum varietate expreſſa videtur (*Tab. XI. Fig. I.*) eo ferè modo, qvo lapides Florentini rudera urbium turriumq; pinnas, ſolo Naturæ ductu, ſibi impreſſas habent.

TABULÆ aliæ MARMOREÆ, qvæ figuras varias elegantiſſimas repræſentant.

CAPSÆ variæ ac TABULÆ ex EBENO, tam lapide Florentino, qvàm figuris florum aviumq; ex perlarum matre effictis interſtinctæ.

SCRINIUM ex EBENO, qvod lagenas & Inſtrumenta varia pharmaceutica intra loculos recondit

SELLA, qvæ artificio ſingulari ſeſſorem protinùs ita ambit & complectitur, ut ſurgere neqveat.

CENTUM POCULA LIGNEA torno elaborata tenuitatis tantæ, ut ſingula contactum vix ferant & ſimul impoſita unum qvaſi poculum conſtituant.

CANTHARUS ingens ex ACERE, cui figuræ variæ eleganter inciſæ. Inſident operculo tres leones, coronam cum inſignibus Daniæ tenentes, à latere nomen Regis *Friderici Tertii* conſpicitur.

CANTHARUS materiæ ejusdem cum nomine Regis Auguſtiſſimi *Chriſtiani Qvinti.*

CANTHARI, POCULA, PYXIDES & VASCULA plurima ex ACERE, qvibus figuræ variæ elegantiſſimè inciſæ, operâ & ingenio ruſtici Norvegi in diſtrictu Chriſtianienſi prope Bragnæſium qvi *Halvor Fanden* appellatus. Ruſticus hic αὐτοδίδακτος fuit, & ſolius cultelli ope id in ligno aliâq; materiâ præſtitit, ut artificibus aliis vel ſolertiſſimis palmam præripuerit. Nec ſculpturâ ſaltem & cœlaturâ verùm & architectonicâ, fabrili, Muſicâ, ſutoriâ arte inſignis fuit & ex parte omni polydædalus. Filios qvosdam reliqvit artium paternarum ſectatores, qvorum pleriq; & fidibus ſciunt, & inſtrumenta omnia muſica conficiunt, imò artem pictoriam, ſculptoriam, capſulariam, fabrilem, architectonicam, venatoriam & plures alias callent.

ALTARE BUXEUM hiſtoriam Paſſionis Chriſti repræſentans.

DEORUM DEARUMQVE EFFIGIES variæ, Pyxides, Vaſa & Pocula ex Buxo & Lignis aliis efformata.

CALCULUS CERASI, cui aliqvot centum capita, artificio ſubtiliſſimo, inciſa. Artificii non diſſimilis, Mechliniæ à ſe viſi meminit *Hadrianus Junius* Animadverſar: lib: 1. c. 7. Nec antiqvis ignotum hoc fuiſſe artificium ex *Plinio* liqvet Hiſt: Nat: l: 7 c. 21 qvi de Callicrate & Myrmecide non diſſimilia narrat.

CALCEUS ingens, pedis unius & trium pollicum longitudine. Calceos menſuræ hujus geſtavit ruſticus qvidam Belga, **van Lekkerkerken** dictus. Ipſe in Palatio, qvod Printzen Hof-Hagæ-Comitis appellatur, depictus eſt.

DEORUM DEARUMQVE gentilium EFFIGIES variæ ex cerâ efformatæ.

TURRIS BABYLONICA ex cerâ rubrâ eleganter efficta.

EXERCITUS integer artificio pari ex cera rubra efformatus.

REGUM

REGUM & PRINCIPUM variorum EFFIGIES ex cerâ efficta.

LYCHNUS PENSILIS ingens ex SUCCINO, brachiis duodecim instructus, & sculpturis elegantibus exornatus.

ALTARE ex SUCCINO sculptum, operis mirandi, qvod figuras varias elegantes ex EBORE efformatas hinc inde repræsentat.

SCRINIA, CLEPSYDRÆ, PYXIDES, ROSARIA, PYRAMIDES, & plura alia innumera ex SUCCINO, qvæ mens ingeniosa effinxit.

RES variæ ex ARGENTO, ÆRE, EBORE, UNICORNU, CRYSTALLO, SUCCINO, LIGNO PRETIOSO, qvæ certante cum materiâ artificio, spectari potiùs qvàm describi amant.

CAPSULA OPTICA, qvæ ritus & ceremonias Ecclesiæ Romanæ per artificium opticum intùs repræsentat. Alia modo prædicto res intùs exhibens, qvibus utuntur religioni reformatæ addicti.

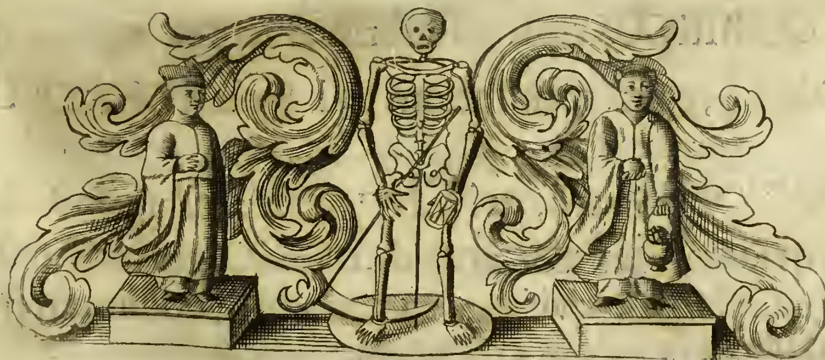
MONTICULUS ex conchyliis variis, pectunculis & lapidibus coagmentatus, in qvo officinæ artium mechanicarum septuaginta duæ conspiciuntur, in qvarum singulis beneficio machinæ cujusdam interioris operarii artificia sua exercent.

SCRIPTURÆ subtilissimæ SPECIMINA varia, qvæ lynceos reqvirunt oculos. Horum unum effigiem Regis Daniæ, *Christiani Qvarti*, aliud Christum cum duodecim Apostolis, aliud navem, ductu exqvisitissimo exhibet.

FIGURÆ duæ elegantes, artificio raro planè ac admirando ita depictæ, ut colores varios aureos, puniceos, croceos, aut qvales ostentat pavonum cauda, sed non semper nec ubiq; repræsentant, sed potissimùm, cùm luci radiisq; solaribus expositæ fuerint. Meminit artificii hujus seu inventi imagines tingendi Athanasius *Kircherus* in Arte magna lucis & umbræ lib: X. part. II.

EFFIGIES variæ ex cerâ artificio plastico ita efformatæ, ut vivas qvasi personas repræsentent. Sunt autem primariæ seqventes: Regis nostri Augustissimi, *Christiani Qvinti*, Reginæ Serenissimæ, *Charlottæ Ameliæ*, Reginæ Matris, *Sophiæ Amaliæ*, Principis *Sophiæ Hedvigæ*, Principis *Georgii*, Electricis Saxonicæ, *Annæ Sophiæ*. Spectatur præterea artificio eodem concinnatus Rex Galliæ, *Ludovicus XIV*, qvemadmodum & Regina Galliæ, *Maria Theresia*.

TABULÆ seu PICTURÆ variæ elegantissimæ. Harum pleræq; tam celebriorum apud exteros pictorum, *Michaelis Angeli*, *Titiani*, *Raphaelis Urbini*, *Alberti Dureri*, *Rubbini*, *Guidoreni*, qvàm in arte eadem excellentium in Patriâ nostrâ, *Caroli van Mander*, *Abrahami Vogter*, *Henrici Dithmari*, *Lamberti van Hagen*, aliorumq; penicillo ductæ sunt & Reges, Reginas, Principes, Duces, bellatores, literatos, Historias sacras, & profanas, animalia generis diversi, urbes, castella, silvas & viridaria summâ elegantiâ & certante cum naturâ ipsâ artificio repræsentant.

SECTIO II.

Arma, Veſtitus, Vaſa & Inſtrumenta Indorum, Turcarum, Grönlandorum, aliarumqve gentium.

QVADRAGINTA JACULA INDORUM, AGAIE vel ASAGAIE dicta. His, fide ſcriptorum, peritè adeò uti norunt, ut diſtantem ab iis hominem qvinqvaginta etiam paſſibus, tangant facilè, & impetu magno ac violentiâ in obvia qvævis evibrent.

DECEM HASTÆ INDICÆ longitudinis inſignis, qvarum nonnullæ rubrâ, aliæ flavâ & viridi incruſtatione elegantes. Lanceæ Japanenſium nigræ Nanganet appellantur.

QVATUOR HASTÆ INDICÆ capulis laccâ nigrâ incruſtatis.

JACULUM INDICUM, 3 pedum & 6½ pollicum longitudine, ex ligno cinnamomi.

PUGIONES INDICI laminis inſtar flammarum undulatis, qvorum pleriq; longitudine ſunt pedis unius cum dimidio. In partibus extremis manubriorum Idola exſculpta ſunt pampinis variis ac mæandris inſidentia. Fertur vulgò gladios memoratos veneno ab Indis tingi, ut ictu lethali mors citiùs acceleretur.

ENSIS MALABARICUS cum manubrio argenteo.

ENSIS INDICUS, cujus manubrium ex inſigni ACHATE ORIENTALI conſtat.

ENSES & PUGIONES varii, qvi Chryſes appellantur. Celebris horum fabrica eſt locus qvidam Manancabo dictus ad Occidentalem Inſulæ Sumatræ partem, teſte *Linſcotano.* qvi inter cœtera præſtantiſſimum hoc teli genus aſſerit & Javæ Malaccæq; incolis expetitum.

ENSES

ENSES varii JAPONENSES, longitudinis diverſæ, affabrè effičti.

TRES ARCUS INDICI ex EBENO, nitidè reſplendentes, qvibus Inſtrumentum oſſeum annectitur, qvo brachiis impoſito ad tendendos arcus utuntur Indi.

ARCUS qvatuor JAPONENSES & SAGITTÆ ſexaginta ſex.

PHARETRÆ INDICÆ ſagittis gravidæ. Harum una ex arundine craſſâ & nodoſâ confecta eſt, qvæ Bambus vel Mambu appellatur.

SAGITTÆ variæ, qvarum aliæ lanceas acutas in extremitate æmulantur, aliæ bifariam diviſæ ſeu bifurcatæ, aliæ tricuspides.

BOMBARDA IAPONENSIS, qvæ fabricam ſingularem exhibet.

SCUTUM INDICUM, conchyliis variis hinc inde diſtinctum.

BACULI longi verſùs extremitatem alteram latiores, coloris obſcurè rubri, qvibus populi Africæ vulgò Hottentotter appellati, armorum loco utuntur.

THORACES duo ÆNEI, REGUM INDIÆ, ſeu pectoralia cum caſſide, ex laminis æreis, ſerico auroq; ornatis, elaborata.

PILEI & TEGMINA alia pro capitibus Indorum Occidentalium, qvorum alia ex plumis avium verſicoloribus, alia ex libro arborum ſeu cortice & materiâ aliâ conſtant. Ex pennis inprimis avis Guaræ ſeu Caninde corollas Braſilienſes fingunt, qvibus capita cingere ac decorare ſolent.

PALLIA duo INDORUM ex plumis avium rubris compoſita. Horum alterum oblongum eſt, alterùm rotundum. Appellantur hæc pallia Braſilienſibus Guara abucu. Ex plumis qvoq; tam rubris qvàm albis flaviſq; & viridibus Zonæ variæ, cingula & tegmina capitum efformata hìc conſpiciuntur; qvæ ex ave Aracucaru, Carinde, Arara aliisq; deſumpta.

PALLIUM REGALE INDICUM regni Bantam ex holoſerico rubro, qvod acûs exqviſitiſſimæ ductu aurea & argentea fila hinc inde irradiant.

COROLLÆ è plumis avium rubris flaviſq; efformatæ, qvibus brachia ſua Braſilienſes exornant, Agvamiranga dictis. Faſciæ qvoq; crurales ex fructibus Americanis Ahovei dictis hìc aſſervantur, qvibus per filum traductis genua cingunt, ut colliſione ſuâ, dum choreæ ducuntur, ſtrepitum edant.

CALCEI INDORUM LIGNEI, qvos tempore anni calidiore uſurpant pedibusq; nudis per corrigias ſeu lora annectunt. Alii qvoq; ex corio & ſerico concinnati hìc ſpectantur.

CALCEI JAPONENSIUM LIGNEI. Ne pedibus excidant, tuberculo ſeu nodo qvodam rotundo inter pollicem & digitos vicinos pedis apprehenduntur. Spectantur qvoq; hìc calcei Chinenſes, ex corio confecti, & circa limbos exteriores ſerico cincti.

MONILE INDICUM ex conchulis albis concinnatum.

MONILE INDICUM ex alis inſectorum, qvæ cantharidibus non diſſimilia, concinnatum.

ARMILLÆ duæ ex cornu peculiari efformatæ, qvibus fœminæ Indorum brachia exornant. Aliæ qvoq; hìc ex ebore conſpiciuntur, campanulis variis inſignitæ, qvas fœminæ Indiæ, inprimis Cambajæ, in ducendis choreis ge-

 ſtant,

ſtant, qvemadmodum & Armillæ ligneæ ex Indiâ Occidentali, fragmentis ex matre perlarum interſtinctæ.

FIDELIÆ, PHIALÆ & VASCULA varia ex terrâ ſigillatâ. Horum alia rotunda & ventricoſa, alia octangula, alia figuræ ovalis conſpiciuntur. Color qvoq; diverſus eſt. Qvædam ſaturatè rubra, alia coloris cœrulei, nonnulla albi, lutei, purpurei, & qvandoq; literis ac figuris animalium in ſuperficie ornata.

UMBRACULUM variegatum, Paraſolle dictum, qvod radiis ſolaribus Indi obtendunt.

FLABELLA ſeu VENTILABRA varia INDORUM, figuræ diverſæ, qvorum alia ex plumis avium, alia ex juncis & arundinibus, qvædam ex coriis piscium aliisq; rebus efformata. Horum nonnulla aqvis refrigerantibus & odoratis conſpergunt Indi, ut ventilatione ſuâ âeris fervorem temperent.

LATERNÆ duæ JAPONICÆ, qvarum altera figuras varias florum herbarumq; repræſentat, altera carbaſo ſubtili & verſicolore obducta eſt.

PHIALÆ INDICÆ ex matre perlarum concinnatæ.

VASCULUM INDICUM, cui Regum ac Reginarum Indiæ inſculptæ effigies.

THECA INDICA, pro pectine rebusq; aliis condendis laccâ incruſtata & matre perlarum hinc inde diſtincta.

VAS qvoddam INDICUM, ex lapide griſeo, Gorgelet vulgò dictum, qvod aqvis infuſis refrigerandis Indi Orientales adhibent.

VASCULUM INDICUM ex radicibus minutis ac tenellis coagmentatum.

PHIALA INDICA ex metallo ſonoro.

SCUTELLÆ & PAROPSIDES INDICÆ, ex ſparto ſubtili, figuræ rotundæ, qvarum baſis laccâ nigrâ obducitur, centrum verò, qvod circulo aurato fulget, rubicundâ. Ipſi qvoq; limbi exteriores laccâ rubrâ colorati ſunt.

SCRINIUM INDICUM cum loculis & receptaculis ex tabaco, velut in funiculos torto, concinnatum.

SCRINIA, CAPSÆ variæ, CISTÆ, PYXIDES & VASCULA innumera JAPONENSIUM, magnitudinis diverſæ, qvæ laccæ incruſtatione elegantiſſimâ oculos intuentium morantur.

CALATHUS MALABARENSIS oblongus, ex libro arborum, qvi Betel & Arecca fructibusq; aliis aſſervandis inſervit.

CALATHUS BENGALENSIS, conchyliis minutis hinc inde diſtinctus, uſum prædictum ſubminiſtrans.

CANISTRUM INDICUM ex arundinum corticibus, decuſſatim ſe interſecantibus, contextum.

CULEI INDICI ex ſtoreis arundinaceis confecti, viminibus qvibusdam ex junco, qvi Rottins appellatur, cincti ac circumligati.

URCEI LAPIDEI ex Indiâ Orientali, figuris Japonicis inſigniti. Inter hos duo octogoni, laccâ fuſcâ incruſtati, cum operculis.

URCEI duo octogoni laccâ fuſcâ incruſtati, cum operculis.

Qva-

Qvatuor SPECULA METALLICA JAPONENSIUM.

ATRAMENTARIUM INDICUM ex ære colorato. Ad latera fiſtulæ tres longæ conſpiciuntur, qvibus penicillos ſuos ex arundinibus minutis confectos ſericoq; obductos incolæ condunt.

ORGANUM MUSICUM INDIÆ ORIENTALIS ex arundinibus Japonenſibus undecim compoſitum.

TUBULI INDICI, qvibus fumus Nicotianæ hauritur, laccâ incruſtati & coloribus variis diſtincti. Qvibusdam illorum fruſtula matris perlarum hinc inde inſerta ſunt.

CAVEÆ INDICÆ pro aviculis, laccâ coloratæ.

LAMINA ARGENTEA, cui characteres Indici inſculpti. Fertur magnus Indiæ Mogol laminas tales de collo illorum ſuſpendere, qvos ad expediunda negotia in diſſitas regiones mittit.

RAMI minores ſeu Bacilli nigri, qvos candelarum loco accendunt Japonenſes, qvoties ſacrificiis peragendis incumbunt.

CANDELA CEREA, qvam in ſacrificiis ſuis accendunt Japonenſes. Craſſa admodum eſt & tincta exteriùs colore rubro, ac characteribus variis inſignita, qvos, idolum adorantes, recitant.

IDOLUM INDICUM, ex ligno effictum.

IDOLA INDICA ex lapide viridi effićta, qvi mollioris ſubſtantiæ eſt, ubi fricatur fortiter & veſtigium album poſt ſe relinqvit, adeò ut lapidi Morochto ſeu Galaxiæ non diſſimilis videatur, qvi panno nigro affrictus lineam poſt ſe albam relinqvit, inſtar materiæ illius, qvæ creyon de Briançon Gallis appellatur.

IDOLA varia INDIÆ ORIENTALIS ex porcellana puriſſima. Alia qvoq; ex ebore, alia ex argilla & materia viliore efformata.

FIGURA MENDICI INDIÆ ORIENTALIS ex Santalo albo artificioſè exciſa.

VENATIO ELEPHANTORUM in India, qvam venatorum & canum venaticorum, jaculorum, Elephantorum, rerumq; aliarum huc ſpectantium copiâ ars repræſentat.

PELLUVIA qvatuor JAPONENSIUM, laccæ incruſtatione obducta, in qvorum ſingulis arte effictus Elephas conſpicitur, dorſo ſeſſorem portans.

Qvatuor SCRIPTA MALABARICA, in foliis palmæ ſtilo ferreo exarata. In ſcriptura ſuâ loco chartæ foliis palmæ Malabarenſes utuntur, qvæ longa admodum ſunt & ultra tres ulnas extenſa, duos verò digitos latitudine vix æqvantia. In his ſtilo ferreo, qvi extremitate acutus, ſcribunt, manubrio verò, circa latera utrinq; acutiſſimo, folia palmæ in lacinias oblongas ſecant.

URCEI varii INDICI & CHINENSES pro infuſo herbæ Thee præparando.

VASA plurima PORCELLANICA ad uſus varios comparata, qvæ tractus Chinenſis ſubminiſtravit.

PYXIDES CORBESQVE ovales Chinenſium ex cortice arundinum nitidè effićti pro fructibus aſſervandis.

CINGULUM CHINENSE ex corio linteoq; variegatum, cui ſeptem inſerti cultri.

FORMÆ VESTIMENTORUM CHINENSIUM & INDICORUM.

Octoginta CHARTÆ LUSORIÆ CHINENSIUM, figuræ rotundæ. Triginta duæ qvadratæ JAPONENSIUM.

CHARTA CHINENSIS, lævis admodùm & ſubtilis. Scribere arundine Chinenſes *Linſchotanus* memorat, velut penicillo pictores. Literæ qvoq; Chinenſes in cortice exaratæ hìc aſſervantur, qvemadmodum & laminæ argenteæ, literis & figuris Chinenſibus inſignitæ.

SCRIPTORUM CHINITICORUM FRAGMENTA varia, qvæ ob chartæ ſubtiliſſimæ tenuitatem ab uno ſaltem latere characteres inſcriptos repræſentant. Fide illorum, qvi Chinam perluſtrarunt, legunt & ſcribunt incolæ, à ſummâ paginæ parte ad imam deſcendendo. Papyrus autem Chinenſium ſubtiliſſima eſt, ex ſerico confecta, vaſtis qvibusdam foliis ſeu philyris conſtans.

ATRAMENTUM CHINENSE. Formâ eſt maſſæ cûjusdam oblongæ & nigræ, characteribus variis Chiniticis inſignitæ. Hanc commodè ſecum in formâ ſiccâ, loco atramenti ſcriptorii, circumferunt Chinenſes, & ſalivâ aut aqvâ madefaciunt, qvoties characteres pingent. Atramentum hoc ex terrâ bituminoſâ nigrâ, qvæ glutine ſubacta, efformari, & in tabellas compingi Scriptores nonnulli referunt.

Duæ LIBRÆ ſeu STATERÆ CHINENSIUM, qvibus aurum argentum qve accuratè ponderant, in negotiis ſuis omnibus Indorum vaferrimi. Bacillus eburneus, craſſitie pennæ gallinaceæ, punctis & lineolis accuratè diſtinctus, utrinq; in parte extremâ lancem parvam dependentem habet, cui ponderandum aurum argentumve imponitur.

Duo BACILLI LIGNEI, novem pollicum longitudine, qvibus cultri ac bidentis loco cibum capiunt Chinenſes, & qvidem ſcitè adeò & eleganter, ut ne vel mica decidat. Manu tangere epulas indecorum in Chinâ eſſe Scriptores referunt, adeoq; mantilia in uſu non eſſe, cum incolæ os manusq; neqvaqvam contaminent.

Octodecim BACULI INDICI, qvorum alii ex ebore, qvibus utuntur Magnates, alii ex lignis variis cannisq; ſeu arundinibus.

IDOLA ÆGYPTIACA figuris variis & characteribus inſignita.

SCUTA novem TURCICA, figuræ diverſæ. Horum alia ex metallo conſtant, alia corio obducta, qvædam laccâ incruſtata & coloribus variis interſtincta.

BIPENNES & SECURES variæ MOSCOVITICÆ, ſclopetis, qvæ partem manubrii conſtituunt, armatæ. Enſes qvoq; & baculi hìc aſſervantur, uſui memorato inſervientes, ut & Pharetræ octo ex ebeno, magnitudinis diverſæ, ebore interſtinctæ, ac nervis appenſis ſagittisq; inſtructæ.

Qvatuor BOMBARDÆ TURCICÆ, artificioſè admodum fabricatæ & argento ac lapidibus pretioſis hinc inde diſtinctæ, qvas Generalis qvondam maris Daniæ Præfectus *Curtius Adelerius* anno 1658 in pugnâ navali Turcis eripuit.

VEXILLUM ingens TURCICUM, ſeu SIGNUM MILITARE, ex argento inaurato, octoginta duobus turcoſiis reſplendens, cujus parti ſuperiori inſerta eſt cauda eqvina, qvod eodèm tempore Turcis Archithalaſſus prædictus eripuit. Conſpicitur qvoq; pugio vaginæ incluſus artificioſè cœlatæ auroq; obductæ,

ductæ, qvem manui bellatoris Turcici, *Bassa Ibrahim* dicti, masculè extorsit. Conspiciuntur præterea *Pharetræ* variæ *Turcicæ* cum inclusis *sagittis*; *Vagina* ingens *argentea*, cui cultri tres Turcici inclusi; *Ensis Turcicus*, cujus vagina corneolis, lapidibus lazuli gemmisq; aliis pretiosis hinc inde insertis nitidè refulget; *Sica* ingens *argentea*, cui cultri duo cum cochleari ex argento inserti; *Clypei* solis lunæq; figuris exornati ex argento inaurato; *Securis Turcica*, cui manubrium argenteum cum circulis inauratis; *Arcus* deniq;, *tela*, *cassides*, *loricæ* & *armaturæ* aliæ *innumeræ Turcarum*, qvas Præfecto maris Turcico strenuus belli Heros eripuit. Carmine autem Belgico, qvod Tabulæ, juxta spolia hæc & trophæa suspensæ, characteribus aureis inscriptum est, partam gloriosè victoriam Apelles qvondam Regius *Carolus van Mander* fusius descripsit.

CATENA FERREA cum appensis duobus circulis seu annulis, qvam camelis suis Turcæ adaptant.

ALCORAN. Liber est Pseudodogmaticus ab impostore Muhamete idiomate Arabico conscriptus, aureas hic commatum distinctiones habens, & ab *Abubecro* in ordinem redactus, ut esset Musulmannis norma religionis & morum. Materia, circa qvam Alcoran versatur, non certi aliqvid, methodo accuratâ, sed centonem qvendam & rerum variarum colluviem modo tumultuario tractat. Credunt Muhametani Alcoran θεόπνευστον esse & nocte qvadam è cœlo demissum, alii Gabrielem vicibus distinctis Muhametæ Alcoranum tradidisse.

TEGMINA CAPITUM TARTARICA ex corio Alcis.

BALTHEUS seu CINGULUM TARTARICUM, è qvo cultri septem ingentes dependent, cultri qvoq; Turcici turcosiis ac smaragdis exornati hic asservantur, vaginæ pretiosæ inserti.

Species qvædam SCLOPETORUM, qvæ Germanis vulgò Donnerbüxen appellantur, ex orichalco.

SECURIS METALLURGI NORVEGICI, cujus extremitati lapis lydius affixus est.

CALCEI FINNORUM ex asserculis ligneis coagmentati, qvemadmodum & cultri vaginis inclusi, stanno interstinctis.

TYMPANUM LAPPONICUM. Ex ligno ovali, excavato, constat, cui, nervorum ope, membrana annectitur, variis & ignotis planè figuris, sparsim depictis, exornata. Adest qvoq; Instrumentum osseum, qvo tympanum pulsatur. Figurâ suâ literam T Latinorum qvodammodo exprimit.

TYMPANUM FINLAPPONICUM, ejusdem formæ, anno præterito ex Finmarchiâ huc allatum, Lappis nostris Rune-Bomen dictum, aliis Qvobdas/ Kanus & Treoltrumma/ in cujus membranâ annexâ figuræ itidem variæ sangvine humano sub pectore exciso depictæ exstant, prout Finlappus qvidam nuper confessus est. Instrumentum, qvod magni à Lappis superstitiosis habetur, ex qvo multa pulsando divinant. *Worm. Mus.* lib. 4. cap. 12. *Scheff.* Lappon. c. 11.

SCYPHI MOSCOVITICI viginti, magnitudinis diversæ, qvorum pleriq; decanguli & intus ac foris laccâ rubrâ obducti.

VASA LIGNEA MOSCOUITICA, magnitudinis diversæ, ex radice Cedri variegata. Hæc anno 1662, mense Decembri, à magni Moscoviæ Ducis Legato

gato, gloriosæ memoriæ, *Friderico Tertio* oblata sunt, qvæ jusculis & liqvoribus aliis hauriendis apta.

CYMBA GRÖNLANDICA, *(Tab. XII.)* pedum duodecim longitudine, cui arte effictæ Grönlandus cum remo suo insidet.

Decem REMI NAUTICI GRÖNLANDORUM, qvi in extremitate utrâq; alas habent latas & longiusculas, osseo limbo undiq; cinctas, qvorum vibratione alternâ navis illorum coriacea impellitur. Clavis præterea minutis osseis, hinc inde infixis, alæ firmantur, & in initio suo nodos duos habent ex cirrhis balænarum confectos.

INSTRUMENTA PISCATORIA GRÖNLANDORUM, HASTÆ & VENABULA. Plerisq; in parte extremâ foramen est, cui cuspis ossea inseritur, lignoq; loris alligatur, qvæ ex cirrhis balænarum constant. Circa mediam partem hamus qvoq; osseus & dentatus conspicitur.

INDUSIA duo GRÖNLANDICA, ex intestinis & visceribus aliis Phocarum contexta, subtilissimis verò filis connexa. Laxa admodum sunt & ampla, qvemadmodum & cœteræ vestes, qvas baltheo qvodam cingunt, subministrantibus eundem piscium coriis.

CALCEI GRÖNLANDORUM ex piloso Phocarum corio.

FRONTALE GRÖNLANDICUM. Ligneum est & incurvum, ut fronti aptari possit, limbo osseo cinctum. Vestitum reliqvum Grönlandorum, masculi nempe unius & trium fœminarum, *(Tab. XII.)* exhibet. Tres istæ fœminæ anno 1654 d. 28 Septembr: nave ex Grönlandiâ onustâ Qvæstoris qvondam Regii *Henrici Mulleri* Hafniam advectæ sunt, qvarum una 45 annorum, Kuneling dicta est, altera 25 annorum Kabelau, tertia 13 saltem annorum, Sigoko. Ædibus laudati *Mulleri* benignè exceptæ fuerunt epulisq; lautis qvotidie refocillatæ, ut familiaritate domesticâ moribus patriæ lingvæq; assvescerent tandemq; religione Christianâ imbuerentur & in Grönlandiam reduces commercia feliciùs cum nostris stabilirent. Cœlo interim nostro & vivendi rationi haud assvetæ, licèt opiparè satìs viverent & blandè admodum tractarentur, brevi temporis intervallo mortuæ sunt. Sub oculis labiisq; incisuræ qvædam, qvas traducto per acum filo pingvedine qvadam imbuto in cute sulcaverant, in binis natu maximis conspiciebantur. Stigmata autem talia in fœminis Grönlandis effingi ajebant, qvoties viro maturæ essent. Masculus verò, qvi IHIOB appellatus, in navigio extinctus est, anteqvam portum attingeret. De Grönlandis memoratis plura in Itinerario Persico *Olearii*, qvemadmodum & Actis Medicis & Philosophicis Hafniensibus leguntur.

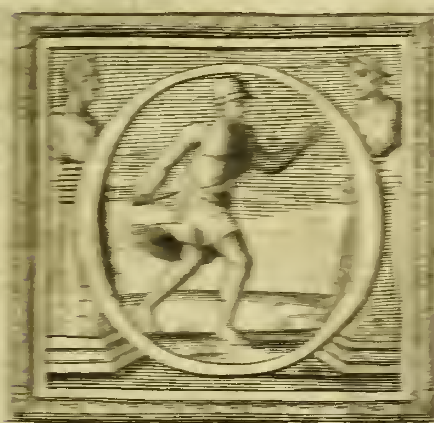

SECTIO

SECTIO III.

Antiqvitates & Res Aliæ Ad illas Spectantes.

RNAMENTA varia & ANTIQVITATES *ABSALONIS HVIDE*, qvondam Episcopi Roeskildensis, & postea Archiepiscopi Lundensis, quæ (*Tab. XIII.*) ordine seqventi repræsentantur.

Fig: I. MITRA ingens & pretiosa EPISCOPALIS, galeæ ponderosæ imposita, ex argento INAURATO, parte antica Saphiro ingente ac pretioso fulgens & circa latera duabus margaritis magnis septemq; lapidibus pretiosis, coloris rubri, distincta.

Fig: II. PEDUM EPISCOPALE ex UNICORNU, longitudine qvatuor pedum cum dimidio.

Fig: III. PEDUM EPISCOPALE ex CUPRO INAURATO, sex pedes longitudine æqvans. Minus aliud hic qvoq; conspicitur ex ebore efformatum.

Fig: IV. GLADII duo longitudinis insignis fabricam antiqvam præ se ferentes. Horum alter inauratus est, alter rubigine obductus & in sepulchro ejus repertus, qvo externorum hostium vim à cervice patriæ, invicto animi robore, sæpe propulsavit & pro Danico imperio augendo custodiendoq; pertinaci semper vigilantiâ olim excubuit. Vir enim Archiepiscopus Absalon Hvide non tantum pietatis insignis, sed & summæ prudentiæ & fortitudinis extitit, qvem *Knytlinga Saga M. S.* cap. 131 inter septentrionales ferè maximum bellatorem rectè denominat.

Fig: V. BACULI duo, qvorum extremitatibus laminæ latæ & rotundæ ex cupro affixæ, figuras Evangelistarum qvatuor exhibent.

Fig: VI. CRANIUM EPISCOPI *ABSALONIS*, cum ossibus duobus decussatim sibi incumbentibus, ex Templo Sorano Selandiæ, in qvo sepultus fuerat, allatum.

Fig: VII. CORNU ingens pro potu subministrando. Talia pro poculis adhibuisse Antiqvos Historiæ narrant. Ita ex cornibus bovinis bibisse veteres *Athenæus* probat lib. 2. cap. 8. Thracesq; poculorum loco cornibus olim usos fuisse *Xenophon* ait lib. 7. expedit. Non dissimilia de Britannis suis referente

Cambdeno. Danos autem, Norvegos & Islandos pro poculis cornua adhibuisse demonstrat abundè in Monumentis Danicis *Ol: Wormius.*

Fig: VIII. CISTA seu REPOSITORIUM, fabricæ priscæ vestigiis antiqvitatem præ se ferens, in qvo ornamenta varia Episcopi memorati asservata fuerunt.

Fig: X. EFFIGIES EPISCOPI *ABSALONIS* Achati pretioso insculpta.

Fig: XI. COR ARGENTEUM nitidè elaboratum, in cujus medio crux conspicitur.

Fig: XII. CALIGÆ antiqvæ ex SERICO confectæ, præter varia alia, qvæ hic appensa cernuntur, ornamenta, qvemadmodum cruces ex cupro elaboratas, cochlearia argentea inaurata, annulos aureos, gemmis distinctos, corollas pretiosas, cultros & vaginas antiqvas, pocula, sigilla & effigies Sanctorum. Hic Præsul primò ad Episcopatum Röeskildensem, postea verò ad Archiepiscopatum Lundensem ingentium meritorum nomine evectus æternum in annalibus nomen rerumq; gestarum gloriam reliqvit. Posuit primus arcis Hafniensis fundamenta, primò Axelvaald pòst Stegelborg appellatæ, loco commodissimo, qvem humiles olim occupabant casæ & ex cannis contextæ Piscatorum domus. Monasterium qvoq; Soranum hic in Selandiâ à Patre & Patruo ædificari cæptum splendidâ admodum structurâ anno 1161 auxit & reditibus amplis ac privilegiis instruxit. Insignium loco usus est Cervo flavo in areâ cæruleâ stellis aureis conspersâ, cujus stemmatis picturam paries templi Sorani inter alia Nobilitatis antiqvissimæ insignia ostentat. Mortuus est anno Dni 1201 & in Templo Sorano sepultus.

NUMISMATA qvinq; AUREA, *(Tab. XIV. Fig. I. II. III. IV. V.)* qvorum singula ferè sunt ponderis ducati aurei, ab una tantum facie seu latere signata, in qvibus miles cataphractus passim conspicitur, eqvo monstroso in monumento Hunestadensi apud *Wormium* lib. 3. p. 188. haud dissimili insidens, qvi à Scheffero Othini esse censetur Upsal. c. 5, præsertim in numo nostro, qvi qvartum in tabulâ occupat locum. Singulis ansula aurea adhæret, ut suspicari liceat amuleti seu periammatis instar de collo gestantium olim illa suspensa fuisse. Credimus ergo amuleta hæc Deorum imaginibus signata esse, cùm nec ornatus nec characteres & symbola alia contrarium svadeant & ex historiâ M. S. Jomsburgensium c. 34. constet, septentrionales aurea amuleta sua, sive *hlutr* i e. res, qvibus futura sortiebantur, effigie humanâ signasse, qvam Othini vel Thori esse Arngrimus Jonas ibidem interpretatur. Secundum à sacratissima Regia Majestate inter venandum ad lacum Esserom inventum est. Primum, tertium, & qvintum in Sælandia qvoq; alibi repertum, qvartum verò ex Norvegia, è terra erutum, hucallatum est. De numis memoratis plura lectori suggerunt *Acta Medica & Philosophica Hafniensia, Volum: II. observ:* 36 qvemadmodum & Antiqvitates Danicæ *Th: Bartholin.* lib: 2. c. 9.

URNA SEPULCHRALIS CRYSTALLINA, *(Tab. XIV. Fig. VI.)* prope Bergas in Norvegia è cœmiterio veteri eruta, cum cineribus & officulis ustis, circulis aureis crassioribus cincta.

S. OLAI BRACHIUM *(Tab. XIV. Fig. VII.)* repositorio cupreo eleganter inaurato inclusum, in cujus medio crystallus ingens conspicitur. In basi repositorii hoc gnomon: DEXTERA DOMINI FECIT VIRTUTEM. Certum symbolum Danorum Regis piissimi *Johannis I.* indicioq; haud obscuro, inter Regis cimelia sacra magno honore brachium hoc asservatum

tum fuisse: supposititium enim corpus Sti. Olai exstitisse, qvod per qvingentos annos usq; ad tempora religionis repurgatæ integrum in templo cathedrali Nidrosiæ ostentatum fuit, *Petrus Clausonius* in descriptione Norvegiæ pag. 91 & 92, argutè recenset. Fuit autem *Sanctus Olaus*, Haraldi filius, Rex Norvegiæ, qvi fidei Christianæ lumen per singulas regionis suæ oras accendi curavit, novasq; in locis variis, ubi nullæ antea viguerant, Ecclesias fundavit ac reditibus amplis instruxit. Leges præterea ritibus Christianis accommodatas, paganismis passim abrogatis, sancivit, lingvâq; patriâ conscribi jussit. Anno M.XXX. in loco pugnæ prope Stiklestadam vulneribus confossus exspiravit qvarto calend. Augusti. Postqvam verò Basilicam vastam in metropoli Nidrosiensi Reges successores ædificassent, corpus S. *Olai*, qvod sanandi virtute instructum vulgò credebatur, diu ibidem asservatum fuit, adeoq; ipse pro Patrono regni, qvem inter cœlites incolæ venerarentur, ad tempora usq; religionis repurgatæ habitus est. In templo eodem Nidrosiensi (cujus jam duntaxat chorus superest, reliqvâ parte anno 1531 incendio absumptâ) asservabatur diu Regis hujus *Olai* bipennis, qvam in comparandis sibi victoriis filius ejus *Magnus*, qvoties cum hoste confligeret, usurpasse fertur.

URNÆ sex AUREÆ (*Tab. XIV. Fig: VIII.*) anno 1685 d. 16 Aprilis in agro Insulæ Mønß-Øe prope Fioniam à rustico, cùm terram aratro proscinderet inventæ, terrâ cineritiâ plenæ. Maxima illarum uncias duas cum dimidiâ, reliqvæ unciarum duarum & drachmæ circiter unius pondus æqvant.

CATENA argentea (*Tab. XIIII. Fig. IX.*) inaurata, cui annectitur ornamentum pectorale in modum crucis efformatum, circa margines seu alas qvatuor procurrentes insignia Evangelistarum qvatuor exhibentur, in medio verò Christus crucifixus, ex parte altera S. Olaus bipennifer.

CRUX ex *dente Rosmari* (*Tab. XIV. Fig. X.*) Helenæ Magni Svenonis Regis filiæ, cui figuræ variæ ac literæ insculptæ. Ex parte priori Christus crucifixus in medio pendet cum inscriptione: I HS NAZAREN 9 REX JUDEORUM, circa alas qvatuor procurrentes qvatuor imagines *Vitam*, *Synagogam*, *Ecclesiam* & *Mortem* repræsentant. Ex parte verò posteriori Salvator mundi sedens conspicitur librum in sinu tenens cum literis A & Ω, circa illum hæc leguntur: *Videte manus me as & pedes meos dic Dns.* A dextrâ ipsius Rex & Regina cum liberis, qvorum lateri sinistro adstat Episcopus qvidam cum inscriptione: *Venite benedicti patris mei.* A sinistrâ Christi homines qvidam ejulantes cum literis adscriptis: *Dicedite à me maledicti in ignem.* Superiore parte *Abraham* & sancti qvidam, cum verbis *Fili recordare, qvia recepisti bona in vita tua.* Infra gehenna cum inscriptione, *Pāt Habraham, miserere mei & mitte Lazar. ut tingvat extremum digiti sui in aqvā refrig.* Ab una parte crucis in latere dextro: *Q. me cernit pro Helenâ Magni Suenonis Regis filia XPM oret E. Q. me ad memoriam. Dnice pasfionis parari feceāt.* Ab. altera parte in latere sinistro: *Q. in XPM crucifixum credt Liutgeri memoriā orando faciāt Q. me sculpserat rogatu Helenæ, qve & Gunhild vocat*: Magnum illum Suenonem, Historici nostrates autumant, Daniæ Regem fuisse, qvi Estrithæ filius nuncupatur. Plures eum qvoq; habuisse filios filiasq; qvàm annales recensent, credibile est, cùm multas habuerit pellices. Reginam verò illi fuisse Gunhildam Comitis Suenonis Hacqvini filiam, ex qva suscepit Suenonem Ejegod, *Knytlinga Saga* M. S. memorat, præterq; hunc 14 filios & duas tantùm filias naturales enumerat, Helenâ hac omissa, qvæ forsan in Reginæ extinctæ memoriam Gunhilda qvoq; vocata est, cujus pia pressit vestigia.

LAMINA EBURNEA (*Tab. XIV. Fig. XI.*) cum Inſcriptione in ambitu: Sigillum S. Trinitatis domus. In mediò verò: Lucius Papa. In honorem *Lucii* hujus templum Cathedrale Roeſchildiæ hìc in Selandia extructum eſt & nomini ejus conſecratum. *Lucius* hic *Porphyrii* filius, anno Chr: 253 Pontificis Romani dignitatem adeptus eſt; anno verò 255 capite plexus martyrium ſubiit. Hunc interim Eccleſiæ Roeſchildenſis Patronum electum fuiſſe conſtat, cùm civitates ſingulæ, ut communis erat ævi iſtius ſuperſtitio, certum qvendam è Sanctis ſeu cœlitibus elegerint, cui cœtum ſuum, tanqvam Numini tutelari, offerrent, ædesq; ſacras dicarent. Viguit autem olim apud Roeſchildenſes traditio, ſinum Iſorenſem (vulgò Jſſſiord) cui urbs adjacet, malo qvodam genio infeſtatum fuiſſe, qvi nautis vel ſolventibus vela vel ſtationem qværentibus damnum minatus eſt: Sollicitos ergo fuiſſe Monachos, ut Cacodæmonem illum adjurationibus ſuis fugarent, ſed reſponſum hoc ab illo tuliſſe, qvòd, niſi oſtenderetur Lucii Pontificis caput, locum iſtum minimè relicturus eſſet: Miſſos itaq; Romam fuiſſe, qvi caput *Lucii* precibus pretioq; obtinuerunt & Roeſchildiam apportarunt: Qvo viſo, Cacodæmonē protinus abfugiſſe nec incolis poſtea attuliſſe damnum: Tum Monachos crucis & vexilli aliarumq; ceremoniarum pompâ carum caput à littore in templum Roeſchildenſe reportaſſe & inter pretioſas, qvas conqviſiverant, reliqvias loco primario depoſuiſſe. Viſebatur non ita pridem in altaris vetuſti tabulâ navigium, arte priſcâ depictum, in cujus prorâ monachus erectus caput *Lucii* truncatum tetro alicui Cacodæmoni, in littore conſiſtenti, obvertebat. Qvæ qvidem Tabula cum ſubjecto Altari, propter Mauſoléum Regis noſtri Auguſtiſſimi anno 1689 ibidem extructum, in alium templi locum tranſlata eſt. Templum autem Roeſchildenſe, qvod hodie *Lucii* appellatur, primò S. Trinitatis dictum fuiſſe, & qvidem ex ligno extructum, Scriptores memorant.

ORNAMENTUM ARGENTEUM in memoriam S. OLAI (*Tab. XIIII. Fig. XII.*) cujus hæc eſt inſcriptio: Sancta Anna ora pro nobis. Ex altera parte *Chriſtus* crucifixus, *Maria* & *Johannes* ſub cruce.

FIBULA qvædam argentea (*Tab. XIV. Fig. XIII.*) auro obducta & icone Regis ac facie Salvatoris cruci affixâ, alterno ordine exornata, in medio effigies S. Olai bipenni armata cernitur.

COCHLEARE ARGENTEUM ARCHIEPISCOPI OLAI, cujus hæc eſt inſcriptio: Olaus DEI Gratiâ Arceps Nidſen, 1530. In manubrii priore latere: *Religione Vita conſtat*, in poſteriore: εὐσεβείας ἔχε: Numi varii antiqvi nomine eodem inſigniuntur, idemq; eſt ac Archiepiſcopus Nidroſienſis. Inſignia in numis iisdem indigitant, eum ex nobili proſapiâ *Lungorum* fuiſſe, qvi tria lilia in gentilitio ſcuto geſtant. *Olaus* hic, Engelberti filius, per inferiores pleroſq; ordinis Eccleſiaſtici gradus ad Archidiaconatum Eccleſiæ Nidroſienſis aſcendit ac poſt diſceſſum *Erici Valckendorphii* ad Archiepiſcopatum anno 1523 evectus ſplendorem muneris ſui opibus ac potentiâ ampliavit. Qvàm fideli adhæſerit conſtantiâ Regi Daniæ *Chriſtiano Secundo*, inter varias fortunæ volubilis minas, ac neceſſariam gerendo bello pecuniam, per tributa Eccleſiis ſuis impoſita, ſuggeſſerit, ex monumentis Hiſtoricorum liqvet.

CALIX ARGENTEUS INAURATUS cum PATELLA, cujus inſcriptio eſt: Regina Mergreta Dacie, Norvegie, Svecie. Orate pro eâ Dominâ. In baſi inſignia Daniæ ſeu tres leones conſpiciuntur. E-

jusdem

jusdem pietatis ac Regiæ munificentiæ monumentum etiamnum exſtat in templo Kryngenſi Laalandiæ.

CALIX cum PATELLA ex ARGENTO INAURATO, cujus hæc eſt inſcriptio: Anno Domini MCCCCLXXXVI da gaf Jes Qvie og H. Fru Margrete denne Kalck til Barop.

ANNULUS ingens AUREUS, cui incluſa eſt gemma flava & pellucida. In ambitu annuli legitur: AL FACTO.

ANNULUS Saphirum incluſum habens & inſcriptionem ſeqventem: Balthazar, Melchior, Caſpar.

ANNULUS magnitudinis inſolitæ cui inſertus granatus. Gigantis fuiſſe creditur.

Varii ANNULI antiqvi gemmis fulgidiſſimis ac figuris peculiaribus conſpicui.

FIGURA VIRGINIS VESTALIS lapidi lazuli inciſa.

ONYX ingens figuræ ovalis, cui caput Meduſæ inſculptum eſt.

ACHATES pretioſus, cui caput Socratis inciſum eſt.

ACHATES ingens, cui inſculptum eſt artificioſè ſacrificium antiqvum.

CRYSTALLI, Lapides LAZULI, JASPIDES, CORNEOLI, ACHATES, & lapides alii pretioſi, qvibus figuræ variæ antiqvæ & inprimis Romanæ inſculptæ ſunt.

CORNU ingens ex auro puro & obryzo *(Tab. XV.)* qvod uncias centum & duas cum dimidia pendet. Longitudine eſt pedum duorum & novem pollicum, capax verò duorum ſextariorum cum ſemiſſe ſeu menſuræ noſtratis cum qvarta una, liqvore plenum. Conſtat ex duplici laminâ, & interiore qvidem ſolidâ & integrâ, exteriore verò non continuâ, qvemadmodum prior eſt, ſed ex undecim conflata laminis latis contiguis, latitudinis & craſſitiei diverſæ, qvæ internodiis ſuis diſtinctæ ſunt ac diviſæ. In ſuperficie cornu hujus imagines, ſtatuæ, emblemata & figuræ variæ peculiares conſpiciuntur, qvemadmodum homines nudi, manibus pedibusq; expanſis, belluæ capitibus humanis, Cynocephali, vultures piſcibus inhiantes, lacertæ & ſerpentes, ac plura alia innumera, qvæ pretioſi hujus Cimelii, inter Europæa omnia æſtimatiſſimi, antiqvitatem ſummam uberiùs teſtantur. Repertum eſt anno 1639 d. 20 Julii, regnante in Dania glorioſæ memoriæ Rege *Chriſtiano Qvarto*, á puella qvadam ruſtica inter pagum Øſter-By & Megeltunderum, Diæceſis Ripenſis oppidulum. De aureo hoc Cornu plura Orbi erudito obtulit *Ol. Wormius* Monum. Dan. lib. 5. qvemadmodum & poſt illum *Envaldus Nicolai Randulfus* in diſſertatione, qvæ *Tuba Danica* appellatur, & *Trogillus Arnkiel* de cornu aureo. Fabricam cornu hujus Ethnicam eſſe, qvæ magnam teſtatur antiqvitatem, varia in eo hieroglyphica luculenter ſatìs evincunt, qvibus abominanda gentilium ſacra, libationes, auguria, lanienæ, mores & vitia nefanda, qvæ ſeculum illud infeſtabant, paſſim depinguntur. Sacris itaq; Ethnicis cornu hoc aureum inſerviiſſe haud obſcurè colligitur, cùm Aſſyrios genteſq; alias tubæ ſeu cornu potiùs clangore ſacra ſimiliter celebrâſſe & libationibus in ſacrificiis ſuis cornua adhibuiſſe conſtet, qvemadmodum *Peucerus* de divinatione fol. 158 & Hiſtorici plures ac Antiqvarii narrant.

CORNU OLDENBURGICUM, *(Tab. XVI)* ex argento puriſſimo inaurato,

to,qvod encausto hinc viridi inde violaceo distingvitur. Pendet uncias 61. seu 4 ferè libras. De cornu hoc, qvod paucis abhinc annis Oldenburgi asservatum fuit Historiam seqventem in Chronico suo *Hamelmannus* narrat, ita latinè hic redditam: *Ottho primus ejus nominis, Comes Oldenburgicus &c: venandi studio addictus, cum tempore qvodam, comitantibus aulicis suis, in silvâ,* Bernefeurholtz *dictâ, feram perseqveretur usq; ad* Osenberg *eqvo albo insidens, canes venaticos convocaturus in cacumine montis substitit. Calore æstivo & laboribus fessus haustulum, qvo sitim levaret, impensiùs exoptavit. Mox ruptis montis* Osenberg *crepidinibus virgo formosa apparuit vestibus pretiosis fulgens, sparsâ per humeros comâ & innexâ capiti corollâ, cornu argenteum inauratum, characteribus variis figurisq; insignitum & liqvore plenum, manu tenens, qvod Comiti blandè obtulit; simulq; rogavit, ut nectare hoc sitim sedaret. Accepit cornu Princeps, sed liqvorem ipsum, cùm turbulentum animadverteret, bibere recusavit. Illa verò, bibe intrepidè, inqvit, meâ fide, haud oberit haustus, sed Tibi potius tuisq; magno erit emolumento. Si enim qvod offero biberis, florebit perpetuò familia Oldenburgica Tibiq; ac posteritati Tuæ bene erit, sin minùs, turbabunt domum Tuam discordiæ ac seditiones & familia tota pessum ibit. Petitioni Virginis annuere nolens Comes liqvorem omnem à tergo effudit. Qvà verò ejus portio eqvum, cui insidebat, tetigit, glabra reddita est cutis ac pilis destituta. Hæc videns virgo, cornu sibi reddi postulabat. At ille concitatô calcaribus eqvô ad suos evolavit, rem gestam exponens factiq; testem, cornu argenteum ostentans. Virgo interea disparuit.* Qvamvis verò dignitas prisca artis fusoriæ aliqvam in cornu hoc spiret antiqvitatem, eam tamen esse, ex qvâ Chr. Oldenb. *Hamelm.* part. I. p. 19.20.21 protractum vult, haud adeò verisimile est. Cornu qvoddam, qvemadmodum narrat *Hamelmannus*, Comiti Oldenburgico in venatione sitienti a Virgine, qvæ ex monte prodierat, circa annum 989 (ut *Winckelmannus* hist. Oldenb. part. I. c. 3. asserit) offerri potuisse non adeò inficiamur, sed ex commentis Romanorum antiqvis maximam hanc Hamelmannum hausisse historiolæ partem oppidò verisimile est. Cornu prætereà hoc Oldenburgicum qvoq; esse, ex scutis Oldenburgo-Delmenhorstis illi affixis facilè liqvet, in qvibus trabes vel asseres sub apicis ornamentis & cruces domûs Oldenburgicæ & Delmenhorstianæ passim incisæ emicant: At consentiunt in eo historiæ Oldenburgicæ conditores ferè omnes, clypeum Oldenburgicum trabibus vel asseribus istis, nec tempore Comitis Othonis I. nec ante illud tempus exornatum fuisse, sed asseres illos (seu potiùs lituras sangvinis leonini) post Leomachiam *Friderici* filii Hunonis, glorioso illi Hunoni, tum temporis S. Romani Imperii Architecto ad mare constituto, demum ab Imperatore Henrico IV. qvi seculo undecimo imperavit, collatos fuisse, qvemadmodum & ipse fatetur *Hamelmannus* part. I. chron. pag. 35. 37. Ergò Otthoni I. qvi ante illa tempora vixerat, hoc cornu oblatum fuisse minùs rectè memoratur, adeoq; præterlapsis hinc aliqvot seculis demûm fabricatum est. Etenim nec Ducatûs Burgundiæ ad cornu affixum scutum, qvod liliis Gallicis seculo demum 14 & 15 ita conspersum in sigillis Philippi Audacis & Mariæ Maleanæ refert *Olivarius Vredius* de sigillis Com. Flandr. pag. 63. 65. 66. 67. nec exaratæ in cornu literarum formæ majorem præ se ferunt antiqvitatem, qvæ adeò exactè locis suis insculptæ sunt, ut nullo modo post fusum cornu qvasi juniores incisæ videantur. Qvi verò operculum, basin seu pedamentum & scuta cornu hujus affusa deinde & affixa esse contendunt, qvemadmodum *Happelius* & alii, difficilem imitationem artis fusoriæ considerare debent, qvæ non patitur tam affabrè cornu huic aliqvid affundi vel affigi, qvin nova artificis manus protinùs dignoscatur, cujus vel minimum discrimen artis hujus peritissimi haud agnoscent.

noſcent. Igitur ſi fabricam poculi hujus artificioſam, ſuperbis mœnium pinnis utrinq; exornatam, ex qvarum antris modò pedites & eqvites, modò leones prorumpunt, curioſiùs perluſtremus, per eqvitem, qvi in ſummâ operculi parte conſpicitur, Dithmarſiam indigitari credimus, & ex leonibus qvatuor per ternos Daniam per unum verò Norvegiam repræſentari. Illi præterea ſe nobis qvaſi offerunt, in qvorum honorem memoriamq; cornu hoc pretioſum tam affabrè fuſum & fabricatum eſt, tres nempe Magi vel Reges Sancti, qvorum nomina in circumferentia operculi leguntur:

Baltazar, Jaſpar, Melcior.

Labrum cornu hujus ſi intueamur, multa magniq; ſplendoris ſcuta ſub pontificio voto: *O Mater Dei memento mei!* ſe nobis ſiſtunt, Aqvila ſcilicet bicipiti nigrâ, Imperii Romani, Leonibus Daniæ ternis, Burgundiæ Ducatûs liliis Leonibus duobus, qvorum alter ex delineatione *Winckelmanni*, hiſt. Oldenb. par. I. c. 3. dealbatus, cum ſcuto jam deperditus, Ducatûs Brabantiæ, alter denigratus, Flandriæ Comitatûs ſymbolum eſt (qvemadmodum in, Caroli Audacis, Ducis Burgundi ſigillo gentilitio partim apud *Hamelmannum* part. 3. p. 279, partim apud *Olivarium Vredium* in ſigillis Comit. Flandr: pag. 94, 95. 100. exſtant) ac mitra Epiſcopali alterno ordine exornata. Hoc ergo poculi genus illi ſimillimum videtur, qvod glorioſæ memoriæ *Chriſtianus I.* Rex Daniæ, memorante *Huitfeldio* chron. Dan. part. 5. fol. m. 945. tribus Magis Sanctis, Coloniæ Agrippinæ, ut fama fert, ſepultis dicaſſe dicitur, cùm ibidem in Octavis Trium Regum Anno 1475 exiſteret. Qvemadmodum enim Rex charus *Caroli Burgundi* confœderatus in obſignato Burgundionis pacto cum fratre Regis *Gerhardo Animoſo*, *Hamelmanno* Chron. pag. 274 & *Huitfeldio* Chron. Dan. part. 5. fol. 909, nominatur, ità circa tempus idem ab Imperatore *Friderico III.* (è cujus manu Dithmarſiæ regionem nuper acceperat) & hoc Duce Burgundo mediator in has oras evocatus eſt, ut controverſiam gravem inter Burgundum, qvi Noveſium obſidebat, & Eccleſiam Colonienſem auxilio Pontificii Legati, Epiſcopi *Alexandri de Forolivio*, componeret, referente *Hamelmann* Chron. pag. 211. 212. 214. In cujus rei memoriam perennem Rex glorioſiſſimus clypeos imaginesq; cornu huic affigi curavit & ſcuta præcipua, in qvibus Imperatoris *Friderici III.* Aqvila biceps, *Chriſtiani I.* Regis Daniæ trini Leones, *Ducis Burgundi*, *Caroli Audacis*, lilia diſperſa & utriq; ejus Leones, qvorum qvisq; ſuum ſibi vendicat ſcutum ac *Alexandri Epiſcopi Forolivienſis*, (velut ex *Ughelli* Italicis ſacris liqvet Tom. 2. pag. 624) mitra epiſcopalis extant, ordinibus alternis apponi.

Idem præterea cornu effatis regiis exornatum eſt, in mediâ & qvidem anticâ parte: **Jn hopen ic leve**/ ad dextram, **Jc bhegehre**/ ad ſiniſtram **im ghenoghen**/ in parte poſticâ **ave maria.** Qvo pacto in Octavis Trium Regum Sanctis his Magis Coloniæ Agrippinæ conſecratum. Et qvamvis *Carolus Audax* terna tantùm lilia, qvæ illi jam baptizato pater Anno 1433 deſtinaverat, gentilitio ſcuto inſeri majorennis voluerit, illa tamen numero incerto circumqvaq; diſſeminata geſtare etiam amavit, cùm & *Olivarius Vredius* ex archivis Gandavenſibus Ducis hujus ſigillum ita in ſcuto liliis conſperſum protrahat pag. 100. ſigill. Comit. Flandr. velut more veteri diſſeminata ſemper in Ducatûs Burgundiæ ſcuto poſtea manſerunt.

Qvæ dum attentiùs conſideramus, nec antiqviora nec recentiora acta vel arctioris amicitiæ fœdera inter Imperatorem Romanum, Regem Daniæ,

æ, Ducem Burgundiæ & Comitem Oldenburgicum, qvæ in cornu noſtrum ad amuſſim qvadrant, ex hiſtoriarum monumentis eruere poſſumus.

Apex cornu hujus & pedes utriq; majores, adhuc diffracti, adhærent, minores verò pedes ſive fulcimenta qvibus cornu innititur, binos integros gryphos exhibent, indicio haud obſcuro, *Magnum* Ducem Megapolitanum, qvi in ſcuto ſuo fabuloſam hanc avem geſtavit, fidum in hoc itinere Regis comitem extitiſſe. Qvinq; præterea ſcuta, qvæ armigeri ſub apicis ornamentis in cornu geſtant, qvorum qvatuor vetuſtate ferè ſunt detrita, *Friderici Brunsvici*, *Johannis Saxoniæ*, *Magni Megapolitani Ducis*, *Gerhardi Oldenburgici* & *Jacobi Ruppini Comitis* præſentiam illuſtrem in itinere hoc luculenter qvoqve teſtantur, qvemadmodum & venatores qvinq; qvi in parte vicinâ ſupernâ eqvitantes conſpiciuntur. Hos qvippe Heroës Regi hîc adfuiſſe annales produnt.

Tandem in apicis ſummo virgo conſpicitur utrâque manu ſchedulam tenens, cui inſculptum, Drinc all wt/ id qvod uſum cornu hujus nobis indigitat.

Statuimus ergò cornu hoc à Rege Daniæ potentiſſimo, Chriſtiano I. honori Sanctorum Trium Regum dedicatum fuiſſe & confoederatis ac comitibus ſuis illuſtriſſimis in memoriam Trium Magorum vino repletum inter epulas oblatum, cùm Rex in Octavis trium Regum Coloniæ Agrippinæ degeret. Generis ejusdem cornua duo bubula in Muſéo hoc aſſervantur, qvorum labra argento inaurato obducta memoriæ qvoq; Trium Regum conſecrata eſſe videntur. Genera diverſa vaſorum, è qvibus olim in ſeptentrione liqvores hauſti ſunt, vide in Jani Dolmeri Hirdſkraa edit. Reſen. pag. 461. qvæ & in ſanctorum memoriam uſurpata fuêre. pag. 533. 534.

CORNU ingens VENATORIUM ex metallo, qvod libras ſedecim pendet, in Scaniâ repertum, cum Inſcriptione: Erlig og Welbyrdig Mand Jens Brad. Fuſa ſum Anno 1552.

Cornu bubulum, in cujus labro argenteo deaurato: Help GOT unde Maria / dat iw GOT Lene.

Cornu ingens bubulum, cujus apex glande qvernâ exornatus, vas potatorium eſſe fertur Archiepiſcopi Nidroſienſis Aſlachi Bolt, cujus auxilio Rex Sueciæ, Carolus Canuti filius, concitata adverſus nobilitatem plebe, id effecit, ut ea in Nidroſienſi urbe regem ipſum conſtitueret, qvemadmodum narrat *Huitfeldius* part: 5: 849. ſed qvâ celeritate regnum ipſi oblatum1â id qvoq; amiſit. In labro cornu argenteo deaurato: Baltzar, Jaſpar, Melchior. et Inſignia qvædam gentilitia conſpiciuntur.

CORNUA varia magnitudinis ac figuræ diverſæ, qvorum alia ex ebore, artificio eleganti et emblematum varietate hinc inde diſtincta; alia ex bobus aliisq; animalibus deſumpta, labris ex argento, ære, & metallo alio deauratis, qvæ poculorum uſum majoribus noſtris olim ſubminiſtrarunt.

URNÆ LACRIMALES VITREÆ, in qvibus pro defunctis ſuis lacrimas colligebant Romani veteres, iisdemq; cineres mortuorum irrorabant. Coloris ſunt opalini, qvibusdam in locis materià gypſeà obductæ, & ex baſi plana ac lata in collum, craſſitie digiti minoris, ſenſim aſcendentes, qvod in latius demum labrum terminatur.

URNA

URNA LACRIMALIS TERREA. Vasculum est oblongum & pyriforme, colli angusti, ventris amplioris, coloris ex rubello albescentis. Urnas has lacrimales tam vitreas qvàm terreas fusè, præter alios, describit *Kirchmannus de funeribus Romanorum.*

URNA ingens SEPULCHRALIS, qvæ prope Weirum, Sælandiæ pagum, reperta est, cineribus plena.

URNÆ variæ FIGLINÆ, magnitudinis diversæ, qvarum pleræq; ex tumulis camporum in patriâ nostrâ effossæ sunt, cineribus mortuorum ossiumq; fragmentis plenæ. Tales à materiâ contentâ cineraria seu ossuaria ab Antiqvis dictæ.

CISTÆ variæ ex cupro inaurato pro reliqviis Sanctorum olim asservandis usitatæ. Harum una in Norvegia reperta est.

LUCERNA ÆREA elegantissima, qvæ basi sua figuram pedis aqvilini exhibet, cujus tibiæ incumbit vas frondibus ac pampinis supernè infernéq; redimitum. Orificio hujus superiori testudo marina, affabrè effićta, insidet. Lucernam hanc, qvam habuit qvondam in Pinacotheca sua *Petrus Charisius* depictam accuratè descriptamq; exhibet *Fortunius Licetus* Lib. 6. cap. III de Lucernis Antiqvorum.

LUCERNÆ variæ magnitudinis ac figuræ diversæ, ab Antiqvis usurpatæ; qvarum metallicæ nonnullæ, figlinæ aliæ, varia animalium ac Idolorum simulacra exhibent.

STILUS ÆNEUS ROMANUS. Crassitie est pennæ anserinæ minoris, in extremitate una acutus, altera appendice rotundâ & planâ instructus, ut ea, qvæ prima scripsit, deleat haud difficulter altera. De stilis memoratis plura conscripsit *Hermannus Hugo* de prima scribendi origine.

FIBULÆ variæ ANTIQVORUM, qvarum nonnullæ arcus seu semicirculos figura referunt, à *Joh. Rhodio in dissertatione de Acia* descriptæ ac delineatæ.

FIGURA LIGNEA, qvæ cunas Christi Bethlehemiticas repræsentat, insertis ex matre perlarum frustulis conspicua.

SUS ÆNEUS, qvi Ægyptiorum olim Idolum fuit.

FIGURA ÆNEA qvæ cuneum repræsentat.

CLAVIS ANTIQVA ÆNEA cum ANNULO.

LUCTATOR ROMANUS ex ÆRE.

CAPUT SENECÆ ex ÆRE, rarum oppidò & antiqvum.

HERCULES, FAUNUS, POMONA, & plures aliæ formæ, qvæ ab Historicis & Poëtis memorantur, ex ÆRE efformatæ.

ARMILLÆ duæ ÆNEÆ figuræ cylindricæ prope Coldingam in Jutia effossæ, ex tredecim annulis, sibi invicem junctis, compositæ, & eâ amplitudine, ut brachium hominis, staturæ mediocris, ambire valeant. De his fusius in Muséo suo *Ol. Wormius* & in tractatu de Armillis *Th. Bartholinus.*

CALCARIA Regis Daniæ *VALDEMARI TERTII*, qvemadmodũ & ANTIQVORUM ALIA, fabricæ ac figuræ diversæ.

CAPITA duo MARMOREA, qvæ in templo qvodam reperta Athenis anno 1688 huc translata sunt.

CINGULUM CORIACEUM, qvo capita in ceremoniis ſuis Judæi cingunt.

SCRUTINIUM VENETUM, ſeu capſula lignea loculis tribus diſtincta, qva in colligendis votis Itali utuntur. In loculo primo legitur: SI, in altero: NON, in tertio: SI NON, in qvorum aliqvem globulus laneus demittitur, prout negotium vel approbant vel improbant vel perinde habent.

MONUMENTUM MARMOREUM qvadratum ex Româ ſubterraneâ, Anno 1643 erutum, qvod attulit ſecum vir ſagaciſſimus *Joh. Mulenius Danus*, cujus hæc eſt Inſcriptio.

CUSTANTINUS †
EBERETAS SIBI †
LOCUM FECERUNT.

SIGILLUM FRATERNITATIS SANCTI CANUTI, cum Inſcriptione Landes Crone in Skania. Rex qvidam throno ſuo inſidens conſpicitur, circa qvem coronæ variæ.

SIGILLUM ABBATISSÆ in MARIEBO. Effigies Virginis in medio conſpicitur.

SIGILLUM FRATRUM in MARIEBO. Virgo Maria puerulum ulnis amplexa cernitur.

SIGILLUM MONASTERII S. MARIÆ in SORA. Virgo Maria modo prædicto repræſentatur.

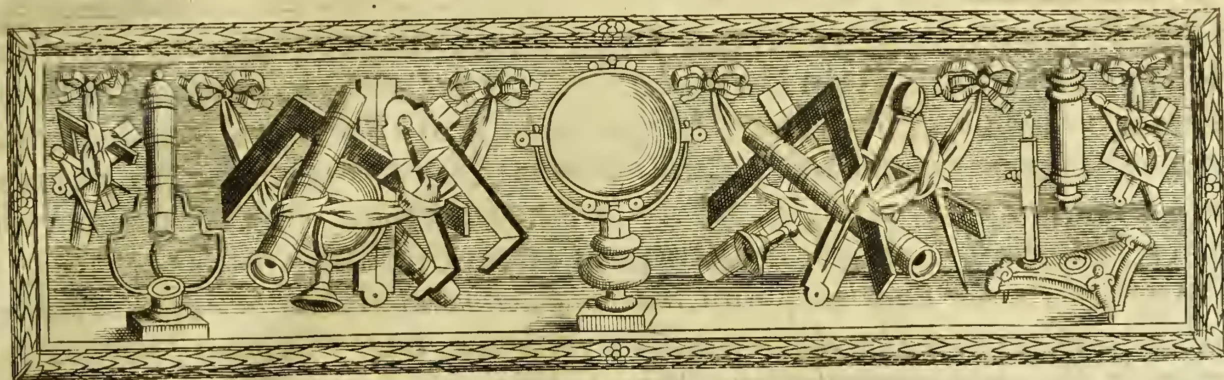
SIGILLUM METALLICUM OVALE, cum inſcriptione.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ. ΕΛΕΩ. ΘΥ ΟΑΥΤ. ΡΩΜ. ΟΜΕΓ. ΑΥΘ. ΤΟΥΡ. ΑΛΒ. ΣΕΡΒΙ. ϛ ΒΟΥΛΓΑΡΙ. ΒΑΣΙΛΕΥΣ.

Aqvila qvoq; diviſa conſpicitur, in cujus medio tres candelæ accenſæ. Subtus animal vulpi vel lupo ſimile conſpicitur.

SECTIO

SECTIO IV.

Mechanica, Optica & res coeteræ huc ſpectantes.

MACHINA PLANETARUM. *(Tab: XVII.)* artificio raro admodum ac ſtupendo effićta. Illum nobis præſtat uſum, ut tempore qvovis propoſito, vel præſente, vel præterito aut futuro ſtatus motuum cæleſtium ſecundùm ſyſtema Copernicanum exhibeat. Cognoſcitur hujus ope tam latitudo qvàm longitudo cujusvis planetæ & verus ejusdem in cœlo locus. Diſtingvitur Apogæum & Perigæum cujusvis horum aſtrorum, ad celeritatem vel tarditatem, ſtationes & retrogradationes dignoſcendas, ſecundùm excentricitatem motus ſui circa ſolem. Machina prædićta, qvæ facies duas planas exhibet, ortum qvoq; & occaſum cujusvis planetæ beneficio planiſphærii monſtrat, in qvod locus planetæ in Zodiaco ab alterâ parte inventus transfertur. Planeta qvivis ſuper machinam hanc excentricè movetur & ita qvidem ut poſita ſemel excentricitate eundem neceſſariò ſuper machinam hanc, qvem reverà in cœlo, motum efficiat.

MACHINA ECLIPSIUM, uſu & artificio prædićtæ haud inferior. *(Tab. XVII.)* Hæc qvovis ad lubitum anno, vel præterito vel futuro, Eclipſes tam ſolis qvàm Lunæ monſtrat, juſtam qvoq; illarum magnitudinem, diem qvo contingent, & verum lunæ motum, qvamvis maximè irregularem ob mutationem apogæi & perigæi, ſingulis menſibus oſtendit. Machina hæc binas qvoq; facies nobis exhibet, qvarum una Eclipſes, altera ſeculum, annum & diem inſtar machinæ planetarum monſtrat. Singulæ per unicum axem moventur, qvi ad dextram vel ſiniſtram revolutus verum phænomenorum tempus demonſtrat. Machinas prædićtas, uſu & artificio planè ſtupendas vi ingenii inexhauſtâ excogitavit Orbiq; literato obtulit ſagaciſſimus Daniæ Mathematicus *Olaus Römer*, licèt inventi hujus laudem Galli ſibi vendicare allaboraverint, qvemadmodum ex Ephemeridibus Gallicis, vulgò *Journal des Scavans*, *Tom: decim: Anni 1682*, evidenter apparet. Referunt qvippe à Patribus ſocietatis Jeſu nihil vel rarius vel ſtupendum magis Indis apportari potuiſſe, qvod famam gentis Gallicæ extenderet nominisq; venerationem promtiùs conciliaret, ſed immemores ſe paullò ante in Ephemeridibus ſuis anni 1681

d. 24. Februar. laudem inventi hujus Mathematico prædicto attribuiſſe. *Machina*, inqviunt, *qvam Dominus Römer effinxit ante reditum ſuum in Daniam adeò admiranda eſt & ingenioſè excogitata, ut figuræ illius nobis communicandæ operam continuam impendamus, qvemadmodum & machinæ alterius, qvam pro motu planetarum efformavit, ut publico ambæ innoteſcant.* Sincerè magis veritatem rei patres Societatis Jeſu fatentur in Itinerario Siamenſi, anno 1685. lib. 1 pag. 10. *Præter alias*, inqviunt, *machinas, omnes illas attulimus, qvæ experimentis vacui inſerviunt, horologium in plano inclinato, duas machinas Domini Römer, qvarum una motum planetarum, altera Eclipſes ſolis lunæq; repræſentat.*

MACHINA Ingens, cui impoſitus GLOBUS qvi ſyſtema mundi Copernicanum repræſentat & beneficio horologii dirigitur, qvod qvovis octiduo, ubi devolutum eſt, iterum rotari ac revolvi debet ut orbem ſuum abſolvat. Sol hic in mediò qvieſcit, terra verò circa eundem motu annuo ſemel circircumducitur ſingulisq; viginti qvatuor horis circa proprium centrum gyratur. Luna pro centro terram habet, circa qvam ſpatio viginti novem dierum & duodecim horarum circuitum abſolvit, cujus incrementum & decrementum qvotidie dignoſcitur. In limbo ſeu margine machinæ menſes eorumq; dies ſinguli & ſigna cæleſtia dignoſcuntur, ac numerus dierum, qvi menſe qvolibet comprehenduntur. Qvis machinæ hujus, anno 1651 concinnatæ, inventor ſit, non adeò liqvet, fabricator verò ejusdem ſeu automatarius *Siebenhaar Sleſvicenſis* eſſe creditur rerum mechanicarum peritiſſimus. In diſco præterea ſeu lamina Calendarii hæc leguntur: Johan. D. G. Epis. Lub. Hær. Norv. Dux Scleſv. Holſ. Storm. & Dith. Com. In Old. & Delm. 1651. Inſignia qvoq; Ducatus Holſato Sleſvicenſis & Epiſcopatus Lubecenſis hìc inciſa conſpiciuntur.

SPECULUM USTORIUM ingens, cujus diameter 32, profunditas 2¼, focus 29 pollicum exiſtit. In liqvandis & vitrificandis metallis rebusq; aliis obviis comburendis effectus præſtantiores edit qvàm celebre illud Gallorum ſpeculum, qvod in *Ephemeridibus* ſuis ſeu *Journal des Scavans* adeò extollunt. Ab eodem ſpeculi Gallicani artifice hoc qvoq; concinnatum eſt, ſed nitore ſuo ac ſuperficie polita Gallicanum illud, qvod pulvere velut inſperſo hinc inde ſcabrum eſt, evidenter vincit.

SPECULA USTORIA ſeptem, magnitudinis diverſæ.

SPECULUM MULTIPLEX, qvod objecta ita multiplicat, ut, cum facies una obvertatur, innumeræ protinus appareant.

SPECULUM, qvod ſitu vario faciem intuentis tam longam qvàm latam repræſentat.

TUBI varii OPTICI, longitudinis diverſæ.

VITRA USTORIA duodecim magnitudinis diſparis.

PERSPICILLA varia magnitudinis & figuræ diverſæ, qvorum nonnulla, qvæ polygonia dicuntur, ſpecies objectas multiplicant, alia majores exhibent, qvædam deniq; easdem minores.

PRISMA CRYSTALLINUM, qvod colores varios elegantiſſimos, pro variâ ejus ad oculum applicatione, ita exhibet ut iridibus objecta omnia irradiata videantur. Ob elegantiam talem varietatemq; colorum Italis *Occhio del Paradiſo* dicitur.

PRISMATA qvinq; majora generis ejusdem, invicem juncta & limbo igneo

neo veſtita, qvæ cameræ obſcuræ inſerviunt ac colorum varietate velut aulæa ac periſtromata in parietibus exhibent.

THERMOSCOPIA varia, ſeu inſtrumenta vitrea, qvibus caloris & frigoris gradus dignoſcuntur.

BAROMETRUM ſeu inſtrumentum vitreum mercurio repletum, qvod pondus aëris demonſtrat.

MICROSCOPIA varia. Horum unum ab inclyto Pariſienſium Optico, Domino *Le Bas* confectum eſt, cujus tubus, qvi vitrum ſeu lentem continet, ſex ſaltem pollicum longitudine præſtantiores longè effectus edit, qvàm microſcopia alia vel pedalis vel ſesqvipedalis longitudinis.

SPECULA CYLINDRICA metallica, qvæ perpendiculariter imminent tabulis planis, figurasq; ac imagines in iis confuſas & variè diſſipatas recolligunt qvaſi, & ordine decenti ac figurâ repræſentant. Horum unum in tabula planâ, nil niſi monſtroſas figuras & qvaſi confuſum chaos exhibente, conſtitutum, Regem glorioſæ memoriæ *Fridericum Tertium* & Reginam *Sophiam Amaliam* repræſentat.

LUCERNA MAGICA ſeu THAUMATURGA. Inſtrumentum eſt, qvod ope lentium cryſtallinarum figuras minimas ac icones ibi depictas, candelâ prius accenſâ, in cubiculi obſcuri pariete albo, ad paſſus plures diſtante, aut linteo expanſo forma grandiori & qvidem coloribus omnibus ac lineamentis diſtinctè repræſentat. Lucernis talibus, qvarum inventores varii extiterunt, palmam facilè præripuerunt illæ, qvas ingenio ſummo concinnavit *Thomas Walgenſteinius*, inſignis qvondam Daniæ Opticus, qvarum beneficio res varias & ſtupendas Divo *Friderico Tertio* Hafniæ exhibuit, inter qvas meritò hic non omittenda mortis figura Regi paucis ante obitum diebus per hanc artem repræſentata, qvæ adſtantibus omnibus magnum incutiebat horrorem, Rex verò ſolus, caſtigatâ eorum mollitie, non modò non dirum, ſed etiam jucundum id ſibi eſſe ſpectaculum, qvo non ſatiari poſſet, dictitans, ter aliis interpoſitis, id ſibi demonſtrari voluit.

TUBUS PARASTATICUS. Firmatur ſuis pedamentis in tabula plana objecta, in cujus circumferentia Reges Daniæ ex familia Oldenburgica depictos, in centro verò Reginam glorioſæ memoriæ *Sophiam Amaliam* conſpicis. Si verò per exiguum tubi foramen objecta hæc aſpexeris, in centro tabulæ non ampliùs effigies *Sophiæ Amaliæ*, ſed Regis noſtri Sereniſſimi *Chriſtiani Qvinti* conſpicitur. Tubus hic Paraſtaticus ab ingenioſo *Benedicto Grotſchilling* artificio ſummo efformatus eſt.

TUBUS alius PARASTATICUS, in Italia, modo diſpari, efformatus.

CISTULÆ variæ CATOPTRICÆ, in qvarum cavitate, ubi per foramen qvadratum parvulum interiora aſpexeris, res variæ, qvaſi longiſſimè remotæ, conſpiciuntur. Fuſiùs has, qvemadmodum & alia non diſſimilia, deſcripſit *Athanaſius Kircherus* in Arte magn. Lucis & Umbræ lib: 10. part. 3.

Tentamen MOBILIS PERPETUI. In inſtrumento hoc per varia fila ferrea hinc inde diſpoſita globulus decurrit motu continuo, & lapſu demum præcipitato in tenaculam partis infimæ impingens, aſcendit protinùs & verſus ſuperiora fertur, curſuq; continuato ſemitam priorem repetit.

MACHINA PNEUMATICA. Hæc experimentis variis circa vim aëris elaſticam corporumq; recipienti exhauſto impoſitorum phænomenis explicandis inſerviens à *Roberto Boyleo* Anglo, in tractatu de vi aëris elaſticâ, fuſè admodum & accuratè deſcripta eſt.

OCULI

OCULI HUMANI FABRICA artificialis ex ebore efformata, qvæ tunicas omnes contentosq; in illis humores exhibet.

TABULA NAUTICA GIBBA Europæ Septentrionalis.

Alia generis ejusdem Europæ Meridionalis.

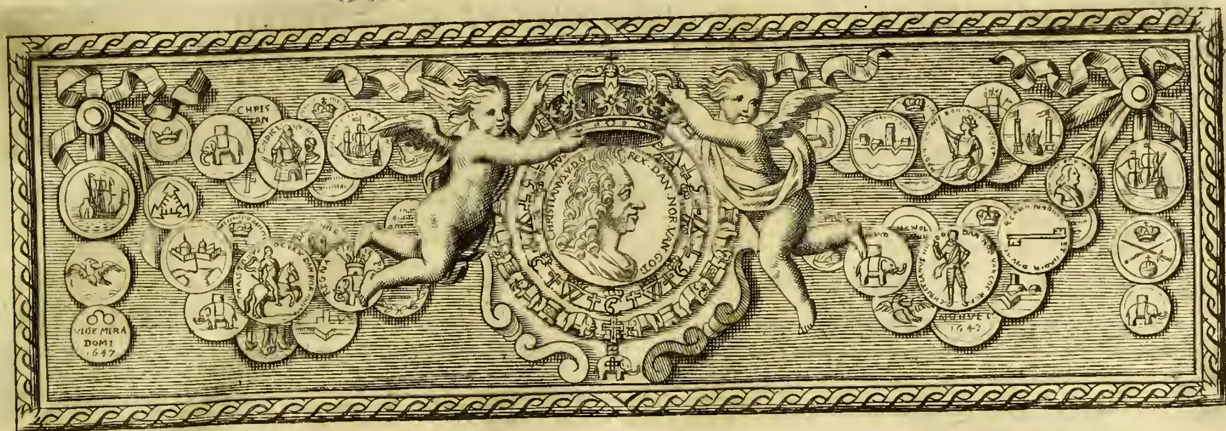
GLOBUS SULPHUREUS, qvi radio ferreo seu axe qvodam circumagi potest. Hujus beneficio experimenta varia ex principiis magnetico-electricis dependentia tentantur, de qvibus prolixè *Ottho Guericke* libr: 4. cap. 15. de vacuo spatio.

INSTRUMENTUM ferreum, artificio peculiari efformatum, pro uvula propendente auferenda. Hoc à Norvego qvodam in Diæcesi Bergensi, rerum mechanicarum gnaro, excogitatum est. Lamina ferrea plana, pollicum undecim longitudine, in extremitatum altera globulo parvo instructa, paullatim ampliatur donec circa mediam partem pollicum trium latitudinem acqvirat, qvæ sensim minuitur in eamq; redigitur augustiam, ut machinis, ab altera parte laminæ existentibus, pro lubitu extendi & exeri qveat uvulamq; resecandam aptè comprehendat. In hac parte clavus extat mobilis qvi scindens ferrum, extremitate altera ei annexum, extendit & retinet tamdiu donec laxari debeat. Clavus hic retinaculis duobus nectitur, qvorum alterum extensum firmat ac retinet, alterum compressum laxat, ubi amputanda est uvula. Unum qvippe retinaculum à clavo truditur dum ferrum extenditur, alterum verò extensum tenet ferrum scindens, pressione digiti in extremitate, versus manubrium, accedente.

PYXIS, NAUTICÆ non dissimilis ex tractu Chinensi. Figuræ est orbicularis, ambitu suo pedem circiter continens, in diametro pollices qvatuor cum dimidio, ex ligno vernice obducto efformata. In centro ejus foramen est cujus fundo stilus minutus inseritur, qvem lamina argentea perforata ambit. Cavitas tota, in qva acus continetur, vitro pellucido clauditur. In ambitu characteribus Siniticis nigris insigniti circuli conspiciuntur. Pyxidem hanc, licèt nauticæ simillima appareat, sortilegam *Martinus Martinius* appellat. Ita qvippe in epistolâ d. 27. Febr. Anni 1654 ad *Wilhelmum ab Aelse* exarata, qvemadmodum & in Historia Sinensi, de pyxide hac disserit: *Qvod attinet ad pyxidis hujus explicationem, dico Sinensem esse ac qvamplurimas similes in Sinis esse ac fuisse jam antiqvissimis temporibus. Nam gens illa pyxidis usum habet jam qvasi à tribus millibus annis. Non est autem hæc pyxis nautica, sed sortilega ——. Nautica enim aliam habet formam nec tot characteribus inscribitur nisi in extimo limbo, ubi ventorum nomina ——. Hæc ergo sortilega est, qvam Montilogi in Sina adhibent pro felici sepulchri loco inqvirendo. In sepulchris enim construendis non minus sumptuosi qvam superstitiosi semper fuere Sinæ, putant enim sub terra Draconem seu influxus varietates esse, unde cor, caput, vel caudam inqvirunt ac similia eo planè modo, qvo Chiromantici venas ac lineamenta manus considerant & judiciarii Astrologi siderum aspectus.* Refert præterea *Martinius* laudatus characteres horarum & literas in circulo pyxidis hujus extimo dispositas inprimis à Sinensibus considerari ubi ædificia extruent, è literis secundi circuli horas noctis erui, è tertio circulo varia felicitatis & infelicitatis nomina, in octo areolis qvarti circuli qvatuor mundi plagas indigitari.

SECTIO

SECTIO V.
DE
Numis variis ac Monetis.
Numismata Danica ex auro.
REGIS
CHRISTIANI PRIMI.

TAB: XVIII. No. 1.

HRIST. *Rex trabeatus, corpore erecto, dextrâ sceptrum, sinistrâ verò pomum aureum cum cruce impositâ tenens.*

A parte altera:

Tres Leones Danici cum coronâ, partim exesâ.

Numus est truncatus, vetustatem illam indicans, qvam viri sagaciores Potentissimi Regis CHRISTIANI I. tempora attigisse autumant. Moneta qvippe sine ærâ Christianâ percussa est.

2. C *coronatum, prima Regii nominis litera.*

Numus rotundus, qvi alterum saltem latus ita signatum exhibet, affabrè eô modô cusus est, qvo aurifabri in figuras varias aurum suum argentumve extendunt.

JOHANNIS PRIMI.

3. JOHS. DEI. GRA. REX DANOR. JUSSIT ME FIERI AN. 1496.
Effigies Regis insidentis solio Regio.

Ab altero latere.

DEXTERA DNI. EXALTA. ME. DEXTERA DNI. FECIT VIRTU. *Ejusdem Regis gloriosissimi est symbolum pium, è Psalmo Regis Davidis 117. v. 16: erutum. Integra Regnorum insignia.*

Cimelium anno eodem cusum, qvo Rex recuperationem Sueciæ, post-

poſtqvam defecerat, meditabatur, qvâ anno ſeqvente feliciter recuperata die S. Catharinæ â Suecis coronatus eſt. In qva feſtivitate 50 viros fortiſſimos, qvorum inclyta virtus hoc bello emicuit, eqvites auratos â Rege creatos, *Arnoldus Huitfeld.* Chron. Dan fol. 1919 memorat, ex qvorum numero regni hujus ordine Seraphino nonnullos ornatos fuiſſe non ambigitur. Teſtamentum qvippe manu *Georgii Gyldenſtiern* Otthiniæ veſpera paſcali Anno 1551 ſcriptum, jam ex archivis Epiſcopi Aalburgenſis *Jani Jacobi Birckerodii*, diſertis verbis ita perhibet. **Och ſkal ſamme min Brother** (Gabriel Gyldenſtiern) **ther forüthen tage then Guldkæde meth the Engle-Hoveder uthi/ ſom vor Salige Fader fik til Skienck af Konning Hans/ ther hans Naade ſlog hannem med flere Rigens-Mænd til Ridder uthi hans Konnigliche Kroning i Stokholm.** i. e. Idemq; meus frater (Gabriel Gyldenſtiern) torqvem illam auream, cui capita angelorum innexa, teſtamento ratam habebit, qvam parens noſter b. m. â Rege *Johanne* dono accepit, cum crearet illum eqvitem auratum ſimul cùm aliis proceribus regni in coronatione ſua Regia Stockholmiæ.

Duo ſimili, ſed minori, typo.

TAB: XVIII

CHRISTIANI SECUNDI.

N°. 4. CHRISTIERNUS DEI GRACIA REX DACIE SUECIE, AC NORVEG. *Effigies Regis integra, regiè togati & ſolio inſidentis.*

In poſtico.

XPS. JHS. ELEGIT ME REGEM POPULO SUO in Ano. 1518. *Regis ejusdem eſt effatum, qvale illud Salomonis ſap. 9. v. 7 Daniæ inſignia ejus temporis completa.*

Numus eſt cuius eodem anno, qvo bellum Rex movere cœpit contra Suecos perduelles, qvos anno 1520 in poteſtatem ſuam redegit.

5. CHRISTIERNUS D. G. REX DAC. *Rex Chriſtianus II ſolio Regio inſidens cum clypeo inter pedes, in qvo trabes geminæ Oldenburgicæ.*

In poſteriore latere.

CHRISTOPHORUS CO. OLDENB. *Inſignia Oldenb. plena.*

Meminit numi ejusdem *Arnoldus Huitfeld.* Chron. Dan. pag. m: 1422. In memoriam qvippe homagii, Comiti iidem *Chriſtophoro*, nomine Christiani II. captivi, anno 1534 â Danis Malmogiæ præſtiti, cuſus eſt. Mortuo enim Friderico I. Rege Daniæ, animo contra filium ipſius Christianum belligerandi, Comitem hunc Oldenburgicum, ſcientiâ rei militaris excellentem, in Holſatiam Rex captivus ope Imperatoris *Caroli V.* & *Mariæ* Belgarum Gubernatricis clàm evocavit. Huic occaſioni Lubecenſes oppidò inſervierunt, & ut Daniam ſibi eo modo devinctam vel ſubjectam potius in incrementa commerciorum contra Batavos haberent, Comitis copiis ſuas auxiliatrices adjunxére, liberationemq; Regis Christiani II, infelici captivitate detenti, operâ Comitis conſanguinei ſubdolè obtenderunt: Regem qvippe captivum ſibi tradi exoptarunt, ſi Comes rerum in Daniâ potiretur, qvas tandem, re minus bene geſta, ex conſiliò Lubecenſium conjugio *Chriſtinæ*, filiæ Regis captivi viduæq; *Franciſci Sfortiæ* in

in ſe derivari, Hafniæ à CHRISTIANO III obſeſſus magnopere appetiit, miſſo de hac re certo homine ad aulam Burgundicam. Bella & diſſidia interim varia in Regno Daniæ ob captivitatem Regis ciere ſimularunt, qvæ victoria anno 1536 parta & mitiori Regis captivi detentione, Imperatori *Carolo V.* Spiræ anno 1544. promiſſa, Rex CHRISTIANUS III tandem omnimodè compeſcuit.

FRIDERICI PRIMI.

No. 6. FRIDERICUS ET SOPHIA D. G. REX ET REGINA DANIE. *Facies Regis & Reginæ ſibi invicem oppoſitæ.*

Ab averſa.

IN MANU DOMINI OMNIS POTESTAS TERRÆ. 1532. *Regium eſt ſymbolum. In medio numi parvulus qvidam inſignia Domûs Oldenburgicæ plena ſupportat, tres clypeos coronatos, cruce Dannebrogicâ, tribus Daniæ Leonibus & bipenniferô Norvegiæ leone inſignitos ſupra ſe habens. In clypeis qvatuor inferioribus bini leones Cimbriam meridionalem, Draco Sclaviam, Piſcis Islandiam & cygnus Stormariam denotant.*

Anno nempe eodem numiſma hoc percuſſum, qvo Regnum FRIDERICI I firmius ſtabilitum & in vincula conjectus eſt CHRISTIANUS II.

7. FRIDERICUS D. G. REX DACI. R. NOR. *Rex trabeatus ſolio inſidens regio, dextrâ gladiũ, ſiniſtra pomum aureum cruce inſignitum tenens.*

MONETA NOVA RIPENSIS. *Integra Regnorum inſignia.*

Ripis Phunduſiorum, qvemadmodum ex parte adverſa patet, numus hic percuſſus. Urbs Cimbriæ eſt ſatìs celebris & inprimis officina olim monetaria,

Cui nihil hoc claro ſit penè antiqvius uſu,

Ut *Eraſm. Mich. Lætus* Rerum Danicar. lib. 8. pag. 391. ait.

CHRISTIANI TERTII.

8. CHRISTIANUS 3. D. G. DANO. REX *Facies Regis in medio numi lateris prioris.*

In poſteriore.

UNICA SPES MEA CHRISTUS. 1541. Circa hæc tempora Reges ſeptentrionales Potentiſſimi, CHRISTIANUS III & *Guſtavus* apud Bremſebroe amicè convenientes, fœdus Bremſebroenſe, qvod in Trionum oris etiamnum celebre eſt, inierunt.

9. CHRISTIANUS 3. D. G. DANIE & NORVEGIE REX. 1550.

A parte poſtica.

Facies Regis ſola.

10. *Idem cum facie Regis ſola ex antica numi parte.*

Ex poſtica.

Character nominis Divini. Infra, ut creditur, binæ literæ K. K. monetarii nomen deſignant.

CHRISTIANUS 3. D. G. DANIE NOR. *Icon Regis coronati.*

In adverſa parte:

WEGIE. VANDA. GOTOR. Q. REX. *Inſignia Daniæ plena cum anni numeris 57.*

TAB. XVIII. REGINÆ DOROTHEÆ.

N°. 12. DOROTHEA K. D. *Reginæ facies.*

Ab alterâ parte:

ALES VAN GODT. 1560. *Pium viduæ Reginæ apophtegma.*

Numus anno illo cuſus eſt, cujus dies primus Regi Christiano III. ultimus fuit. Eſt Regina hæc, qvæ virtutibus eximiis ad miraculum usq; decorata fuit, cujus munificentiæ, præter hunc numum, curia Hafnienſis fibulam illam pretioſam veſtiariam debet, qvemadmodum in deſcriptione Inſul. Samſoæ *Reſenius* refert *fol. 60.61. & 62.* utpote in ſponſarum Hafnienſium decus anno 1557. curiæ eidem clementiſſimè oblatam. Numum hunc rariſſimum inter numiſmata ſua ſcripto peculiari edita anxiè deſiderat *Joh: Mulenius*, in conqvirendis patriis numis ſagaciſſimus.

TAB. XIX. FRIDERICI SECUNDI.

No. 1. FRIDERICUS 2. D. G. DANIE. *Corona & tres Leones in clypeo ad crucem.*

In poſtico.

NORWEGIE SLAVO. GOTOR. Q. REX. III. MARCK DANSKE. LXIII.

Poſtica numi facies valorem antiqvum monetæ Danicæ indicat: Aurei enim hujus numi typus idem eſt, ac argentei cujusdam thaleri imperialis, qvemadmodum in Daniâ Anno 1563. percuſſus eſt, ſecundùm inſcriptionem tribus valens marcis Danicis, deinde verò qvatuor. Sed ne res monetaria in commerciis cum extraneis confunderetur, ut qvis inde lucrum captaret, voluit Rex Juſtiſſimus Anno 1571. die 16. Junii, ut moneta ſua cum illâ Imperii Romani exactè æqvalis eſſet, qvo tempore thalerus hic itidem duarum marcarum eſſe cœpit, cæterosq; numos minores, contra legem numariam uberiori pretio in Daniâ percuſſos, regno exportari providè interdixit. *Chron:* Frider: *II. edit. Reſen. pag. 263. 264.* Adeò ut idem thalerus ad antiqviorem in Daniâ valorem recurreret, qvem duabus marcis ante Christiani III tempora valuiſſe *Chriſt: Oſterſen in ſuo Gloſſario Juridico-Dan. pag. 553.* exponit, ſex marcas noſtrates jam inde ab anno 1622. pretiô æqvantem.

2. F. *Prima Regii nominis litera cum coronâ* 1563.

Ab alterâ parte.

Typus Fortunæ inſiſtentis globo.

Numus eſt truncatus, anno eôdem cuſus, qvô contra Svecos bel-

lum

TAB: XIX. lum parare Rex coactus sit, fortunam sibi prosperam faventemq; exoptans, cujus simulacro partem numi posticam insigniri voluit.

No. 3. FRIDERICUS II. DANIÆ, NORVEGIÆ, VANDALOR. GOTHORUM QUE REX. 1564. *Icon Regis.*

In posticô:

DUX SLESVICI, HOLSATIÆ, STORMARIÆ ET DITMARSIÆ CO. OLD. ET. DELM †

Fortunæ typus globo insistentis cum inscriptione: FEDELTA E COSA RARA.

Numisma hoc raritas inprimis & artificis nobilitat industria, in cujus posticâ parte apophthegma regium appositum conspicitur: **Fedelta e cosa rara**, qvod in posterioribus numis Rex germanicè reddi voluit **Treu Ist Wildt Brat.** Originem apophthegmatis hujus ex proverbio Lutherano sagaciores deducunt, qvod inter trita Francofurti ad Mœnum Ao. 1570. impressa pag. 163 exstat: **Fürsten und Hern seynd Wildpret im Himmel.** Symbolum hoc numo qvoqve memorato Rex Prudentissimus imprimi jussisse videtur, qvòd belli tempestate hostem suum, paci & concordiæ à potentissimis Christiani orbis Principibus Rostochii impetratæ primò addictum, postea verò, congregatis jam Principum Legatis, dissentientem deprehenderit militesq; ac eorum Tribunos summos in copiis suis parùm fidos habuerit. Qvemadmodum *Chronica Frid. II. à P. Resenio edita pag* 94 *&* 114 memorant. Rectè igitur *Jacobus Typotius* de symbolo hoc pag. 368. **Fides rara est**, *(inqvit Rex) & fortunam vel occasionem in pilâ volubili statuens, sentit hominum plerosqve leves, ventosos & inconstantes, qvi, uti illa velum cum vento, cum fortunâ animos mutant.* Canem præterea, cui nomen *Wildbrat*, fidum sibi semper comitem Rex idem, memoriæ gloriosæ, habuit, cujus imaginem peripetasmata in arce Regiâ Fridericiburgensi propè Regem memoratum cum millo, in qvo literæ T. I. W. B. sibi intextam monstrant.

4. I. DOGKATE. 1564.
Insignia Danica. Nummus est qvadratus.

5. I. GOLTKRONE. 1564.
Tres Leones cum coronâ. Corona aurea qvadrata.

6. FRIDERICUS 2. DEI GRACIA DANIE NORWE. SCLA. GO. RE. *Effigies Regis 1565.*

Ab altero latere:

ANNO 65. AM ABONDT. S. URSUL. SLUG. K. FRIDERICH. DER 2. MIT. 4000. MAN AUF ASTOR. HEIDE K. ERICH. DEN. 14. WAR. 25000. MAN. STARCK UNT. BLIBEN. 5000. SWEDEN AUF. DIE WALSTADT. *Nomen regium unâ literâ coronatâ expressum.*

Veritas inscriptionis hujus in parte posticâ ex monumentis Historicorum

rum facilè eruitur. In conflictu hoc viri fortes artibusq; bellicis clari, fortunæ undiqvaqve propitiæ interventu pro Daniâ pugnarunt, qvemadmodum monumenta historiarum uberiùs testantur. Fusas à Danis in cœlum preces, qvasi animi abjecti pavidiq; indicia, Sveci interpretati sunt, illorumq; perspectâ paucitate securi admodum & oscitantes opportunitatem victoriæ majorem Danis aperuerunt. Tempestati tunc ingruenti mixtus fuit imber largifluus, qvo occæcati ferè Sveci, à Duce Danorum *Daniele Rantzoviô*, cùm incautiùs progrederentur, obtriti sunt et profligati. Cecidêre Danorum nonnulli, cùm è viris genere belloq; claris ultra 50. desiderati sint, pauci verò,
TAB: si jacturam hostium ac multitudinem respexeris. Tam exiguô im-
XIX. pendiô ingens hæc victoria stetit.

No. 7. FRIDERICUS 2. D. G. DAN. NOR. SLA. GOT. REX. *Effigies Regis. Angeli duo inscriptionem hanc in schedulâ portantes.* **Trew Ist Wild-Brat.** 1567.

8. FRIDERICUS 2. D. G. DAN. NOR. SLA. GOT. REX. *Regis effigies inter trophæa.*

A parte alterâ:

1567. D. O. M. Fœlicitante, Daniele Rantzovio, supremo Duce, & Francis. Brockenhusio PFecto Primario Peditũ. Exercitus Danicus 10. Novemb. 569. Qvadrigis. 12. Æneis bombardis. 6000. Hoib⁹ inusitatâ fortitudine, profligatis hostibus, Viam Westerholweg Angustia & hostium Propugnaculis Transitu difficill. Ferro aperuit. Hæsit in Ostrogotth. Mens. 2. Dies 14. Tandem hostium castris expugnatis copiisq; sœpius profligatis, vastatis civitatib. & Arcib⁹ 24. Janu. Rediit per aliam viam Oster-Holweg pari difficultate impeditã in Smalandiam. Inde hostium supremo Duce cũ 6 Eqvitũ Præfectis; multis Nobilib⁹, Tormentisq; Æneis 9. captis, salvus rediit in Daniã 14. Feb. 1568.

Nitidus admodùm numus est Regis gloriosissimi, cujus icon inter trophæa in parte anticâ numi emicat, addito inferiùs pileo ramis pineis exornato, qvi in expugnatione felici castrorum hostilium ad Nöreby loco tesseræ militaris erant. Posticum numi latus mirandam Danorum expeditionem exprimit, qvemadmodum & *Chronica Reg Frid: II.* pag. 193. etc. enarrant.

9. FRIDERICUS 2. D. G. DAN. NOR. SCLA. GOTO. REX. *Regis icon.*

In postico:

MEIN HOFNUNG ZU GODT ALLEIN ANNO 1576. *Duo angeli, qvi primam Regii nominis literam ab ipsis sub coronâ portatam columnæ imponunt, cui in tabellâ affixum:* TREV IST WILBR:

Utrumq;

Utrumq; Regis Symbolum numus hic in parte posticâ exhibet. Verisimile est, hoc aliaq; symbolica numismata ansata, licet latere utroq; signata monetis vulgò annumerentur, bullarum usum è torqvibus aureis dependentium, qvas distribuit munificentia Regia, olim præstitisse, tesserasqve fidelium fuisse, imprimis cùm numus hic aliiq; encausto elegantissimo ornati conspiciantur. Romanos præterea numis veteribus aureis pro gemmis qvoq; usos fuisse, *Pomponius*, Imperatoris Hadriani σύγχρονος cap. 28 de usu fruct. luculentiùs testatur.

TAB. XIX.

No. 10 FRIDERICUS 2. D. G. REX. DANIE NOR. Z. *Regis effigies, de torqve aureo in dextrâ pectoris parte elephantem pendulum præferens.*

In posteriore latere:

MEIN HOFNUNG ZU GOTT ALLEIN. 1580 *Elephas turritus, cujus latus regio nomine insignitum, sub pedibus* T. I. W. B. *Numus est oblongus.*

11. FRIDERICUS 2. D. G. DANIE. Z REX ✝ *Regis Icon.*

Ab alterâ parte:

MEIN HOFFNUNG ZU GODT ALLEIN. 1580. *Elephas infra pedes schedula, in qvâ literæ characteristicæ regii symboli:* **T. I. W. B.**

Nobilissimam Societatem Elephantinam numi certò indicant, qvam in honorem olim Mariæ Virginis sancitam *André Favyn Theatre d' honneur* Tom. 2. pag. 1565. rectè asserit, qvemadmodum & in torqve elephantinâ à *Johanne Boisseau* in *Promptuario* ejus descriptâ colligere licet, qvippe imago S. Virginis ex hujus sodalitii τεκμηρίῳ pendens ibi reperiatur, id qvòd seqventes indulgentiarum bullæ haud obscurè evincunt. Regem verò CHRISTIANUM I. sodalitium hoc in nuptiis filii Johannis cum filiâ Ernesti Marchionis Misniæ Anno 1478. primùm sancivisse Favyno refragamur, id tamen tunc temporis celebrasse, lubentes concedimus. Constat enim ex indulgentiarum bullâ Papæ *Pii II. Viterbii 1463 d. 8. Junii* exaratâ, CHRISTIANUM I. *fraternitatem qvandam sub vocabulo Beatæ Mariæ de novo jam instituisse*; Qvemadmodum & ex bulla *Sixti IV. Romæ 1474. 12. calend. Maji*, memoratam torqvem *per ipsum Regem sub vocabulo societatis institutam fuisse, ipsumq; Regem Principibus, Proceribus, Baronibus & Nobilibus, ex eâdem confraternitate existentibus, unam decentem torqvem pro insigni dictæ confraternitatis elargitum esse.* Imò ex apographo Rantzoviano, sub numis elephantinis, Anno 1581. & 1582 percussis, inferiùs memorando, Regem hunc *torqve decente* militem nobilem Anno 1457 decorasse, uberiùs dispalescet. Ordo certè splendidissimus erat, qvem κατ' ἐξοχὴν Selſkab i. e. sodalitium antiqvitas vocavit. Regi deinde Johanni, filio CHRISTIANI I. hoc curæ cordiqve fuisse, Epistola M. S. Episcopi Aarhusiensis, *Ovenii Bilde*, ad Regis CHRISTIANI III. Cancellarium, Johannem Friis, ex archivis Róeskildensibus clarè satis testatur. Bellis Daniæ postea sedatis & doctrinâ pontificiâ oris his penitus extrusâ, Regem FRIDERICUM II. Illustrissimo huic sodalitio jam semisepulto fulgorem decentem restituisse haud ambigitur. Qvemadmodū *Hamelman.* Chron. Oldenb. pag. 428. part. 3. rei hujus testimoniū luculentum adfert: *Johannes Comes Oldenburgi*, inqvit,

Anno 1580. d. 26. Junii Coldingæ in arce Arensborg & natalitiis filiæ Regis FRIDERICI II. *nomine Augustæ, elephanto ex puro auro gemmis distincto, cum icone Regio & literis symbolicis* T. I. W. *ex torqve aurea pendente donatus, & insignibus his in nobilissimum Ordinis Elephantini sodalitium, cum aliis Principibus strenuis eòdem invitatis, adscitus est.* Festivitatem eandem prolixiùs describit Pöeta *Johann. Seccervitius lib. 2. Daneidum*, Marchionesq; de *Onoltzbach* & *Baden* ibidem præsentes fuisse ait, qvos in idem foedus conscriptos *Hamelmanus* laudato loco subindicat. Rem pressiùs illustrat torqvis, qvæ inter cimelia Augusti nostri potentissimi asservata nobis elephantem illum turritum monstrat, nomine & icone Regis *Friderici II.* ex utrôq; latere insignitum cum literis apophthegmaticis in ornamento appenso, M. H. Z. G. A. ab unâ, ab alterâ parte T. I. W. Torqve ejusmodi *Benedictum ab Ahlefeldt.* Anno 1580 in sodalitium Elephantinum cooptatum fuisse & eodem qvidem die, qvo Duces Holsati feudo Slesvicensi Otthiniæ à Rege investiebantur, *Heldewaderus Chronolog. pag. 210.* asserit. Hìs assentitur *Michaël Bojemus in vitâ Alberti II. Animosi* Ducis Saxon. *editione Shurtzfleisch. Fridericus II,* inqvit, *Rex Daniæ, Ordinis sui insignibus utitur elephanto turrito è solido auro, qvo præter cæteros conspicui sunt Petrus Danielis (qvi bellum gessit Friderici II Regis Daniæ nomine & auspiciis adversùs Ericum*
TAB: XIV. *Regem Sueciæ) frater, & Henricus Johannis Eqvitis Aurati filius, de*
XX. *nobilissimâ Rantzoviorum familiâ.*

No. 12. FRIDERICUS: 2. D. G. DANIE. NORVEGIE Z. REX 1581.

Effigies Regis.

MEIN HOPFNUNG ZU GOTT ALLEIN: *Repleta militibus turris elephanto imposita, cujus alterum latus regio nomine insignitur. Sub pedibus.* **T. I. W. B.**

13. FRIDERICUS 2. D. G. DANIÆ NORVEGIE Z REX. *Effigies Regis loricâ induti, cujus sinistrâ parte hæc leguntur. 15. Æ. I. S. 81.*

MEIN HOFFNUNG ZU GOTT ALLEIN. *Similis super elephantum turris 1582.*

Elephas turritus in numis his Nobilissimi Ordinis Elephantini memoriam vel potiùs nobiles qvosdam illustriores procul dubio designat, anno 1581. qvemadmodum & 1582 in sodalitium Elephantinum cooptatos, & torqve, tali numo ansato exornatâ, coruscantes. Eqvites auratos à nobilibus in sodalitio hoc discernit epistola M. S. *Ovenii Bilde*, superiùs memorata, illosq; ad differentiam ab his majorem, elephantinam torqvem deauratam (Danicè Selſkab i. e. sodalitium vocatam) hos verò ex puro tantum argento eandem gestasse refert. Constat qvoqve ex bullâ Regiâ *Christiani I,* Nobili militi Geminiano Trevisano Stockholmiæ, Anno 1457 datâ, cujus apographum inter antiqva Comitis *Otthonis Rantzovii* monumenta repositum est, concessum eidem fuisse, ut torqvem memoratam auro venustaret, *qvia*, ut verba bullæ extant, *es militaribus cingulo & honore ac insigniis decoratus.* Tempore tamen *Friderici II* eqvites omnes auratos elephantem cum icone Regis in numo, qvemadmodum & ex auro solido eundem de torqvibus pendulum promiscuè gestasse credimus. Effigies præterea Regis memorati in Palatiis variis hinc inde depictæ sententiam hanc firmare uberiùs videntur. 14. FRI-

TAB. XX.

N°.14. FRIDERICUS 2. D. G. DANIE. *Tres Leones seu insignia Regni Daniæ.*

NORVEGIE. VAND. GOTO. Q. REX. I. SKILLINCK DANSKE. 82.

15. FRIDERICUS 2. D. G. DANI. NOR. SLA. GOTO. Q. REX. *Nomen regium cum coronâ.*

MEIN HOFFNUNG ZU GOTT ALLEIN. *In medio*: PORTUGLESER. 1584.

16. FRIDERICUS. 2. D. G. DA. NO. SLA. GO. Q. REX. *Regium nomen cum coronâ.*

MEIN HOFFNUNG ZU GOTT ALLEIN. *In medio:* Rosennowel. 1584.

17. FRIDERICUS 2. D. G. DA. N. SL. G. Q. REX. *Regium nomen simili modo expressum.*

MEIN HOFFNUNG ZU GOTT ALLEIN. Duppelt Ducaten. 84.

18. FRIDERICUS 2. D. G. D. N. S. G.. Q. REX. *Nomen regium cum coronâ.*

MEIN HOFFNUNG ZU GOTT ALLEIN. Ungrisch Gulden. 84.

19. FRIDERICUS 2. D. G. D. N. S. G. Q; REX. *Regium nomen ejusdem typi.*

MEIN HOFFNUNG ZU GOTT ALLEIN. Crone Goltt. 1584.

20. FRIDERICUS 2. D. G. D. N. S. G. Q. REX. *Regium nomen itidem, ut suprá, expressum.*

MEIN HOFFNUNG ZU GOTT ALLEIN. Gold Gulden. 1584.

21. FRIDERICUS 2. D. G. Daniæ NORVEGIE Z. REX. *Icon Regis loricati, à cujus dextrâ parte æra Christiana 1587.*

SOPHIA KONNINGIN ZU DENMARK. Z. *Reginæ effigies pileo inductæ.*

22. FRIDERICUS 2. D. G. DANNOR. SLA. GOT. REX. *Icon Regis loricâ induti.*

TREW IST WILDTBRAT. *Clepsydra jam jam exhausta, cui superimpositum cranium humanum cum gallo gallinaceo, temporis articulos qvasi cantu indicante.*

Numus oblongus & singulare senescentis Regis mnemosynum, qvo sibi memoriam futuræ mortis tacitè inculcari voluit.

23. FRIDERICUS II. D. G. R. D. N. *Regis effigies.*

SOPHIA. D. G. REGINA DAN. *Icon Reginæ pileo indutæ.*

SOPHIÆ REGINÆ FRIDERICI II.

24. SOPHIA KONIGIN ZU DENEMARCK. *Effigies Reginæ.*

Lateris alterius eadem planè est facies.

25. SO-

25. SOPHIA KONIGIN ZU DENMARCK Z. *Reginæ Effigies.*

GOTT VERLEST DIE SEINEN NICHT. 1591. *Insignia domûs Obotriticæ regiæ.*

26. Numus *oblongus. Anno 1616. percussus, ubi Regina vidua veste pullâ induta conspicitur.*

27. Numus *ejusdem typi à parte anticâ, posticâ verò rasâ.*

Numi ejusmodi bullæ erant Reginæ munificentissimæ, qvibus suos clementer decorare solita est. Reginam hanc in artes ingenuas, inprimis Chemicas, propensam *Gassendus in vitâ Tychonis Brahe p.* 68. laudibus extollit, utpote iis studiis parentis imitatione delectatam. Regia illa Obotritorum soboles sagacissimi ingenii fuit, qvæ prudentia sua, comitate & munificentiâ iras multorum flectere, odia extirpare, cunctaq; in melius dirigere potuit, & durante inprimis qvadrumviratu & interregno, ortas subinde inter proceres dissensiones sustulit, sententiasque & consilia salubriora calculo suo & autoritate prudenter roboravit.

TAB: XXI.

CHRISTIANI QVARTI.

No. 1. CHRISTIANUS IIII. D. G. PRI. ET ELECT. REX DAN. NO. Z. *Effigies Regis.*

Ab altera parte.

REGNA FIRMAT PIETAS. *Turris cum militibus supra elephantum, cujus altero in latere prima est nominis Regii litera: Sub pedibus 1592.* Conspicitur hîc in antica numi parte Regis adhuc ephebi facies, Principis Europæi tunc temporis maximæ spei, virtutumq ingentium. Eadem Regis effigies esse creditur, qva vir celeberrimus, *Tycho Brahe*, torqvem suum, â Rege jam 14 annos nato sibi clementer donatum, insignem deprædicat *in Mechanic. & explic. qvadr. mural.* cùm numi hujus ansati æra in idem tempus incidat. Lateris adversi elephantem turritum illustrissimæ Societatis elephantinæ memoriam magnificamq; celebrationem indicem esse, non est qvod dubitemus, qvemadmodum seqventes numi elephantini produnt. C. autem coronatum, elephanto promiscuè altero in latere absq; numero appositum litera symbolica esse creditur, qvæ gloriosissimi Restitutoris nomen exprimit. Regem enim Daniæ Christianum I. instaurati sodalitii hujus, in Regio Röeskildiæ sacello Anno 1464 extructo & consecrato, autorem exstitisse *Huitfeldius* parcè qvidem refert *Chron. Dan. Fol. m. 901.* sed id ex indulgentiarum bullâ *Pii II.* Anno 1462. data & ad numos elephantinos Regis Friderici II. laudatâ clariùs illucescet. *De novo* utiq; *fraternitatem hanc instituisse Rex* Christianus I. ibidem expressis verbis dicitur, qvi hinc elapso biennio Hafniæ, die S. Dionysii, sacelli dicti fundationem confecit, ubi inter cœtera statuta voluit, *preces fieri pro omnibus, qvi tesseram suam gestant & gestarunt.* Collegium certè nobilissimum, à Sixto IV. deinde variis immunitatibus munitum & confirmatum, cùm Pontifex Regem hunc magno honore Anno 1474. Romæ afficeret: Et tesserâ elephantina sodalitium decoratum fuisse & sodales nobiles cujuscunq; statûs idem etiam habuisse allegata *Ovenii Bilde ep. M. S.* haud obscurè evincit. Exterminatis inde Pontificiorum traditionibus, antiqvissimum hoc ordinis Elephantini sode-

TAB. XXI. sodalitium non nisi Principum & eqvestrium virorum tandem esse cœpit.

No. 2. CHRISTIA. IIII. D. G. DANI. NOR. GOTO. WAN. REX ELEC. NACH PORTUGAL. SCHR. *Crux.*

A parte alterâ:

DUX. SLE. HOL. STO. E. DIT. CO. OL. E. DE. *Integra regnorum insignia.*

Stater est Danicus tempore Regis minorennis cusus, qvi Rex Electus tunc dicebatur. Numus suo pretio æqvat staterem Portugalensem, qvod verba Nach Portugal Schr. exprimere volunt.

3. CHRISTIANUS. IIII. D. G. DAN. NO. VA. G. REX. *Rex eqvitans, instar Principis adolescentis, sub qvo* Regna Firmat Pietas.

In aversâ.

DUX SCL. HOL. ST. DIT. COM. IN. OL. ETZ. *Insignia Regnorum.*

Inter brabea esse censetur hic numus, qvem Rex adolescens inter hastiludia in sui victoriæq; memoriam & symbolum distribui voluit. Præcipua enim adolescentiæ ipsius voluptas fuit in arenam descendere & in aperto campo eqvos ad pernicitatem exercere. Sanè per omnes artium eqvestrium numeros illum maturè ivisse ostendit illud tempus, qvo publica festivitate primos imperii dies celebravit, cùm inter tot Heroës victoresq; illustrissimos solus lemniscatas coronas tulerit.

4. CHRISTIANUS IV. DANIÆ NOR. VAN. GOT. REX. *Effigies diademati Regis, sub qva,* NAT. XX. ANNO. NIC. SC. F.

REGNA FIRMAT PIETAS. *Turris cum militibus super elephantum.*

Numus hic videtur anno 1597. cusus in natalem Regis, die 12 Aprilis, id qvod nativitatis annus sub effigie Regiâ indicat, incisore numi NIC. SC. i. e. *Nicolao Schaube.*

5. CHRISTIANI. 4. DANIÆ NORV. REGIS. CO. A. NAT. 1577. ELEC. 84. COR. 96. CONJUG. 97. MEN. NO. 27. *Effigies eqvitantis Regis sub velo, qvod à qvatuor Regni Senatoribus geritur. Ad infimam numi oram:* VIVAT ET VALEAT. C. L. R. M. NIC. S. F. 1598.

In adversa:

NIL SALUBRIUS PALLADE PIETATE INSTRUCTA. *Circa qvam inscriptionem integra regnorum insignia velut in gyrum videntur posita. In Medio typi Pietatis & Palladis, qvos inter lilium ex urceo prosultat, Hercule dormiente sub inscriptione:* Dormiat dum licet. *Sub his* Regna Firmat Pietas.

Numus hic elegans â parte anticâ inprimis coronationem Regis indigitat. Inscriptio verò incipit â nativitate Herôis Augustissimi, qvi Anno 1577 d. 12 Aprilis in arce Regiâ Fridericoburgensi natus est. Hinc annum 1584. narrat, cujus die 12 Junii Wiburgi in Cimbricâ Chersoneso, die 27 ejusdem mensis Otthiniæ in Fioniâ, die verò 10 Julii Ringstadii in Siælandiâ, & 20 die ejusdem Lundini in Scaniâ Rex est designatus. Coronationem inde Anno 1596 die 29. Augusti solen-

nitate Regiâ peractam exprimit, & conjugii tandem annectit annum 1597. diemq; Novembris 27. qvo Serenissimam Principem *Annam Catharinam* è prosapiâ Brandenburgicâ oriundam in tori Regii sociam assumsit, sacris nuptiarum Hatherslebiæ celebratis.

Epiphonemate ad Regem: Vivat Et Valeat, læta hæc acta numus claudit, qvem C. L. R. M. NIC. S. F. id est, cum Licentia Regiæ Majestatis Nicolaus Schaube fecit, Anno 1598.

Postica Numi pars regni florentis imaginem exprimit, ubi Pietas & Pallas sub lilio florescente sibi invicem gratulantur, Hercule obdormiente ad epigraphen: Dormiat dum licet.

TAB. XXI.

N°. 6. CHRISTIANUS IV. D. G. *Militibus repleta turris elephanto cum Æthiope imposita, cujus alterum latus* C. *coronato insignitur.*

In posticâ.

DANI. NORVEG. VANDA. GOTHO. REX. VIII. Solidi. 1603.

Liberalitas Potentissimi Regis *Christiani Qvarti*, qvam populo Hamburgi clementer ostendit. *Encomion. Regn. Dan. pag. 7.* Qvi numus ex auro argentôve populo ibi sparsus est, cùm Majestati ejus & Serenissimo Slesvigæ & Holsatiæ Duci *Johanni Adolpho* Senatus populusq; Hamburgensis in curia Urbis die 30 Octobris hora 9. antemeridiana homagium præstâssent.

7. CHRISTIANUS IIII. D. G. DA. N. V. G. REX. VIVAT ET VALEAT! 1603 *Rex ornamentis Regiis ornatus, solio insidens.*

MONETA NO. REGIS DANIÆ. *Regnorum insignia.*

Numus eodem anno cusus, qvo Regi dictum Hamburgensium homagium præstitum est. Unus omnium tunc Maximus Regum solio triumphans insedit & velut salutare sidus iterum suis affulsit, postqvam non minus inanem populi Hamburgensis metum animis excusserat, qvam invidorum maligna vota everterat.

8. CHRISTIANUS IIII. D. G. DA. *Imago Regis.*

In posticâ:

VI. DAL. 1604.

9. CHRISTIANUS IIII. D. G. DA. *Icon Regis.*

IIII. DAL. 1604.

10. CHRISTIANUS IIII. DANIÆ NOR. VAN. GOT. REX. *Imago Regis.*

REGNA FIRMAT PIETAS. Anno M.DC.VI. *Insignia Regnorum.*

11. CHRISTIANUS IIII. D. G. DA. NO. VA. G. Q. REX. *Effigies Regis erecto corpore* 1608.

DUX. SCH. HOL. STO. ET. DIT. CO. IN. O. ET. D. *Insignia Regnorum plena.*

12. CHRISTIANUS. IIII. D. G. DANIÆ. NORVE. *Icon Regis.*

TAB: XXII.

ANNA CATRINNA. D. G. REGINA. *Effigies Reginæ.*

13. CHRISTIANUS IIII. D. G. DAN. NOR. VA. GO. Q. REX. *Regis diademati Icon.*

MONETA NOVA AUREA. 1611. *Elephas turritus.*

14. CHRI-

No. 14. CHRISTIANUS IV. D. G. DANI. NORV. VANDA. GOTO. Q. REX. *Effigies loricâ induti Regis cum appositâ à latere sinistro galeâ.*

OBSESSA 3 MAY. ET EXPUGNATA 3 AUGUSTI anno 1611. *Typus Calmariæ obsessæ cum inscriptione:* CEDE MAJORI. CALMAR. *Ad infimam numi oram:* C. G. ET. P. L. R. M.

In anteriore numi parte effigies Regis conspicitur, qvi anno 1611 die 3 Maij adversus hostem potentissimum Carolum, Sueciæ Regem, suos duxit & vultu, voce, manu ad res fortiter gerendas inflammavit. Urbem Calmariam d. 27 Maij expugnavit fortiq; manu contra impetus *Caroli* Regis d. 12 Junij & 17 Julij non tantùm feliciter defendit, sed & Regem eundem ex castris inter diem 23 & 24 Julij cum exercitu suo noctu profugum per milliaria duo persecutus est & ad templum Risby d. 27 Julij penitus profligavit. Fractis jam hostium viribus, majori insultu obsessum Urbis Calmariæ castellum, qvod in adverso numi latere igne accensum prominet, eodem die aggressus est & propugnaculis vallisq; vi tormentorum dirutis, in eas tandem angustias castelli Præfectum redegit, ut spe & ulteriori ope jam destitutus die 3. Augusti ejusdem anni castellum simul cum qvatuor navibus armatis & 108 tormentis æneis dederet & hoc pacto cogeretur Cedere Majori.

Numus cum Gratiâ et Publicâ Licentiâ Regiæ Majestatis percussus, qvemadmodum Literæ: C. G. ET. P. L. R. M. *infrà excusæ indicant.*

15. IMP. VICTOR. CHRISTIAN9 IIII. D. G. REX DANI. NORV. VANDA. ET GOTO. *Effigies eqvitantis Regis, sub qva* C. G. ET. P. L. R. M.

ELFSBURGUM OBSESSUM FORTITER V MAJI EXPUGNATUM FELICITER XXIIII EJUS. ANNO 1612. *Typus obsessi Elfsburgi cum adscriptis circumjacentium stativorum nominibus.*

Eqves sic Imperator victoriosus in anticâ numi hujus parte emicat, qvi exercitui suo præfuit, in obsidione anno 1612 d. 5. Maji inchoatâ, qva Elfsburgum Clavem Regni Sueciæ, die 24. mensis ejusdem, manibus Suecorum extorqvens viam in Sueciam sibi aperuit, postqvam classe suâ anno præcedente d. 12. Decembris in Castelli ejusdem portu septem naves grandiores Sueciæ expugnasset. Seqvebantur castra Regis Heroes fortissimi *Dux Georgius* Brunsvigâ Lunæburgensis, *Philippus* Dux Holsatiæ in Glucksburg & *Ernestus Ludovicus* Angrivariâ Dux Saxonicus. Singulis in exercitu, durante obsidione, demensa stativa pars numi posterior indicat, scilicet: DRAGON. Q. IONGEN. Q. ENGL. Q. LYNB. Q. Sueciâ hinc terrore maximo perculsa filius jam Regis Caroli extincti, *Gustavus Adolphus* pacem interventu Regis Angliæ anno 1613. d. 20. Januarii decies centenis Imperialium millibus redemit & ad solvendum interea debitum Regi Daniæ castellum Elfsburgum pignori reliqvit.

16. CHRISTIANUS IIII. D. G. DAN. N. V. G. Q. REX. *Regis Icon.*

DUX SLES. HOL. STORMAR. ET DITM. COMES IN OLD. ET. DEL. *Integra regnorum insignia.*

17. CHRISTIANUS IIII. D. G. DANI. N. V. G. REX. *Imago Regis.*

MONETA NOVA AUREA. 1613. *Turris militibus repleta super elephantum.*

TAB XXII.
No. 18. CHRISTIAN. IIII. D. G. DANI. *Effigies Regis.*

REGNA FIRMAT PIETAS. *Virgines duæ, qvæ palmas manu gestantes coronam tenent super regium nomen & insignia Regni Daniæ.*

19. CHRISTIAN 4. D. G. DAN. *Tres Leones.*

NORVE. VAND. GOTO. Q. *REX. Corona.* 1619. R. F. P.

20. CHRISTIAN. IIII. D. G. DAN. *Tres Leones.*

NORV. VAND. GOTO. Q. REX 1619. *Corona.* R. F. P.

21. CHRISTIANUS IIII. D. G. DAN. NO. V. G. R. *Rex erecto corpore, cujus á dextro latere insignia sunt Regni Daniæ.*

MO. NO. CIVI. GLUCKSTADENSIS. 623. *Typus Fortunæ insistentis globo.*

Moneta est urbis Tychopolitanæ, boni ominis causâ ita appellatæ, qvam Augustissimus Rex CHRISTIANUS IV. anno 1620. in tractu regionis Wildnüs in Stormariâ munimento inexpugnabili firmari cœpit. Præsidium est Ducatûs Stormariæ tutissimum, ex qvo potentissimus Rex & dominium Albis, qvà Nordalbingiam alluit, ut Princeps Imperii sibi vindicavit & hostes felici manu terrâ mariq; repressit, adeò ut etiam fortissimi oppugnatores munitionem hanc non sine ingenti clade vel inexpugnatam vel intactam semper reliqverint: Hìc copiæ Fridlandicæ anno 1628, castris crematis, obsidionem solvere coactæ sunt, postqvam exiguo temporis spatio tria illarum millia obsessi, Duce *Marqvardo Rantzovio*, occidissent: Hìc in Albi Magnanimus Rex anno 1630 pro tribus ab Hamburgensibus sibi ablatis navibus tot numeravit victorias. Ter qvippe navali hoc prælio fusi fugatiq; sunt Hamburgenses, imperio Albis fastu qvodam turgido tunc inhiantes.

22. CHRISTIANUS IIII. D. G. DANIÆ. NORV. VAND. GOTO. Q. REX. *Effigies Regis*

REGNA FIRMAT PIETAS. *Insignia Regnorum circa oram numi velut in circulum disposita. In medio Rex, ceu cataphractus Eqves, ex galeâ caudam qvasi eqvinam, gentile victoriæ signum, pendulam habens.*

TAB: XXIII.
No. 23. CHRISTIANUS. IIII. D. G. DANI. NORV. VAND. GOTO. REX. *Rex corpore erecto instar Imperatoris.*

GOLTBURGUM. *Sub qvo castelli facies obsessi.*

In primâ numi parte Rex potentissimus copias suas in oppugnatione *Goltburgi* anno 1612. ducens conspicitur. Expugnatâ igitur Suecorum arce Elfsburgo d. 23 Maji anno 1612 tantâ alacritate omnia decrevit & expedivit, ut Præfectus *Goltburgi* octiduo elapso, post duplicem Danorum assultum claves castelli ad pedes Regis provolutus victusq; deposuerit. Alterum numi latus situm castelli formamq; exhibet, 80 machinis bellicis & 70 pulveris nitrati tonnis instructi & dediti.

24. CHRISTIANUS IV. DAN. NORW. VAND. GOTH. REX. etc. *Icon Regis.*

PR ORELIGIONE ET LIBERTATE. *Brachium armatum è nube, infrà*

frâ BIBLIA, *qvibus impositum candelabrum cum candelâ ardente pæne consumtâ.*

Regis Augustissimi facies in parte anticâ numi cernitur, Ecclesiæ Christianæ defensoris indefessi, qvi anno 1625 Evangelicæ RELIGIONI & LIBERTATI, qvæ bellorum interventu ungvibus Aqvilæ ferè exanimes hærebant, suppetias tulit, veræ Religionis jam periclitantis zelo inflammatus & qvotidianis Germaniæ suspirantis precibus fatigatus, splendidisq; Principum summorum legationibus & colloqviis. In latere numi adverso pandectæ sacræ cum lucernâ ardente sub brachio armato conspiciuntur, indicio luculento incœpti Regii laudabilis *Pro Religione & Libertate.* Et qvamvis molimina hæc heroica & Christiana aliqvam interim sortita sint catastrophen ob defectiones inprimis fœderatorum & sublestam fidem, ab incœpto tamen laudabili veræ Religionis amore excitatus Rex prius haud destitit, qvàm eam anno 1629 Lubecæ cum Imperio Romano iniisset pacem, qvæ Herois tanti meritis digna videbatur, gloriæ immensæ plena, Religionis veræ ac Libertatis publicæ ferax.

Brachii armati eqvites auratos 12 Rex inclytus anno 1616 d. 3. Decembris creavit, ensis regii levi tactu utrosq; eorum humeros & capita Coldingæ feriens, cùm pridie in freqventissimis comitiis feudo Ducatûs Slesvicensis Celsissimum Holsato-Gottorpiensem Ducem Fridericum per legatos feudum petentem investiisset. Fusiùs de his
TAB: *Encom. Regn. Dan. pag. 29. & Heldewad. relat. vernac. Hafn. 1617 impress.*
XXIII.

25. Conflictus qvidam Leonis cum caballo, *Infra adoram numi* ANNO M. DC. XXVI.

FRUSTRA TE OPPONIS, FRÆNANDE CABALLE, LEONI.
ALBUS ERAS, RUBEUS, SI MODO PERGIS, ERIS.

Conflictus inter Leonem & Caballum acerrimus in primâ numi facie aspicitur. Ex numero æræ Christianæ 1626. apparet Leonem arctoum cum caballo albo aliqvando ob fidem minus servatam Hamelii colluctatum fuisse, qvod & distichon in numo adversum & rerum gestarum gnari uberiùs evincunt. Leo qvippe pactorum tenax & fœdifragos exosus illatam sibi injuriam sic intrepidè vindicavit.

26. CHRISTIANUS IV. D. G. DANI. NO. VA. GO. REX. *Rex eqves, & Hafnia Uraniburgo exornata.*

יהוה DIRIGE [cor] MEUM. FIAT VOLUNTAS SICUT IN COELO ET IN TERRIS.

Mnemonicon insigne est Uraniburgi anno 1642 pro excolendâ Astronomiâ Hafniæ erecti, qvod structuræ mirabilis venustate & artificio inter reliqvas orbis Arctoi fabricas omnium in se oculos convertit, desolato in Insulâ Huenâ Mathematici Summi *Tychonis Brahei* Uraniburgo substitutum. Structura hæc ad altitudinem assurgit 150 pedum, cujus, qvæ in summo circularis est, area diametrum pedum sexaginta habet.

Symbola pia in postico numi latere, argutæ inscriptioni turris memoratæ inventô haud absimilia, & tantò augustiora, qvantò majorem

rem ſpirantia pietatem & voluntatis divinæ reverentiam. Cor enim coronatum illuſtri tetragrammate יְהוָה insignitum velut media hujus inſcriptionis pars hoc nomine coruſcat.

No.27. CHRISTIANUS IIII. D. G. DA. NO. VA. G. Q. REX. *Rex eques et cataphractus ſatellite comitatus.*

REGNA FIRMAT PIETAS. *Inſignia Regnorum plena.*

28. CHRISTIANUS IIII. D. G. DANI. NOR. VAN. G. Q. REX. *Rex eqves, infrà Urbs Hafnia.*

TAB: XXIV. REGNA FIRMAT PIETAS. *Icon Regis in medio, circa oram Regnorum inſignia.*

No. 29. CHRISTIANUS. 4. D. G. DANI. R. NORVEGI. VANDA. GOTOR. Q. REX. 1628. *Corona regia opertâ.* R F. P.

30. CHRISTIANUS. IIII. D. G. DANI. 1628. *Rex opertâ coronâ exornatus.*
NORV. VANDA. GOT. Q. REX *Daniæ inſignia.*

31. CHRISTIANUS 4. D. G. DANI. N. V. G. REX. *Rex diadematus.*

MONETA NOVA AUREA. 1629. *Elephas, cui impoſita turris militibus repleta, in dorſuali C. coronatum.*

32. CHRISTIANUS IIII. D. G. DANI. NO. V. G. REX. 1629. *Crux.*

יְהוָה DIRIGE [heart] MEUM. FIAT VOLUNTAS SICUT IN COELO ET IN TER.

Qvadrans creditur eſſe ſtateri Portugalenſis, crucem utpote in parte anticâ exhibens ſed qvia in eo non talis habetur inſcriptio, uti in ejusdem typi numis fieri aſſolet, Crucem Dannebrogicam Regem hic indicaſſe non eſt qvòd dubitemus, cujus ſub ſigno, ut Woldemarus noſter victorioſus, hoc anno Venit, Vidit Vicit. Nam eodem anno numùs hic cuſus videtur, qvo Rex glorioſiſſimus contra Cæſarianos cum copiis apparatiſſimis in Angliam, Slesvigæ Ducatûs peninſulam mari trajiciebat, ut Cimbricos Cæſaris exercitus ab Holſaticis diſcluderet. Rex itaq; piis in poſtica numi votis cœlum ſollicitans tantum terroris hoſtibus expeditione hâc incuſſit, ut ſummâ feſtinatione pax Lubecæ conficeretur. Autorem certè *Cluverus hiſtor. Epitom. pag.* 757. habet, ducem Cæſarianum Altringium laſſatis ad mortem eqvis, Cæſarianos Legatos ad pacis conſilia, commemorato periculo, excitaſſe. Belli hujus cauſa juſtiſſima Rex fretus, ſibi pacem, ſalutis ſubditorum & gloriæ æternæ plenam, tandem vindicavit. Meritò igitur numis ex argento eodem anno percuſſis inſcribi fecit: Tandem bona cauſa triumphat, qvorum typum elegantem *Joh. Mulenius, in ſuis numiſmatibus Dan. Claſſ. III. ſer. IX. No. 2.* habuit.

33. CHRISTIANUS IIII. D. G. DAN. R. *Rex erecto corpore cataphractus & regiis ornamentis decoratus, inter pedes tulipa floreſcens.*
JUSTUS יְהוָה JUDEX. 1644.

34. CHRISTIANUS 4. D. G. DAN. R. *Rex modo prædicto exornatus.*
JUSTUS יְהוָה JUDEX. 1645.

CHRI-

TAB. XXIV.
N°. 35. CHRISTIANUS IIII. D. G. DANI. N. V. GOT. R. *Regis Icon.*

DUX SLES. HOL. STORMAR. ET. DITM. COMES IN OLDEN. ET. DEL. *Insignia regnorum plena.*

36. CHRISTIANUS IIII. DAN. NOR. GOTTO. VANDALO. Q. REX. *Regis icon elegans, sub qvo.* J. BLUM.

JUSTITIA ET PIETAS REGNORUM ROBORA FIRMAT. *Justitia & Pietas ad arborem truncam stantes, qvas divinum tetragramma* יְהוּה *illustrat & fovet.* 1645.

Moneta, qvæ inter elegantiora Danorum numismata à *Joh. Mulenio numis. Dan. Class. 3. Ser. 18. M. 7.* censetur, arte *J. Blumii* affabrè incisa. In prima numi parte Regis fortissimi, fermè septuagenarii, facies conspicitur; anno, qvo numus hic cusus est, qvemadmodum & proximè præcedentibus aliis, licet senescens, multum terroris hosti incussit, jam in mari Themistocles, jam in terrâ Alexander. Qvàm acriter & invicto animo adversùs Suecorum classem & ex Bataviâ mercenariam in Oceano anno 1644. d. 16. Maji propè Insulam *Silæam* & Flemmingianam d. 1. Julii ejusdem anni in mari Balthico, non procul a freto Kilensi, pugnaverit, loqvetur omni ævo posteritas sera, adeò ut hostis non sine clade ingenti & laceris tabulatis in portum se recipere coactus sit, *Ulfeldiis* nostris à latere Regis, Suecorum verò *Lauhusio* & *Flemmingio* cæsis. Magnum sanè fortitudinis Regiæ documentum inprimis hic emicuit, dum ad insulam *Silæam* vix novem navibus instructus, non modò cum classis hostilis 24 navibus initio pugnaverit, sed & sola qva vehebatur prætoria, qvæ Trinitas dicta, per duas integras horas impetum hostilem sustinuerit & represserit, donec vento faventiore naves cœteræ in subsidium appropinqvarint. Meritò responsum hìc Regium laudatur: De cœlo dimicatum est pro nobis, cùm Senatores Regni Regi invictissimo submisse ob partam hanc gloriosè victoriam gratularentur. Emblema truncatæ arboris in postica numi parte sub Divini nominis coruscatione Pietatisq; & Justitiæ custodia recrescentis, vitam pii & justi Regis grandævam floremq; Regni haud marcescentem indicat: Firmissimum qvippe regnorum suorum fundamentum justitiam & pietatem posuit secundùm Apophtegma ipsius regium:

Justitia & Pietas regnorum robora firmat.

37. CHRISTIANUS IIII. D G. DANI. NOR. VA. G. Q. REX. *Nomen regium Christiani Qvarti cum coronâ opertâ* 1646. R. F. P.

In aversâ:

JUSTUS יְהוּה JUDEX.

Numos argenteos ejusdem typi, at non tantæ magnitudinis, annis 1644. 1645. 1646. 1647. & 1648 cusos invenimus. Qvi verò cum effigie Regis exstant, ut in hac tabulâ, ex auro tantùm percussi videntur. Ansam inscriptionis in adverso numi latere: Justus יְהוּה Judex, *Adamus Olearius in Chron. Holsat. lib. 2. cap. 4.* affert. Orbi qvippe universo innotuit, qvantum gloriosissimus Rex CHRISTIANUS IV. Religionis illibatæ & libertatis assertor strenuus, operæ, æris & temporis turbis Germaniæ pacandis impenderit, qvantum tem-

temporibus diverſis per legatos varios allaboraverit, ut in integrum res Theutonicæ reſtituerentur, & ſe ſuosq; eo modo tectos intactosq; ſervaret. In rebus his Rex ille Chriſtianus & pacificus mediator electus erat, ſpem tamen pacis omnem præſcindente velut in herba Sueco: Diætam qvippe Oſnabrugæ anno 1643. conſenſu omnium conſcriptam inopinata in Holſatiam & Cimbriam irruptione, Duce exercitûs Torſtenſonio eluſit & perturbavit. Hinc anno ſeqvente Rex Auguſtisſimus de vindicta perfidiæ tantæ cœlum ſollicitans numis memoratis apophtegma ſeqvens inſcribi voluit:

TAB: XXIV. JUSTUS יְהוָה JUDEX.

N°.38. CHRISTIANUS IIII. D. G. DAN. NO. VA. G. REX. *Imago Regis integro erectoq; corpore cum adſtante galeâ, duo angeli tenentes diadema ſuper Regis caput.*

DUX. SCL. HOL. ST. DIT. COM. IN. OLD. ET. DEL. *Inſignia Regnorum.*

39. CHRISTIAN. 4. D. G. DAN. R. 1646. *Imago Regis integra.*

NOR. VAND. GOTO. REX. *Inſignia regni Daniæ.*

40. CHRISTIANUS. 4. D. G. DAN. R. *Rex corpore erecto cataphractus & ornamentis regiis ornatus.*

In adverſa:

Perſpicillum VIDE MIRA DOMI. 1647.

Numiſma rarum eſt & oppidò ſingulare. Artis ejusdem ducati integri, dimidii & qvadrantes extant anno eodem percusſi. *Ex auro Norvagico* cuſos *Joh: Mulenius Claſſ. 3. ſer. 20 num. 15.* verè indicat. Aurum nempe arte chemica *Caſpari Harbach* (qvi ob ſua in metallis transmutandis ſtudia Regibus Daniæ CHRISTIANO IV & FRIDERICO III carus inprimis acceptusq; fuit) ex minerali qvodam Norvagico, Hafniam allato, productum eſt. Ad notandam ergò incredulitatem, qvòd Præfectus rei metallicæ in Norvagiâ rebus his fidem adhibere noluerit, glorioſæ memoriæ Rex CHRISTIANUS IV. artis chemicæ amantisſimus in poſtico numi latere perſpicillum exhiberi voluit cum epiphonemate:

Vide mira domi
1647.

41. CHRISTIAN. 4. D. G. D. R. *Effigies Regis corpore erecto.*
JUSTUS יְהוָה JUDEX.

42. CHRISTIANUS IIII. D. G. DAN. R. *Rex erecto corpore.*
JUSTUS יְהוָה JUDEX. 1648.

TAB: XXV.

FRIDERICI TERTII.

No. 1. FRIDERICUS. D. G. ARKE. BREM. E. V. C. HA. H. N. D. S. H. S. D. C. O. E. D. *Literas has ita interpretamur; Dei Gratia Archiepiſcopus Bremenſis. Epiſcopus Verdenſis, Coadjutor Halberſtadenſis, Hæres Norvegiæ, Dux Slesvici, Holſatiæ, Stormariæ & Dithmarſiæ, Comes Oldenburgenſis & Delmenhorſtanus. Effigies Archiepiſcopi.*

Alteri

Alteri parti nihil impressum est.

Bulla hæc sive numus, altero tantùm latere signatus, Principis hujus honores in memoriam revocat, ad qvos ob ingentia sua merita evocatus erat. Primùm qvippe Philippus Sigismundus Præsul Osnabrugensis dioecesis Verdensis mitram anno 1623. illi detulit. In spem deinde successionis primùm à Clero ejusq; Antistite ad coadjutoriam dignitatem Archiepiscopatûs Bremensis anno 1631 expetitus est, hinc Archiepiscopatum ipsum obitu Reverendissimi & Celsissimi Principis *Johannis Friderici* vacuum anno 1636. 9. Maji suscepit, eundemq; decem annorum spatio prudentissimè gessit. Et qvamvis partium studio, qvo miserè Germania dilacerabatur, circumspectè interim abstinuerit, è publica tamen Orbis calamitate se extricare adeò non potuit, qvin eidem involveretur armisq; vicinorum, patriæ suæ jugulo intentis, præter exspectationem infestaretur. Et eam inprimis ob causam, qvòd patriæ jam labascenti suppetias ferre allaboraret Regiq; Patri, qvi in Scaniâ copiis tunc præerat, vicariam in Cimbriâ operam præstaret.

TAB: XXV.

N°. 2. FRIDERICUS III. D. G. DAN. NORW. GOT. VAND. REX. DUX. SL. HOL. ST. DIT. COM. IN OLD. ET. DELM. *Imago Regis. 1648.*

A parte altera.

SEHT WIE DER FRIED. JEZ ZIERT DIE WELT, DA FRIEDRICH KROHN UND SCEPTER HELT. *Typus Pacis, dextrâ stellam tenentis, sinistrâ palmæ ramum, sub qvo liber cum inscriptione. DAS HOHESTE GUTH.*

Heroi invicto, qvi mala patriæ confertim ingruentia animo forti averterat, fato ordinem turbante, insignia imperii & sceptra Anno 1648. capessenti sic adversa numi inscriptione gratulatur, de cujus futuro imperio vaticinationes variæ hinc inde innotuerant. Fusiùs de his *Viti Bering. Nemor. Frid. 3. & Joh. Bræmer. in Conc. funebr. Frid. III.*

3. FRIDERICUS 3. D. GRA. DANIÆ. *Effigies Laureati Regis 1648.*

NOR. VAN. GOT. REX. *Thuribulum seu acerra thuris cum inscriptione:* Tandem.

Per plateas in coronatione Regis numi tales qvadrati inter populum sparsi sunt anno 1648. d. 23. Novembris. Posticæ partis thuribulum (qvod alii vasculum herbis oppletum esse volunt) verbo: Tandem, fausta & læta omnia portendente, insignitum est.

4. FRIDER. III. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Imago Regis itidem Laureati.*

DUX SLES. HOLSTOR. DITM. COM. OLD. & DELM. *Insignia regnorum integra.*

5. FRIDERICUS III. D. G. DANIÆ NORW. VANDALORUM GOTTHORUMQ; REX. *Effigies laureati Regis, infra: BLUM.*

Ab altera parte navis conspicitur.

Regis Lauricomi iconem pars antica numi exhibet, *J. Blumii* arte exqvisitissimâ effictum, posterior verò navem adverso vento navigan-

tem, cujus puppis verbum *TANDEM*, proſpera qvæq; indicans, ſibi inſcriptum monſtrat. Numus eſt ex auro Guineenſi cuſus: Ut Regno enim opes nervosq; conciliaret Rex potentisſimus anno 1653 ſubditis ſuis Helſingoræ, Bergis & Hafniæ in inſulas Caribicas naviganti-bus mercibus pretioſis magnaq; auri vi anno 1655. inde in reditu onuſtis non ſaltem immunitates inſignes impertitus eſt, ſed & navigationes multas in regna Guineæ aurifera *Fetu* & *Congo* inſtitui curavit, eô ferè modô qvo naves in Ophir Salomon emiſerat aurum apportaturas.

TAB. XXV.

No. 6. FRIDERICUS III. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Icon Regis coronati.*

DOMINUS PROVIDEBIT. 1653, *Inſignia Regnorum.*

7. HAFNIA DANIÆ. *Typus Hafniæ.*

A parte alterâ.

CRONBURG. *Typus Caſtelli Croneburgenſis & attritæ propè illud Svecorum claſsis.*

Conſpicitur hic in primo numi latere *Hafnia Daniæ*, ſedes Regia, ingenio naturæ inter Oceanum utrumq; ſita, & mercimoniis totius Orbis ac munimento inexpugnabili clara. Facies urbis anno 1658. a Suecis obſeſſæ hic cernitur, prout pelago objecta littora & ſtationes carinis fidas complectitur, ubi naves ad defendenda littora contra Svecorum claſſem armatæ ſe nobis offerunt in occurſum Batavæ claſſis, in Oreſunda fortiter pugnantis, properantes. Ab altera numi parte conflictus navalis in freto Codano ſeu Oreſundâ anno 1658 d. 29 Octobris ſpectatur, inter *Vrangelium* Suecorum terrâ mariq; Imperatorem & *Opdamum Wittiumq;* Batavorum Thalaſſiarchas, qvorum ultimi claſſem ſubſidiariam urbi defendendæ feliciter attulerunt. Ceci dere enim in caſſum Svecorum ignes, qvos exploſis machinis ex littoris omni ambitu arciumq; utrinq; pinnis in Batavorum claſſem projecerant. Ex Svecorum interim 42 navibus armatis nonnullæ captæ ſunt, aliæ ſubmerſæ, qvædam in fugâ ad Inſulam Hvenam & Coroniam Scaniæ vadis tumulisq; arenarum illiſæ.

8. FRIDERICUS III. D. G. DANIÆ NORVEGIÆ. *Regis Icon.*

In adverſa:

VANDALOR. GOTHOR. Q; REX. *Navis cum inſcriptione:* Tandem 1658.

Numus duorum ducatorum, eodem fere charactere ſignatus, qvo numiſma perelegans, ordine in hac tabulâ qvintum, niſi qvod ventis ſecundis cum inſcriptione Tandem hic navigetur. Dantur ejusdem typi numiſmata alia 1657 & 1666 cuſa, ubi ventis qvoq; faventibus naves ferri videntur. Numos alios ejusdem typi, ſed magnitudinis disparis ex auro Guineenſi juſſu Regis Daniæ Friderici III. efformatos nonnulli exiſtimant, ut oſtenderet, ſe ad clavum Imperii adverſis ventis ſedentem velut infeſtum ac procelloſum in Republicâ æqvor, qvantum licuit curſu obliqvato prius tentaſſe & prudentiâ inſigni ingenioq; excelſo ſic Tandem portum Monarchiæ tutiſſimum ventis faventibus attigiſſe.

9. SOLI DEO GLORIA. *Exerta è nube manus gladio aliam manum amputans, qvæ coronam appetit ſupernè poſitam, cum adcriptione 11. Feb:*

In

In postico:

DOMINUS PROVIDEBIT. *Nomen regium coronatum, infrà lapis, cui inscriptum* EBEN EZER.

Manu gladium gestante Hollandiam repræsentari, qvasi Hafniæ obsessæ Liberatricem, Dominus *Biçot* ait in tractatu qvodam Gallico Amstelodami edito anno 1688. qvi *l' Histoire Metalliqve de la Republiqve d' Hollande* dicitur, sed qvam inconvenienter, ipsum numi emblema abundè evincit. (1) Manus illa gladium gestans è nubibus exeritur. Nubes autem præsentiæ Divinæ symbolum existit Exod. XL. v. 34. 35. 1. Reg. VIII. v. 10. 11. Esai. VI. v. 4. (2) Additur ἐπιγραφὴ Soli DEo Gloria, (3) Rupes seu Lapis auxilii, Eben-Ezer (cujus figura infernè in altero latere exprimitur) in memoriam auxilii Divini mirabilis contra Philistæos erectus fuit 1. Sam. VII. v. 9. 11. Ergò in numismate Dei solius auxilium significatur (4) Regium nomen coronatum, id est, tam persona qvàm regnum FRIDERICI III. isto lapide nititur, qvi Eben Ezer dictus, ut significetur tam illam qvàm hoc â periculis imminentibus non alio auxilio servatum esse qvàm isto 1. Sam. VII. v. 11. memorato; *Usq; huc adjuvit nos Jehova* (5) Additur emblemati τ' Eben Ezer in eodem numi latere symbolum Regium, Dominus Providebit, ad denotandam Divi FRIDERICI III. in solo DEo fiduciam, qvæ ipsum non fefellit, licet in summas ab hostibus redactum angustias: Planè qvemadmodum in eodem loco, ubi positus à Samuele Eben-Ezer ob victoriam à Philistæis reportatam, antea à Philistæis iisdem prostrati victiq; fuerant Israelitæ 1. Sam. VI. v. 1. 2. (6) Ex emblematis ad rem significatam applicatione. Qvamvis enim non immediatè hic DEus egerit adeoq; nec absurdum sit mediis seu instrumentis vel causis subordinatis effectum eundem adscribere, qvi causæ primæ præcipuè debetur, absurdum tamen est uni instrumento, scilicet Reipublicæ Belgicæ, in totum asserere, qvòd per plura collateraliter effectum est, per intrepidos nempe Daniæ cives militesq;, qvi mente Regis Augustissimi igneâ, rebus intentâ, nunqvam otiosâ, manu, vultu, voce inflammati & invicti extiterant.

TAB: XXV.

No. 10. *Elephas irritatus, qvi sessorem suum dejiciens & proboscide capricornum indignabundus attollens, angvem stimulaturum ungulis contundit.*

A parte adversâ:

MAGNANIMIS, PRETIO QUOS VIS VEL SUSCITAT ASTUS,
JAM DEBELLATIS, UNDIQVE TUTUS ERO.
XIV. NOVEMB. M. DC. LIX.

Ex æra christianâ mensisq; die, numismati huic perqvàm nitido suppositis, anno scilicet 1659 & die 14 Novembris, illustrem Danorum & Fœderatorum cum Svecis in Fioniâ conflictum hic indigitari haud obscurè colligimus. Explicuit qvippe Fortuna hoc die Regi Daniæ *Friderico III.* qvid de Suecorum injustè illatis armis censendum esset, dum inter octies mille, & qvod excurrit, in acie Svecorum soli in conflictu hoc militiæ Præfecti, *Palatinus de Sultzbach* & *Steinbuckius*

ſuperſtites exſtiterint. Meritò igitur in parte poſteriori numiſmatis legitur:

Jam debellatis, undiqve tutus ero.

N°. 11. DOMINUS PROVIDEBIT. *Effigies Regis. E. P.*

Ab alterâ parte:

SPES MEA IN DEO. *Reginæ icon.*

Numiſma hoc ſymbolis Regis & Reginæ conſpicuum eſt, qvibus Numen Divinum, in qvo ſpes illorum unica, mirandum in modum præſtò fuit.

TAB: XXVI.

N°. 12. FRIDERICUS III. DEI GRATIA DANIÆ. NORVEGIÆ. VANDALORUM. GOTTORUM. REX. *Throno Rex inſidet, ornamentis illis, qvæ Regalia dicuntur, inſtructus.*

DUX SLESVICI HOLSATIÆ. STORMARIÆ. & DITMARSIÆ. COMES IN OLDENBURG & DELMENHORST. *Inſignia Regnorum integra, Provinciarumq; ad ea pertinentium.*

Numiſma hoc nitidum planè eſt & magnitudinis ponderisq; inſignis, eoq; pretioſius, qvò actus illuſtrior, in cujus celebritatem ac memoriam percusſum eſt. Sic enim Regi Auguſtisſimo, in throno ſeu ſolio Regio, in prima numi parte, ſedenti homagium præſtatur, qvod ob naſcendi ſortem electione anno 1648 d. 6. Julii acceperat, abſolutè verò hæreditarium anno 1660. d. 19. Octobris conſenſu communi à ſubditis præſtitum. Liberator Daniæ invictus hîc eminet, cui ob cives ſervatos diadema æternitatis & imperii abſoluti meritò deberi viſum: Qvippe jam pridem Rex, nunc novus factus eſt imperii conditor, regnum alterum à naſcendi ſorte ſuffragiisq; hominum accipiens, alterum curis virtutibusq; excelſis ipſe ſibi impetrans.

13. FRIDERICUS III. DAN. & NORW. REX. ut &.

SOPHIA AMALIA DAN. & NORV. REGINA.

A dextro Regis latere: Celſitudo Regia,

CHRISTIANUS, *hodie Rex Auguſtus, infra qvem.*

GEORGIUS PRINCEPS. *Auguſtæ ſobolis in Britanniâ adhuc Conſervator Magnus, qvi Principi Annæ Eboricæ Anno 1683. d. 28. Julii matrimonio junctus eſt.*

A ſiniſtro Reginæ latere:

PRINCIPES ANNA SOPHIA. & FRIDERICA AMALIA. *Qvarum illa Anno 1666. d. 9. Octobr. Electoratûs Saxonici hæredi Joh. Georgio, hæc Duci Holſatorum Chriſtiano Alberto Anno 1667. d. 24. Octobr. nuptæ.*

Ab infimâ numi parte:

PRINCIPES WILHELMINA ERNESTINA & ULDARICA ELEONORA. *Prior Electoratûs Palatini hæredi Carolo Anno 1671 d. 20. Sept. poſterior Carolo XI. Regi Svecorum Anno 1680. d. 8. Maji deſponſata.*

In medio harum imaginum:

CUM IPSO ERO IN ANGUSTIA. ERUAM EUM & HONORE AFFICIAM EUM. 91. Pſal. 15.

Poſtica

Postica numi pars hanc habet inscriptionem :

Post Amagriam vindicatam die 10 Octob. Ao: 1658. Hafniam liberatam ab hostili obsidione die 30. Octob. ejusd. anni, Assultu die 11. Febr. 1659. Fioniam recuperatam die 14. Nov. ejusdem anni. Pacem subjectis redditam die 27 Maji 1660. FRIDERICO TERTIO Daniæ & Norv. Regi, Domuiq; Regiæ, qvod hæreditario & absoluto Monarchæ debetur, præstitum est homagium Hafniæ 19. Octob. A. ejusdem, elapsis â priori homagio annis 12. Mensib. 3. dieb. 13. In perpetuam rei memoriam.

Splendor serenissimæ familiæ regnatricis in antico numi latere conspicitur, qvæ in obsidione Hafniensi â Sveco undiqvaq cincta & in angustias redacta erat, sed numinis Divini auxilio faucibus hostium erepta, fortunæq; procellis ac tempestatibus subducta. Gloriosissimus enim Regiæ familiæ Antesignanus masculo & obfirmato in rebus asperis & adversis animo, causæ æqvitati confisus est, & Deo Omnipotenti, qvi pios protegit ac honore afficit. Hinc Dominus Zebaoth verè cum ipso fuit, adeò ut a miraculis vix recedat, qvicqvid de Rege hoc Augustissimo annalium monumentis posteritas inserat. In altera numismatis parte Victoriæ Regis variæ & gloriosæ leguntur. Primò Insula Amagria, Hafniæ penu & velut cella promptuaria, auspicio ejus & felicitate vindicatur. Qvippe in Regis CAROLI copias, qvæ pagos Amagriæ flammis involverant, Magnanimus Rex FRIDERICUS agmine expedito ruit, hostesq; feliciter fundit & fugat, qvin imò Suecorum Regem CAROLUM, è prælio non sine periculo vitæ aufugientem, voce Martiâ, mente ignea insеqvitur, de qvo ita in *Amagriâ vindicatâ Borrichius* pag. 509. *Delic. poët. Dan. collect. Frid: Rostgaard:*

Rex Regem inclamans inter nos dividat, inqvit,
Ensis & arma reum juriq; faventior æther.

Justæ vindictæ mandata mare FRIDERICI imperio assvetum ulteriùs peregit classe hostili in freto Codano d. 29 Octob. Anno 1658 per Batavos Fœderatos absorpta. Hinc CAROLUS fortunæ violentiæ se subducens obsidionem postridie solvit, sed translato ad dolos oppugnandi impetu, occultis mox artibus perniciem Hafniæ machinatus est, cujus oppugnationis exitus d. 11. Febr. anno 1659 spem & exspectationem Svecorum elusit. Tandem in Insulâ Fioniâ Rex FRIDERICUS Ducum virtute & Fœderatorum auxilio Svecos ita aggreditur, ut inaudito ferè seclis exemplo totum illorum exercitum vel prostraverit planè, vel ad deditionem impulerit. Exstinctis inde belli incendiis, anno 1660 d. 27. Maji pax exoptata Daniæ affulsit. Hinc Regi Friderico amor civium homagium præstitit, ut Regnum Daniæ, qvod in tanto belli discrimine Rex denuò meritis ingentibus suum fecerat, per successiones jam pleniori majestate hæredes Regios comitetur. Numus est, qvem

 sumpti-

TAB: XXVI. sumptibus suis Archiepiscopus Daniæ *Johannes Suaningius* in perpetuam rei memoriam Regiæ Domui anno 1666. submissè obtulit.

No. 14. FRIDERICUS TERTIUS EX DOMO OLDENB. DANIÆ ET NORVEG. REX ELECTITIUS OCTAVUS. HÆREDIT. PRIMUS. *Effigies Regis cum Symbolo:* Dominus Providebit.

In parte alterâ:

DANIÆ ET NORVEGIÆ REGES ELECTITII E DOMO OLDENBURGICA. *Icones & nomina Regum Daniæ è familiâ Oldenburgicâ usq; ad Fridericum Tertium, in qvorum medio hæc est inscriptio:* Psal. 112. v. 1. 2. Semen timentium DEum potens erit in terrâ.

Faciem Regis serenam in primo numi latere hîc intueri licet, adjectis verbis: Dominus Providebit. Providit qvippe Deus, qvòd secundùm inscriptionem ejusdem lateris *ex Domo Oldenburgicâ Daniæ & Norvegiæ Rex electitius Octavus* evaderet, *hæreditarius* verò *primus*, qvi jure itidem Octavus fuisset. Etenim si annales nostros revolvamus, veteris Regiæ stirpis successores annis ferè bis mille Regnis his potiti sunt, ut deficiente qvandoq; masculâ prole, Regiam seriem fœminina continuaverit & successionem hoc pacto impleverit: A qvâ veteris Regiæ familiæ hæreditate nullo jure excludi debuit *Christianus I.* Oldenburgicus, qvi à Rege Daniæ, Erico Glippingio, unà cum antecessore suo Rege Christophoro Bavaro sexto cognationis gradu, sed proximè collaterali, distabat, adeò ut ad Regem *Fridericum III* ejusq; posteros à primis regni moderatoribus successio Imperii perpetua jure exstiterit. Fato tamen sic moderante, *Fridericus III* ex electitiis Rex Octavus, in qvo Majorum pietas & fortia facta velut compendio juncta erant, istam à Boreâ primus tandem meritus est gloriam, ut in perpetuâ familiæ suæ successione in terris his eminentiori modo radios Majestatis suæ diffunderet. Rectè igitur in posticâ numi regium Davidis effatum percussum exstat:

Semen timentium DEum potens erit in terrâ.

15. FRIDERICUS III. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Effigies Regis.*

In posticô:

AGGERSHAUS. *Typus castelli Aggershusii.*

Numus hic munimentum castri Aggershusiensis monstrat, qvo instaurato, qvemadmodum in posticâ numi facie apparet, Regni Norvegiæ fines Rex prudentissimus firmiter munivit.

16. FRID. III. D. G. REX. DAN. NOR. VAN. GOT. *Imago Regis.*

TAB: XXVI. DOMINUS PROVIDEBIT. 1662. *Insignia Regnorum.*

No. 17. FRIDERICUS III. D. G. REX DANIÆ & NORVEGIÆ. etc. *Ornamenta Regia seu Regalia.*

DOMINUS PROVIDEBIT. 1663. *Nomen regium cum qvatuor coronis.*

In Latere antico Regis Augustisſimi ſacra conſpiciuntur ornamenta, globus cum ſuperimpoſitâ cruce, terrena Orbis hujus dominia, per qvæ ſalutaris crucis doctrina diſſeminanda eſt, haud obſcurè deſignans: Sceptrum, qvod celſam imperii poteſtatem & gladius, qvi arduam Regii ſceptri & diadematis protectionem denotat. Poſtica verò pars nomen Friderici coronatum qvadrifariam exhibet.

TAB. XXVII.

Nº.18. DOMINUS PROVIDEBIT. *Regis icon.*

In adverſâ:

A DOMINO REGNA. *Nomen regium coronatum & ornamenta regia laureata.*

Sicut Rex antica numi inſcriptione ſingularem Dei providentiam confeſſus eſt, ita & poſticâ regna & poteſtates eminentes, ab ipſo Deo immediatè & proximè profectas inq; Reges ἀμέσως collatas eſſe docet, ſecundùm effatum illud θεόπνευστον *ſummas poteſtates non eſſe niſi â DEO.*

19. FRIDERIC. III. D. G. DAN. NOR. *Regis effigies.*
VANDAL. GOTO. REX. 1665. *Leo Norvagicus.*

20. DOMINUS PROVIDEBIT. *Nomen Friderici Tertii coronatum.*
III MARCK DANSKE. 1665.

21. FRIDERICUS. III. D. G. DAN. NORV. *Effigies Regis.*
VANDALORUM GOTHORUM QVE REX 1666. *Coronâ ſub qvâ:* Dominus Providebit.

22. FRID. III. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Regis Icon.*
DOMINUS PROVIDEBIT. 1666. *Inſignia Regnorum integra.* G.K.

23. FRID. III. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Effigies Regis.*
DUX SLESV. HOLS. STORM. DITM. COM. IN OLD. & DEL. *Corona ſub qvâ:* Dominus Providebit. 1666.

24. FRIDRIC. 3. D. G. DAN. NOR. VA. GOT. REX. *Effigies Regis.*
DOMINUS PROVIDEBIT. *Fortuna globo inſiſtens inter ramos laureos. I.W. 1666.*

Ex Literis I. W. nomen Monetarii Tychopolitani Johannis Waltrek exprimentibus, & fortunâ inter lauri frondes exiſtente numum hunc ex officinâ monetariâ Tychopoleos eſſe liqvet, qvi floreſcentis urbis Tychopolitanæ memoriam inculcat.

25. FRID. III. D. G. DAN. NOR. V. G. REX. *Icon Regis.*
DUX. SL. HO. STO. DIT. CO. OL. DEL. *Inſignia regnorum integra.* G. K. 1667.

26. FRID. III. D. G DAN. NOR. V. G. REX. *Regis effigies.*
DOMINUS PROVIDEBIT. *Corona ſub qvâ:* XVIII. M. 1668. G. K

27. FRID. III. D. G. REX. DANIÆ. *Regis Effigies.*

NOR.

NOR. VAN. GOT. 1670. *Nomen Regium coronatum octies in postico numi latere effictum.*

TAB: XXVII. Numus est qvem raritas & artificis industria inprimis commendant, cùm ejusdem typi pauciores saltem reperiantur.

28. *Effigies Regis corollæ inserta cum tribus Leonibus, supernè illustre illud tetragramma* יהוה *Regis caput irradians.*

Ab alterâ parte.

Optimo Regi FRIDERICO III. Daniæ Norvegiæq; D. D. O. M. Exercitum felicem, Populum fidelem & annos de nostris. *In superiore hujus lateris parte Leo Norvagicus conspicitur, in inferiore elephas turritus.* G. K.

29. Dominus Providebit. *Litera prima nominis Regii cum coronâ.*

Ab altera parte nihil impressum conspicitur.

Arte singulari numisma hoc, qvod pondus saltem decimæ sextæ partis ducati aurei æqvat, efformatum, & affabrè adeò aurum hìc extensum & percussum est, ut aqvis supernatet. Nomen itaq; inde sortitum est Svømming i. e. numus natans.

30. *Numus qvadratus, in qvo Regis lauricomi icon cernitur sine ulla inscriptione, ex postico latere rasus.*

31. MANET ULTIMA COELO. *Nomen Friderici Terrtii cum tribus coronis & reliqvis regalibus. In angulis insignia Regnorum conspiciuntur.*

In reversâ.

DAN. NOR. VAN. GOT. REX. Pyramis cum inscriptione: ANIMÆ ÆTERNÆ. FRIDER. III. OPTIM. PRINCIP. *In lateribus numi.* Natus 18 Marti. 1609. Coronatus 23 Novemb: 1648. Obiit 9. Febr. 1670. Regnavit annos 22. *Leo & Sol occidens. Numus est qvadratus.*

Numisma cineribus Sacratissimi Regis, Divi *Friderici III.* consecratum. Anticum ejus latus Septentrionalis regiminis diademata & ornamenta in terrâ exhibet floremq; gloriæ mundanæ χῆμα; In polo verò coronam, qvâ nomen *Friderici III.* decoratum est, qvæ Ultima cœlo manet: Ex adversâ parte pyramidem in sepulchro leonis nostri Septentrionalis. Animæ æternæ Divi Friderici III. Optimi Principis.

23. FRID3 D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. Q. REX. *Effigies Regis. In lateribus hæc leguntur:*

Natus 18. Mart. 1609. Coro. 23. Nov. 1648. Obiit 9. Febru. 1670. Regn. annos. 22.

In postico:

Pyramis cum inscriptione: Memoriæ Æter. Optimi Princip. *Leo & sol occidens. In lateribus hæc leguntur:* Vict. Naval.

29 Oct.

29 Oct. 1658. Metr. defens. 11. Feb. 1659. Fion. Recep. 14. Nov. 1659. Emin. Impe. Obl. 27. Oct. 1660.

Exſeqvialis numus eſt qvadratus, qvi parte unâ Divi *Friderici III.* faciem exhibet & in illâ Auguſtæ originis indicem dignamq; imperio ſpeciem. Pyramis ex adverſo latere egregium illud trophæum: memoriæ æternæ optimi Principis, in mauſoléo monſtrat: Si qvadrati hujus numiſmatis angulos inſpiciamus, qvanta qvæſo victoriarum veſtigia! Hìc *Batavorum*, pro inſtaurandâ fortunâ Hafniæ obſeſſæ *victoriam* legimus & fortitudinem ſummam: Illic *Fioniam* ſuos ita debellaſſe hoſtes, ut, raro in annalibus exemplo, ex integrâ hoſtium acie gemini tantùm Duces ſervarentur: Alibi *Daniæ Metropolin* maſculè ſe defendentem, & vix dimidia nocte oppugnatam de exercitu toto hoſtili triumphantem. Singula hæc qvemadmodum & plura alia Victorem tantum in Auguſto illo Majeſtatis ſolio ita tandem collocarunt, ut *Eminentia Imperii*, d. 27. Octobris Anno 1660 humillimè oblata per Orbem univerſum lauros, adoreas, æternitatem ſibi comparaverit.

TAB. XXVII.

N°. 33. *Arx Amalienburg cum horto, in medio ejus urna.* *Infra ad oram numi: XX. FEBR: M. DC. LXXXV.*

Ab altera parte:

SOPHIÆ AMALIÆ DA. NOR. VA. GOT. REGI. CINERIBUS CHRISTIANISSIMIS SACRUM. XXVI. MART. O. B. *Inſignia Daniæ & Luneburgi.* I. V.

Numus hic mortem Reginæ omni laude cumulatisſimæ repræſentat, qvæ ex celſiſſimâ Guelforum gente oriunda, filia Georgii Ducis Luneburgo-Cellenſis ex Anna Eleonorâ Hasſiacâ 1628 nata eſt FRIDERICO TERTIO Regi Daniæ, Annô 1643 d. 1. Octobris nupta, & Anno 1685 d. XX Februarii mortua, cujus exſeqviæ d. 26. Martii ejusdem anni Hafniæ celebratæ ſunt.

TAB. XXVIII

CHRISTIANI QVINTI.

N°. 1. CHRISTIANUS V. D. G. REX. DAN. NORV. VAND. GOTH. DUX SLESV: HOLS: STORM. & DITM: COMES OLD. & DELM: *Effigies Regis inſtar Eqvitis cataphracti.*

PIETATE & JUSTITIA. 1670.

Numus eſt magnitudinis inſignis.

2. *Nomen Regium cum novem cordibus.*

Ab altera parte:

Crux cum ornamentis Regiis ſive Regalibus regnorumq; inſignibus.

Numus triangularis tempore unctionis Regiæ in publicum ejectus.

3. *Rex ſolio Regio, ad cujus pedes trini Daniæ Leones provoluti, inſidens inter duas columnas Regis nomine inſignitas.*

A postica:

VII. ex Domo Oldenb. Dan. & Norveg. Reges Electitii, circa qvam inscriptionem effigies & nomen uniuscujusq; è Domo Oldenburgicâ Daniæ Norvegiæq; Regis à Christiano Primo *usq; ad* Fridericum Tertium *conspicitur, cujus augusta facies supremo loco eminet cum Inscriptione circa caput:* E DOMO OLDENB. DAN. NORV REX ELECT: VIII. HÆREDIT. I. FRIDERIC: III.

TAB. XXVIII.

N°. 4. CHRISTIANUS V. DEI GRATIA. DANIÆ. NORVEGIÆ VANDALORUM GOTTORUM REX. *Rex solio Regali ex unicornu marini cornibus, olim auri pretium superantibus, efformato insidens, cum Regalibus signis. Ad basin solii Regii tres Leones, qvi magnitudine insignes, ex argento fusi sunt, qvos à primo Daniæ Rege Dan scuto Regio insertos Svaning. Chronol. Dan. pag. 33. refert, tria illa Balthici maris ostia, qvibus Monarcha noster imperat, indigitantes.*

DUX SLESV. HOLSATIÆ, STORMARIÆ, DITHMARSIÆ, COMES OLDENBURGI DELMENHORSTÆ. *Integra Regnorum, & ad ea pertinentium Provinciarum insignia.*

Numus hic simul cum proximè antecedente unctionem Regis nostri Augustissimi in Templo arcis Regiæ Fridericoburgensis anno 1671 d. 7. Junii, magno Septentrionis gaudio & faustis omnium acclamationibus peractam indicat. Numus elegans est & oppidò pretiosus, pondere unciarum decem cum dimidiâ.

5. PIETATE & JUSTITIA. *Imago Regia.*

Latus alterum Navem exhibet, in cujus puppi leo bipennifer.

Numus fortè in memoriam illius navis bellicæ cusus.

6. *Numus qvadratus, à parte alterâ Imaginem Regis in corollâ tetragrammate divino irradiatam ostentans, cum 3. Leonibus novem infra se corda habentibus.*

Parte alterâ:

TAB. XXIX.

Elephas turritus, cum Nomine Regis C

N°.7. JUSTITIA & PIETAS REGNORUM ROBORA FIRMAT. *Effigies Augusti.* Unctus 1671.

A parte alterâ:

Nomen Regium triplici inter se nodô innexum.

8. C DA. NOR. VA. GOQ; REX.

A parte alterâ:

Elephas cum Turri & insignibus Daniæ. 1673.

9. *Nomen Regium nodo triplici innexum cum sex Coronis.*

Facies Augusti, cum inscriptioue D. G. REX. DAN. NOR. VAN. GOT. 1673.

10. CHRISTIAN. 5. D. G. REX. *Imago Regis cataphracti.*

DAN. NOR. VAN. GOTTOQ; 1673. *Leo coronatus cum bipenni.*

11. CHRISTIAN. V. D. G. REX. DA. NO. V. G. *Effigies Eqvitantis Regis.*

Elephas

A parte altera:

Elephas cum Turri, cui insculptum nomen Regium & in dorsuali Leo
TAB. XXIX. *cum bipenni 1673.*
N°. 12. AUXILIUM ET TUTELA. *Fœmina ad rupem catenis alligata, qvam vir armatus alisq; instructus in äere draconem fugando tuetur. Infrà:* OPTIMO REGI CHRISTIANO V.

In postico latere:

SECURITAS ET SALUS PUBLICA. *Mulier statuæ innitens sinistrâ Cornucopiæ, dextra ramum oleæ tenens, sub qva:*

CIMBRIA RENASCENS. *Infrà*, DANORUM STATORI ET CONSERVATORI.

13. *Regis & Reginæ imagines.*

A postica parte:

Rex extra Wismariam obsessam cum Turmis eqvitans.

14. VIRTUS REPULSÆ NESCIA. *Wismaria cum castello Balænâ.*

In postico.

PULCHRUM ULCISCIER AVOS. *Wismaria lugens sub spoliis. Infra ad oram numi:* WISMARIA EXPUGNATA 13. DECEMBRIS. 1675.

Numus hic Wismariam à Danis expugnatam repræsentat, urbem Svecorum in tractu Mechlenburgensi munitissimam, qvæ loci fiducia paludibus interscissi, mœnium robore, militum fortitudine, præsidiorum & annonæ abundantia superbiens diu & refractaria, capto priùs à nostris munimento Damgarto, & Castello Balæna dicto, qvod urbi & portui propugnaculum præbuerat, Anno 1675 d. 13. Decembr: in potestatem Augusti nostri redacta est.

15. *Effigies Augusti militaribus armis undeqvaq; cincti.*

AD DOMINUM PATRIAMQVE REDIT.

Agnus Amalonicus, seu insigne Gothlandiæ, 1 Maj: Anno 1676.

Agnus Vexillum gestans Gothlandiam indicat, maris Balthici Insulam littori Svecico obtensam, & saxis asseribusq; inprimis notam, qvam anno 1676 mense Majo, occupata priùs metropoli Wisby & circumfuso littoribus terrore per classem Daniæ victricem, Archithalassus *Nicolaus Julius* Svecis eripuit.

16. *Columna cum Inscriptione:* CHRIST: V. P. AUG: FELI. OB VENNERSB: SVEC: CAPT. AB ULDAR: FRI: GULDENLEV. XXVI. JUN. M. DC. LXXVI.

In adversa:

HIC TRANSIIT INVIA VIRTUS. *Typus Vennersburgi.*

Numus hic urbem Sueciæ munitissimam Vennersborg à magno illo Heróe *Vldarico Friderico Guldenlöv*, Pro-Rege Norvegiæ anno 1676. d. 26. Jun. Svecis ereptam indicat.

17. HELSINGBURG. *Typus Arcis.*

ARBITRIUM RECUPER. *Navis inter duas Columnas, qvibus insculptum nomen Regium Christiani Qvinti.*

Numo hoc expugnatio arcis munitissimæ Helsingoburgî in Scaniâ exhibetur, qvæ anno 1676 d. 4. Jul. Svecis ab Augusto nostro tridui saltem spatio erepta, postea anni ejusdem mense Decembri Svecis iterum cessit, tandemq; varium Martem & fortunæ volubilis vices experta anno 1678 d. 27. Junii in Danorum rursus potestatem redacta est. Per statuas vexillis insignitas, qvas navigium transit, Oresunda, seu fretum Codanum indigitatur, Coronæburgo Selandiæ & Helsingoburgo Scaniæ utrinq; interceptum. Arbitrium enim maris Balthici ex utroq; littore sic securiús recuperatum fuisse numus indicat.

TAB: XXX.

יְהוָה.

N°. 18. Numinis Auspiciis Felici sub Regimine Serenissimi & Potentissimi Princi. ac Domini, Domini ☧, REGIS Daniæ, Norvegiæ, Vandalorum. Goth: DUCIS Sclesf. Holsat. Storm: & Ditmar. COMITIS in Oldenburg & Delmenhorst. TER Hostili Classe I. Sub Ölandiâ. II. Propè Langelandiam. III. In sinu juxta Coagium profligata & undecim Primi Ordinis navibus bellicis cum omni apparatu interceptis CORONA HÆC COMPARATA EST.

A sinistrâ parte:

Regii nominis exerta è nube manus apparet, cum supra script: DIES SALUTIS.

A dextrâ:

Octo pueri exsultantes cum sertis & corollis lætitiæq; signis aliis, unâ cum adscriptione: DICENT POSTERIS.

Altera Numi facies instructas apparatu bellico naves dimicantes summo artificio repræsentat, præsertim naves Christianus Qvintus & Mars Sveciæ dictas, cum suprà scripto:

SIC CODANI TURBAS CONCILIASSE JUVAT.

1 JULII ANNO 1677.

Numus hic aureus magnitudine & elegantiâ inter numismata omnia Europæa maximè conspicuus, pondere Unciarum octodecim, partas tribus præliis navalibus victorias præ se fert, qvas totus extollit Orbis & sera posteritas commemorabit. In prælio primo propè Ölandiam Anno 1676. d. 1. Jun: cum classe Svecorum navium qvadraginta à *Creutzio* Architalasso educta *Trompius* Batavus, qvi classem suam nostræ junxerat, & maris Danici Præfectus *Nicolaus Julius* eâ fortitudine conflixerunt, ut navis prætoria Svecorum, Coronæ nomine insignita & 140 tormentis bellicis instructa, simul cum Architalasso *Creutzio* & conferta militum manu, incensa perierit; Altera magnitudine proxima, Ensis regni appellata & tormentis 92 onusta simul cum Præfecto maris *Ugola*, qvi nostros fortiter primùm sustinuerat impe-

impetus, flammam conceperit, & octo aliæ, magnitudinis haud spernendæ, vel captæ vel tumulis arenarum illisæ fuerint. Reliqvæ, per fluctuum incerta sparsæ Stocholmiam cum trepidatione reversæ sunt suisq; metum nobis præmium virtutis victoriam reliqverunt. In pugnâ secundâ propè *Langelandiam* Anno 1677 mense Junio haud meliorem experta est fortunam Svecorum classis, qvam Architalassus *Seeblad* eduxerat. Eo qvippe fervore cùm à claustris Gottenburgicis per mare Balthicum iter tentaret, à Præfecto maris Danici *Nicolao Julio* excepta est, ut navis prætoria simul cum Architalasso *Seeblad* & qvinq; aliis molis vastæ navigiis bellicis, præter minores alias, nobis præda extiterint. Conflictus tertius in sinu Codano seu mari Balthico, Anni ejusdem mense Julio, fortunam qvoq; Regis nostri Augustissimi testatur & laudes ævo omni perennaturas ebuccinat. Classis qvippe Svecica, licet navium numero nostræ multò superior, ita ab Architalasso Daniæ *Nicolao Julio* diripi, atteri, vastari visa est, ut, sine unicæ nostræ in pugnâ jacturâ, undecim naves bellicas mole sua turribus castellisq; maris simillimas, nostrorum fortitudine captas amiserint, tres alias magnitudinis insignis, flammis combustas, minores innumeras, qvæ manu militum, catapultis, parmis, verutis, victu & commeatu onustæ, vel captas vel incensas. Tot ergo partæ nobis in Oceano victoriæ, qvot prælia extiterunt, tantæ à Monarchâ nostro invictissimo res mari gestæ, ut à Tullio ipso vel Pericle si redivivi essent, ab Europâ universâ laudibus dignis extolli haud possent.

TAB: XXX.

N°.19. CHRISTIANUS V. REX. DANIÆ NORVEGIÆ. *Imago Regia.*

A posticâ facie: Classes eædem dimicantes.

20. *Icon Augusti absq; inscriptione.*

In adversa parte:

Navalium armorum singularis congeries.

TAB. XXXI. Numus est de torqve aureâ pendulus à Rege nostro rei militaris Præfectis clementissimè oblatus, qvi in prælio navali strenuè se gesserant.

N°.21. DN. NICOL: JUEL. EQ. R. D. ARCHITAL. *Effigies Architalassi.*

In postico:

PRÆLIUM INTER CLASSES CHRISTIAN: V. ET CAR. XI. 1.JUL: M. DC. LXXVII. DN. NICOL: JUEL. ET. HENR. HORN. DUC. *Typus prælii inter Classes, Danicam & Svecicam.*

22. FR. GULDENL. D. C. L. PROR. NO. MARSCH. *Effigies Illustrissimi Proregis.*

Typus Castelli Marstrand in Norvegiâ cum Inscriptione: EROBRUNG VON MAERSTRAND. 1677.

Numus hic oppugnationem urbis Norvegiæ Marstrand, in Insulâ nominis ejusdem sitæ, designat, cujus arcem munitissimam, cinctu rupium ferè inacessam Pro-Rex Norvegiæ Guldenlovius, consilio & impetu pari rem gerere edoctus, Anno 1677 d. 23 Julii Svecis eripuit.

23. *Nomen Regium Christiani Qvinti nodo triplici innexum, tribus coronis, civicâ navali & vallari, exornatum.*

Ex parte aversa:

QVOT TUA REX INGENS PENSABUNT FACTA CORONÆ.
TAB. XXXI. M. DC. LXXVII. *in Corolla.*

No. 24. *Figura muliebris sinistra scutum tenens cum insignibus Daniæ & Norvegiæ, dextrâ Pyramidem indigitans, cum Inscriptione:* RUGIA RECEPTA XIII. SEPT. M DC LXXVIII.

In postico:

VOLITABIT FAMA PER ORBEM. *Aqvila volans alis expansis, & ungulis, scutum tenens cui insculpti characteres nominis Regii Augusti nostri & Electoris Brandenburgici.*

Numus hic victoriam Augusti nostri indicat, qva anno 1678 d. 12 Sept. Rugiam Insulam maris Balthici, littoribus Pomeraniæ vicinam imperio Daniæ, cui olim subjecta fuit, iterum adjecit. Anno 1677. d. 7. Sept: primò à nostris expugnata, postea anno 1678 d. 7. Januar. in Svecorum potestatem redacta, tandemq; anni ejusdem die 23. Septembr: fortitudine Danorum, qvi Brandenburgicis juncti, rursus subjugata est, & tanta qvidem Svecorum strage, ut Dux O. W. Königsmarch cum exigua sibi relicta militum manu Stralsundam profugus ex periculo vix evaserit.

25. NON EST MAJORIBUS IMPAR. *Obeliscus ex uno latere figuris Hieroglyphicis refertus, expeditiones & victorias Augustissimi Regis nostri designantibus, qvas terra mariq; habuit; Ex alterô verò votum literis Runicis expressum:* **Gud bevare Kongen**/ i. e. *DEus sospitem servet Regem! In summitate apicis nomen Regium.*

In postico:

Figura solis cum radiis his nominibus insignitis: WISMAR, JEMTERLAND, GOTHLAND, CARLSBURG, CHRISTIANSTAD, MARSTRAND, LANSCRON, VENNERSBURG, *Circa hæc.* VELOX IRE VIAM, ULTERIUS. 1677.

Numus hic regiones urbesq; omnes à Rege nostro Potentissimo Svecis ereptas ab anno 1675 ad annum 1677 velut compendio repræsentat & fortitudinis Regiæ documenta, victorias & trophæa, statuas & obeliscos seræ posteritati exhibet. Toti enim terrarum Orbi notum, Augustum nostrum non esse Majoribus imparem, qvi velut salutare sidus & patriæ nostræ sol VELOX victoriæ didicit ULTERIUS IRE VIAM.

26. CHRISTIAN. V. D. G. REX. DAN. *Effigies Augusti.*
FRIDERICKSBERG. I. GVINE. *Typus Castelli.* anno 1682. G. S.
Ex Auro Gvineensi Hafniam ex castello Fridericksberg allato.

27. Ertholmia ante Piscatorum Famula, nunc Arbitra Codani Maris, ante inhospita scopulis, abrupta cautibus, Nunc Anno M. DC. LXXXIV. ausu plusqvam Herculeo CHRISTIANI QVINTI August. Daniæ Norvegiæq;

vegiæq; Monarchæ, tutela Balthis, aſylum negotiantium, Regnorum gloria, ex caſtello ſaxeo Arcet hoſtilia, amicos placidè receptat, poſt hac CHRISTIANSÖE.

A parte altera:

Typus Caſtelli, infra qvem:
MEDIIS JAM PORTUS IN UNDIS: *ſupra eundem:*
DEFENDIT ET AUGET. *Circa numi oram extremam:*

Flectit ad obſeqvium cautes & pectora flectit.

Numus elegans & magnitudine inſignis eſt, cuſus in memoriam caſtelli tutiſſimi Chriſtianſö in inſulâ maris Balthici ejusdem nominis ad Borringiam, antea Ertholmia dutâ, exſtructi, cujus primum Lapidem nomine & juſſu Regis Dn. *Chriſtophorus Sehesſted* Reg. Majeſtatis Conſiliarius Intimus ſubmiſſe poſuit. Caſtellum inter præſidia Balthica munitisſimum eſt, qvod inſcriptionis veritate ſe tuetur, ex qvo Auguſtus noſter potentisſimus Dominium maris Balthici ſibi vindicans hoſtes qvoscunq; arcet & amicos placidè receptat.

TAB: XXXII.
N°. 28. NEC VI NEC METU. *Obeliſcus, cui inſcriptum nomen Regium:* HAFNIA DANIÆ. *Typus Urbis.*

29. CHRISTIANUS V. D. G. REX DANIÆ NORV. *Imago Regia.*

Ab alterâ parte:

Integra Regnorum, & pendentium ab iis Provinciarum Inſignia.

30. *Rex Cataphractus cum bacillo Imperatorio.*

A parte alterâ:

Nomen Regium triplici nodo innexum. D. G. DAN. NOR. REX.

31. MAGNUS INSTAURATOR PATRIÆ. *Effigies Auguſti.*
LUX SEPTIMA REDDITUR ARÆ. OCTAVAM SIDERA SPONDENT. *Ara cum ſex Candelis, cui ſeptima imponitur, imminet verò octava, velut jam jam imponenda.*

32. ANNIVER. SACRA CHRISTIA. V. PI. AUG: P. P. ANN. COMP. XXXIX. XV. APRIL. M. DC. LXXXV.

A parte alterâ:

TALE JUBAR. TOT ET ANNOS. *Typus ſolis ſuper Elephantem turritum, cui inſculptum Nomen Regium cum Inſcriptione:* VOT. *Infrà.* V. F. G. L. CON. *Ad extremam numi oram:*
TRIBUS IMPERII LUSTRIS EXACTIS.

Literæ U. F. G. L. CON. numo hoc Regi noſtro anniverſaria ſacra à Pro-rege Norvegiæ, Uldarico Friderico Guldenlovio die Regis natali facta indicant.

33. ADVENT. AUGUST: *Leo Norvagicus cum ſcuto, cui inſcriptum.* CONSERVAT. CHRIST. V. M DC LXXXV.

Ara

Ara cum 15 inflammatis cordibus, & inscriptione:

REGIS ET OMNIA REGI. V. F. G. L. P. i. e. *Vldarico Friderico Guldenlovio Prorege.*

Numus hic qvemadmodum & septem proximè seqventes, perlustratam anno 1685 à Rege nostro Serenissimo Norvegiam indicat. Per *Dora & Fila* montium tractus longissimi in Norvegiâ indigitantur, incolis Dourefield & Filefield/ qvorum clivosa & præerupta juga, à nullo antea Rege calcata, aditu difficillimo ipsos Alpes Italiæ & Apenninos vincunt. In memoriam rei à *Johanne Wibe*, summo tum temporis excubiarum Præfecto, in boreali Norvegiæ tractu, vulgò Nordenfields/ erecta est Pyramis lapidea in monte Dourefield/ cujus hæc est inscriptio. Denn 19 Jun. Anno 1685. reiste C ofver Dourefield. Apex pyramidis coronam gestat. Utrinq; in lateribus insignia Norvegiæ conspiciuntur. Brevissimo autem temporis spatio, qvo Norvegiam universam perlustravit, nives montium, inaccessas aliis, & præerupta cautium ausu plusqvam Herculeo supergressus, & fodinas metallicas, silvas saltusq; regionis, urbes, castella, tractus limitesq; provinciarum oculo sagacissimo contemplatus est, milliaria Germanica terrâ mariq; 606. celeritate incredibili, confecta sunt.

TAB: XXXII:

No. 34. CHRISTIANO V. P. AUG. P. P. NORVEGIAM LUSTRANTI; M. DC. LXXXV.

In postico:

AUGET PRÆSENTIA FAMAM. *Figura muliebris galeata cum insigni Norvegiæ.*

35. SALVO CHRISTIANO V. NORVEGIA FELIX. M. DC. LXXXV.

A parte alterâ:

Figura solis cum inscriptione:

LUSTRAT & ILLUSTRAT, DAT VIRES, MEMBRA FOVETQ;

36. C: V. R. D. N. V. G. Q; *Effigies Regis eqvitantis.*

TERRA MARIQ; 1685. U. F. G. *NAVIS.*

37. *Tria corda cum Nomine Regio & utriusq; Regni insignibus.*

A parte alterâ:

DORA & FILA C LUSTRAVIT. *Figura memoratæ nuper rupis, cui insculptus leo cum bipenni.* M. DC. LXXXV. U. F. G.

38. CHRISTIAN' V. NORVEGIAM ILLUSTRAV. ANNO M. DC. LXXXV. U. F. G.

A parte alterâ:

Tria corda cum Coronis, qvæ Nomen Regium & Insignia Regnorum ostentant.

39. C. V. R. D. N. V. G. *Rex Cataphractus.*

IN MEMORIAM *Leo cum bipenni 1685.*

40. NORVEGIA LUSTRATA A CHRISTIANO V. P. AUG. P. P. M. DC. LXXXV.

A parte alterâ:

TERRAQ; MARIQ;

14. Cha-

TAB. XXXII.
No. 41. *Character Nominis Regii in fasciâ Ordinis Elephantini, qvam leo bipennifer ungulis tenet, cum inscriptione:* DAN. NORW. REX.

In parte adversa:

LABORANTEM CORROBORAT. *Crux Dannebrogica.*

42. IN. GRATI. RECEP. *Insignia Hamburgi cum folio urticæ, qvod indubitatum in numis hujus urbis antiqvis signum est Imperii Holsatici, sub qvibus:* M. DC. LXXXVI.

Ex alterâ parte:

Octodecim literæ P, qvæ ita explicantur:

Propter Preces Plurium Principum PacemPetentium, Petulantibus, Pænam Præpetem Pristinæ Pervicacitatis Paventibus, Pius Pater Patriæ Præsens Protinus Pepercit.

Typus Urbis Hamburgensis obsessæ, qvæ sic in gratiam recepta.

43. VIVAT CHRIST: V. ARB. MA. BAL. *Neptunus cum tridente, Delphino insidens Sirenibus comitatus.*

In postico:

ADVENT. AUGUST. M. DC. LXXXVII.

Numus hic Regis nostri Augustissimi iter â freto viridi vulgò Grensund/ *Falstriæ Monæq;* interjecto, die 6. Maji anno 1687 in Insulam maris Balthici *Borringiam* indigitat, qvam die septimo ejusdem mensis intravit. Hinc die 10. Maji vela solvens, ad Insulam *Ertholmiam*, in memoriam Regii Nominis *Christiansöe* nunc dictam, ut munimentum ejus firmissimum lustraret, die 11 Maji hor â matutinâ 3 pervenit, qvâ relictâ, pelagi minas ventorumq; rabiem expertus, Hafniam die 19. Maji feliciter attigit optimus ille Maris Balthici Arbiter, cujus Adventum verè Augusti aversa numi facies devotè refert.

TAB. XXXIII.
No. 44. CHRISTIANUS V. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Regis icon.*

In postico:

CHRISTIANSBURG IN GVINEA anno. 1688. *Typus Castelli. Ad numi oram extremam:*

PIETATE ET JUSTITIA.

Ex Auro Guineensi Hafniam commerciis apportato.

45. CHRISTIANA CHAROLOTA. CHRISTIANI V. ET CHAROLOTÆ AMALIÆ FILIA. *Dania Lugens sub cupresso: Infrà ad oram:*
OBIIT. XIV. AUGUS. M. DC. LXXXIX.

In Adversa:

ÆTERNÆ MEMORIÆ. *Urna sepulchralis super columnam.*

46. A CHRISTIANO V. MISSUM WILHELMO III AUXILIUM VII M. MILITUM. M. DC. LXXXIX.

Ab altero latere

Classis velificans.

Numiſma hoc Daniæ copias auxiliatrices, qvibus Dux Wirtembergicus Dn. *Ferdinandus Wilhelmus* præeſt, ex Cimbricâ Cherſoneſo die 8. & 9. Novembris anno 1689 ad Anglorum hoſtes ex Hyberniâ propulſandos trajectas indigitat, qvarum fortia facta Orbi jam ſatis nota.

TAB: XXXIII

No. 47. CHRISTIANUS V. D. G. REX. DAN. NOR. VAN. GOT. *Effigies Regis. Ad oram:* Bart. Meier.

Ab alterâ numi facie:

CORONEBURGUM CORONATUM. *Typus coronæburgi perqvàm exactus, Ad oram extremam:*

TERRAQVE MARIQVE TUETUR.

Munimentum caſtri Coronæburgi, qvod ſuperbis mœnium jam eminens pinnis, qvorum Lapidem primum Rex Glorioſiſſimus *Fridericus II* anno 1574 poſuit, ſic Oreſundam ſeu fretum Codani maris, freqventiâ navigantium & vectigali auro fœcundum, terraq; mariq; tuetur, anno 1691 â Rege noſtro Potentiſſimo *Chriſtiano V.* munimentis firmioribus, qvà terræ pelagoq; aſſidet, illi additis. Meritò igitur propugnaculis vallisq; jam ampliùs extenſis Coroneburgum Coronatum dicitur, qvod ſecundùm inſcriptionem numi ſeqventis & claudere & recludere valet. Arcem hanc inter Europæ celeberrimas & magnificentiſſimas *Hadrianus Romanus in Theatro Urbium* jam du dum numeravit.

48. CORONEBURGUM CORONATUM. *Typus caſtelli ejusdem.*

In poſtico numi:

ET CLAUDIT ET RECLUDIT. *Clavis ad utramq; manum parata.*

Ad oram extremam:

TERRAQVE MARIQVE TUETUR.

49. ÆTERNUM NITEANT ARCTOI SIDERIS ASTRA. *Stella coruſcans, in cujus medio* C5 *, in radiis verò qvinq; grandioribus ſtellæ qvinq;, Regiæ Prolis nomina.*

In adverſa:

CHRISTIANO QVINTO, tori luſtro Qvinto, ætatis novies Qvinto, ſtellâ Qvinqve partitâ felici Aprilis decimo Qvinto fidelis & Qvinqvaginta Qvinqve annorum ſubditus anniverſaria fau. vovet.

Sunt anniverſaria ſacra Regi noſtro clementiſſimo ætatis anno qvadrageſimo Qvinto ipſius die natali piè peracta à Pro-Rege Norvegiæ fideliſſimo V. F. *Guldenlöv.*

50. RELEVATA. *Hybernia victoriolam manu dextrâ, ſiniſtrâ verô trigonum ſuum tenens. Sub qvâ 1691.* Ant. Meibus. F.

Ab alterâ parte:

Palma cum duobus ſcutis appenſis, in priori: DANORUM FORTIBUS AUSIS, *in poſteriori:* VIRIBUS VNITIS.

Sic

TAB: XXXIII Sic enim Hybernia suam relevavit citharam.

No. 51. CHRISTIANUS V. D. G. REX DAN. NOR. VAN. GOT. *Icon Regis* PIETATE ET JUSTITIA. *Insignia Regnorum integra. 1691. C. W.*

52. CHRISTIANUS V. D. G. REX. DAN. ET NORV. *Icon Regis.* IN PACE OMNIS SALUS. *Pax globo insistens dextrâ ramum oleæ, sinistrâ cornucopiæ tenens, navigiis sub ortu solis prænavigantibus.*

53. *Nomen Regium bifariam sub coronâ.* D. G. REX. DA. NO. V. G. *Regnorum insignia. 1691. C. W.*

54. CHRISTIANUS V. D. G. REX. DAN. NOR. VAN. GOT. *Regis effigies.* Bart. Meier.

In postico:

Navale regium vallis præmunitum castellisq; istis maritimis bene instructum, supra qvod, in aëre apparent nubis & ignis statuæ cum subscripto: HIS DUCIBUS *EXOD. XIV. Infra ad oram:* NEC IRRITANTES NEC IRRITANDÆ. Sunt mœnia lignea, qvibus Oceani illa parte Portuam tuetur sollicitudo Augusti nostri Patriamq; universam undiqvaqve defendit.

Ad numi oram extremam:

Sic stant conspicuæ regali in sede carinæ,
Et bene muniti castella natantia regni. 1692.

His certè ducibus classis hæc nec irritans nec irritanda, velut mœnibus vallisq; 1692 cincta, ab omni violentiâ secura est.

55. CHRIST: V. D. G. DAN. NO. V. G. REX. *Icon Regis laureati.* Meibus. F.

PIETATE ET JUSTITIA. M. DC. XCII. *Triangulum nomine Divino coruscans & circumqvaq; nomen regium sextupliciter apparens.*

56. *Icuncula Regis.*

Ex latere posticô:

Dania & Norvegia sacrificantes ad altare, cui insculptum: VOTA REGNORUM *& scuta Daniæ & Norvegiæ. Supra vota:* DE NOSTRIS DET DEUS ANNOS. *Ad oram infrà:* XV. APRILIS. 1693.

In natalem Regis percussus & devotè numus hic oblatus.

57. CHRISTIANUS V. D. G. REX DANIÆ NORVE. *Effigies Regis.*

Ab alterâ parte:

Regnorum insignia provinciarumq; eò pertinentia.

58. CHRISTIANUS V. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Regis icon* Ant. Meibus. F.

PIETATE ET JUSTITIA. *Altare, cui imposita sunt Regalia seu ornamenta Regia. Ex latere priori apparet Nomen Regium* [monogram] *inter palmæ ramos.*

Ornamenta hæc ita Rex Augustissimus Deo consecrata voluit, recordatus ea non nisi à Deo esse, qvæ & Pietate & Justitiâ summâ gestat.

XXXIV.
No. 59. CHRISTIANUS V. D. G. REX DAN. NOR. VAN. GOT. *Regis icon.* B. Meier.

PAX QVÆRITUR ARMIS. ANN. M. DC. LXXXXIII. M. JUL. *Armorum congeries.*

60. CHRIST. V. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Icon Regis.* Ant. Meibus F.

QVÆ SUSPECTA DIIS MERITO SIVA DEJICIT ARMA.

Siwa Polaborum Dea, arma, qvibus induta fuit, in stagnum Ratzeburgicum dejciens, sub qvâ ad oram: PAX RATZEBURG. 1693.

Siwa seu potius, ut *Schedii* conjectura est, Syeba Polaborum Dea fuit (i. e. Ratzeburgensium) *Helmold.* lib. 3. c. 53. *Stabat illa*, inqvit *Bangertus* in notis ad hunc locum, *utrâq; manu in tergum rejecta, alterâ uvam cum folio viridi, pomum aureum alterâ tenens, capilli per tergum ad poplites usq; fluebant:* Qvibus *D. H. G. Masius de Diis Obotr. cap. 2.* addit: *Caput serto ornata, de cœtero nuda fuit.* Fuit & Venus Polaborum dicta, Ratzeburgi eodem in monte culta, in qvo postea *Henricus Leo* templum cathedrale condidit. Hodie locum istum incolæ *Montem Palmarum* vocant, ubi lucum Deæ huic consecratum perhibent, qvæ jam suâ sorte non contenta armisq; inde induta, meritò terrarum Diis suspecta videbatur. Hinc ignium vi à Rege Potentissimo Christiano Qvinto, Monarchâ nostro Septentrionali, eò redacta, ut propugnacula & arma sua ipso Michaelis die anno 1693. dejiceret.

61. PROVIDENTIÆ CHR. V. P. F. A. P. P. OB. SECURIT. CIRC. INF. SAX. RESTIT. *Effigies Regis, sub qvâ:* DN. XV. APR. M. DC. XCIV.

In latere adverso:

Ratzeburgi oppugnatio. Ex utroq; stagni littore:

PIETATE COMMOTUS. JUSTITIA ADACTUS.

Providentiæ Regis Christiani V. Pii, Felicis, Augusti, Patriæ Patris Celsitudo Regia Princeps Fridericus, Filius Regis prudentissimus, in natali Patris anno 1694 sic litare voluit ob securitatem Circulo inferiori Saxoniæ expeditione Ratzeburgicâ restitutam.

TAB. XXXV.
No. 62. M. DC. XCIV. XV. APRIL. R. D. N. P. C5 P. INCIPIT ANNUM ÆTAT. XLIX. REGNI XXV.

Ab alterâ parte:

Votum vernaculum literis Runicis incisum:

Gif Gud Kongen mange Aar /
Aldrig vi een bedre faar / i. e. *Annos plurimos Deus Regi Optimo indulgeat.*

63. DAN. NORV. VAN. GO. QVE REGINÆ CHARLOTTÆ AMALIÆ M. P. NATALITIO SACRUM.

In postico latere:

AUGUSTISS. VIVAT.

Duo

TAB: Duo ſacrificantes ad altare, cui inſculptum: XXVII APRIL. M. DC. *XXXV.* XCIV. *ſub qvo:* LÆTIT. PUBLI.

No. 64. CHRISTIANUS V. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Regis icon Ordinis Elephantini toga & torqve induti. Infrà:* Ant. Meibus f.

In poſticô:

MAGNANIMI PRETIUM. *Ornamenta Ordinis Elephantini à cœlo irradiata.*

Ut non ſolùm conſveta antiqviſſimo & nobiliſſimo Ordini Elephantino reverentia ſervetur, qvam inde à Rege Daniæ Canuto VI obtinuiſſe fertur, ſed & major illi indies accreſcat fulgor, Monarchæ noſtro clementiſſimè placuit Ordinis hujus majorem ſuſcipere curam, Leges & ſtatuta ejus ſummâ cum diligentiâ reviſa & aucta promulgando, qvorum vi Feſtum Congregationis in Dei Ordinisq; gloriam in ſacello, qvod Fridericiburgi eſt, qvovis anno, tertio poſthac Pentecoſtes die, celebrandum voluit, qvod anno 1694 die 5 Julii magnâ gloriâ peractum eſt. In Ordinem hunc adſciti fuerunt poſtridie Principes Germaniæ Sereniſſimi & Celſiſſimi, Dn: *Fridericus* Gothâ-Saxonicus, Dn: *Everhardus Ludovicus* Wirtembergâ-Stutgardus, Dn: *Erneſtus Ludovicus* Haſſiâ-Darmſtadtenſis, Dn: *Philippus* Haſſiâ-Caſſellanus, Dn: *Fridericus Ludovicus* Holſato-Beckenſis & Dn: *Leopoldus Everhardus* Wirtembergâ-Mumpelgartenſis, qvorum Legati, ritu ſolenni Ordinis ornamenta ſplendidiſſima ante ſolium ad pedes Regis provoluti ſummâ cum reverentiâ accepêre. Ordo certè eſt, qvo Principes coronisq; fulgentia capita ad fiduciam concordem, amicitiamq; ſinceram mutuò inter ſeſe obligantur, in qvorum ſodalitium Ordinis Dominus non niſi viros illuſtriſſimos, qvorum ingentia glorioſaq; facta honorem hunc provocarunt, admittit. In cujus rei ſuſceptam curam memoriamq; numus hic ita percuſſus Nobiliſſimi hujus Ordinis Sodalibus á Rege munificentiſſimo, Ordinis Domino, diſtributus eſt.

65. CHRISTIANUS V. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Effigies Regis togam & torqvem Ordinis Elephantini induti.*

In adverſâ:

TESSERA FIDELIUM. *Manus nube exerta ornamenta Ordinis Dannebrogici tenet, ſuper globum terreſtrem.*

Percuſſum itidem Numiſma in Ordinis Dannebrogici inſtaurationem & celebrationem, qvæ diem natalem Auguſti noſtri illuſtrat. Ordo eſt celeberrimus, qvi à glorioſæ memoriæ Rege Daniæ *Waldemaro II* inſtitutus cenſetur, ad virtutem eorum compenſandam, qvi expeditione Livonica hoſtilem impetum impigrè exceperant, victoriamq; Regi & ſibi asſeruerant, occaſione de cœlo lapſi vexilli, poſtea Dannebrog vocati (i. e. Danorum Palladii, *ut P. Reſen ſentit in præf. Legg. Waldemari II.*) Temporum verò vetuſtate oblivioni penitùs traditum priſtinæ dignitati & gloriæ reſtituere, atqve in uberius ornamentum certos eidem addere articulos Monarchæ noſtro invictiſſimo placuit. Unde anno 1671. d. 12. Octobris (poſtqvam Divinum Numen Regem primogenito pridie beasſet) ejus rei initia publica clementiſſimè

 fieri

fieri curavit, cùm Hafniæ in arce Rosenburgi 18 viros nobiles tesserâ
TAB: XXXV. hac fidelium dignaretur.

No. 66. DIE EDLE BLUME LENCKT SICH NACH DEM HIMMEL HIN.

Sol super solisequam splendens, apud quam cor alatum cum nomine Serenissimæ Reginæ Charlottæ Amaliæ.

DEM LANDE WIRD GESCHENCKT DER SEEGEN ZUM GEWIN. *Exerta è nube manus flores aliaq; è cornucopiæ effundens.*

67. DES HIMMELS KRAFT DEN WACHSTHUM SCHAFT FRIEDENREICH. *Palma ad mare sive flumen navigabile.*

UND LOCKT DIE FAHRT; RECHT NACH DER ART, DOCH HELDEN GLEICH. *Evolantes ad solem duæ aqvilæ.*

TAB: XXXVI.

SIGILLA REGIS AUREA.

No. 1. SIGILLUM REGIS MAGNUM.

Antica facies Regem CHRISTIANUM QUINTUM Regiis ornamentis instructum & solio Regio insidentem repræsentat, cujus frontispicio inscriptum Symbolum Regium PIETATE ET JUSTITIA.

Postica verò sigilli facies integra regnorum & qvæ eò pertinent Pro-
TAB: XXXVII. *vinciarum insignia, torqvibus utriusq; Ordinis Regii cincta, exhibet.*

No. 2. *Insignia Regnorum integra, fasciâ & torqve elephantino cincta.*

Ab alterâ parte:

MAGNUM SIGILLUM NOBILISS. ORDINIS ELEPHANTINI.

Elephas turritus gemmisq; distinctus, cui Æthiops manu sagittam tenens insidet, cum symbolo Ordinis suprascripto:

MAGNANIMI PRETIUM.

3. *Insignia regnorum plena, fasciâ & torqve Dannebrogicô circumdata.*

Ex alterâ parte:

Character Nominis Regii coronatus inter ramos lauri & palmæ. Ad oram sigilli: RESTITUTOR ORDINIS DANNEBROGICI. *In medio Crux gemmis distincta & stellata cum symbolo Ordinis* FIDELIUM TESSERA.

Sigillum est Ordinis Dannebrogici.

4. CHRISTIANUS V. D. G. REX DANIÆ NORV. V. G. D. SL. H. ST. D. C. OLD. & DEL.

Insignia regnorum, trinis tormentis bellicis & Ordine Elephantino exornata.

Est sigillum Regis militare.

DANIÆ NORVEGIÆQVE REGUM

Et

EPISCOPORUM,

Qvi ſub iis ſederunt,

NUMISMATA

Ex argento & viliori materiâ, ante Familiam Oldenburgicam.

CLASSIS I,

In cujus numis figuræ qvædam rudes, vel absq; ullâ inſcriptione, vel cum literâ unâ aut paucis exſtant.

No. 1. *Moneta tenuis ærea, â parte alterâ habens* ROTULAM;
Ab alterâ figuram talem: ⁂.

2. COLUMNA *inter duo puncta.*
ANCHORA.

3. STELLA.
A poſticâ facie CRUX.

4. COLUMNA *inter punctum & lunulam.*
ANCHORA.

5. ROTULA *cum variis circellis in circumferentia.*
Crux talis: ✠.

6. *Numus cum figura tali ab antica parte:* B.
A poſtica cum cruce gemina: ǂ.

7. PEDUM *ſeu lituus Epiſcopalis inter duas cruces.*
In poſtico Latere figura talis: ÷|=.

8. CRUX.
LILIUM *cum punctis in circumferentia.*

9. CALIX *inter duo puncta.*
Figura talis in poſtico: ⚮.

10. CRUX *cum qvatuor punctis.*
STELLA *cum punctis.*

11. *Figura* FIBULAM *referens.*
Duæ LUNULÆ *& duo* SOLES *invicem ſibi oppoſiti.*

12. COR *cum ſtella in medio:*
Figura talis: ⁜.

13. Pe-

13. PEDUM *Epiſcopale geminum transverſim poſitum.*

Figura talis: ⟛.

14. CAPUT *mitra Epiſcopali ornatum, pedum Epiſcopale & ſcala.*

Segmenta lignorum in poſtico.

15. GLADIUS *inter duas Lunulas & 4 ſoles.*

Figura craticulæ ſimilis: ☷.

16. GLADIUS *inter duas Literas* R. & X.

CALCAR *inter duas turres.*

17. CRUX *cum qvatuor Lunulis.*

Duæ STELLÆ, *inter qvas Literæ* REX.

Numos hos ſimilesq; *Mulenius* noſtras, vir in re numariâ verſatisſimus, inter vernaculos & â Chriſtianis cuſos enumerat, utpote ſtellâ cruceq; inciſos, et qvò pauciores eorum exiſtunt, eò antiqviores eos cenſet.

18. REX *ad umbilicum usq; exſtans cum ſceptro crucigero, & à latere litera W, qvæ Waldemarum I. indigitat.*

In adverſa numi facie:

Icon mitrata cum lituo & clave, qvæ Abſalonem Hvide indigitat, Epiſcopum Röeskildenſem ſub Waldemaro I. Anno 1157. & Archiepiſcopum Lundenſem Anno 1178 in expeditionibus Vandalicis Heroem fortisſimum.

19. Numus literâ S. inſignitus.

In poſtico:

CRUX.

Numus Simonis qvi erat Epiſcopus Othinienſis ſextus ſub Valdemaro I & Canuto V, mortuus Anno 1189, Patronus fratrum S. *Canuti.*

20. *Qvatuor enſes in figura crucis cum Literis:* O REX.

In poſtico Lituus & clavis inter literas. I. A.

Johan. Mulenius numiſ. Dan. Claſſ. 2. Literis O REX putat *Olaum* Regem *Margaretæ* Reginæ Regnatricis Daniæ filium ſignificari & literis I A, ut ille in poſtico legit, *Janum Andreæ*, qvi 29 Epiſcopus Roeskildenſis anno 1417 electus ſub Rege *Erico Pomerano* ſedit. Alii in adverſa numi facie I. M. exſtare rectiùs putant: Nomen enim erit *Johannis Michäëlis* 22 Epiſcopi Ripenſis, qvi ſub Rege *Olao* & *Margaretâ* ejus matre anno 1377 ſedit. Vir dives, qvi 3000 ſelibras puri argenti regno mutuò dare valuit. *Chron. Epiſco. Huitfeld. p. 27.* Inde qvoq; poteſtate cudendi monetam fortè donatus.

21. *Lituus inter duas Literas. N. I.*

Corona cum qvadrangulo.

Monetam *Nicolai Jacobi*, qvi 27 Epiſcopus Röeskildenſis, ſedens ſub Margaretâ Reginâ, mortuus eſt anno 1395, *Mulenius* qvoq; eſſe exiſtimat. *Numiſm. Dan. Claſſ. eâdem.*

CLASSIS II,

Cujus numi nominum propriorum integras habent inſcriptiones & figuras.

†. CNUT

No. 1. †. CNVT REX. *Icon Regis diademati sceptrum dextrâ tenentis.*

In posticô:

† I. AND. FER. † MONET. O. *Erit fortè monetarii nomen. Crux in medio numi.*

2. †. CNVT RECX. *Icon Regis diademati & sceptro exornati.*

† BL. ACANANON SI. *Sunt literæ vetustate ferè exesæ. Crux in medio.*

3. † CNVT. REX ANG. *Effigies Regis diademate fulgentis, & dextrâ sceptrum tenentis.*

†. ASVA. MOLINCOLN. *Crux.*

Est Cnutus II seu Magnus, filius Regis Svenonis admorsæ seu furcatæ barbæ, in Daniâ, Angliâ, Norvegiâ & Esthoniâ, initio seculi undecimi regnans, qvem *Scholion Sorense* in margine historiæ Ecclesiasticæ *Adami Bremensis edit: Andr. Velleji cap. 36. lib.* 2, abjecto nomine gentilitatis Cnut, in baptismo Lambricti nomen accepisse refert ex Libro Fraternitatis suæ. Ex officinâ monetariâ Angliæ numi hi purè argentei esse creduntur, cùm & Cnutus in numo tertio Anglorum Rex inscribatur. Cœtera verò regna tum suos habuisse monetarios nulli dubitamus, qvamvis tempore *Canuti III* seu Sancti, qvi anno 1080 regnavit, numismatis Regii mentionem *Saxo Grammat: hist. Dan. lib.* 12. *pag.* 216 primùm injecerit. *Qvartam* enim *Regii numismatis portionem Antistiti ædis Laurentianæ*, qvæ Lundini Scaniæ est, *perpetuo jure concessisse* Rex ille pius dicitur. *Sunt qvoq;*, inqvit *Saxo lib.* 2. *pag.* 30. *qvi asserant, Yrsam* (Atisli Regis Sveciæ tunc Reginam) *retentis pecuniis æs auro oblitum fugæ suæ vestigiis instravisse*, qvod annales Norvegici & Islandici 500 ferè Annis post Christum natum sub Rege Daniæ *Rolvone Kraka* accidisse computant.

4. KETIL. *Episcopus mitrâ insignitus cum pedo crucifero.*

† VVIBERGA. *Crux.*

S. Ketilli, Wiburgensis Episcopi, numus est, qvi in annalibus nostris Kilianus appellatur. Sedit Wiburgi Cimbriæ, vel, ut vocabatur olim, Wibergæ, sub Regibus Daniæ, Erico Emundo, Erico Agno, Canuto V & Suenone Graatehede. Hujus diœcesis Episcopus qvartus numeratur, qvem *Joh. Adolph. Cypræus* tantũ Sacerdotem, Confessorem & Martyrem ex *Breviario Slesvicensi* nominat *in hist. Eccle. Slesv. pag.* 182. 183. *M. S. Legenda Sanct. Regn. Daciæ* Præpositum eum vocant. Natus apud Cimbros in confinio Randershusii & villâ Wynghe è prosapiâ nobilium, qvi Kander i. e. Canthari postea nuncupabantur. Pater ejus Olaus, & frater Ericus interfector Regis Svenonis *Graatehede*, qvi cæsus est anno 1157 in campo Graatehede, inter pontem Weirumbensem & Wiburgum sito. Exinde & ipsi Suenoni agnomen inditum. Ketillus hic per martyrium occubuit anno 1151. Kal. Octobris; Ob miracula edita, de qvibus liber conscriptus est, à Clemente III Pontifice Romano in Divos apotheosi nova relatus. Ejus qvoq; memor est *Joh. Isac. Pontani. Rer. Dan. hist. lib. 6. pag.* 281.

5. VALDEMARUS. I. I.

REX DANORUM. *Crux talis.* ⁜

No. 6. VALDEMAR. RE. † *Medium numi habet* DAN.

†. NICHOLA⁹ EPC. *In medio* ℞.

Numi ſunt, qvi ex terra propè firmisſimum munimentum Rendesburgum, Romani Imperii terminum, eruti ſunt, & cùm amplius extenderetur, ac à Rege noſtro Potentisſimo, Chriſtiano Qvinto, luſtraretur, anno 1694 oblati. Sunt argentei & eximiæ raritatis, qvos *Nicolaus Stygoti* Epiſcopus Roeskildenſis ſub *Valdemaro II* anno 1226 electus cudi fecit, qvod EPC. & ℞ in numis his indicant. Alterius cujusdem *Valdemari* hos non eſſe, ex eo patet, qvòd Epiſcopus nullus nominis ejusdem ſub qvoqvam Rege *Valdemaro* Róeskildiæ ſederit, niſi ſub *Valdemaro II,* qvi ab anno 1203 usq; ad an. 1241 regnavit.

7. SVERUS MAGNUS REX. *Regis icon, eam præ ſeferens gravitatem, qvam chronica Norvegica deprædicant.*

In adverſâ:

NI. NI. NI. NI. *Inter extrema crucis exſtant hæ ſyllabæ.*

Regis Norvegiæ Sueri ſive Suereris, qvi Sigurdi filius dicitur, numus eſt argenteus, oppidò ſingularis. Magni nomen aſſumſiſſe inſcriptio hujus numi tradit, an verò à proavo aut aliunde præter *Saxonem Grammaticum lib. 12. pag. m. 348.* nemo prodidit. Conſtat tamen ex *Knytlingaſaga* M. S. Svenonem Daniæ Regem, qvi Eſtrithæ filius fuit, Magni nomen in baptiſmo qvoq; conſecutum, nomenq́; idem imitatores ejus alios retinuiſſe. Deceſſit Rex Suerus annos natus 51, anno Chriſti 1202. NI. verò in poſticâ numi facie, qvater repetitum, Nidroſiam ſeu potius Nidroſienſes indigitare plurimi cenſent, qvorum conſtans in Regem Suerum fides extitit. Qvater enim ope illorum de Anti-Rege Magno Erlingi filio ad urbem Nidroſiam victorias reportavit, qvemadmodum & *Snorro Sturleſonius* victorias has *Chron. Norveg.* 504, 507, 509 & 510. enarrat. Rex certè magnus qvoq; ob virtutes victoriasq; ingentes fuit. *Gulielmus Neubrigenſis lib. 3. cap. 6. de rebus Angl.* titulum ſigilli ejus hunc fuiſſe aſſerit:

Suerus Rex Magnus, ferus ut leo, mitis ut agnus.

8. ERICUS REX. *Caput coronâ inſignitum.*

NICOLAUS *Caput mitrâ Epiſcopali exornatum.*

Numiſma ex argento puro, tempore Regis Erici V cuſum eſſe videtur, cujus agnomen Plougpenning i. e. Denarii rhedalis vel aratri, eò qvòd ex qvovis aratro cenſum exigeret. Regnare cœpit anno 1242. In trajectu breviſſimo fluminis Sliæ, Zum Sunde dicto, à Lagone Gudmundo Anno 1250 qvinto Idus Auguſti, veſperâ Sti. Laurentii interemptus, & deinde Apotheoſi in Divos relatus ac tali honoratus eſt epicedio: *Hîc jacet Ericus Rex, magni Regis amicus.* Sub ejus regimine dictus Nicolaus Stygoti ſedit, qvi decimus ſextus fuit Epiſcopus Roeskildenſis, ab alterâ numi facie exſtans, Exul mortuus eſt Clarævalli anno 1239, *Huitfeldio* in *Chron. part. 2. fol. m. 213.* memorante.

9. ABEL REX. *Roſa.*

DANORUM. *Stella cum tribus lunulis.*

Frater eſt *Erici* Plougpenning et filius *Valdemari II,* qvi regnavit anno 1250 usq; ad annum 1252.

10. ABEL REX.

In

In postico:

Stella & crux inter duo peda episcopalia.

11. ABEL REX *cum trigono, in qvo* D.

Ex alterâ parte :

Crux cum qvatuor lunulis inter extrema crucis.

12. CHRISTOFORUS.

In altero latere qvatuor cruces. ✠

13. CHRISTOFORUS. *Corona.*

REX DANORUM. *Crux.*

14. ERICUS REX. *Lilium.*

Qvisqvis inter hos prædictos Christoforus I. fuerit, filius *Waldemari II*, qvi regnavit anno 1253 nec Mulenio nostro in re numaria patria sagacissimo nec aliis divinare hactenus licuit.

✝. DANORUM. *Corona.*

Elegans ejus temporis numus est *Petri Pagh*, qvi Episcopus Otthoniensis decimus sextus anno 1301 sub Rege Erico *Menvedio* electus fuit, cui carus admodum extitit. Lilium in anticâ numi parte testimonium rei luculentum præbet, qvod lilium insignibus propriis insertum gestasse, Chronica Arnoldi Huitfeld. pag. 40. referant. Primus qvoq; is fuit, qvi imaginem Regis St: Canuti sigillo officii insculpi curavit cum voto hoc:

Rex Canute Dei, qvæso memento mei.

15. VALDEMARUS. *In medio numi* I. I I.

REX DANORU. *Crux.*

Sunt qvi numum hunc *Valdemari* esse existimant, filii Regis *Valdemari II*, cùm chronologia *Suaningii pag. 81.* &c: eum *Valdemarum III* nuncupet, qvi memorante *Joh. Meursio hist. Valdemar. II pag. 16. 21.* regno pridem inauguratus, insuper coronâ à patre solennitate summâ Slesvici anno 1218. d. 24. Junii ornatus est, & cum patre regnans, vulnere ad silvam *Rödsnesam* Sælandiæ inflicto 4. Kalend. Decembris anno 1231 exspirasse fertur. Qvoniam verò in fata concesserat *Valdemarus* hic ante patrem ad gubernacula sedentem, numos illius in usu vix fuisse credimus.

Numus itaq; erit Patris Reginæ Regnatricis Margaretæ, *Waldemari IV*, qvi aliàs Tertius numeratur. Qvamvis numerus, qvem in anticâ numi parte exstare qvidam sentiunt, id non tam evincat qvàm typi elegantia. Ex numo enim Regis Olai, Margaretæ filii, seqvente satis clarè id qvoq; dispalescit.

16. ✝. VALDEMARUS. *In medio numi: II.*

✝. REX DANORUM. *Crux talis.*

17. VALDEMARUS. *Numi medium habet. II.*

✝. REX DANORUM. *Crux eadem.*

Numus uterq; *Valdemari III.* esse censetur. Typorum qvippe artificium antiqvius temporibus illis non admittitur nec duæ istæ colunæ sive numerus binarius I. I. aliud demonstrant, cùm Reges suis olim non addiderint nominibus numerale illud ordinale (ut Grammatici loqvuntur) in numis aut diplomatibus. P 2 18. ✝. VAL-

18. †. VALDEMARUS. *In medio exſtare videtur litera O, forſan Valdemari hujus ſucceſſorem Olaum Margaretæ filium indicans, qvippe O in numis Regis Olai nomen ejusdem indicat.*

In poſtico:

REX DANORUM. *Crux eadem. Numus ex foſſâ Rendesburgi itidem erutus.*

19. O. REX. *Circa crucem, ex qvatuor gladiis confectam, literæ iſtæ ſeparatim exſtant.*

In poſtico:

DANORUM. *Medium numi I. I. repræſentat.*

Licet numerum binarium numus exhibeat, Rex tamen Daniæ ejus nominis qvintus extitit. Regnavit cum Matre Margaretâ undecim ferè annos, & mortuus eſt anno 1387. Potius ergò numerus binarius in adverſa parte pretium numi eſſe videtur, qvemadmodum in numis Regis Valdemari jam memorati. Mulctam duarum Orarum, qvæ denarii dicuntur, leges Siælandicas *Valdemari I.* & Cimbricas *Valdemari II.* habere *Chriſt. Oſterſonius Gloſſar. Juridico-Dan. pag.* 605 refert, qvarum duæ qvinq; ſolidos jam noſtrates æqvant.

Per literas verò. I. A. ad pedum epiſcopale & clavem in numo Regis Olai ejusdem ſub num. 19. claſſis prioris poſito rectiùs intelligi Jonam Asloenſem Epiſcopum exiſtimamus, qvi anno 1378 electus fuit, ſecundo nempe poſtqvam Olaus Regno Danico inauguratus fuit, anteqvam Olaus Patri Haqvino in regnum Norvegiæ ſucceſſit.

20. ERICUS REX. D. S. N. *Corona*.

MONETA LUNDENS. *Crux*.

Numus Lundini Scaniæ cuſus.

21. ERICUS REX. D. S. N. *Corona*.

MONETA NESTWED. *Crux*.

Utrumq; numiſma *Erici X. Pomerani* eſſe cenſetur, qvi anno 1413 Daniæ, Sueciæ & Norvegiæ Rex fuit, qvemadmodum literæ D. S. N. indicant, Pronepos *Valdemari III.* ex filiâ *Ingeburge*, Reginæ Daniæ *Margaretæ* ſorore.

22. CHRISTOP. REX. D. S. N. *Litera R cum corona, fortè Rex coronatus.*

MONETA MALMOIENS. *Crux.*

CHRISTOFER REX. D. S. N. *Crux.*

MONETA MALMOIENS.

Hic *Chriſtophorus* eſt Dux Bavarus Palatinus Rheni, qvi regnavit anno 1439, *Valdemari III* itidem ex filiâ *Ingeburge* abnepos, prognatus ex *Sophia* Regis *Erici Pomerani* ſorore germanâ, nepte Reginæ *Margaretæ*. Rex qvoq; Daniæ, Sueciæ & Norvegiæ ſecundùm literas initiales. D. S. N. hic inſcribitur.

Hæc ſunt numiſmata patria, qvotqvot ex antiqviſſimis typis in Muſéo Regio exſtant. Paucitatis & exilitatis cauſam *Joh: Mulenius* in præfatione numiſm. Dan. hanc affert: *Sub primis Danorum Regibus nullus aut exiguus numorum uſus fuit, nam merces cum mercibus commutabant* (qvemadmodum apud Islandos adhuc in more poſitum eſt) *ideò numos*

numos non cuderunt, nisi minutulos & usuales ex ære ad res minoris pretii comparandos, aut ad summam pretii in rebus permutatis supplendam & coæqvandam utiles; de aureâ & argenteâ moneta non multùm soliciti. Qvibus addimus, Septentrionales aurum argentumve suum, qvorum copiam stupendam Regibus Danorum semper exstitisse historiæ nostræ passim tradunt, tantùm ad certum pondus examinasse. Inter populos Sclavinos morem hunc adhuc anno 1110 viguisse *Helmoldus* subindicat *l. 1. cap. 38. Chron. Sclavor. De* Rugianis Ethnicis enim ab Henrico Sclavorum Duce subactis, qvi pacem 4400 marcis vel selibris adepti sunt, seqventia refert. *Apud Ranos non habetur moneta, nec est in comparandis rebus consuetudo numorum, sed qvicqvid in foro mercari volueris, panno lineo comparabis. Aurum & argentum, qvod forte per rapinas & captiones hominum vel undecunq; adepti sunt aut uxorum suarum cultibus impendunt aut in ærarium Dei sui conferunt. Posuit ergò iis Henricus in appensione stateram gravissimi ponderis, & qvicqvid in privatis suis auri vel argenti habuerant, vix medietatem pecuniæ persolverunt, puta staterâ delusi.* Et qvamvis *Spelmannus in Archæolog. pag. 242* Denarium Sterlingum Germanis Daniæ vicinis (qvos ab Orientali situ *Esterlings* appellatos narrat) deduxerit, rectiùs denarium illum libramq; Sterlingorum ab ipsis Danis derivamus, qvos unà cum Norvegis verè *Esterlingos* sive *Ostmannos Waræus in antiqvitat. Hybernicis* sæpius appellat & disertis verbis cap. 25. asserit, *Ostmannos* numos argenteos, Hyberniam anno 937 occupantes, cudisse, qvorum ectypon ibidem monstrat. Imò Cambdenus qvoq; populos eosdem *Austmannos* appellatos vult. Librâ hac Anglos Danis deinde anno 991. tributum suum *Danegeldum* solvisse *Spelmannus* ipse pag. 200 & annales utriusq; gentis abundè ulterius evincunt. Ejusdem verò ponderis monetâ antea nullibi existante, qvemadmodum nec hodie, temporum tractu libra hæc suis æstimari cæpit solidis & denariis Sterlingis. Unde numi sunt minutuli, qvibus *Esterlingos* sive *Ostmannos, Angliam qvoq; occupantes, artem purgandi argenti, etiam flandi & feriendi, celebrem reddidisse nomenq; ipsorum facto deinceps reliqvisse* ex eodem *Spelmanno pag. 242.* manifestum est. Vix ergò majores numos patrios in usu olim fuisse statuimus. Seclis istis tandem ita exactis sub Regibus nostris è Domo Oldenburgicâ eximiè adeò res monetaria crevit & numi majoris accuratiorisq; typi exstiterunt, ut monetas vicinorum admodùm superent, qvod ex præcedentibus aureis & seqventibus argenteis clare evidenterq; dignoscitur.

NUMI
REGUM
FAMILIÆ OLDENBURGICÆ
Ex argento aliaq; materiâ.
CHRISTIANI PRIMI.

Numulus truncatus, in latere utroq; insignia Domûs Oldenburgicæ cum impositâ coronâ habens, qvem *Mulenius* ser. *1. numis. Dan. Class. 3.* inter numulos Regis *Christierni I.* recenset.

JOHANNIS REGIS.

1. JOHS. DEI. GRA. REX. DACIE. *Insignia Oldenburgica.*
   MONETA NOVA MALMOJENSIS. *Tres Leones.*

2. JOHS. DEI. GRA. REX. DACIE. *Insignia Oldenburgica.*
   MONETA NOVA HAFNIENSIS. *Tres Leones.*

3. JOHS. DEI. G. REX. DACIE. *Insignia Oldenburgica.*
   MONETA NOVA ALBORGEN. *Tres Leones.*

4. JOHANES. D. G· REX NOR. *Insignia Norveg.*
   MON. NOV. BERGEN. *Leo cum bipenni.*

CHRISTIANI SECUNDI.

1. *Numus truncatus, Danicè* Klipping / *cujus ab anticâ parte Regis effigies apparet.*

   A posticâ: *Tres Leones.*

2. CHRISTIERN. DE. GR. RRX. DACIE. *Effigies Regis cum insignibus Oldenburg.*

   MONETA NO. MALMOG. 1515. *Tres Leones.*

3. CHRISTIERN. DE. GR. REX DACIE. *Effigies Regis integra.*

   MONETA NOVA MALMOE. *Insignia Daniæ.*

4. CHRISTIERNUS DEI. GRA. REX DACIE SUECIE. NORVE. *Imago Regis solio insidentis.*

   XPS. IHS. ELEGIT ME REGEM POPULO SUO 1523. *Integra regnorum insignia.*

5. CHRISTIERNUS DEI GRA. REX DACIE.
   MONETA NOVA MALMOE 1525.

6. CHRISTIEN. D. GR. REX DACI. *Effigies Regis.*
   MONETA NOVA MALMOE. *Tres Leones.*

   Numus est valdè singularis, qvem 24 Annos Mulenius, vir in conqvirendis numis patriis studiosissimus, se ambivisse fatetur. *Class. 3. ser. 2. num. 15. Numism. Dan.*

7. CHRIST. D. GR. REX NORVEG. *Insignia Oldenb.*
   MONETA NO. ARGENT. ASLOENS. 31. *Leo cum bipenni.*

8. *Numus argenteus cum C. coronato.*

   Ex alterâ parte:
   Insignia Norvegiæ & æra Christiana. 31.

   Numi videntur ultimi, qvos Rex *Christianus* II. ex Hollandiâ ad occupandum Norvegiæ Regnum classe bellicâ Asloæ anno 1531 mense Novembris advectus ante captivitatem suam cudi jusserat, fortè ex argen-

argento censuali, qvod tunc temporis Norvegos sponte Regi dedisse annalium monumenta tradunt.

No. 9. CHRISTIERNUS D. G. REX. DA. SVE. Z. NO. *Rex solio insidens.*
CHRISTOPHORUS COMES OLDENB. *Insignia Domûs Oldenburg.*

Comitis Christophori Oldenburgici numus est, cusus in memoriam homagii Malmogiæ anno 1534. nomine Regis *Christiani II* ei præstiti, de qvo vide pag. 71. & 72.

10. MO. CHRISTIERNI DAN. SUE. NOR. REGIS. *Tres Leones. 35.*
IMMERITI CARCERIS APUD HOLSA. *Effigies Regis.*

Numus qvoq; Comitis ejusdem Christophori esse censetur, qvi propugnator strenuus Regis Captivi Christierni II extitit, ob immeritam Regis in carcere Synderburgensi Alsiæ detentionem anno 1535 ita percussus, fortassis ex argento censuali, qvod anno eodem, die Fabiani & Sebastiani, Ringstadii in communi foro â subditis Selandiæ exegit, militiq; suo in mercedem distribuit.

11. CHRISTIERNUS HERES NORVEG.
MONETA NOVA ASLOENS. 1535.

Est numus, qvo subditi Aslöenses confessi sunt, Regnum Norvegicum esse hæreditarium *Christierni II.*

12. S. OLAUS R. NORVEGIÆ. *Effigies Regis cum bipenni.*
In posticô:
ERICUS DEI GRA. ARCEPS. NIDSEN. *Insignia familiæ Valkendorfianæ, tres alæ scilicet cum rosâ.*

Numus est Magistri Erici Valkendorffii, Apostolicæ sedis legati & Archiepiscopi Nidrosiensis, qvi antea Præpositus Röeskildensis & Cancellarius Principis, postea Regis, *Christierni II*, electus erat 1512. Numisma, qvo cineres Sti. Olai, qvem Nidrosienses Patronum venerati sunt, in memoriam revocari voluit. Sedit sub Regibus Daniæ *Iohanne I* & *Christiano II*, & exul Romæ mortuus est anno 1521.

13. SANCTUS OLAUS REX NORVEG. *Duæ secures cum Cruce.*
Ab altera numi facie:
OLAUS DEI GRA. ARCEP. NIDSEN. *Insignia Archiepiscopi, tria nempe lilia, qvæ Lungorum sunt.*

Nidrosiensis Archiepiscopi Olai Engelberti è Prosapiâ Lungorum, qvorum Antesignanus à *Christierno I* nobilitatus est, numisma. Electus est anno 1523. Sed tempore religionis repurgatæ, ob fidem sublestam in exilium actus Liræ in Frisiâ Orientali anno 1538 obiit.

FRIDERICI PRIMI.

1. FRIDERICUS. ELECTUS. REX. DAC. *Imago regia.*
DEO. DUC. MILITE. TRIUMPHANT. 23. *Tres Leones.*

Numus hic anno 1523. cusus est, qvo Rex Fridericus I rerum in Daniâ potitus est; Hafniâ & Malmogiâ conditione æqvâ potestati illius subjectis.

FRE-

No. 2. FREDERICUS REX DACI. *Insignia Oldenburgica.*

Moneta Nova Malmoens. *Tres Leones. 24.*

Hic aliive numi præcedentes, qvi *Malmoenses*, *Malmojenses* & *Malmogienses* inscribuntur, ex officinâ monetariâ civitatis *Malmœ* sive *Malmogiæ* existunt, anno 1319 ex tractu superiore in eum, qvo hodie in Scania ad mare sita est, locum translatæ & anno 1360 immunitatibus amplioribus munitæ. Primi, qvos officinam hanc protulisse vidimus, tempore Christophori Bavari Regis Daniæ, Sueciæ & Norvegiæ cusi reperiuntur.

3. FREDERICUS D. G. REX DA. *Insignia Oldenb. 24.*

Moneta Nova Kophagens. *Tres Leones.*

Numus est civitatis Hafniensis, qvæ *Saxoni Grammatico* lib. 14. *Mercatorum Portus* passim appellatur, qvemadmodum in numo hoc *Kophagen.* Ob commerciorum itaq; opportunitatem immunitates primas ab Episcopo Röeskildensi *Jacobo Orlando* 1254 obtinuit. Præsulum inde Röeskildensium jure clientelari exemptæ & privilegiis a Rege *Erico Glippingo* 1284 donatæ Rex *Ericus Menvedius* anno 1319 Præfectum constituit, qvi jura ibi regia curaret. Tandem Regi Christophoro *Bavaro* urbs hæc, ut sedes regia, anno 1443 simul cum jurisdictione apud Episcopos remanente penitùs cessit, & numisma regium, qvod *Valdemari I.* tempore Röeskildiæ administratum *Saxoni* nostro lib. 14. pag. 281 dicitur, sic forsan Hafniam qvoq; translatum.

4. *Idem ejusdem typi, 1525 percussus.*

5. FREDERICUS REX DACI. *1524. Insignia Oldenburgica.*

Moneta Nova Ripensis. *Tres Leones.*

Numus hic ex officinâ monetaria antiqvissima prodiit, qvæ *Ripis Cimbrorum Phundusiorum* fuit. Moneta sibidem sub Rege *Christophoro II* anno 1326 cusas fuisse, ex literis donativis *Valdemari Erici* filii patet, memorante *Huitfeldio, Chron. Dan. part. 3. fol. m. 434.* Imò officinam monetariam Ripis anno 1269 exstitisse, jura & decreta Regis *Erici Glippingi*, civibus Ripensibus concessa § 19. haud obscurè subindicant.

6. FRIDERIC. D. G. REX. DACI. *Insignia Oldenburg.*

Mone. Nova Rotenbi. 1525. *Tres Leones.*

Numus in urbe *Rothneby* Blekingiæ percussus, qvæ proxima est Scaniæ provincia, Danis à Svecis anno 1524 jure reddita, anno nempe præcedente anteqvam numus inibi signatus fuit.

7. FREDERIC. D. G. REX DACIE. *Insignia Oldenburgica.*

Moneta No. Malm. *25. Tres Leones.*

8. FREDERIC. D. G. DUX. HOLSACIE. *Effigies Regis cum folio urticæ.*

Moneta Nova Slesvicensis. *Duo Leones. Insignia Slesvici. 26.*

Si

Si fides annalibus Angliæ antiqvis adhibenda esset, qvòd à Germanis Daniæ vicinis ars purgandi, flandi & feriendi argenti in Angliam primùm pervenerit, monetam sanè Slesvicensem septentrionalibus aliis antiqviorem assereremus: In confesso qvippe est Slesvicum Anglo-Saxonum urbem, *Hetheby* olim dictam, Danis proximam fuisse & Danorum imperio subjectam.

No. 9. FREDRICUS. DEI. GRA. REX. NORV. *Insignia Oldenb.*

Moneta Nova Anslojensis: 26. *Leo cum bipenni.*

Numus in urbe Norvegiæ, qvæ olim *Asloa*, exteris *Ansloa*, nostratibus verò *Opslo* dicta, hodie Christiania, percussus, anno nempe 1526 qvo urbs hæc coronationi Regis Friderici I. designata erat. Hìc officina monetaria admodùm antiqva, ex qvâ prodiit numus Philippi, Jarli seu Ducis Norvegiæ, qvi floruit anno 1204. Postica numi pars habet: E. Asloensis. Suis etiam tempore Regis *Johannis I.* anno 1483 privilegiis gavisa est officina hæc, in cujus usum argenti fodinæ in eodem tractu indagatæ & studio indefesso Gloriosissimi Regis *Christiani Qvarti* feliciter anno 1623 inventæ sunt, qvæ officinæ huic penu perqvam fœcundum adhuc subministrant.

10. AGNE DEI MISERERE MEI. *Agnus Amalonicus, insigne Gothlandiæ*

Moneta Wisbeensis. *Insignia Severini Norbye. 26.*

Moneta percussa in Insulæ Gothlandiæ civitate celeberrimâ Wisby, qvæ, deletâ Vandalorum urbe Vinetâ, ita mercimoniis maris Balthici & confluxu variarum gentium crevit, ut anno 1158, septimo nempe Imperatoris Friderici Barbarossæ, jure municipali ab Henrico Leone Bavarorum & Saxonum Duce donata fuerit, iisdemq; immunitatibus, qvas emporiis variis Avus Henrici, Lotharius Imperator, concesserat, à *Valdemaro III* Rege Daniæ anno 1361 uberiùs deinde stabilita, qvi cudendæ monetæ jus, qvemadmodum id temporibus priscis usurpaverat, clementissimè permisit, Huitfeldio Chronic. Dan. part. 3. pag. 524 &. 525, memorante. Numus hic est singularis, anno 1526 cusus, postqvam Severinus Norby Daniæ Regis exulis *Christiani II* vindex strenuus, Gothlandiam Regi *Friderico I* concesserat, cujus tamen insignia gentilitia numus exhibet. Reperti qvoq; sunt ad urbem Wisby anno 1676 numismata variarum gentium, qvibus Museum Regium abundat, Qvædam illorum cava sunt, numis Henrici Leonis haud absimilia, leone insignita: Indicia certa urbem hanc qvondam omnium gentium commerciis celebratissimam & generale orientis totius emporium extitisse.

11. FREDERIC. D. G. DUX HOLSACIE. *Imago Regia cum folio urticæ.*

Moneta Nova Slesvicensis. *Insignia Holsatiæ. 27.*

12. FREDERICUS. D. G. REX DACI. *Insignia domus Oldenburg.*

Mo. Nov. Alborgen. 1528. *Tres Leones.*

Numus hic in oppido *Alburgo* signatus est, qvod ad sinum Lymicum Jutiæ Septentrionalis capturâ inprimis halecum inclaruit. Urbem hanc *Adamus Bremensis* in descriptione regionum borealium inter civitates Jutlandiæ maximas agnovit, cùm locum sortiatur, ubi brachia maris sinusq; occurrunt.

13. FREDERIC. D. G. REX DACIE. *Insignia Oldenb:*
Moneta No. Malm. 1528. *Tres Leones.*

14. FREDERICUS REX DACI. 1528. *Insignia Oldenb.*
Mon. Nov. Ripensis. *Tres Leones.*

15. FREDRIC. DEI. GRA. REX. NORVEG. *Leo cum bipenni.*
Mon. Nov. Bergen. *Tres Leones.*

Bergis numus hic cusus est, emporio Norvegiæ totius celeberrimo. Ejusdem typi, tempore Regis Erici Magni filii, qvi anno 1264 regnavit, cusi reperiuntur numi, qvorum parti adversæ incisum exstat ✝ *Civitas Bergensis.*

16. FRIDERICUS. D.G. REX DANIE ET NOR. *Effigies coronati Regis.1532.*
Mone. Nova Hafniensis. *Tres Leones.*

17. FRIDERICUS REX DACI. NOR. *Imago Regia.*
Moneta Nova Ripensis. *Insignia Regnorum.*

Numus argenteus magnitudinem Thaleri simplicis exæqvans.

18. FREDERICUS. D. G. REX.DA. Z. *Solio insidentis Regis effigies.*
Moneta nova Malmogensis. *Tres Leones.*

19. FREDERIC. D. G. REX. DAC. *Insignia Oldenb:*
Monet. Nov. Aelborg. *Tres Leones.*

20. FREDRIC. DEI. GRA. REX NOR. *Insigne Norvegiæ, Leo cum bipenni.*
Mon. Nov. Bergen. *Insignia Oldenb:*

21. FRIDERICUS. I. CHRIS. I. FI. D. G. *Regis mitrati & paludati Icon.*
DANNIÆ. NOR. VAN. GOT. &c: REX. DUX. S. H. S. D. CO. OLD. ET. DEL. *In medio:* Ao. COR. 1523. REGN. 10. OBIIT. 1533. ÆT. S. 73.

Numus valde elegans, singularis magnitudinis & summæ raritatis est, cineribus Regis piissimi consecratus.

CHRISTIANI TERTII
Thaleri Imperiales.

1. CHRISTIANUS. D. G. REX. DANIE. ET. NORWE. *Imago Regia.*
Moneta. Nova. Regni. Danie. *Integra Regnorum Insignia. 37.*

2. CHRISTIANUS. 3. D. G. DANIE. NORVEGIE. *Effigies Regis.*
Vandalorum. Gothorumqve Rex. 1546. *Leo cum bipenni.*

3. CHRISTIA. 3. D. G. REX. DANI. NOR. DUX. SL. *Imago Regia. 1547.*
Mo. Ducatu. Slesvice. Z. Holsa. *Integra Regnorum Insignia.*

Mino-

MINORES NUMI.

4. *Numus truncatus, Danice* Klipping. 35.

5. CHRISTIAN. D. G. REX. DACI. *Effigies Regis.*
Moneta Nova Regni Dacie. *Tres Leones.* 1535.
Numus inauratus

6. *Idem minoris typi non inauratus.* 1535.

7. CHRISTIANUS. D. G. ELECT. REX. DA. *Imago Regia.*
Moneta Nova Arhusiensi. *Tres Leones.* 35.
Prodiit numisma hoc ex civitate Harudum, qvæ hodie Arhusium dicta. Hoc qvippe circiter loco in Cimbricâ suâ Chersoneso *Charudes* seu *Harudes* Phundusiis conterminos agnovit qvondam Ptolomæus. Civitas est maritima, qvæ anno 1102 ex tractu superiori *Lysbergico* ad littus proximum translata fuit.

8. CHRISTIANUS D. G. ELECT. REX. D. *Imago Regia.*
Moneta Nova Roskildensi. *Tres Leones.* 35.
Moneta nova qvæ anno 1535 prodiit ex officinâ Rœskildiæ perqvam antiqvâ, cujus monetarius primus, qvi in annalibus nostris nominatur, fuit Magister *Johannes*, tempore Regis Christophori I. anno 1245 vivens.

9. CHRIST. D. G. ELECT. REX. DAC. *Effigies Regis.*
Moneta Nova Hafniensis. *Insignia Daniæ.* 35.

10. CHRISTIAN. D. G. REX. DANIE. ET. NO. *Imago Regia.*
Moneta Nova. Hafniensis. 36. *Insignia Daniæ & Norvegiæ cum cruce & literis.* C. R. D.

11. CHRISTIAN. D. G. REX. DANIÆ. ET. N. *Facies Regia.*
Moneta. Nova. Hafniensi. *Tres Leones.* 36.

12. CHRISTIAN. D. G. REX DANIE. ET. N. *Effigies Regis.*
Moneta Nova Ripensis. 36. *Insignia Daniæ & Norveg. cum literis.* C. R. D.

13. CHRISTIAN. DEI. GRA. REX. DANIE. ET. N. *Facies Regis.*
Moneta Nova Ripensis. *Tres Leones.* 36.

14. CHRISTIAN. DEI. GRA. REX. NORVE. *Leo cum bipenni.* 37.
Mone. Nova. Bergensis. *C. Coronatum.*

15. CHRISTIANUS. D. G. DANIE. *Tres Leones.*
Norve. Slavo. Gotorq; Rex. *8. Skillinck Danske* 1541.

16. CHRISTIANUS. 3. D. G. DANIE. *Tres Leones.*
Norvegie. Vanda. Goto. Q. Rex. *1 Skillinck Danske.* 42.

17. CHRISTIANUS. 3. D. G. DANIE. *Tres. Leones.*
Norve. Slavo. Gotor. Q. Rex. *8. Skillinck. Danske.* 1544.

18. CHRISTIANUS. D. G. DANIE. *Tres Leones.*
Norv. Slavo. Gotor. Q. Rex. *4. Skillinck Danske.* 1544.

19. CHRISTIANUS. 3. D. G. DANIE. *Tres Leones.*
Norvegie. Vanda. Goto. Q. Rex. *1. Skilling. Danske.* 44.

20. CHRISTIANUS. 3. D. G. DANIÆ NOR. *Leo coronatus cum bipenni.*
Vegie. Vanda. Gotorum Q. Rex. *1. Marck. Danske.* 1544.

21. CHRISTIANUS. 3. D. G, DANIE. ET NORVEGIÆ *Insignia*—.
Danie. Nor. Vanda. Go. Q. Rex. *2. Skilling Danske* 45.

22. CHRISTIANUS. *3.* D. G. DANIE. *Tres Leones.*
Norvegie. Vanda. Goto. Q. Rex. *1. Skillinck Danske.* 45.

23. CHRISTIANUS. D. G. DANIE *Tres Leones.*
Norvegie. Slavo. Gothor. Q. Rex. *1. Marck. Danske.* 1546.

24. CHRISTIANUS. 3. D. G. DANIE. NOR. *Leo cum bipenni.*
Wegie. Vanda. Goto. Q. Rex. *1. Skillinck Danske.* 46.

25. 1. PENNING. 46. *Tres Leones.*

26. CHRISTIANUS. 3. D. G. DANIE *Tres Leones.*
Norvegie. Vanda. Goto. Q. Rex. *1. Skillinck. Danske.* 48.

27. CHRISTIANUS. 3. D. G. DANIE. *Tres Leones,*
Norvegie. Vanda. Goto. Q. Rex. *1. Skillinck Danske.* 49

28. CHRISTIANUS. 3. D. G. DANIE. *Tres Leones.*
Norvegie. Vanda. Goto. Q. Rex. *1. Skillinck. Danske.* 52.

29. CHRISTIANUS. 3. D. G. DANIE. *Insignia Daniæ.*
Norvegie. Slavo. Gotor. Q. Rex. 1. *Marck Danske.* 1554.

30. CHRISTIANUS. D. G. DANOR. REX. *Tres Leones.* 54.
Monet. No. Insulæ Gotlandt. *Agnus cum vexillo.*
Idem ejusdem, sed minoris paulò, typi.

31. CHRISTIANUS. 3. D. G. DANIE. *Tres Leones.*
Norvegie. Vanda. Goto. Q. Rex. *2. Skillinck Danske.*

32. CHRISTIANUS. 3. D. G. DANIE. *Tres Leones.*
Norvegie. Vanda. Goto. Q. Rex. *2. Skillinck Danske* 58.

33. CHRISTIANUS. D. G. DAN. REX. *Tres Leones.*
Mon. Insulæ. Gothl. *Agnus cum vexillo.*

FRIDERICI SECUNDI.

Unciales.

1. FRIDERICUS. 2. D. G. DANIE. *Tres Leones.*
Norvegie. Slavo. Gotor. Q. Rex. *3. Marck Danske.* 1560.

2. FRI-

2. FRIDERICUS. 2. D. G. DANIE. *Tres Leones.*

Norvegie. Slavo. Gotor. Q. Rex. *3. Marck Danske LXIII.* *Qvi numeri designant æram Christianam* 1563.

Alius ejusdem pretii.

3. FRIDERICUS. 2.D.G.DA.NOR.SLA.GOT.Q.REX: *Imago Regia.* 1572.

Deus Refugium Et fiducia Mea. *Integra Regnorum Insignia.*

4. IIII. MARCK 1564.

F. Coronatum. *Numus qvadratus.*

NUMI MINORIS PRETII.

1. II. MARCK. 1563.

F. Coronatum. *Est numus qvadratus.*

2. FRIDERICUS. 2. D. G. DANIE. *Tres Leones.*

Norvegie. Slavo. Gotor. Q. Rex. *1. Marck. Danske.* 1560.

3. FRIDERICUS. 2. D. G. DANIE. *Tres Leones.*

Norvegie. Slavo. Gotor. Q. Rex. *1. Marck Danske.* 1561.

4. FRIDERICUS. 2. D. G. DAN. *Insignia Daniæ.*

Norwegie. Slavo. Goto. Q. Rex. *1. Marck Danske.* 1562.

5. FRIDERICUS. 2. D. G. DANIE. *Tres Leones.*

Nor. Slavo. Got. Q. Rex. *1. Marck Danske.* 1563.

6. *Numus qvadratus.*

I. MARCK. 1563.

F. Coronatum.

Idem ejusdem typi. 1564.

7. 4. *Skillinck* 63.

F. Coronatum.

Est numus qvadratus.

8. FRIDERICUS. 2. D. G. DANIE. *Tres Leones.*

Nor. Slavo. Gotor. Q. Rex. *8. Skilling Danske* 1563.

9. FRIDERICUS. 2. D. G. DANI. F. Coronatum.

Nor. Slavo. Gotor. Q. Rex. *8. Skillinck Danske.* 1578.

10. FRIDERICUS. 2. D. G. DANIE. F. Coronatum.

Nor. Slavo. Goto. Q. Rex. *8. Skillinck Danske.* 1579.

11. FRIDERICUS. 2. D. G. DAN. *Tres Leones.*

Norwegi. Slavo. Goto. Q. Rex. *8. Skillinck Danske.* 1582.

Idem ejusdem typi. 1584.

12. FRIDERICUS. 2. D. G. DANIE. *Tres Leones.*

Norwegie. Slavo. Gotor. Q. Rex. *1. Marck Danske.* 1583.

13. FRIDERICUS. 2. D. G. DANIE. *Tres Leones.*

Norvegie. Slavo. Gotor. Q. Rex. *II. Skillinck. Danske.* 1575

14. FRIDERICUS. 2. D. G. DANIE. *Tres Leones.*

Norvegie. Vanda. Goto. Q. Rex. *II. Skillinck. Danske.* 60.

Idem ejusdem typi 1562 & 1563 *cusus.*

15. II *Skilli.* 65. *Tres Leones. Numus truncatus*

16. FRIDERICUS. 2. D. G. DANIE. *Tres Leones.*

Norwegie. Vand. Goto. Q. Rex. *ii. Skillinck. Danske.* 82.

17. FRIDERICUS. 2. D. G. DANIE. *Folium urticæ, qvod Holsatiæ insignia repræsentat.*

Mo. Ducatu. Sles. Z. Holsa. *Duo Leones, Schlesvici Ducatûs insignia.*

18. FRIDERICUS. D. G. DAN. NORV. REX. F. *Coronatum, sub qvo insignia Familiæ Bildorum, in medio scuti*: B.

Monet. Nova Insulæ Gotl. *Agnus Amalonicus.*

Facilè colligitur ex anticâ & posticâ numi facie, eum curâ *Jani Bilde*, qvi Gothlandiæ præfectus fuit tempore belli septennalis, qvod Fridericus II contra Suecos gessit, cusum fuisse, id qvod Literæ B satis clarè in scuto prædicto indicant. Vir fuit eximius, qvem Chronica Gothlandica laude extollunt pag. 271.

19. FRIDERICUS. 2. D. G. DANIE. *Tres Leones.*

Norvegie. Vanda. Goto. Q. Rex. *1. Skillinck Danske.* 63.

Alii ejusdem typi Ao. 1579. & 1582. *percussi.*

20. FRIDERICUS. 2. D. G. DANIÆ. ET NORVEGIÆ Z. REX. *Effigies Regis.*

Sophia Kinnigin zu Dennemarck z. *Effigies Reginæ.*

21. FRIDERICUS. II. D. G. R. DA. *Effigies Regis.*

Sophia. D. G. Regina. Dani. *Effigies Reginæ.*

CHRISTIANI QVARTI.

1. Triplex uncialis, â cujus alterâ parte

Regis coronati effigies conspicitur, sub qva titulus Regius: CHRISTIANUS. IIII. D. G. DAN. NO. V. G. REX. D. S. H. S. D. C. OL. &. D. 1642. *Circa Effigiem verò Symbolum Regium,* Regna Firmat Pietas.

A parte

A parte alterâ:

Benedictio. Domini. Divites. Facit. *Integra Regnorum Daniæ Insignia.*

Extat qvidem argenti fodina in Norvegia, ex qvâ magna argenti copia eruta est, qvæ Benedictio Domini, Germanicè Gottes Seegen, ideò vocata est; sed absit, Regem Piissimum sententiâ hac aureâ huc respexisse, qvin potius eâ professus sit, meram Benedictionem Domini, divites facere, qvamvis ex argento tali huncaliosq; numos percussos esse notissimum sit.

DUPLICES IMPERIALES.

2. CHRISTIANUS. IIII. D. G. DANIÆ. *Effigies Regis.*

Norvegi. Van. Got. Rex. *1597. Plena Regnorum Insignia.*

3. CHRISTIANUS. IIII. D.G.DANI. NORV. REX. *Imago Regia, circa qvam:* Regna Firmat Pietas.

Benedictio. Domini. Divites. Facit. *Insign. Norvag. 1631.*

4. *Effigies Regia, sub qva titulus:* CHRISTIANUS. IIII. D. G. DAN. N. V. G. REX. D. S. H. S. D. C. OL. Et. D. 1632. *circa caput Regium:* Regna Firmat Pietas.

Benedictio. Domini. Divites. Facit. *Integra Regnorum Insignia.*

5. CHRISTIANUS. 4. D. G. DAN. N. V. G. Q. REX. *Effigies Regia, sub qva Daniæ Insignia, 3. Leones, circa caput autem:* Regna Firmat Pietas.

Mon. Nov. Gluckstadensis. 1641. *Typus Fortunæ insidentis globo.*

6. CHRISTIANUS. IIII. D. G. DANI. NOR. etc. REX. *Imago Regis cum symbolo:* Regna Firmat Pietas.

Benedictio. Domini. Divites. Facit. *Leo cum bipenni. 1646.*

UNCIALES SIMPLICES.

7. CHRISTIANUS. 4. D. G. PRI. ET. ELECT. REX. DAN. NO. Z. *Effigies Regis cum catenâ aureâ circa collum.*

Regna Firmat Pietas. *1590. Regnorum tota Insignia.*

8. CHRISTIANUS IIII. D. G. DANI. *Imago Regia, sub qva 1596.*

Norve. Vandal. Gotho. Q. Rex. *Insignia Daniæ, Tres Leones cum 9. cordibus.*

9. CHRISTIANUS. IIII. D. G. DANIÆ. *Tres Leones.*

Norwegiæ. Slavo. Gottorum. Q. Rex. IIII. *Marck Danske.* 1595.

Tradunt Chronica Gothlandica ab anno 1582. Uncialem simplicem

cem valuisse 4. Marcas Danicas, qvi antea trium saltem marcarum pretium æqvaverat, pag. 283.

No. 10. CHRISTIANUS. IIII. D. G. DANIÆ. *Effigies Regis coronati.*

Norvegi. Van. Got. Rex. 1597. *Regnorum plena Insignia.*

11. CHRISTIANUS IIII. D. G. DA. N. V. G. REX. *Effigies Regis insidentis solio, supra qvem votivum hoc:*

VIVAT ET VALEAT. 1603.

Moneta. No. Regni. Daniæ. *Insignia Regnorum.*

12. CHRISTIANUS. IIII. D. G. DANI. NOR. VAN. GOT. REX. *Imago Regis erecto corpore.*

Dux. Slesvi. Holf. Storm. Et. Ditm. Comes. In. Olde. Et. De. *Insignia Regnorum, intra qvæ:* Regna Firmat Pietas.

13. CHRISTIANUS. D. G. D. NO. VA. GO. REX. *Rex erecto Corpore* 1618.

Dux. Schle. Hol. Storm. Et. Dit. Co. In. Ol. Et. De. *Regnorum Insignia cum symbolo:* Regna Firmat Pietas.

Idem ejusdem planè typi. 1619 & 1620.

14. *Imago Regia, sub qvâ:* CHRISTIANUS IIII. D. G. DAN. NO. V. G. REX. D. S. H. S. D. C. OL. ET. D. 1624. *supra Caput Regis.* Regna Firmat Pietas.

Benedictio Domini Divites Facit. *Integra Regum Daniæ Insignia.*

15. CHRISTIANUS. 4. D. G. DAN. NO. V. G. R. *Effigies Regis integra cum Insign: Daniæ.*

Mo. No. Civi. Gluckstadens. 623 *Typus fortunæ insistentis globo.*

16. *Idem ejusdem typi* 1624. & 1625.

17. C 1627. *Cum adjecto hoc:* QVID. NON. PRO. RELIGIONE.

Monet. R. D. N. Vic. Phil. Reinh. C. S. *Insignia Comitis Rheni.*

Ejusdem Monetæ trini sunt typi, anno eodem incisi, qvi ex C. coronato dignoscuntur.

18. *Imago Regia, sub qvâ:* CHRISTIANUS. IIII. D G. DAN. NORV. V. G. REX. D. S. H. S. D. C. OLD. ET. D. 1628. *Circa caput Regium.* Regna Firmat Pietas.

Benedictio. Domini. Divites. Facit. *Integra Regnorum Insignia.*

19. CHRISTIANUS. IIII. D. G. DANI. NOR. REX. *Effigies coronati Regis.*

Benedictio. Domini. Divites. Facit. *Leo cum bipenni.* 1628.
Alius ejusdem typi 1629.

20. CHRI-

20. CHRISTIANUS. IIII. D. G. DAN. NO. V. GO. Q. REX. *Imago Regia cum Insignibus Daniæ.*

Mo. No. Civi. Gluckstade. 1629. *Typus fortunæ insistentis globo.*

21. CHRISTIANUS. IIII. D. G. DANI. NOR. REX. *Effigies Regis cum Symbolo:* Regna Firmat Pietas.

Benedictio. Domini. Divites. Facit. *Leo Norvagicus.* 1630.

22. *Alii ejusdem typi. 1631. & 1632.*

23. *Idem 1633. cusus.*

24. *Effigies Regis, sub qva Titulus:* CHRISTIANUS. IIII. D. G. DAN. N. V. G. REX. D. S. H. S. D. C. OL. ET. D. 1634. *Circa faciem Regis Symbolum:* Regna Firmat Pietas.

Benedictio. Domini. Divites. Facit. *Regnorum tota Insignia.*

25. CHRISTIANUS. IIII. D. G. DANI. NOR. ET. REX. *Facies Regis cum symbolo.*

Benedictio. Domini. Divites. Facit. *Leo Norvagicus.* 1635.

26. *Idem ejusdem typi.* 1636. 1637. & 1638.

27. *Alii ejusdem planè typi.* 1639. & 1640.

28. CHRISTIANUS. IIII. D. G. DAN. N. V. G. Q. REX. *Effigies Regis cum symbolo: sub qva Daniæ Insignia.*

Monet. Nov. Gluckstadensis. 1640. *Fortuna globo insistens.*

29. CHRISTIANUS. IIII. D. G. DANI. NOR. REX. *Effigies Regis cum symbolo.*

Benedictio. Domini. Divites. Facit. *Leo cum bipenni.* 1641.

30. *Alii ejusdem typi anno* 1642. 1643. 1644. 1645. & 1646 *cusi.*

31. CHRISTIANUS. IIII. D. G. DAN. D. V. G. Q. REX. *Symbolum Regis circa effigiem ipsius, sub qva Daniæ Insignia.*

Mon. Nov. Gluckstadensis. 1646. *Typus fortunæ.*

32. *Facies Regis, sub qva:* CHRISTIANUS. IIII. D. G. DAN. NO. V. G. REX. D. S. H. S. D. C. OL. Et. D. 1646.

Benedictio. Domini. Divites. Facit. *Integra Regum Daniæ Insignia.*

33. *Alius ejusdem typi.* 1647.

34. CHRISTIANUS. IIII. D. DANI. NOR. REX. *Imago Regia cum symbolo.*

Benedictio. Domini. divites. Facit. *Leo Norvagicus* 1637.

35. *Idem anno* 1658 *percussus.*

36. CHRISTIANUS. 3. D. G. DAN. NO. VA. G. REX. *Rex eqvo insidens, sub qvo:* Regna Firmat Pietas.

Dux. Sch. Holſ. St. Dit. Com. In. Old. E. D. *Regnorum tota Insignia.*

THALERI DUPLICES.

37. CHRISTIANUS IIII. D. G. DANIÆ. *Effigies Regis juvenis cum coronâ.*

NORVEGI. VAN. GOT. REX. 1597. *Regnorum plena insignia.*

38. CHRISTIANUS. IIII. D. G. DANIÆ. *Effigies Regis erecto corpore.*

Norvegi. Vandalo. Gothorum. Q. Rex. 1618. *Corona cum symbolo Regio, & sub eâ:* Corona Danica.

Idem ejusdem typi. 1619.

Idem sed crassior. 1624.

Idem. 1628.

39. *Idem Norvegicus.* 1631.

40. *Idem Danicus.* 1632.

41. *Gluckstadensis.* 1641.

42. *Norvegicus.* 1648.

THALERI SIMPLICES.

43. CHRISTIANUS. IIII. D. G. DANIÆ. *Rex erecto corpore cum sceptro.*

Norvegi. Vandal. Gotorv. Q. Rex. *Corona* R. F. P. 1618. *Idem.* 1619.

44. CHRISTIANUS. IIII. D. G. DANIÆ. *Effigies Regis.*

Norveg. Wandal. Gotor. Q. Rex. *Corona.* 1620.

Alii ejusdem typi. 1621 & 1624.

45. CHRISTIANUS. IIII. D. G. DANI. *Imago Regia erectô corpore.*

Norveg. Vandalo. Gotorv. Q. Rex. 1624 *Corona.* R. F. P.

Numus est crassior.

Idem anno 1625. *cusus.*

IMPERIALES DIMIDII.

46. CHRISTIANUS. D. G. DAN. N. V. G. R. *Imago Regia cum Insignibus Daniæ.*

Mo. No. Civi. Gluckſta. 1623. *Typus fortunæ*

47. *Facies Regis sub qvâ :* CHRISTIANUS. IIII. D. G. D. N. V. G. REX. 1624.

Circa

Circa caput: Regna. Firmat. Pietas.

Benedictio. Domini. Divites. Facit. *Integra Regnorum Insignia.*

48. CHRISTIANUS. IIII. D. G. DANI. NOR. REX. *Effigies Regis.*

Benedictio. Domini. Divites. Facit. *Leo Norvagicus.* 1628.

49. CHRISTIANUS. IIII. D. G. DANI. NOR. REX. *Imago Regia cum Symbolo:* Regna Firmat Pietas.

Benedictio. Domini. Divites. Facit. *Leo cum bipenni 1629.*

50. *Alius ejusdem typi.* 1631.

51. *Effigies Regis, sub qva titulus:* CHRISTIANUS. IIII. D. G. D. N. V. G. REX. 1632.

Ad superiorem numi oram: Regna Firmat Pietas.

Benedictio. Domini. Divites. Facit. *Integra Regnorum Insignia.*

52. CHRISTIANUS. IIII. D. G. DANI. NOR. REX. *Imago Regia cum Symbolo.*

Benedictio. Domini. divites. Facit. *Insignia Norvegiæ.* 1633.

Alii ejusdem typi anno. 1637. 1638. 1640. 1642. 1644. 1647. & 1648. *percussi.*

53. CHRISTIANUS. IIII. D. G. DANI. *Insignia Daniæ.*

Norvegi. Vanda. Gothorum. Q. Rex.

II. *Marck Danske.* 1604.

NUMI SYMBOLICI.

54. In. No. Domi. Sereniss. Princi. Et. Domino. D. Christiano. D. G. V. Regi Electo. Dani. Nor. Van. Got. Q. Ec. Solenn. Ordin. Omnium. Homagium. *Liber cum ornamentis Regiis, sub qvibus:* Anno cIɔ. Iɔ. CX. VE. NO INE.

A posticâ parte:

Typus Pietatis & Justitiæ manus jungentium, inter qvas:

Deus. Judicium. Tuum. Regi. Da. Et. Justitiam. Tuam. Filio. Regis. Psalm. LXXII. *Supra hæc Corona laurea cum literis:* D. N. S. *Ad infimam Numi oram:* Providebit AN. ÆT. VII.

Percussus hic Numus est in Homagium Serenissimo Principi Christiano, Regis Christiani Qvarti filio, ab Ordinibus Regni Daniæ, Anno 1610. die 14. Martij, Vere Novo Ineunte, præstitum, qvemadmodum literæ VE. NO. INE. indicare videntur. Princeps fuit fortissimus, qvi in itinere ad thermas Carolinas in arce Corbitz non procul Dresdâ d. 2 Junii Anno 1647 obiit.

55. CHRISTIANUS. IIII. D. G. DANO. VA. GO. Q. REX. DUX. SCHLE HOL. STOR. *Imago laureati Regis.*

Anna. Caterina. D. N. V. G. R. M. B. A. S. D. C. O D. Co. I. OL. Et. De. *Effigies Reginæ. Numus est inauratus.*

FRIDERICI TERTII.

Imperiales Triplices.

1. FRIDERICUS. III. D. G. DAN. NOR. VA. GO. REX. *Effigies coronati Regis.*

Dominus. Providebit. *Leo Norvagicus.*

2. FRIDERICUS. III. D. G. DAN. NOR. VAN. GOTO. REX. *Imago Regia.*

Dominus. Providebit. *1658. Leo Norvagicus.*

3. FRIDERIC. 3. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Effigies laureati Regis.*

Dominus. Providebit. *Insignia Regnorum. 1665.*

Imperiales Duplices.

4. FRIDERICUS. 3. D. G. DAN. NOR. VA. GO. REX. *Imago Regia.*

Dominus Providebit. 1650. *Leo Norvagicus.*

5. FRIDERICUS. III. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Effigies Regis.*

Dominus Providebit. 1656. *Integra Regnorum Insignia.*

6. FRIDERICUS. 3. D. G. DAN. NOR. VA. GOTHOR. REX. *Facies Regis.*

Dominus Providebit. 1657. *Leo cum bipenni.*

7. FRIDERICUS. III. D. G. DAN. NOR. VA. GOTHOR. REX. *Imago Regia.*

Dominus. Providebit. 1658. *Insigne Norvegiæ.*

8. FRIDERIC. III. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Effigies Regis.*

Dominus Providebit. *Regnorum Integra Insignia.*

9. FRIDER. III. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Imago Regis.*

Dux

Dux. Sles. Hol. Stor. Ditm. Com. Old. Et. Delm.

Insignia Regnorum integra. Circa extimam numi oram.

Dominus Providebit. Anno. M. DC. LXI.

IMPERIALES. SIMPLICES.

10. FRIDERICUS. III. D. G. DAN. NOR. VA. GO. REX. *Effigies coronati Regis.*

Dominus. Providebit. 1649. *Leo Norvagicus.*

11. FRIDERICUS. III. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Imago Regia.*

Dominus Providebit. 1649. *Insignia Regnorum integra.*

Idem ejusdem typi. 1650.

12. FRIDERICUS. III. D. G. DA. NOR. VAN. GO. REX. *Effigies Regis.*

Dominus Providebit. 1651. *Insigne Norvegiæ.*

13. FRIDERICUS. III. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Imago Regia.*

Dominus Providebit. 1653. *Integra Regnorum Insignia.*

14. FRIDERICUS. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Imago Regis.*

Dominus Providebit. 1653. *Leo cum bipenni.*

Alii ejusdem typi. 1654. 1655. & 1656. signati.

15. FRIDERICUS. III. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Facies Regis.*

Dominus Providebit. *Regnorum plena Insignia.*

Alius ejusdem typi. 1657.

16. FRIDERICUS. III. D. G. DAN. NOR. VA. GOT. REX. *Imago Regia.*

Dominus Providebit. 1657. *Leo Norvagicus.*

Idem ejusdem typi. 1659. 1661. 1662.

17. FRIDERIC. III. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Effigies Regis.*

Dominus Providebit. 1662. *Insignia Regnorum.*

Idem dissimilis nonnihil typi. 1662.

18. FRIDERICUS. 3. D. G. DAN. NOR. VA. GOT. REX. *Facies Regis.*

Dominus Providebit. 1663. *Leo Norvagicus.*

Alius ejusdem typi. 1664.

19. FRIDERIC. 3. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Effigies laureati Regis.*

Dominus Providebit. *Insignia Regnorum Daniæ & Norvegiæ. 1664.*

Alius diversi paululum typi. 1664.

20. FRIDERICUS. III. D. G. DAN. NOR. VA. GOT. REX. *Imago Regis.*

Dominus Providebit. *Typus fortunæ insistentis globo. 1664.*

21. FRIDERIC. 3. D. G. DAN. NOR. VAN. GO. REX. *Effigies laureati Regis.*

Dominus Providebit. 1665. *Insigne Norvegiæ.*

22. FRIDER. III. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Imago Regia.*

Dominus Providebit. *Integra Regnorum Insignia.* 1666.

23. FRIDERIC. 3. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Effigies Regis.*

Dominus Providebit. 1666. *Leo Norvagicus.*

Alius ejusdem typi. 1667.

24. FRID. III. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Imago Regia.*

Dominus Providebit. *Insignia Regnorum Daniæ & Norvegiæ.* 1668.

25. FRID. III. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Effigies Regis.*

Dux. Sles. Hol. Storm. Ditm. Com. Old. Et. Delm. *Insignia Regnorum integra. Circa extimam numi oram.*

Dominus Providebit. Anno. M. DC. LXIX.

THALERI SIMPLICES.

26. FRIDERICUS. III. D. G. DANIÆ. 1651. *Imago Regia.*

Norvegi. Vandal. Gotorv. Q. Rex. *Corona cum Symbolo:* Domin⁹. Provid.

Alius ejusdem typi. 1652.

27. *IIII. Marck Danske.* 1652. *Nomen regium cum Corona.*

Dominus. Providebit. *Tres Leones.*

Alius ejusdem typi. 1653.

28. Dominus Providebit. *Nomen Regium eodem, quô supra, modô expressum, cum adscriptione.* EBEN EZER.

SOLI DEO GLORIA. *Exserta è nube manus aliam manum amputans, quæ coronam quandam appetit. 11. Febr.*

29. FRIDERICUS. III D. G. DANIÆ. *Rex erecto corpore.*

Vandalorum. Gothorumqve. Rex. *Corona cum Symbolo:* Dominus Providebit.

Numus crassior.

30. FRID. III. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Imago Regia.*

Dux. Slesv. Hols. Storm. Ditm. Com. In. Old. Del.

Corona

Corona cum Symbolo. 1666.

31. Dominus Providebit. ☧. *Nomen Regium cum Corona.*
IIII. Marck Danske. 1666. *Tres Leones.*

IMPERIALES DIMIDII.

32. FRIDERICUS. III. D. G. DA. NO. VA. GO. REX. *Effigies Regia.*
Dominus Providebit. 1649. *Leo Norvagicus.*

33. FRIDERIC. III. D. G. DAN. NO. VA. GO. REX. *Facies Regis.*
Dominus. Providebit. 1656. *Leo cum bipenni.*

34. FRIDERICUS. III. D. G. DAN. NORV. *Imago Regia.*
Vandal. Gothor. Rex. 1665. *Regnorum plena Insignia.*

35. FRIDERIC. 3. D. G. DAN. NOR. *Effigies laureati Regis.*
Vandal. Gotor. Rex. 1665. *Insigne Norvegiæ.*

NUMI SYMBOLICI.

36. FRIDERICUS. III. DEI. GRATIA. DANIÆ. NORVEGIÆ.
Vandalorum Gottorum Rex. *Effigies Regis.*
Aversa numi facie nulla est inscriptio, Rex autem Eqves ibi aspicitur.

37. FRIDERICUS. 3. D. G. DAN. NOR. VAN. G. REX. *Effigies Regis.*
Sophia Amalia Regn. Dan. *Imago Reginæ.*
Numus est oblongus.

38. Dominus Providebit. *Imago Regia.*
A Domino Regnum venit: *Nomen Regium* ☧. *cum ornamentis Regiis.*

39. Dominus Providebit. *Effigies Regis.*
FRIDERICUS. 3. D. G. DANIÆ. NORWEG.
Vandalo. Gotorv. Q. Rex. *integra Regnorum Insignia.*

40. FRIDERIC. III. D. G. DAN. NOR. VAN. G. REX. *Imago Regia.*
1659. Den XI Febr. Seint. die.Sved.zu. Nacht.umb 2. vor. Copenh. Mit. Ein. General. Sturm. Angefaln und Sie Geendet. Morgens. umb. 5.

Intra hæc, ad superiorem numi partem: Manus cum gladio brachium amputans, qvod coronam appetit: amputanti vero manui adscriptum est: DAN *Brachio amputato* SVED. *Coronæ verò*: COPENHAFEN. *Ad inferiorem partem.* EBEN EZER: SOLI DEO GLORIA. FRID. 1660. Den 27. Maij. *Annus & Dies est pacis cum Sueciâ initæ.*
Numus oblongus.
Idem cum novis Hafniæ Insignibus.

CHRI-

CHRISTIANI QVINTI.

IMPERIALES.

1. CHRISTIAN. 5. D. G. DAN. NOR. VA. ET. GO. *Effigies Regis.*
Pietate. Et. Justitia. 1670. *Leo Norvagicus.*

2. CHRISTIAN. 5. D. G. REX. DAN. NOR. VA. ET. GO. *Effigies Regis.*
Dux. Sles. Hol. Stor. Ditm. Com. Old. Et. Del.
Pietate. Et. Justitia. 1671. *Leo Norvagicus.*
Alius ejusdem typi.

3. CHRISTIAN. V. D. G. REX. DAN. NOR. VAN. GOT. *Effigies Regis.*
Nomen Regium. C. 1671. DOC.
Est numus, qvem consortium Danicum Orientalis Indiæ commerciorum cudi fecit, id qvod D. O. C. *indicant.*

4. CHRISTIAN. 5. D. G. REX. DAN. NOR. VAN. & GOT. *Effigies Regis.*
Dux. Sles. Hol. Stor. Ditm. Com. Old. Et. Del.
Pietate. Et. Justitia. 1672. *Leo Norvagicus.*
Alius ejusdem typi. 1674.

5. CHRIST. D. G. REX. DAN. NOR. VA. GO. *Effigies Regis.* 1674.
Dux. Sles. Hol. Stor. Ditm. Com. Old. Et. Delm.
Integra Regnorum Insignia.

6. CHRISTIAN. 5. D. G. REX. DA. NOR. VA. & GOT. *Effigies Regis.*
Dux. Sles. Hol. Stor. Ditm. Com. Old. Et. Delm.
Pietate Et Justitia. 1675. *Leo Norvagicus.*

7. CHRIST. V. D. G. REX. DANIÆ. *Effigies Regis, dextra sceptrum, sinistra globum tenentis.*
Norveg. Vandal. Gotq; 1675. *Nomen Regium triplex cum tribus coronis.*

8. CHRISTIAN. 5. D. G. REX. DAN. NOR. VA. & GOT. *Effigies Regis.*
Dux. Sles. Hol. Stor. Ditm. Com. Old. Et. Del.
Pietate Et Justitia. 1679. *Leo Norvagicus.*
Alius ejusdem typi. 1680.

9. CHRISTIANUS. V. D. G. REX. DAN. NOR. VAN. GOT. *Effigies Regis*
Dux. Sles. Hol. Stor. Ditm. Com. Old. Et. Delm.
Regnorum plena Insignia.

10. CHRISTIAN. V. D. G. REX. DAN. NOR. V. G. *Effigies Regis.*
Pietate Et Justitia. *Regnorum Integra Insignia.* 1688.
Circa extimam numi oram: Hæc Boreas Cymbro fert Ornamenta Laborum.

Alii

Alii ejusdem planè typi anno 1692 & 1694. *cusi.*

No. 11. CHRISTIAN. V. D. G. REX. DAN. NOR. V. G. *Regis icon.*
Pietate & Justitia. *Integra Regnorum insignia 1692.*
Ad extremam numi oram: Danner Kongis Norske Fielde
Slige Frugter har i Vælde.

12. *Alius ejusdem typi, ad oram verò extimam:* Det Klipperne yder, Vor Bergman udbryder, Hvad Hytten da gyder, Af Mynten vi nyder.

Alius anno 1694 percussus ejusdem planè typi.

13. *Idem ejusdem typi 1693. signatus. Ad oram extremam:*

Saadan Nordens Skat GUD giemte
Til Kong CHRISTIAN den Femte.

THALERI SIMPLICES.

14. Pietate & Justitia. *Effigies Regis in formam marmorum antiqvorum basi cuidam velut innixa.*

IIII. Marck Danske. 1680. Integra Regnorum insignia.

15. C5. DAN. NORV. REX. *Leo cum bipenni.* 1683.

16. Laborantem. Corroborat. *Crux.*

A parte alterâ *Nomen Regium bifariam.*

Ab alterâ:

Pietate & Justitia. *IIII. Marck Danske.* 1684.

17. Pietate & Justitia. *Nomen Regium.*

IIII. Marck Danske. 1686. *Insignia Regnorum.*

18. Pietate & Justitia. *Nomen Regium.*

IIII. Marck Danske. 1688. *Leo Norvagicus cum bipenni.*

NUMI SYMBOLICI.

19. CHRISTIANUS. *Effigies Regis ante aram fumigantem fundentis preces, cum subscript:* PIETATE.

REX. *Imago Regis insidentis solio, dirimentisq; causam inter duas Fœminas de puero litigantes, exemplo Salomonis 1 Reg. 3. cum subscript:* JUSTITIA.

20. *Effigies Regis.*

Alterum latus nihil aliud exhibet, qvam Instrumenta bellica & militiæ terrestris arma.

21. CHRISTIAN. V. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Regis icon.*

MONUMENTUM PIETATIS. *Templum Christianohafniense Anno 1682 â Monarcha nostro Augustissimo fundatum: infrà* CHRISTIANSHAVN.

22. POST DOMITOS HOSTES TERRAQVE MARIQVE TRIUMFOS. *Statua Regia 1688.*

Arctoos Fasces cum Jove Solus habet. *Effigies Regis.*

23. CHRISTIANA DE GULDENLEV COMITIS DE AHLEFELD UXOR INCOMPARABILIS. *Figura muliebris, ſub qva :* Poſt Fata Coruſcat.

Nat: 7. Jul. 1672. Mor: 12. Sept. 1689.

24. RATZEBORGS BOMBARDERING. *Ratzeburgum oppugnatum.*

In poſticâ numi parte :

Saa Maa Det Stolte Dyr, Skiönt Mange Fnös Der Mod :

Nedſlaa Sin Faſte Værn Til Danske Lövens Foed :

Eqvus munimentum Ratzeburgi calcando dejiciens.

Infra :

AT SLEFVE GIÖR FRED. St. MIKKELS DAG. 1693. *Ant. Meibus.*

25. *Ordo Eqveſtris Elephantinus.*

In numi averſâ :

Ordo Eqveſtris Dannebrogicus.

Ad extimam numi oram :

SECULI DESIDERIA.

26. CHRIST. V. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX. *Icon Regis A. Meibus. f.*

Ab alterâ parte :

Corona Regia REGNORUM MONETAM IN MELIUS RESTITUIT. 1693.

27. CHRIST. V. REX. DAN. NORV. V. E. G. *Regis Effigies.*

In poſtico :

ET TEGIT & PROTEGIT & TUETUR. *Leo ungvibus anterioribus tria tenens ſcuta, qvibus inſignia Regni Daniæ, Norvegiæ & Ducatûs Slesvicenſis inſculpta ſunt.*

HILARITAS TEMPORUM. d. 16. Febr. 93.

In poſtico :

SIC ORBIS VEHITUR. *Currus, cui qvatuor Homines inſident â totidem vermibus tractus.*

28. AUGUSTISS. TRIONUM. REGIS. CHRISTIANI. V. INTIMO. *Effigies Comitis de Griffenfeld.*

Illuſtrisſimo Et Excellentisſimo. Dno. Petro Comiti In Griffenfeld Dno De Samsöe, Brattingsborg Et Wisborg. R. Ord. Eleph. Eqviti. Ju. R. Magno. Regni Cancellario, Præſidi Coll. Præfect.

NUMIS-

NUMISMATA GRÆCA AUREA.

No. 1. ΛΥΣΑΝΔΡΟΥ. ΛΑΚΩΝΟΣ. *Caput ipsius.*
ΝΙΚΗ *Victoria in curru triumphali.*

2. ΑΘΗΝΑΙΟΥ. ΜΙΛΤΙΑΔΟΥ. *Caput ipsius.*
ΙΛΛΗΝΩΝ. *Figura muliebris cum puero.*

3. ΛΥΣΙΜΑΧ. ΒΑΣΙΛΕ.
Victoria.

4. ΑΛΕΞΑΝΔΡ. ΒΑΣΙΛΕ.
Victoria stans.

5. *Parvum qvoddam cum capite ignoto.*

Numi sunt elegantiæ insignis, qvâ Romanos etiam exactissimos superant.

NUMISMATA ROMANA AUREA.

Primum monetæ auctorem Saturnum nonnulli existimant ideoq; ærarii Præsidem creditum fuisse,ut *Tertulianus in Apologet.* refert. Hinc Saturni domus cudendæ monetæ locusRomæ extitit, & ab ære primùm cuso Ærarium appellata, cùm assis libralis & dupondius signaretur, pensatus potiùs, qvàm numeratus. *Servius* qvippe *Tullius*, qvi A. V. C. 175. Rex Romanorum VI. creatus est, primus post urbem conditam æs signâsse â *Plinio dicitur lib. 33. cap. 3.* repetita vetere signandi consuetudine, â Jano gemino,Rege primo Italiæ, introductâ, qvi unâ numi parte capitis sui effigiem, altera navem, qva advectus in Italiam Saturnus fuerat, exprimi voluit. Anno autem V. C. 485. primum argentum signatum, post victoriam de Pyrrho Rege reportatam, aurum verò post deletas Carthaginem & Corinthum, seculo ante Christum natum Secundo, signari cæptum, *Fr. Mediobarb. Biragus in not. ad numism. Occonis pag.* 42. exactè computat.

1. J. FLAMEN. - - - -
2. JANUS BIFRONS. R.
ROMA CENT. *Prora navis.*

Sunt numi, qvos raritas commendat. Posterior Romæ centuriatæ memoriam inculcat, in tribus à Romulo, Urbis illius potiùs divisore qvam conditore, divisæ.

JULII CÆSARIS.

CÆSAR. DICT. PERPETUO. *Caput Iulii.*

L. BUCA. *Duæ dextræ invicem junctæ, globus, caduceus & securis.*

Aureus hic numus, inter præstantissimos collocandus est. In eo nexus manuum amicitiæ fæderisq; signum denotat. Tacit. annal. lib. 12 *Mos est inqvit Regibus, qvoties in societatem coëant, implicare dextras.*

AUGUSTI.

CÆSAR AUGUSTUS DIVI. F. PATER. PATRIÆ. *Caput Augusti laureatum.*

C. ET. L. CÆSARES AUGUSTI. F. COS. DESIG. PRINC. JUVENT. *Duæ figuræ togatæ clypeis assistentes, cum hastis puris, capedunculâ & lituo, signis nempe Pontificalibus & Auguralibus.*

Numus hic aureus eximiæ est raritatis, qvo Augustus anno U. C. 751. & ante Christ. nat. 2. Pater Patriæ primùm salutatus censetur, & nepotes suos Cajum & Lucium in filios adoptavit, successores Consulesq; designavit, ac necdum positâ prætextâ Principes Juventutis appellari voluit.

TIBERII.

TI. CÆSAR DIVI F. AUGUSTUS. - - - -

Julia, qvæ & Livia, mater Tiberii sedens, altera manu hastam, alterâ sertum tenens.

Primus omnium Augustus Julium Cæsarem, Tiberius verò Augustum jam mortuos inter Divos retulerunt. Hinc uterq; *Divi Filium* numis inscribi voluit. Romanis mos fuit, eos consecrare Imperatores, qvorum filii vel successores superstites erant.

CAJI CALIGULÆ.

C. CÆSAR AUG. GERM. P. M. TR. POT. *Caput laureatum.*

VICTORIA DE GERM. S. P. Q. R. *Pegasus, famæ typus & Gloriæ.*

NERONIS.

1. NERO CÆSAR AUGUSTUS.

VESTA. *Templum Vestæ.*

Vestæ templum restauratum fuisse numus hic aureus docet.

2. IMP. NERO. CÆSAR AUGUSTUS.

JUPITER CUSTOS. *Jupiter sedens, dextra fulmen, sinistra hastam tenens.*

Jovem sic Nero veneratus est, qvòd eum â conjuratione Pisoniana custodierit.

FL. VESPASIANI.

1. IMP. CÆSAR VESPASIANUS AUG.

ÆTERNITAS. *Figura stans coram ara, dextra solis caput tenens, sinistra caput lunæ, æternitatis typos Imperii Romani.*

2. IMP.

2. IMP. CÆSAR VESPASIANUS AUG. COS. VIII.

Victoria dextra lauream imponens Imperatori paludato ſtanti, dextrâ haſtam, ſiniſtrâ Parazonium geſtans.

DOMITIANI.

IMP. CÆS. DOMIT. AUG. GERM. P. M. TR. P. VII.

IMP. XIIII. COS. XIII. CENS P. P. P. *Pallas galeata ſtans, dextrâ fulmen, ſiniſtrâ haſtam oſtentans.*

NERVÆ.

1. IMP. NERVA CÆS. AUG. P. M. COS. II. P. P.

CONCORDIA EXERCITUUM. *Duæ dextræ Aqvilam legionariam tenentes, infra qvam prora navis.*

2. IMP. NERVA. CÆS. AUG. P. M. COS. II. P. P.

FORTUNA AUGUST. *Figura ſtans cum temone & cornucopiæ.*

Solebant Principes Romani *Fortunam* auream in cubiculo ſervare, cujus originem apud *Suetonium in Galbâ* deprehendimus. *Fortuna* verò *Auguſta* dicebatur, qvòd Auguſto conſecrata & ab Auguſto hæc Dea coleretur. Hic aliive numi Nervæ ex auro rari cenſentur.

TRAJANI.

1. IMP. CÆS. NERVA. TRAIAN. AUG. GERM.

P. M. TR. POT. COS. IIII. P. P. *Figura ſedens cum clypeo & corona*

2. IMP. CÆS. NERVA TRAIAN. AUG. GERM.

P. M. TR. POT. COS. IIII. P. P. *Hercules nudus dextra clavam, ſiniſtra Leonis exuvias tenens & baſi inſiſtens.*

3. IMP. TRAIANO AUG. GER. DAC. P. M. TR. P. COS. VI. P. P. S. P. Q. R. OPTIMO PRINCIPI. *Figura ſtans.*

4. - - - - TRAIANO OPT. IMP. AUG. DAC. P. M. TR. P. COS. *Figura baſi inſiſtens.*

MATIDIÆ.

MATIDIA. AUG. DIVÆ. MARCIANÆ. F.

PIETAS AUGUST. *Mulier ſtans, ad pueros duos infra ſtantes extendens manus.*

Matidiæ pietatem erga filias Sabinam & Matidiam juniorem numus hic denotat. Socrus fuit Hadriani, qvi eam à Senatu inter Divas referri curavit.

HADRIANI.

1. HADRIANUS AUGUSTUS.

COS. III. *Lupa cum Romulo & Remo.*

2. HADRIANUS AUGUSTUS.
COS. III, *Qvadrigæ, qvas sol dirigit.*

3. HADRIANUS - - - - AUGUSTUS.
CLEMENTIA AUG. COS. III. P. P. *Figura stans, dextrâ pateram, sinistra hastile tenens.*
Numus, qvo clementiæ Imperatoris litatur â P. R.

4. HADRIANUS AUGUSTUS.
FELICITER. AUG. COS. III. P. P. S. C. *Navis.*

JULIÆ SABINÆ HADRIANI.

SABINA AUGUSTA.
CONCORDIA. Aug. S. C. *Figura sedens dextrâ pateram tenens.*

ANTONINI PII.

1. ANTONINUS AUGUSTUS P. P. TR. P. COS. III.
SALUS AUG. *Figura sacrificans.*

2. ANTONINUS PIUS. AUG. P. P. TR. P. COS. III.
JOVI STATORI. *Jupiter seminudus stans, dextra fulmen sinistrâ hastam gerens.*
Jovem Statorem, cujus beneficio Imperium consistere Romani crediderant, Antoninus devotè hîc sollicitat.

3. ANTONINUS. AUG. PIUS. P. P.
TR. POT. COS. IIII. *Roma sedens dextrâ victoriolam, sinistra hastam ostentans.*

4. ANTONINUS AUG. PIUS. P. P. TR. P. XVII.
COS. IV. *Figura stolata stans, qvæ dextra globum tenet.*

5. ANTONINUS. AUG. PIUS. P. P. IMP. II.
TR. POT. XIX. COS. IIII. *Figura stolata stans, dextra globum gestans.*

ANNIÆ FAUSTINÆ PII.

Pii esse dicebatur, qvòd Antonini Pii uxor extiterit.

1. FAVSTINA AVGVSTA. *Caput Faustinæ.*
FECVNDITATI AVGVSTÆ. *Mulier cum tribus Puerulis.*

2. DIVA FAVSTINA.
AVGVSTA. S. C. *Figura stans.*

3. DIVA FAVSTINA. *Figura stans.*
ÆTERNITAS. S. C. *Figura stans.*

L. SEPTIMII SEVERI.

IMP. SEVERVS.
VIRTVS AVGVSTA.
Imp. Severi numi ex auro alibi vix obvii sunt.

M. AU-

M. AUREL. ANTONINI ELAGABALI.

IMP. ANTONINUS PIUS AUG.

INVICTUS SACERDOS AUG. *Figura ſacrificans.*

Ex Phœnicum lingvâ Antoninus hic Elagabalus dictus, à ſacerdotio ſolis qvem Syri Elagabalum vocant, teſte Herodiano. Sacerdos ſolis erat, qvem titulum, novo hoc Deo Romam allato, ſemper ſervavit, cujus & *invictus Sacerdos* dictus eſt & cultor fuit conſtans. Vide *Lamprid. in Eliogabalo.*

P. LICINII VALERIANI.

DN. P. LIC. VALERIANUS. P. MAX.

VICTORIA AUGUSTA. *Figura ſedens cum cruce.*

Valeriani numi ex auro inter rariores cenſentur.

L. DOMITII AURELIANI.

IMP. C. AURELIANUS.

VIRTUS ILLYRICA. *Miles.*

FLAVII VALENTINIANI.

DN. VALENTINIANUS P. F. AUG.

RESTITUTOR REIPUBLICÆ * ANT Γ. *Imperator paludatus ſtans, dextrâ labarum ſiniſtra globum cum victoriâ geſtans.*

Numus, qvi Antiochiæ cuſus eſt anno tertiò imperii Valentiniani, qvemadmodum literæ Ant. Γ. indicant.

FL. ARCADII.

DN. ARCADIUS P. F. AUG.

VICTORIA AUGG. CON. OB. *Imperator ſtans dextra labarum, ſiniſtrâ Victoriolam tenens, ſiniſtro pedem captivum conculcans.*

Numus eſt, Con. Ob. i. e. Conſtantinopoli obſignatus poſt Scythas Grotungos devictos.

FL. HONORII.

DN. HONORIUS. P. F. AUG.

VICTORIA AUGG. CON. OB. *Figura militaris, ut in numiſmate Arcadii.*

FL. THEODOSII JUNIORIS.

DN. THEODOSIUS P. F. AUG.

VOT. XXX. MULT. XXXX. CON. OB. *Mulier galeata ſedens dextra globum crucigerum, ſiniſtra Rhabdum tenens & ſiniſtrum pedem navis roſtro imponens.*

FL.

FL. MARCIANI.

MARCIANUS P. F. AUG.

- - - - TERRARUM TESOR. *Imp. alterâ manu crucem, altera ſignum militare tenens.*

FL. ZENONIS ISAURICI.

DN. ZENO. PERP. AUG.

VICTORIA. AUGGG. I. CON. OB. *Victoria alata, coronâ radiatâ, dextrâ crucem gerens.*

FL. ANASTASII DICORI.

DN. ANASTASIUS P. F. AUG.

VICTORIA. AUGGG. CON. OB. *Victoria ſtans dextra crucem tenens, ad latus ſtella conſpicitur.*

NUMISMATA ROMANA ARGENTEA.

C. JULII CÆSARIS.

1. CÆSAR. *Caput Julii cum lituo, auguratûs ſigno.*

ÆGYPTO CAPTA. *Crocodilus, Ægypti typus.*

2. CÆSAR. *Caput Cæſaris laureatum cum lituo.*

Figura ſtans, caput inclinans, dextrâ victoriolam, ſiniſtra haſtam gerens.

3. JULII *Caput laureatum:* S. C.

SEMPRONIUS GRACCUS. *Aqvila cum ſignis militaribus.*

AUGUSTI.

1. CÆSAR AUGUSTUS.

DIVUS JULIUS. *Stella Crinita.*

Occiſo Cæſare, 7 diebus continuis cometa fulſit, qvem Cæſari jam conſecrato ſacrum dixit populus Romanus, ex qvo Auguſtus ſtatuam Cæſaris æream cum ſtellâ ſupra caput in Templo Veneris erexit.

2. *Auguſti Caput ſine inſcriptione.*

IMP. CÆS. DIVI. F. *Clypeus in medio numo.*

3. IMP. CÆSAR DIVI JULI. F. *Caput Auguſti.*

M. AGRIPPA COS. DESIG. *In medio numo.*

M. Agrippa an. V. C. 716. Conſul anni ſeqventis deſignatus eſt. Numus hic argenteus inter rariſſimos meritò refertur.

4. IMP. CÆSAR DIVI F. IIIVIR ITER. R. P. C. *Caput Aug.*

COS. ITER. ET TER. DESIG. *Templum cum inſcript:* DIVO JUL. *Et Ara accenſa, ad qvam figura ſtans, dextra lituum geſtat.*

4. AUGU-

5. AUGUSTI *Caput ſine inſcriptione.*

IMP. CÆSAR· *Columna roſtrata, cui figura inſtat, dextra haſtam, ſiniſtra parazonium tenens. De columna hac, cui ſtatua Auguſti aurea impoſita fuit, Appianus videatur lib. 5.*

6. AUGUSTI *Caput.*

Arcus triumphalis, ſupra qeam Qvadriga cum auriga. infra: IMP. CÆSAR.

7. CÆSAR. IMP. VII.

ASIA RECEPTA. *Victoria ſtans ſuper aram duos ſerpentes ad latera habens, Aſiæ typos.*

8. AUGUSTI *Caput cum inſcriptione.*

OB CIVES SERVATOS.

Corona qverna cum lemniſcis.

S. P. Q. R. Poſt reſtitutam ab Auguſto urbem & cives ſervatos coronâ hâc civicâ gratisſimum Auguſto animum teſtatus eſt.

9. CÆSAR AUGUSTUS. *Auguſti Caput. Duo rami lauri erecti.*

10. SALUS GENERIS HUMANI. *Figura dextrâ globum, ſiniſtrâ lauream gerens.*

Corona Civica S. P. Q. R.

Salutem generi humano partam ac ſtabilitam pietate & imperio Auguſti pars numi antica deſignat.

11. AUGVSTVS COS. XI.

M. AGRIP. COS. TER. COSSUS LENTULUS. *Caput Agrippæ turritum.*

12. CÆSAR AUGUSTUS. *Caput Aug.*

SIGNIS RECEPTIS. *Figura militaris dextra Aqvilam, ſiniſtra ſignum militare gerens.*

Numus eſt maximi typi, qvem raritati juncta elegantia commendat.

13. CÆSAR AUGUSTUS. *Caput Aug.*

SIGNIS RECEPTIS. S. P. Q. R. *Aqvila & ſignum militare, ſcutum rotundum in medio, in qvo:* C. L. V.

Cum Auguſtus A. U. C. 734. Aſiam adiisſet, tantum Parthis terrorem incusſit, ut *ſigna* & Cives L. Canidio Crasſo qvondam ereptos ultrò reſtituerint. Hinc fortè in ſcuto numi C. L. V. Cæſarem Libertatis Vindicem indicant.

14. AUGUSTUS DIVI F. *Caput Aug.*

IMP. X. SICIL. *Figura ſtans dextra haſtam, ſiniſtra arcum tenens, cum cane ad pedes.*

15. - - - - - AUGUSTUS. *Caput Augusti.*

IMP. X. *Taurus cornu petens.*

16. DIVI F. *Caput Aug. laureatum.*

IMP. XI. *Figura stolata stans.*

17. AUGUSTI. *Caput sine inscriptione.*

AUGUSTUS. *Signum Capricorni cum globo, temone & cornucopia.*

Tantam Fati fiduciam Augustus habuit, ut thema suum vulgaverit, numumq; argenteum capricorni notâ percusserit, sub qvo signo cœlesti natus erat. *Sueton. in Aug.*

18. AUGUSTUS DIVI F. *Caput Aug. laureatum.*

IMP. XI. *Signum Capricorni cum globo.*

Iterum ob felices Augusti sub Capricorni signo natales.

19. CÆSAR AUGUSTUS DIVI F.

PONTIF. MAXIM. *Figura sedens dextrâ hastam puram, sinistrâ ramum tenens.*

20. CÆSAR AUGUSTVS DIVI F. PATER PATRIÆ. *Caput Aug. Laur.*

- - CÆSARES AUGUST. F. COS. DESIG. PRINC. JUVENT.

Duæ figuræ Caji, & Lucii togati, clypeis assistentes cum hastis puris & signis Pontificalibus & Auguralibus.

21. AUGUSTVS. *Caput Aug. Laur.*

MART. ULTO. *Templum Martis cum aqvila, & utrinq; signa militaria.*

Icon templi Martis Ultoris in Capitolio ab Augusto extructi. Causa fuit restitutio signorum militarium â Parthis anno V. C. 734. *Dio. lib. 54.*

22. AUGUSTVS DIVI F.

C. CÆSAR. AVG. F. *Figura Caji eqvestris cum tribus signis militaribus.*

Numus Caji est, Agrippæ & Juliæ filii, qvi ab Augusto Avo adoptatus Cæsar & Augusti filius in facie numi posticâ dicitur A. V. C. 737.

23. AUGVSTI *Caput.*

Mausoléum Augusti.

24. DIVUS AUGUSTVS.

Figura eqvestris cum tribus signis militaribus.

Augustus Divus appellatur, postqvam consecratus esset, Flaminesq; ei designati.

TIBERII.

1. TI. CÆSAR DIV. AVG. F. AUGUSTUS.

IMP.

IMP. VII. TR. POT. XVII. *Qvadrigæ.*

2. TI. CLAUD. CÆSAR. AUG. GERM. P. M. TRI. POT. - - - -
S. P. Q. R. P. P. OB. C. S. *Corona qverna.*

3. TI. CÆSAR DIVI AUG. F. AUGUST.
PONTIF. MAXIM. *Figura sedens dextrâ hastam, sinistrâ ramum tenens.*

DRUSI, TIBERII EX AGRIPPINA F.

- - - DRUSUS. - - - - - - *Caput Drusi.*
Simpulum, Lituus. Libationis in sacrificiis & auguratus signa.

GERMANICI.

GERMAN IMP.

CONCORD. P. R. *Figura sedens.*

Germanicus Drusi filius, â Tiberio adoptatus, victis cum Batone Dalmatis IMP. dicitur.

CAJI CALIGULÆ.

Numi Caligulæ ex argento inter rariores censentur.

1. C. CÆSAR. AUG. GERM. P. M. TR. POT. COS.
Caput Augusti cum coronâ radiatâ & duabus stellis.

Memoriam Proavi numo hoc Caligula inculcat, cùm templum ejus â Tiberio inchoatum dicasset. Augustum itaq; coronâ coruscantem ponit inter Divos relatum. Sidera avum Drusum & Germanicum patrem denotare nonnulli volunt, tanqvam stirpe divinâ ortos.

2 C. CÆS. AUG. GERM. P. M. TR. P. *Caput Caligulæ.*
GERMANICUS CÆS. P. C. CÆS. AUG. GERM. *Caput Germanici.*

Caligulæ qvoq; pietatem erga patrem numus hic, qvi eximiæ raritatis & elegantiæ est, commendat.

3. C. CÆSAR. AUG. PONT. M. TR. POT.
Corona Civica, in qva S. P. Q. R. P. P. OB. C. S.

Numo hoc S. P. Q. R. Caligulæ adulatur, cùm nullum bellum gesserit, qvo cives servasse dicitur, aut tanqvam pater patriæ curam paternam impendit.

JULIÆ AGRIPPINÆ GERMANICI.

AGRIPPINA MAT. C. CÆS. AUG. GERM. *Caput Agrippinæ.*

C. CÆS. AUG. PON. M. TR. POT. III. COS. III. *Caji facies.*

Caligula, collectis ex insulâ Pandataria Agrippinæ Matris cineribus & in urnam conditis, ludos ipsi Circenses instituit & in carpento imaginem ipsius inter divos relatæ à mulis trahi mandavit. Hinc & memoriam ejus per numum hunc restituit.

CLAUDIUS.

TI. CLAUDIUS CÆS. AUG. GERM. *Caput Claudij.*

AGRIPPINÆ AUGUSTÆ. *Caput Agrippinæ.*

Agrippina secunda Claudii uxor, Augustæ nomen impetravit. Sic enim à Claudio appellata est qvi iconem ejus primus inter Imperatores in numis aureis argenteisq; cælavit absq; S. C. Senatus qvippe juris sui admodum tenax fœminis principibus sub Domîtiano tantùm numos cudere incepit. *Vaillant Tom. 2. Numism. Rom. pag. 57 & 63.*

NERONIS.

1. NERO CÆSAR AUG.

VESTA. *Templum Vestæ rotundum.*

Numus hic Vestæ templum, qvod igne consumptum fuerat, iterum restauratum indicat.

2. SALUS. *Dea salus insidens subsellio, in dextrâ pateram habens, qvæ Numinis argumentum est.*

3. JUPITER CUSTOS. *Jupiter insidens subsellio cum fulmine in dextra.*

Nero à conjurationis Pisonianæ periculo liberatus Jovi Custodi numum hunc consecrare voluit, qvemadmodum in numo præcedente Deæ Saluti litavit.

4. NERO CLAUDIUS DIVI F. CÆS. AUG. GERM. IMP. TR. POT. COS. *Facies Neronis & Agrippinæ.*

AGRIPP. AUG. DIVI CLAUD. NERONIS CÆS. MATER. EX. S. C. *Qvadrigæ Elephantorum, qvibus Nero & Agrippina insident, signum militare tenentes.*

Numo huic lucem fœneratur *Suetonius in Neron. Matri,* inqvit, *summam omnium rerum publicarum privatarúmq; permisit, & ejusdem sæpe lectica per publicum simul vectus est.*

5. IMP. NERO CLAUD. CÆS. AUG. GERM.

TR. P. III. P. P. D. CUR. *Figura eqvestris hominem supplantans.*

6. NERO CÆS. AUGUSTUS.

Duo signa militaria & Aqvila.

7. NERO CÆS. AUG. IMP.

PONTIF. MAX. TR. P. VIII. COS. IV. P. P. EX. S. C. *Figura muliebris hastam tenens & papaver.*

SER-

SERVII SULPICII GALBÆ.

1. IMP. SER. GALBA CÆSAR AUG. P. M.

DIVA AUGUSTA. *Figura ſtolata ſtans, dextrâ pateram, ſiniſtrâ haſtam tenens.*

In honorem Liviæ, qvæ & Julia Auguſta vocabatur, in Juliam familiam adoptatæ teſtamento Auguſti numus hic â Galba percusſus eſt. Stola, patera & haſta numinis Liviæ typum repræſentant, cujus ope ad aulam imperatoriam Galba pervenit, qvemadmodum de eo Svetonius refert.

2. IMP. GALBA AUG.

S. P. Q. R. OB. C. S. *In corona qvercea.*

M. SALVII OTHONIS.

Numi ejus ex argento haud pasſim obvii ſunt.

IMP. OTHO CÆSAR AUG. TR. P.

1. PONT. MAX. *Figura ſtans, ſiniſtrâ cornucopiæ tenens, dextrâ ſertum.*
2. SECURITAS. P. R. *Figura dextra ſertum, ſiniſtra haſtam tenens.*
3. PAX ORBIS TERRARUM. *Figura ſtans dextrâ ramum, ſiniſtra caduceum tenens.*

Sarmatis represſis, licet bellum civile contra Vitellianos inſtaret, numum ſignari voluit cum inſcriptione: *Pax orbis terrarum*, qvi munia imperii ut in multa pace, teſte *Tacito*, obibat.

AULI VITELLII.

1. A. VITELLIUS GERMAN. IMP. TR. P.

XV. VIR. SAC. FAC. *Tripus cum Delphino & corvo.*

Vitellium *Sacerdotiis amplisſimis auctum, præter Suetonium, numus hic indicat. Unus ex XV viris* fuit, qvi Apollini *ſacra faciebant*, Qvemadmodum et *Tripus, corvus* & *Delphinus* Numini huic conſecrati fuêre, in numo exſtantes.

2. CONCORDIA P. R. *Figura ſedens dextra pateram, ſiniſtra cornucopiæ tenens.*

Concordiam Populi Romani in deſignando Vitellio poſt mortem Othonis Senatus hoc numo deprædicat.

3. A VITELLIUS IMP. GERMAN.

FIDES EXERCITUUM. *Duæ dextræ junctæ.*

Nexus manuum fidem fœdusq; denotat, utriusq; exercitus Germanici, qvem contra Othonem Vitellius duxit. Germanicus exinde dictus eſt Imperator, Auguſti nomine nondum asſumpto. *Sveton. in Vitell. c. 7. & 8.*

4. A. VITELLIUS GERM. IMP. TR. P.

Figura alata ſedens, dextra pateram, ſiniſtrâ haſtam gerens.

FL. VESPASIANI.

1. IMP. CÆS. VESP. AUG. P. M.

TR. POT. *Veſta ſedens, dextra tenens capedunculam.*

Vestæ delubro à Vespasiano qvoq; instaurato, sacra huic Numini peracta fuisse, Vesta in numo hoc sedens cum capeduncula fortè indicat.

2. VICTORIA AUGUSTI. *Victoriola.*

Victoria est, qva, protritis ac debellatis Iudæis, Vespasianus potitus est.

3. TR. P. II. COS. III. *Figurâ stans dextra lancem, sinistra hastam gerens.*

4. TR. P. COSS. TER. *Figura sedens dextra ramum, sinistra Caduceum tenens.*

5. *Figura militaris trophæum gestans.*

6. IMP. CÆSAR. VESPASIANUS. AUG.

JUDÆA. *Judæa capta ad trophæum sedens.*

Numus est, qvi Judæam sub Nerone rebellem jam à Vespasiano captam fuisse indicat.

7. IMP. CÆS. VESP. AUG. P. M. COS. III.

Figura stans dextra rostrum navis, sinistra cornucopiæ apprehendens.

8. IMP. CÆS. VESP. AUG.

PACI ORBIS TERRARUM. *Caput cum corona.*

Caput coronatum Deæ Pacis effigiem esse, Antiqvarii censent, cujus templum a Claudio inchoatum Vespasianus absolvit. In delubro hoc recondita fuêre spolia templi Hierosolymitani, à Tito F. Romam allata, teste Hieronymo.

9. IMP. CÆS. VESP. AUG. P. M. COS. IV.

CONCORDIA AUG. *Figura sedens dextra pateram, sinistra cornucopiæ gestans.*

10. IMP. CÆS. VESP. AUG. P. M. COS IV. CENS.

SALUS AUG. *Figura sedens dextra pateram tenens.*

11. IMP. CÆS. VESP. AUG. P. M. COSS. IIII.

VICTORIA AUGUSTA. *Victoria stans, dextra signa militaria tenens.*

Numi diversi de victoriis & triumphis, qvos Vespasianus uterq; in Judæa obtinuit, percusi sunt.

12. IMP. CÆS. VESP. AUG. P. M. COS. IV.

AUGUR. TRI. POT *Lituus, Simpulum, Capeduncula, Aspergillum, qvæ signa sunt Pontificatûs & auguratûs.*

13. IMP. CÆSAR. VESPASIANUS AUGUSTUS.

PONT. MAX. TR. P. COS. V. *Caduceus alatus, Felicitatis & pacis insigne.*

14. IMP. CÆS. VESPASIAN. AUG.

PON. MAX. TR. P. COS. VI. *Figura sedens.*

15. IMP. CÆSAR. VESPASIANUS AUG.

COS. VII. *Aqvila insistens cippo, alas expansas habens.*

Aqvila,

Aqvila, Imperii Romani insigne in variis provinciarum urbibus hinc inde obvium.

16. COS. VIII. *Bos & vacca sub jugo.*

Boves jugati, coloniarum mancipiorumq; typi, fertilitatem terræ pacemq; Principis beneficiô partam innuere videntur.

17. CÆS. VESPASIANUS. AVG.

IMP. XIX. *Scrofa cum suculis.*

In contumeliam Judaicæ gentis Scrofa hæc cum suculis efficta est, â qva Judæi abhorrent. Effigiem ejus Hadrianus in portâ Hierosolymæ sculpi curavit.

18. IMP. CÆS. VESP. AVG. P. M.

TR. P. X. *Figura stans dextra temonem, sinistra cornucopiæ gestans.*

Temone navem regente & cornucopiæ abundante numus Principem designat, utilitati publicæ intentum populisq; imperantem.

19. DIVUS VESPASIANUS AUGVSTUS. *Duo Capricorni cum globo in medio.*

Aut ad consecrationem Vespasiani, aut ad dictum ejusdem paulò ante mortem referendum hunc numum esse antiqvarii censent: Ipse qvippe moriturus dixit *Ego DEUS efficiar.* Numum verò cum capricorno & globo paulò ante mortem ipsius cusum inspicere adhuc licet.

TITI.

1. IMP. TITUS. CÆS. VESPASIAN. AVG. P. M.

T. R. P. VIIII. IMP. XIV. COS. VII. P. P. *Qvadrigæ ducentes currum, in qvo flos qvidam conspicitur.*

Pro Tito in curru hic flosculus ponitur, qvem Dea Spes solita est gerere. Spem qvippe omnem Respublica in Titi victricibus armis hic collocavit, ob victoriam de Judæis reportatam.

2. IMP. CÆS. VESP. AVG. CENS.

PONTIF. MAXIM. *Figura sedens dextra hastam, sinistrâ ramum tenens.*

Mortuo Vespasiano, Pontificatus Maximi dignitas Imperatoribus perpetua in Titum qvoq; transfertur.

3. IMP. TITUS CÆS. VESPASIAN. AVG. P. M.

TR. P. IX. IMP. XV. COS. VIII. P. P. *Tripus, supra qvem Delphin.*

4. JUDÆ - - - *Judæa sedens ad trophæum.*

Judæorum urbes F. Vespasianus expugnasse dicitur, exceptâ Hierosolymâ, qvam Titus hic cepit & incendit, qvi & Vespasianus dictus. *Sueton. C. 5.*

5. IMP. TITUS CÆSAR VESPASIANUS AVG. P. M.

TR. POT. IMP. XV. COS. VIII P. P. *Elephas.*

9. IMP.

6. IMP. TIT. CÆS. VESPASIANUS AUG. P. M.

TR. P. IX. I. M. P. XV. COS. VIII. P. P. *Sella curulis cum corona.*

7. IMP. TITUS. CÆS. VESPASIAN. AUG. P. M.

TR. P. IX IMP. XV. COS. VIII. P P. *Duæ sellæ curules, laurea ornatæ.*

8. IMP. TITUS. CÆS. VESP. AVG. *Ara supra qvam fulmen.*

Aræ fulmen, imperii symbolum, impositum esse in memoriam Fl. Vespasiani numus denotat. In signum enim reverentiæ summæ erga Divum Vespasianum in templo ara hæc ponebatur.

9. T. CÆSAR. IMP. VESPASIANUS.

MARS VICTOR S. C. *Miles gradiens, dextra victoriolam, sinistra trophæum gerens.*

Ad victoriam de Germanis â Tito reportatam antiqvarii numum hunc referunt. Victoriæ hujus vestigia plura in Svetonio occurrunt.

10. T. CÆSAR VESPASIANUS.

ANNONA AUG. *Figura sedens dextra Victoriolam tenens.*

Curam Imperatoris hujus circa Annonam numus hic post victoriam partam laudibus extollit.

11. CÆSAR VESPASIANUS AVG.

CÆSAR AUG. F. COS. CÆSAR. AUG. F. P. R. *Duo capita.*

JULIÆ.

1. JULIA TITI IMP. FI.

Qvinqve figuræ.

Filia Titi Vespasiani qvam Martia genuit marito Sabino, â patruo Domitiano abducta, ut matrimonio ejus potiretur.

DOMITIANI.

1. CÆS. AUG. F. DOMIT. COS. II.

Figura Eqvestris habitu pacificatoris.

2. CÆS. AUG. F. DOMITIANVS. AUGUR. PONT.

COS. IIII. *Pegasus*

3. DOMITIANVS AVG. F.

Pegasus.

4. DOMITIANVS COS. VII. CÆUAR DIVI F.

PRINCIPI JUVENTUTIS. *Ara lemniscata cum spicis.*

Princeps Juventutis factus, spem imperii Domitianus nactus est. Principis qvippe Juventutis dignitas in eos, qvos Imperatores sibi successores destinabant, primùm ab Augusto translata est.

5. IMP.

5. IMP. CÆSAR DOMITIANUS AUG.

TR. P. CÆS. VII. *Templum.*

Ædes Jovi conſervatori in Capitolio á Domitiano excitatæ. Vid. *Sueton. in Domitiano.*

6. IMP. CÆS DOMITIANUS AUG. P. M.

TR. P. COS, VII. DESIGN. VIII. *Anchora cum delphino.*

7. IMP. CÆSAR DOMITIANUS AUG. P. M.

Jupiter Conſervator. *Aqvila inſiſtens fulmini.*

Aqvila, Jovis ales, fulguri innixa Jovem deſignat, cui Domitianum Romani qvoq; comparabant.

8. IMP. CÆS. DOMITIAN. AUG. GERMANICUS.

P. M. TR. P. IV. IMP. VIII. COS. XI P. P. *Victoria ſedens, dextrâ lauream, ſiniſtrâ palmam tenens.*

Domitianus de' Germanis triumphans cognomen Germanici hîc aſſumpſiſſe videtur, qvemadmodum & in numis ſeqventibus.

9. IMP. CÆS. DOMIT. AUG. GERM. P. M. TR. P. VII.

IMP. XIV. COS. XIIII. CENS. P. P. P. *Pallas armata ſtans, dextrâ fulmen gerens, ſiniſtra pileum cum clypeo ad pedes.*

10. IMP. CÆSAR. DOMIT. AUG. GERM. P. M. TR. P. XII.

IMP. XXII. COS. XVI. CENS. P. P. P. *Pallas dextra elata cum jaculo, ſiniſtra ſcutum geſtans.*

11. IMP. CÆSAR. DOMIT. AUG. GERM. P. M. TR. P. XIIII.

IMP. XXII. COS. XVII. CENS. P P P. *Figura ſtans in prorâ navis, ſiniſtrâ clypeum tenens, dextra elatâ cum jaculo.*

12. IMP. CÆS. DOMIT. AUG. GERM. P. M. TR. P. XIII.

IMP. XXII. COS. XVII. CENS. *P. P. P.*

NERVÆ.

1. IMP. NERVA CÆS. AUG. P. M. TR. P. COS. II. P. P.

Libertas Publica. *Figura ſtolata ſtans, dextra pileum, ſiniſtra haſtam tenens.*

Pileum Libertatis ſignum ſeu potius Libertatem ipſam in numo hôc apponi curavit S. P. Q. R. occiſo Domitiano, in Libertatem ſub optimo Principe Nerva vindicatus.

2. Concordia Exercituum. *Manus junctæ cum vexillo & prora navis.*

3. Fortuna Aug. *Figura ſtolata ſtans, dextra temonem, ſiniſtra cornucopiæ gerens.*

4. IMP. NERVA CÆS. AUG. P. M. TR. POT.

COS. III. PATER PATRIÆ P. P. *Simpulum, Capeduncula, Lituus, Aſpergillum.*

Victoriâ Pannonicâ reportatâ, Trajanus â Nervâ adoptatus, & Nerva Pater Patriæ dictus eſt.

5. IMP. NERVA CÆS. AUG. P. M. TR. P. COS. IIII.

Æqvitas Auguſt. *Iuſtitia cum bilance & cornucopia.*

Concordia exercituum, fortuna & æqvitas, Romanorum felicitatem ſub Imperatore hoc teſtantur.

TRAJANI.

1. IMP. CÆS. NERVA TRAJAN. AUG.GERM.

P. M. TR. P. COS. II. P. P. *Figura ſedens, dextrâ pateram, ſiniſtrâ cornucopiæ tenens.*

Ob bellum feliciter qvoq; in Germaniâ geſtum Germanici nomen tulit primùmq; optimus Princeps appellatus eſt.

2. IMP. CÆS. NERVA TRAJAN. AUG. GERM.

PONT. MAX. TR. POT. COS. II. *Figura ſtans, ſiniſtrâ cornucopiæ tenens & dextram elevans.*

3. IMP. CÆS. NERVA TRAJAN. AUG. GER.

PONT. MAX. TR. P. COS. II. *Figura ſedens cum cornucopiæ in ſinu, dextrâ pilum elevans.*

4. IMP. CÆS. NERVA TRAJAN. AUG. GERM.

P. M. TR. P. - - COS. IV. P. P. *Victoria gradiens, dextrâ lauream tenens.*

Decebalus, Dacorum Rex, victus â Trajano.

5. IMP. CÆS. NERVA TRAJAN. AUG. GERM.

P. M. TR. P. COS. IIII. P. P. *Figura nuda ſtans cum laciniâ ſupra ſiniſtrum brachium. videtur figura Herculis.*

6. IMP. TRAJANO AUG. GER. DAC. P. M. TR. P.

COS. V. P. P. S. P. Q. R. OPTIMO PRINCIPI. *Figura ſedens, dextra victoriolam ſiniſtra haſtam tenens.*

Pace cum Decebali Legatis Romæ â Senatu firmatâ, Trajanus primùm de Dacis triumphans Dacicus dictus eſt. COS. IV.

7. IMP. TRAJANO AUG. GER. DAC. P. M. TR. P. COS. V. P. P.

S. P. Q. R. OPTIMO PRINCIPI. *Figura ſtans dextrâ ramum, ſiniſtrâ baculum tenens, ad pedes Struthio.*

8. IMP. TRAJANO AUG. GER. DAC. P. M. TR. P.

COS. V. P. P. S. P. Q. R. OPTIMO PRINC. *Trophæum de Dacis.*

In honorem ejus, qvem optimum Principem S. P. Q. R. judicavit, trophæa omnisq; generis ſigna in numis his exſtant, bonorum omnium proventum indicantia.

9. IMP. TRAJANO AUG. GER. DAC. TR. P.

COS. V. P. P. S. P. Q. R. OPTIMO PRINCIPI. *Figura ſeminuda, dextrâ lauream, Siniſtrâ palmam tenens.*

10. *Victo-*

10. *Victoria gradiens, dextrâ lauream, ſiniſtrâ palmam gerens cum globo ad pedes.*

11. COS - - - *P. P.* S. P. Q. R. OPTIMO PRINC. *Victoria dextrâ lauream, ſiniſtrâ palmam gerens.*

12. IMP. TRAJANO AUG. GER. DAC. P. M. TR. *P.* COS. V. P. P. S. P. Q. R. OPTIMO PRINCIPI. *Figura ſedens dextrâ bilancem, ſiniſtrâ cornucopiæ tenens.*

13. IMP. TRAJANO AUG. GER. DAC. P. M. TR. *P.* COS. V. P. P. S. P. Q. R. OPTIMO PRINC. *Figura ſedens dextrâ bacillum, ſiniſtrâ cornucopiæ tenens.*

14. IMP. TRAJANO AUG. GER. DAC. TR. *P.* COS. V. P. P. S. P. Q. R. OPTIMO PRINCIPI. *Trophæum, ante qvod figura qvædam conſpicitur:*

15. IMP. TRAJANO AUG. GER. DAC. P. M. TR. P. COS. V. *P. P.* S. P. Q. R. OPTIMO. PRINCIPI. *Figura ſtans dextrâ ſpicas, ſiniſtrâ cornucopiæ tenens.*

16. IMP. CÆS. NER. TRAJANO OPTIMO AUG. GERM. DAC. P. M. TR. P. COS. VI. P. P. S. P. Q. R. FORT. RED. *Fortuna ſedens, dextrâ temonem, ſiniſtra cornucopiæ tenens:*

Cognomen Optimi â Senatu ſibi decretum anno præcedente V. C. 865. Trajanum admiſiſſe *Mediobarbus* tradit. *Patinus* verò & *Vaillant* poſt Armenios & Parthos devictos *A. V. C.* 868.

17. M. TR. P. COS. VI. *P. P.* S. P. Q. R. *P.* *Columna cochlidis Trajani.*

Columnam ſuperbisſimam numus hic repræſentat, qvæ Romæ adhuc extans ab Autore Trajana dicitur. Opus mirabile eſt & omnium totius antiqvitatis integerrimum. *Patinus. Imp. Rom. numiſm. p.* 169 ſingularem ſub omni cœlo ſtructuram & vel numinum conſenſu mirabilem appellat. Trajani hic ſepulta qvoqve oſſa narrantur.

18. IMP. TRAJANO AUG. GER. DAC. P. M. TR. P. COS. VI. *P. P.* S. P. Q. R. OPTIMO PRINCIPI. ALIM. ITAL. *Figura ſtans ſiniſtrâ cornucopiæ tenens, alia minor ad dextram.*

Alimenta V millibus pueris ingenuis in Italiâ asſignata *Plinius* in Panegyrico laudibus extollit.

19. IMP. TRAJANO AUG. GER. DAC. P. M. TR. P. COS. VI. *P. P.* S. P. Q. R. OPTIMO PRINCIPI VIA TRAJANA. *Figura ſedens, dextrâ rotam tenens.*

Trajanus viam Appiam refecit, omnium maximam & celeberrimam & de ſuo nomine Trajanam appellavit, Reginam viarum aliàs dictam. Propter flexus & ambages, rotæ in numo fortè comparatur.

34. IMP. TRAJANUS AUG. GER. DAC. P. M. TR. P. COS. VI. P. P.

DIVUS PATER TRAJANUS. *Figura ſedens dextrâ ſertum tenens, ſiniſtrâ haſtam.*

Memor parentis eximii Trajanus inter Divos à S. C. illum collocari curavit.

35. IMP. CÆS. NER. TRAJAN. OPTIMO AUG. GER. DAC.

PARTICO P. M. TR. COS. P. VI. P. P. S. P. Q. R. PROVID. *Providentiæ typus.*

Armeniâ & Meſopotamiâ Provinciis factis, Parthicus Trajanus A. V. C. 868 dicitur, ut Mediobarbus computat.

36. IMP. CÆS. NER. TRAJAN. OPT. AUG. GER. DAC.

TR. P. COS. VII. P. P. PARTHICO. *Mars Gradivus dextrâ haſtam, ſiniſtrâ ſpolia gerens.*

37. IMP. CÆ. NER. TRAJANO PONT. M. AUG. GERM. DAC. *Figura ſedens dextra pateram, ſiniſtra cornucopiæ tenens.*

HADRIANI.

1. IMP. CÆS. TRAJAN. HADRIANO AUG. DIVI TRA.

PARTH. F. DIVI. NER. NEP. P. M. TR. POT. COS. FORT. RED. *Figura ſedens dextra pateram, ſiniſtra haſtam gerens.*

Numo hoc adoptivorum Patris & Avi nomina Hadrianus aſſumpſit, Filium Trajani & Nervæ nepotem ſe inſcribens. Numus itidem divinos honores indicat, qvos Hadrianus in Urbem veniens per S. C. patri conſtituit.

2. IMP. CÆSAR. TRAJAN HADRIANUS AUG.

P. M. TR. P. COS. II. FORT. RED. *Figura ſedens dextra temonem, ſiniſtra cornucopiæ tenens.*

Fortunæ Reduci numo hoc, qvemadmodum & præcedenti, litatur, ob felicem Hadriani in urbem adventum.

3. HADRIANUS AUG. COS. II. P. P.

Felicitas. *Figura ſedens.*

4. HADRIANUS AUGUSTUS. COS. III.

Figura ſtans ad aram, dextra pateram, ſiniſtra cornucopiæ tenens.

5. HADRIANUS AUGUSTUS P. P.

COS. III. *Inſtrumenta pro Sacrificiis.*

6. HADRIANUS AUGUSTUS. P. P.

COS. III.

7. IMP. CÆSAR. TRAJAN. HADRIANUS AUG.

P. M. TR. P. COS. III. *Figura ſtans dextrâ temonem, ſiniſtrâ haſtam tenens.*

8. IMP.

8. HADRIANUS AUG. COS. III. P. P.

Ægyptus. *Figura ſedens, dextra ſiſtrum tenens, lævâ calatho floribus pleno innixâ, ad cujus pedes Ibis.*

Ægyptus ſistrum, qvo Iſis colebatur, tenet, innixa calatho, abundantiæ ſymbolo. Ibis ſacra ejus avis extitit, qvam ob ſerpentum adventum Ægyptii invocant. Numus ideò cuſus videtur, qvòd Hadrianus Ægyptum luſtraverit, ex Judæâ veniens.

9. HADRIANUS AUGUSTUS COS. III. P. P.

Hiſpania. *Figura ſedens dextrâ ramum olivæ tenens; ſiniſtrâ rupibus innixa.*

Memoriam peregrinationis Hiſpanicæ Hadriani numus inculcat Nullus unqvam Imperator feliciùs peregrinatus eſt. Hi qvippe numi, provinciarum, qvas peragrabat, amoris in Principem tenerrimi indices exiſtunt.

10. HADRIANUS AUG. COS. III. P. P.

Reſtitutori Hiſpaniæ. *Figura in genua procumbens cum Cuniculo ab Imp. ſublevatur.*

Qvod de nullo antea Principe dictum eſt, de Hadriano in numo hoc aliisq; inciſum legitur. Singulas ferè Romani Imperii provincias, imò Orbem univerſum, reſtituiſſe in numis dicitur.

11. HADRIANUS AUG. COS. III. P. P.

Pietas Aug. *Figura ſtans ante aram expanſis manibus.*

Romam reverſus in Orientem proficiscitur, Athenis Jovi Olympico ædem, ſibi verò aram dicans, manibus in numo hoc expanſis.

12. HADRIANUS AUG. COS.

Providentia Aug. S. C. *Figura ſtans, ſiniſtrum brachium ad columnam inclinans cum globo ad pedes.*

Prudentis Imperii Romani Patrisfamilias providentia à S. C. hìc colitur.

13. HADRIANUS AUG. COS. III. P. P.

Moneta Aug. *Figura ſtans, dextrâ bilancem, ſiniſtrâ cornucopiæ tenens.*

14. Salus Aug. *Figura ſtans ante aram, ſiniſtrâ ſceptrum tenens.*

15. Fortunæ Reduci. *Figura ſedens, dextra temonem, ſiniſtra cornucopiæ tenens.*

16. Vota Publica. *Genius ſtans ante aram, dextrâ pateram tenens.*

Pro Hadriano de R. P. bene merito à S. C. vota publica ſuſcipiuntur.

17. Tellus Stabil. *Figura ſtans dextrâ temonem tenens, ad pedes ſpicæ.*

Ad Lacum Fucinum ab Hadriano per antlias exſiccatum antiqvarii numum hunc referunt, & ſpicæ exſurgentes terræ fœcunditatem portendunt.

18. Victoria Aug. *Victoria stans dextrâ ramum tenens.*

Princeps pacificus fuit, qvi bellum haud movit, sed mota compescuit. Bello itaq; Judaico in Palæstinâ sedato, Victoriatus hic cusus videtur.

19. HADRIANUS AUGUSTUS COS. III. *Figura stans, dextra bacillum tenens, sinistra togam colligens. Videtur Hercules cum clave & exuviis.*

20. HADRIANUS AUGUSTUS.

COS. III. *Figura stans, dextrâ aliqvid tenens, sinistra vestem elevans.*

JULIÆ SABINÆ HADRIANI.

1. SABINA AUGUSTA.

Concordia Aug. *Figura stans, dextrâ pateram, sinistra cornucopiæ gerens,*

2. Veneri Genetrici. *Fœmina stans, sinistra globum tenens & dextram elevans.*

Ob fæcunditatem Sabinæ impetrandam Veneri Genetrici litatur. Fœmina qvippe morosa & sterilis extitit, qvam dimissurum se Hadrianus dixit, si privatus fuisset.

3. SABINA AUGUSTA HADRIANI AUGUSTI.

Concordia Aug. *Figura sedens.*

L. ÆLII.

L. Ceconius Commodus Verus appellatus, sed ab Hadriano adoptatus L. Ælius Verus, ex cujus genitura Hadrianus verè prædixit: Ostendent terris hunc tantùm fata, neq; ultra esse sinent. Artibus Mathematicis illum inclaruisse Scriptores referunt.

1. L. ÆLIUS CÆSAR.

TA. P. COS. II. PIETAS. *Pietatis typus dextram elevantis inter aram.*

TITI ÆLII HADRIANI ANTONINI PII.

Sic ab Hadriano adoptatus vocatur, antea T. Aurelius Fulvus.

1. ANTONINUS AUG. PIUS. *P. P.*

TRIB. POT. COS. *Figura sinistra cornucopiæ tenens.*

Augustus & Pius à Senatu appellatus est, qvòd initio Principatus neminem supplicio affecerit. A rebus qvippe talibus Principatus exordium fieri indecorum existimavit.

2. ANTONINUS AUG. PIUS. P. P. TR. P. COS. II. *Caput Antonini laureatum.*

AURELIUS CÆSAR AUG. PII. F. COS. *Caput Aurelii sine Laureâ.*

In

In Consulatu secundo Antonini pro Annio Aurelius vocari cœpit, qvo anno adoptatus ab Antonino Pio, jussu Hadriani, Cæsar pronunciatus est. Ideò in aversâ numi parte sine laureâ exhibetur.

3. ANTONINUS AUG. PIUS *P. P.* TR. *P.* COS. III.

ÆQVITAS AUG. *Figura stans dextrâ bilancem, sinistrâ hastam tenens.*

Numus, qvi Principis æqvitatem extollit. Suo qvippe contentus, re alienâ abstinens vixisse dicitur & unicuiq; jus publicè qvoq; reddere allaborasse.

4. AURELIUS CÆSAR AUG. PII F. COS. *Caput Aurelii.*

ANTONINUS AUG. PIUS P. P. TR. P. COS. III. *Caput Antonini Pii.*

5. ANTONINUS AUGUSTUS.

VIRT. AUG. *Figura militaris stans, sinistrâ hastam, dextrâ victoriolam tenens.*

Virtus bellica Antonini his numis laudatur, victoriâ Britannicâ per Lollium Urbicum Legatum partâ, teste Capitolino.

9. COS. III. *Qvadrigæ cum insidente Imperatore, dextrâ aqvilam consularem tenente. Ante Imperatorem duo pueruli stantes.*

Occoni qvadriga triumphalis est, aliis verò consularis rectiùs dicitur.

7. COS. IIII. *Manus junctæ cum caduceo & duabus spicis.*

8. ANTONINUS AUG. PIUS *P. P.*

COS. IIII. *Figura stans, sinistrâ cornucopiæ, dextrâ ligonem gerens.*

Antoninum, qvi diligens fuit agrorum cultor, numus hic designat.

9. ANTONINUS AUG. PIUS. *P. P.* TR. *P.* XXII.

TEMPLUM DIVI AUG. REST. COS. IIII. *Templum octo columnarum cum binis idolis.*

De restitutione hâc non nisi per numos notitia affertur, qvi historiæ magnam hîc affundunt lucem. Restitutio autem templi illius esse censetur, qvod Augusto simul & Romæ dicatum erat, ob idola bina memorata, qvæ in numo signantur.

10. ANTONINUS AUG. PIUS *P. P.* TR. *P.* XXII.

COS. IIII. *Figura stans dextrâ capedunculam, sinistrâ securem tenens.*

11. DIVUS ANTONINUS.

DIVO PIO. *Ara.*

12. CONSECRATIO. *Mausoleum.*

Duo præcedentes Antonini Pii consecrationem denotant, qvi, teste *Capitolino*, cum jucunditate Divus est appellatus, cunctis certatim adnitentibus.

13. ANTONINUS. - - - - - -

TR. PO. - - *Figura stans dextrâ vexillum, sinistra cornucopiæ tenens.*

AN-

ANNIÆ FAUSTINÆ MATRIS.

Uxor Antonini tertio ipſius imperii anno moritur. Mater dicitur, Fauſtinam qvoq; habens filiam, M. Antonini Philoſophi uxorem.

1. DIVA FAUSTINA.

Æternitas. *Figura ſtans dextrâ globum tenens, ſiniſtrâ velum ſuper caput expandens.*

Velum divinitatis indicium, Auguſtæ capiti, jam conſecratæ, appoſitum.

2. AUGUSTA. *Figura ſtans dextrâ haſtam, ſiniſtrâ ſpicas tenens.*

3. ÆTERNITAS. *Figura ſtans dextrâ globum, ſiniſtrâ temonem habens.*

Fauſtina, cum inter DEos relata eſſet, æterna habita eſt.

4. AUGUSTA. *Figura tenens haſtam geniculatam.*

5. *Figura dextrâ facem, ſiniſtrâ bacillum tenens.*

6. *Figura aſſiſtens aræ ſacrificantis ritu.*

7. FAUSTINA AUGUSTA.

JUNONI SACER. *Pavo.*

Auguſtarum animas a Pavone, Junonis alite, in cælum translatas eſſe antiqvitas Romana credidit. Unde in numo hoc Pavo conſecrationem Auguſtæ deſignat.

8. DIVA FAUSTINA.

AUGUSTA. *Figura ſtans dextrâ ſpicas, ſiniſtrâ haſtam tenens.*

Fauſtina Cereris habitu hìc exprimitur. Ceres enim frugifera à S. C. in numis qvibusdam dicitur.

9. *Figura ſtans dextrâ haſtam, ſiniſtrâ ſpicas tenens.*

10. DIVA FAUSTINA PIA.

Conſecratio. *Templum, in qvo Fauſtina ſedens.*

Templum Fauſtinæ, ab Antonino Pio exſtructum, in regionis qvartæ viâ ſacrâ Romæ etiamnum viſitur.

M. AURELII VERI ANTONINI PHILOSOPHI.

1. AURELIUS CÆSAR PII. F. COS.

Pietas Aug. *Signa Pontificalia.*

Pietas Auguſti etiam in numis aliis à S. C. deprædicatur.

2. AURELIUS CÆSAR AUG.

COS. II. *Figura ſtans dextrâ ſpicas, ſiniſtrâ cornucopiæ tenens.*

Omnium rerum abundantiam & pacem exoptatam Aurelii COS II numi hieroglyphica indicant.

3. IMP. M. ANTONINUS AUG.

PROV. DEOR. TR. P. XVII. COS. III. *Figura stans dextra globum, sinistrâ cornucopia tenens.*

Anno U. C 914, Christi 161, in Aurelii consulatu Antoninus Pius mortuus est. Hinc numus providentiâ Deorum Aurelio soli imperium delatum fuisse indicat. Numus talis Romæ etiam percussus invenitur, ubi Tiberi inundante, TR. P. XVI. COS. III.

4. CONCORD. AUG. TR. P. XVII. COS. III. *Figura sedens dextrâ pateram, sinistrâ sellæ incumbens, cum cornucopia.*

Adscito L Annio Vero ad imperii partem Augustorum & Augusti Concordia in hoc aliisqve numis à S. C. prædicatur.

5. ANTONINUS AUG. ARMENIACUS.

IMP. II. COS. III. ARMEN. *Armenia captiva sedens.*

Vologese Parthorum Rege per Cassium devicto M. Aurelius Armeniacus dicitur.

6. ANTONINUS AUG. ARMENIACUS.

IMP. II. COS. III. *Figura stolata stans, dextrâ caduceum, sinistrâ cornucopia tenens.*

7. M. ANTONINUS AUG. TR. P. XXIII.

FORT. RED. COS. III. *Figura sedens dextrâ temonem, sinistrâ cornucopia tenens.*

Senatus Fortunæ Reduci votum suscipere solebat, Imperatore proficiscente ac in Urbem redeunte. Et qvemadmodum hìc ob Aurelii cum L. Vero in Germaniam abitum, sic & ob Hadriani in Urbem adventum Fortunæ Reduci votum susceptum & numi sculpti reperiuntur.

8. DIVUS ANTONINUS PIUS.

Consecratio. *Aqvila.*

Imperatorum animas ab Aqvilâ, Jovis alite, in cœlum delatas esse Romani olim credidêre.

ANNIÆ FAUSTINÆ JUNIORIS.

Antonini Pii ex Faustina filia fuit, Aurelii Antonini Philosophi uxor.

1. FAUSTINA AUGUSTA.

Sæculi Felicit. *Duo infantes in pulvinari.*

2. FECUND AUGUSTÆ. *Mulier cum qvatuor liberis.*

Duo numi priores fæcunditatem Augustæ indicant, à qva Sæculi qvoq; felicitatem effici, prior declarat. Qvot enim pueros enixa est Faustina, tôt victorias Romanis futuras crediderant.

3. FAUSTINA AUG. PII. AUG. FIL.

Concordia. *Figura sedens.*

Ob concordiam cum M. Aurelio ſervatam.

4. DIVA. FAUSTINA.

Juno. *Figura ſtans dextrâ pateram, ſiniſtrâ haſtam tenens.*

Fauſtina in averſâ numi parte Junoni comparatur, Jovis ſorori & conjugi.

5. FAUSTINA AUGUSTA.

Veneri Auguſtæ. *Figura ſedens dextrâ victoriolam, ſiniſtrâ haſtam tenens.*

Fauſtinæ hic numus adulatur, qvæ ſub Veneris victricis effigie hìc ſignata eſt, dextrâ victoriolam tenens, qvaſi ſub ejus auſpiciis M. Aurelius & L. Verus victoriam reportasſent.

L. AURELII VERI.

1. L. VERUS AUG. ARMENIACUS.

TR. P. IIII. IMP. II. COS. II. *Figura ſtans dextrâ haſtam tenens, ſiniſtrâ ſcutum ad pedes.*

Armeniâ captâ per Priſcum Legatum & Rege Armenis dato L. Verus Armeniacus dicitur. Conjecturam autores tradunt, Regem iſtum Soæmum fuiſſe, qvi â Vologeſo Parthorum Rege expulſus demum poſt Veri victoriam Armeniæ Rex denuntiatus eſt.

2. L. VERUS AUG.

TR. P. V. *Figura ſtans dextram extendens, ſiniſtra cornucopiæ tenens.*

3. L. VERUS AUG. ARM. PART. MAX.

TR. P. VII. IMP. IIII. COS. III. *Figura ſtans dextrâ bilancem, ſiniſtrâ cornucopiæ tenens.*

Meſopotamiâ & Asſyriâ à Casſio ſubactis L. Verus PARTH. MAX. qvoq; cognominatur.

LUCILLÆ L. VERI.

LUCILLA AUGUSTA.

Pudicitia. *Figura ſedens dextrâ pectori admotâ.*

Ad caſtitatem Lucillæ indicandam numus hic percusſus eſt, Deâ Puducitiâ ſignatus.

L. ÆLII AURELII COMMODI.

1. COMM. ANT. FIL. AUG. GERM. *Figura ſtans.*

- - - - - - - -

2. COMMODUS ANTONINUS AUG.

- - TR. P. VII. IMP. IV. COS. III. P. P. *Figura ſtans dextrâ tesſeram frumentariam, ſiniſtrâ cornucopiæ tenens.*

3. M. COMMODUS.

COS.

- - - COS. IIII. P. P. *Victoria gradiens dextrâ lauream, sinistrâ palmam tenens.*

3. M. COMM. ANT. P. FEL. AUG. BRIT.

P. M. TR. P. XI. IMP. VII. COS. V. P. P. *Figura sedens dextrâ hastam, sinistrâ pateram tenens.*

4. M. COMM. AN. FEL. AUG. BRIT.

P. M. TR. P. XI. IMP. VII. COS. V. P. P.

Victoria alata stans dextram imponens clypeo, qvi trunco innititur.

Britannis rebellibus per Legatos victis, Commodus hic Imp. VII & Brit. inscribitur.

5. L. ÆL. AUREL. COMMODUS.

MARTI ULTORI AUG. *Mars.*

Mars à Romanis maximè cultus est. Parens enim Romuli ab illis existimatus, instar ultoris hîc depingitur.

P. HELVII PERTINACIS.

IMP. CÆS. P. HELV. PERTINAX.

VOT. DECEN. TR. P. COS. II. *Figura velata stans ante aram habitu sacrificantis.*

Vota decennalia inde ab Augusto manarunt, qvi primò imperium decennale in se susceperat. Hinc sub Imperatoribus seqventibus mos hic observatus est & vota decennalia pro salute Principis nuncupata, qvemadmodum hîc primis Pertinacis Imperii temporibus.

M. DIDII SEVERI JULIANI.

M. DID. JULIANUS AUG. IMP. CÆS.

CONCORD. MILIT. *Figura stans inter duo signa militaria, qvæ manibus tenet.*

Numus hic Concordiam militum meritò deprædicat. Julianus enim, qvamprimùm Pertinacis cœdem intellexit, ad exercitum properè pervenit, petens à militibus Rom. Imperium, & promissis factis Imperator designatus est. Venale tunc imperium erat.

C. PESCENNII NIGRI.

CÆS. C. PESC. NIGER. *Aug.*

VICTORIÆ AUG. *Victoria gradiens dextrâ lauream, sinistrâ palmam gestans.*

Numus inter Romanos rarissimus, qvo S. C. Pescennio, rerum qvidem bellicarum gnaro, sed infelici, adulatur.

L. SEPTIMI SEVERI.

1. L. SEPT. SEV. PERT. AUG. IMP.

FORTUNA REDUX. *Figura ſedens dextrâ temonem, ſiniſtrâ cornucopiæ tenens.*

2. P. M. TR. P. III. COS. *Figura gradiens ſiniſtrâ haſtam, dextrâ ignotum qvid tenens.*

3. L. SEPT. SEV. AUG. IMP. III. PART. MAX.

- - COS. II. P. P. *Victoria alata gradiens, dextrâ lauream, ſiniſtrâ palmam tenens.*

Babyloniâ, Parthiâ &c: captis, prædisq; militi conceſsis á S. C. Severus Aug. Part. Max. cognominatus eſt.

4. VICT. PARTH. MAX. *Victoria gradiens, dextrâ ſertum tenens, ſiniſtrâ palmam.*

Eandem Victoriam Parthicam numus hic extollit.

5. SEVERUS PIUS AUG.

Reſtitutor Urbis. *Roma ſedens dextrâ victoriolam, ſiniſtrâ haſtam tenens.*

Nova enim ædificia exſtruxit, vetera reſtituit, inqvit *Xiphilinus*, inter qvæ Septizonium & thermæ Severianæ fuerunt.

6. L. SEPT. SEV. PERT. - - - - - - -

Securitas Publica. *Figura ſedens dextrâ globum tenens.*

Securitas formâ matronæ ſedentis depingitur, globum dextrâ tenens, qvaſi totus orbis Romanus, extinctis Parthorum armis, jam ſecurus exiſtat.

7. L. SEPT. SEV. PERT. AUG: IMP. - - *P. P.*

P. M. TR. P. - - COS. II. *P. P. Figura ſtans ad aram, dextrâ pateram tenens, ſiniſtra palmam.*

8. Pacis Fundator. *Figura ſtans, dextrâ ramum palmæ tenens.*

Severus triumphum Parthicum, à S. C. ei decretum, recuſans, Fundator pacis ſalutatur.

9. Vota Suſcepta XX. *Figura ſtans ante aram.*

Decennali Auguſti imperio peracto vota iterum decennalia ei decreta ſunt. Sic & pro Severo, imperii decennio exacto, vicennalia vota ſuſcepta ſunt.

10. Indulgentia Augg. in Carth. *Cybele leone vecta, dextra fulmen, ſiniſtra haſtam gerens.*

Multa in Carthaginenſes Severum contuliſſe beneficia teſtis eſt *Spartianus*. Indulgentia hæc remiſsio tributorum ex annonis erat.

11. - PARTH. MAX.

P. M. TR. P. XIIII. - - *Trophæum cum duobus captivis.*

12. P. M.

12. P. M. TR. P. XVII. COS. III. *Figura sedens, quæ dextram extendit, sinistrâ sellam amplectitur.*

13. DIVO SEVERO PIO.

Consecratio. *Aqvila stans super globum.*

Severus, Eboraci in Britanniâ mortuus, Romæ â filiis consecratur, cadavere ipsius huc ab illis perlato, ut *Spartianus* ait.

JULIÆ SEVERI.

1. JULIA AUGUSTA.

Pietas Augg. *Figura muliebris stans ante aram.*

Pietatem & cultum divinum Juliæ Augustæ numus hic exprimit: Pia enim Augusta dicebatur.

2. Seculi Felicitas. *Figura stans cum puerulo in brachio.*

Ob ejus fæcunditatem Seculi, felicitas Julia hîc inscribitur, aliis in numis pîa & felix.

3. Juno. *Figura stans dextrâ pateram, sinistrâ hastam tenens.*

4. JULIA DOMINA AUG.

Veneri Victr. *Venus seminuda stans, sinistrâ innixa columnæ.*

Veneri Victrici hoc numo litatur, Juliæ nempe Augustæ, qvæ non minùs Severo, qvam Berenice Pompeio M. in numis Titi Venus victrix a vincendo dicta est. Fœminam qvippe formæ venustas commendavit.

5. Pudicitia. *Mulier velata sedens, sinistrâ hastam tenens.*

Juliæ Augustæ, aliàs adulteriis famosæ, numus hic adulatur. Pudicitia enim velata ad eximiam Juliæ castitatem exprimendam hîc depingitur.

M. AURELI ANTONINI CARACALLÆ.

1. MAUR. ANTONINUS DIVI AUG.

Principi Juvent. *Figura stans cum trophæo ad sinistram.*

Albino in Galliis victo â Severo, Caracalla Princeps Juventutis salutatur & Ludis Trojæ præficitur.

2. ANTONINUS PIUS AUG.

PARTH. MAX. PONT. TR. P. V. COS. *Trophæum cum duobus captivis ad pedes.*

Post victoriam maximam de Parthis reportatam Antoninus Caracalla ex Oriente cum Patre rediens, ovans Romam ingreditur, & PARTH. MAX. cognominatur.

3. IMP. CÆS. ANTONINUS AUG.

INDULGENTIA AUG. IN. PARTH. *Figura eqvestris decurrens.*

Indulgentiam hanc in Carthaginenses numus Severi, qvi nobis deci-

decimus est, explicabit. Caracalla hic gloriæ paternæ particeps factus est, qvi alias marmori antiqvo inscribitur Princeps indulgentissimus.

4. ANTONINUS PIUS FEL. AUG.

CONCORDIA MILIT. *Duo signa militaria & Aqvilæ duæ.*

5. ANTONINUS PIUS AUG.

PONTIF. M. TR. P. X. - - - *Figura militaris gradiens cum tribus figuris ad pedes.*

Aut numos hos fictitios esse aut incisoris incuriam subesse *Mediobarbus* animadvertit: Annis qvippe his Caracalla PONTIF. M. non exstitit, Patre saltem adhuc vivo, penes qvem sacra omnia erant & Pontificatus Maximus.

6. ANTONINUS PIUS AUG.

PONTIF. MAX. TR. P. XI. COS. III. PROF. - - - *Figura Eqvestris cum hastâ in manu.*

7. IMP. CÆS. ANTONINUS AUG.

FIDEI EXERCITUS. *Figura sedens inter duo signa militaria.*

Romam cum Patris cineribus Caracallâ redeunte & pace cum Barbaris factâ, numus *Fidem Exercitus* celebrat, qvod Caracallam Imperatorem solum, Getâ haud excluso, non declaraverit.

8. ANTONINUS PIUS AUG. GERM.

P. M. TR. P. XVIII. COS. IIII. *P. P. Jupiter stans dextrâ fulmen, sinistrâ hastam tenens.*

PLAUTILLÆ.

1. PLAUTILLA AUGUSTA.

Pietas Augg. *Figura dextrâ hastam, sinistrâ infantem tenens.*

Romani hîc Plautillam, Caracallæ uxorem, DEam *Pietatem* venerantur, qvæ suum sic fovens infantem depingitur.

Venus Victrix. *Figura sedens dextrâ pomum, sinistrâ palmam tenens, orbis & victoriæ indicia, cum Cupidine & scuto ad pedes utrinqve assistentibus.*

Scutum ad pedes Veneris positum, in qvo Leo sculptus est, Caracallam, qvi Leonis symbolum in clypeo gessit, amore victum demonstrat. Hinc *Venus Victrix* Plautilla celebratur.

P. SEPTIMII GETÆ.

1. P. SEPT. GETA CÆS. PON.

Nobilitas. *Figura stans dextrâ hastam tenens, sinistrâ imaginem alatam.*

Nobilitatem numus hic exhibet. Referunt Antiqvarii, eos tum demum nobiles Romæ extitisse & jus imaginis ponendæ monstrasse, qvi Magistratum Curulem gesserant. Imaginem hanc Nobilitas in numo tenere videtur.

2. GE-

2. GETA CÆS. PONT. COS.

Vota Publica. *Figura ſacrificans ante aram.*

Geta tanqvam *Pontifex* ſacra facit, ſuſceptis pro Patre vicennalibus votis. In numo qvippe Cæſar inſcribitur.

3. P. SEPTIMIUS GETA CÆS.

Pontif. COS. II. *Figura ſtans.*

Pontifex hîc dicitur Geta, qvaſi imperii candidatus. Cæſares enim in collegia Pontificum adſcripti fuêre.

4. P. SEPTIMIUS GETA CÆS.

Tempor. Felicitas. *Figura ſtans ſiniſtrâ cornucopiæ, dextrâ papaver tenens.*

Inſcriptio hæc in numis Auguſtorum ſatis freqvens, qvâ Imperatores populum, ut felicitate ſuorum temporum gloriaretur, ſtimulare ſoliti.

M. OPEL. AURLLII SEV MACRINI.

IMP. C. M. OPEL. SEV. MACRINUS AUG.

Securitas Temporum. *Figura ſedens dextrâ haſtam tenens, ſiniſtra innixa ſellæ.*

Securitas Temporum matronæ ſedentis formâ hîc exprimitnr, ſiniſtrâ caput ſuſtentans, ab omnibus curis liberata. Qvâſi Orbis Romanus nullis jam amplius curis vexaretur.

DIADUMENIANI.

1. M. OPEL. ANT. DIADUMENIA. CÆS.

Spes Publica. *Figura muliebris ſtans, dextrâ florem, lævâ veſtem ſublevans.*

Diadumeniano Cæſare, numus hic cuſus eſt. Spes enim, tanqvam juvenum DEA, in numis Cæſarum cœlabatur cum epigraphe, qvæ *ſpem publicam* in iis florere indicat. Eam ob causſam, Spes dextrâ florem, ſeu primum germen ſeminis jacti gerit, fructus futuri indicem.

2. Princ. Juventutis. *Figura ſtans cum ſignis militaribus.*

Princeps Juventutis dictus, qvemadmodum cœteri Auguſtorum pueri, cûm ludis Trojæ præeſſe posſent. Cæſaribus qvippe ætate provectis titulus hic vix conveniens extitit. Numus uterqve ex argento rarus.

M. AUREL ANTONINI ELAGABALI.

1. IMP. CÆSAR ANTONINUS. AUG.

Mars Victor. *Mars gradiens, dextrâ haſtam ſiniſtra ſpolia tenens.*

Sicut Jovi Victori feſtum Romani in Syriâ celebrarunt, Elagabalo Imperatore electo, ita & *Marti Victori* hîc litatur ob Victoriam à Macrino reportatam.

2. IMP. ANTONINUS AUG.

SACERDOS DEI SOLIS ELAGAB. *Sacerdos ſtans ante aram cum ſtella.*

Titulus Imperatoris in parte numi averſa ex argento freqvens eſt. Stella procul dubio ſolem repræſentat, Elagabali numen præcipuum, cui è Syria ſecum adducto templum Romæ conſtituit, ſeq; *Sacerdotem* ejus fieri ex S. C. juſſit, teſte *Xiphil. lib. 24.*

3. IMP. ANTONINUS PIUS AUG.

Libertas Aug. *Figura ſtans dextrâ pileum, ſuprà qvem ſtella, ſiniſtrâ cornucopiæ tenens.*

Libertas in numo Elagabali denotat, exſtincto Macrino, Libertatem Populo reſtitutam eſſe.

4. M. AR. ANTON. - - CÆS.

PONT. M. *Inſtrumenta ad Sacrificium.*

Pontificis Maximi dignitatem Imperatores inde ab Auguſto in ſe perpetuam tranſtulerunt, qvæ permanſit ita ad Gratianum usq;, qvi titulum hunc tandem ultrò omiſit, teſte *Zoſimo lib. 4. hiſt.*

JULIÆ AQVILIÆ.

JULIA AQVILIA SEVERA AUG.

Concordia. *Figura ſtans dextrâ pateram, ſiniſtrâ cornucopiæ tenens cum ſtellâ ad latus.*

Virgo fuit Veſtalis, qvam Elagabalus legibus invitis duxit, ſe ex ipſa liberos divinos procreaturum eſſe asſerens. Sub habitu *Deæ Concordiæ* fæcunditas parturientis in parte numi averſa exhibetur.

JULIÆ MÆSÆ.

JULIA MÆSA. AUG.

Pietas Aug. *Figura ſtolata ſtans ad aram expanſis utrinq; manibus.*

Numus, qvi *Pietatem* Juliæ Mæſæ, aviæ Elagabali, celebrat.

JULIÆ SOÆMIADIS.

JULIA SOÆMIAS AUGUSTA.

Juno Regina. *Figura ſtolata ſtans dextrâ victoriolam, ſiniſtrâ haſtam tenens.*

Julia Soæmias *Juno Regina* meritò hìc inſcribitur in parte averſa. Curiam enim cum filio Elagabalo ingresſa, Conſulum ſubſellia occupavit totumq; ferê imperium geſſit.

M. AURELI ALEXANDRI SEVERI.

1. IMP. C. M. AUR. SEV. ALEXANDER.

Virtus Aug. *Figura militaris dextrâ haſtam, ſiniſtrâ clypeum tenens.*

2. ANNO-

Primam ferè imperii curam *Annonæ* Alexander impendit ut imperium ſtabiliret. *Frumenti* enim ab *Elagabalo everſi vicem de propria pecunia repoſuit*, referente Lampridio.

3. VICTORIA AUG. *Victoria gradiens dextrâ lauream, ſiniſtrâ palmam gerens.*

4. IMP. C. M. ALEXAND. AUG.

Fortun. Reduc.

5. IMP. ALEXANDER PIUS AUG.

Providentia Aug. *Figura ſtolata ſtans dextrâ tenens ſpicas cum panario repleto ſpicis, ſiniſtrâ cornucopiæ.*

6. IMP. ALEXANDER PIUS AUG.

Spes Publica. *Spei typus.*

7. IMP. C. M. AUR. SEV. ALEXAND. AUG.

P. M. TR. P. VI COS. II. P. P. *Figura ſtolata gradiens, dextrâ ramum, ſiniſtrâ haſtam geſtans.*

8. IMP. C. M. AUR. SEV. ALEXANDER AUG.

P. M. TR. P. V. COS. II. P. P. *Figura militaris gradiens, dextrâ pileum cum trophæo ſuper humeros gerens.*

9. IMP. C. M. AUR. SEV. ALEXAND. AUG.

Perpetuitati Aug. *Figura ſtans dextrâ globum tenens, ſiniſtrô brachio columnæ innixa cum haſta.*

Inſcriptio numi averſa Alexandro eſt peculiaris. Acclamatio ſenatus huic inſculpta videtur, qvam Lampridius enarrat: *Dii te perpetuent.*

10. IMP. SEV. ALEXANDER AUG.

Jovi Conſervatori S. C. *Jupiter ſtans dextrâ fulmen tenens cum puero ad pedes.*

Poſt occiſum Elagabalum *Jovi Conſervatori* ſalutem ſe debere Alexander hoc numo teſtatus eſt.

11. IMP. ALEXANDER PIUS AUG.

P. M. TR. P. XII. COS. III. *Figura gradiens cum coronâ radiatâ dextram protendens. Vel Jupiter radiatus nudus.*

JULIÆ MAMMÆÆ.

1. JULIA MAMMÆA AUG.

Felicitas Publica. *Figura ſtans dextrâ caduceum tenens, ſiniſtra columnæ innixa.*

Fœmina pia & modeſta, qvæ *Felicitas Publica* â Romanis exiſtimabatur.

2. JUNO CONSERVATRIX. *Juno ſtans dextrâ pateram, ſiniſtrâ haſtam tenens cum Pavone.*

Sub *Junonis Conſervatricis* figura depingitur, qvæ filium Alexandrum Severum ab inſidiis Elagabali liberavit.

C. JULIUS VERUS MAXIMINUS.

1. IMP. MAXIMINUS PIUS AUG.

Fides Militum. *Figura inter duo signa militaria.*

2. IMP. MAXIMINUS PIUS AUG.

Victoria Aug. *Victoria gradiens, dextrâ lauream tenens.*

Germaniâ 400 milliarium spatio vastatâ, *Germanicus* dicitur. Qvòd Barbaros vicerit, Victoria & pax Augusti numis inscriptæ sunt cum pacis Victoriæq; typis.

3. MAXIMINUS PIUS AUG.

Pax Augusti. *Fœmina dextrâ ramum, sinistrâ hastam tenens.*

C. JUL. VERI MAXIMI.

Maximi numismata ex argento rara admodùm sunt & vix pretio ullo comparanda.

1. JUL. VERUS MAXIMUS CÆS.

Pietas Aug. *Signa Pontificalia.*

2. MAXIMUS CÆS. GERM.

Princ. Juventutis. *Figura nuda stans, sinistrâ hastam tenens & dextram protendens, ad latus duo signa militaria.*

M. ANTON. GORDIANI AFR. SENIORIS.

IMP. M. ANT. GORDIANUS AFR. AUG.

P. M. TR. P. COS. P. P. *Figura dextrâ ramum oleæ attollens, sinistrâ baculum tenens.*

M. ANTON. GORDIAN AFR. JUNIORIS.

IMP. M. ANT. GORDIANUS AFR. AUG.

Virtus Augg. *Figura militaris stans dextrâ clypeum, sinistrâ hastam tenens.*

Augustorum Gordiani senioris & junioris *virtutem* numo hoc celebrari, literæ AUGG in numi aversa parte indicant. Gordiani tamen junioris typus peculiaris esse censetur. Virtus enim bellica in juvene hoc magis emicuit.

D. CÆLII BALBINI.

IMP. C. D. CÆ, L. BALBINUS AUG.

Providentia Deorum. *Providentiæ typus.*

Providentiâ Deorum Balbinum imperio admotum fuisse, S. P. Q. R numo hoc confessus est.

M. CLODII PUPIENI MAXIMI.

1. IMP.

1. IMP. CÆS. M. CLOD. PUPIENUS AUG.

Amor Mutuus Augg. *Duæ dextræ junctæ.*

2. PAX. PUBLICA. *Figura sedens dextra ramum oleæ, sinistra hastam tenens.*

M. ANT. GORDIANI PII.

1. IMP. GORDIANUS PIUS FEL. AUG.

Jovi Statori. *Jupiter stans dextrâ fulmen, sinistra hastam tenens.*

Jovi statori numo hoc litatur, qvod beneficio ejus Resp. Romana feliciter vigeat, Balbino & Pupieno deletis.

2. DIANA LUCIFERA. *Figura stolata stans.*

Numus est, qvi in gratiam conjugii Gordiani cum Tranqvillinâ sculptus est. *Diana Lucifera* hæc vocabatur, Augustarum superiorum exemplo.

3. VIRTUTI AUGUSTI. *Hercules cum exuviis leonis, sinistra clavæ innixus.*

Virtuti bellicæ Augusti numus hic signatus est, qvæ Herculea ex aversa numi parte censetur.

4. CONCORDIA MILIT. *Figura sedens dextrâ pateram, sinistra cornucopiæ tenens.*

Concordiam militum numus hic celebrat, qvi exstinctis Pupieno & Balbino eorumq; relictis in viâ cadaveribus, tollentes in altum manibus Gordianum Cæsarem Imperatorem salutarunt, teste *Herodiano.*

5. IMP. CÆS. ANT. GORDIANUS AUG.

Concordia Aug. *Figura sedens dextrâ pateram, sinistra duplex cornucopiæ tenens.*

Concordiam Augusti numus deprædicat, bellum Persicum, in qvo occubuit, suscepturi.

6. VIRTUS AUG. *Figura stans dextrâ ramum sinistra hastam tenens.*

7. IMP. GORDIANUS C. AUG.

Spes Publica. *Spei typus.*

8. IMP. CÆS. M. ANT. GORDIANUS AUG.

Romæ Æternæ. *Roma sedens dextrâ victoriolam tenens.*

Roma pro DEa culta fuit, cui templum ab Hadriano exstructum est. Victoriolam hic gerit, qvasi victrix totius terrarum orbis, & *æterna* in dominationis perpetuæ omen dicitur.

9. IMP. GORDIANUS PIUS FEL. AUG.

P. M. TR. P. V. COS. II. P. P. *Figura sedens dextrâ ramum tenens, sinistro brachio sellæ imposito.*

M. JULII PHILIPPI PATRIS.

1. IMP. PHILIPPUS AUG.

FIDES EXERCITUS. *Qvatuor ſigna militaria.*

Occiſo Gordiano, Philippus Auguſtus ſalutatur ab exercitu Perſico, cujus fides hîc inprimis extollitur.

2. IMP. M. JUL. PHILIPPUS AUG.

ADVENTUS AUGG. *Figura Eqveſtris habitu pacificatoris.*

Numus Philippi *Adventum* in Urbem denotat. Nam arte Philippi, Gordiano à militibus in Meſopotamia deleto, Romam venit & Senatum oratione benignâ ſibi conciliavit, ut *Zoſimus* refert.

3. IMP. M. JUL. PHILIPPUS AUG.

LIBERALITAS AUGG. II. *Figura dextrâ teſſeram frumentariam ſiniſtrâ cornucopiæ tenens.*

Liberalitate Imperatores ſuum qvoqve auſpicati ſunt imperium. Sic Philippus Romam ex bello Perſico rediens Imperator factus primum congiarium populo diſtribuit. Secundum verò hîc A. U. C. 1000 cum ludis ſecularibus.

4. ANNONA AUGG. *Figura dextrâ tenens duas ſpicas, ſiniſtrâ cornucopiæ.*

Sub auſpicio Imperii curam annonæ gerere Imperatores ſolebant, qvam Philippus hic protinùs procuraſſe videtur.

5. ÆQVITAS AUGG. *Figura ſtans dextrâ bilancem, ſiniſtrâ cornucopiæ tenens,*

Æqvitatem Auguſti in monetis cudendis numi celebrant: Mulier ſtateram tenet ad materiam metalli pendendam, ut juſtam unicuiqve illam rependat.

6. IMP. PHILIPPUS AUG.

Seculum Novum. *Templum, in cujus medio ſtatua Iovis.*

Numus hic *Seculum novum* urbis conditæ exhibet, ludis ſæcularibus à Philippo celebratis, qvibus animalia varia dicata ſunt & mactata, qvæ *Capitolinus in Gordiano jun.* fuſè enumerat. Ludi qvippe ſunt, qvi plerumqve ſingulis 100 annis exactis, vel ſemel hominis ætate Romæ inſtituebantur, aſſignato ſingulæ diei ferarum peculiari genere. Ludos hos paulatim Romæ abolitos Auguſtus primùm reſtituit, qvos Conſtantinus Magnus piè demum abrogavit. *Kipping. Antiq. Rom. lib. 2. Cap. 6.*

7. IMP. PHILIPPUS AUG.

Sæculares Augg. *Cippus in qvo* COS. III.

8. SÆCULARES AUG. *Cervus.*

9. IMP. PHILIPPUS AUG.

Sæculares Augg. I. *Cum Leone.*

10. ÆTERNITAS AUGG. P. *Elephas cum ſeſſore.*

Solenne

Solenne *æternitatis* ſymbolum numus hic per elephantem in parte adverſâ exprimit, longævitatem Imperatoris exoptans.

M. JULII PHILIPPI JUNIORIS SEU F.

1. M. JUL. PHILIPPUS CÆSAR.

Principi Juvent. *Statua militaris dextrâ globum, ſiniſtrâ pilum tenens, ad pedes captivus.*

2. PRINC. JUVENT. *Figura militaris dextra haſtam, ſiniſtrâ globum tenens.*

3. IMP. PHILIPPUS AUG.

Liberalitas Augg. III. *Duæ figuræ ſedentes, alterâ manu porrigentes pateram, alterâ bacillum tenentes.*

Liberalitas Aug. III Populo præſtita hîc eluceſcit, ludis ſæcularibus IX à S. C. celebratis.

CN. MESSII QVINTI TRAJANI DECII.

1. IMP. TRAJANUS DECIUS AUG.

Adventus Aug. *Figura Eqveſtris.*

Marinus, cujus ope Carpi à Philippo ſeniore repreſſi ſunt, ab exercitu Pannoniarum contra Philippum Imperator eligitur. Trajano inde, qvi Marinum delevit, licet invito imperium defertur, contra qvem Philippus bella movens apud Veronam in prælio interfectus eſt. Trajanus inde Romam cum omnium applauſu ovans ingreditur, cujus *adventum* numus illuſtrat.

2. IMP. C. M. Q. TRAJANUS DECIUS AUG.

Pannoniæ. *Duæ ſtatuæ ſtolatæ cum ſigno militari.*

Pannoniarum mentio in numis Trajani facta eſt, qvòd ab exercitu Pannoniæ tam ſuperioris qvàm inferioris Imperator electus fuerit.

Q. HERENNII ETRUSC MESSII DECII.

1. HER. ETR. MES. DECIUS NOB. C.

Spes Publica. *Spei Simulacrum.*

2. HER. ETR. MES. DECIUS NOB. C.

Pietas Auguſtorum. *Vaſa Pontificalia.*

Vaſa hæc ſacerdotium, ſecundum nempe faſtigii ſymbolum, Herennio Imperii hæredi à patre Trajano Decio collatum indigitant. Unde *Pietas Auguſtorum* ergâ DEUM in ſacris faciendis in Numo hoc aliisq; paſſim denotatur.

3. PRINCIPI JUVENTUTIS. *Figura ſedens ſiniſtrâ ſellæ innixa, dextrâ ramum tenens.*

C. VAL. HOSTILIANUS.

1. C. VALENS HOSTILIANUS MES Q. AUG.

Marti Propugnatori. *Mars gradiens dextrâ haſtam, ſiniſtrâ peltam tenens.*

2. PRINCIPI JUVENTUTIS. *Figura ſtans dextrâ ſignum militare tenens, ſiniſtrâ haſtam.*

C. VIBII TREBONIANI GALLI.

1. IMP. CÆS. C. VIB. TREB. GALLUS. AUG.

Libertas Augg. *Figura ſtans dextrâ pileum, ſiniſtrâ haſtam tenens.*

2. APOLL. SALUTARI. *Figura ſtans dextrâ pileum, ſiniſtra haſtam tenens.*

Numum *Triſtanus* refert ad fervens Treboniani in peſtilentiâ reſtingvendâ ſtudium. Et velut *Apollo* malis mederi credebatur, ſic peſtilentia ſub Treboniano ſæviente Imperator hic ſub effigie *Apollinis ſalutaris* depictus eſt.

VOLUSIANI.

1. IMP. C. VIB. VOLUSIANO AUG.

Concordia Augg. *Figura ſedens dextrâ pateram tenens, ſiniſtra cornucopiæ.*

2. FELICITAS PUBLICA. *Figura ſtans ſiniſtrâ cornucopiæ, dextrâ caduceum tenens.*

ETRUSCILLÆ.

1. HER. ETRUSCILLA AUG.

Fæcunditas Aug. *Mulier ſtans ſiniſtrâ cornucopiæ tenens cum puerulo ad pedes.*

2. PUDICITIA AVG. *Mulier ſedens ſiniſtra haſtam tenens.*

De Etruscillæ moribus auctores ſilent. *Pudicam* autem & *fæcundam* fuiſſe, numus uterq; indicat.

C. JULIUS ÆMILIANUS.

1. IMP. ÆMILIANUS PIUS FEL. AVG.

Spes Publica. *Spei typus.*

2. HFRCULI VICTORI. *Hercules, clavæ dextrâ manu innixus, ſiniſtra arcum tenens, dependentibus leonis exuviis.*

Treboniano & filio Voluſiano propè Interamnam victis, Ælianus, jam Imperator ab exercitu Mœſiaco electus, ob egregia facinora Herculi comparatur, ſub cujus effigie cum elogio Victoris hic exhibetur.

MARI-

MARINIANÆ VALERIANI UXORIS.

DIVA MARINIANA.

Conſecratio. *Pavo.*

Exiſtimat *Patinus*, Marianam hanc Marini fuisſe filiam, qvi Philipporum temporibus imperio brevi potitus erat.

P. LICINII GALLIENI.

1. GALLIENUS P. F. AUG,

Germanicus Maxu. *Trophæum cum duobus captivis.*

Duplicem de Germanis victoriam Gallienum reportaſſe, numi indicant, tam ante Captivitatem Valeriani nomine Augg. qvâm poſt eandem cuſi, in qvibus Gallienus ſolus Aug. *Germanicus* verò *Maxumus* nominatur.

2. GALLIENUS AUG.

Æqvitas Aug. N. *Mulier ſtans dextrâ bilancem, ſiniſtrâ cornucopiæ tenens.*

3. GALLIENUS AUG.

LEG. III. ITAL. VI. P. VI. F. *Avis roſtro acuto & oblongo, ſeu Ibis.*

Legio III Jtalica â M. Aurelio ex *Dione* conſtituta legitur. VI Imperii anno numum hunc cuſum esſe notæ VI P. V. F. denotant, cum legiones Sacramentum qvotannis renovarent, Sic qvælibet *ſextùm pia* & *ſextùm fidelis* dicitur, velut in numis aliis VII pia & fidelis legio, qvod numi ejus anno ſeptimo ſignati ſint. Ibis ſeu Ciconia militum pietatem erga Imperatorem ſeu fundatorem ſuum ob collata beneficia exprimit.

4. - GALLIENUS AUG.

SALUS - - M. B. *Æſculapius ſtans.*

Ob ſacrificium *Jovi ſalutari* Romæ factum, peſtilentia per totum Imperium Romanum ſæviens extincta eſt. Gallienus igitur in numo hoc tàm *Salutaris* qvàm *Æſculapius* dici voluit.

CORNELIÆ SALONINÆ GALLIENI UXORIS.

1. SALONINA AUG.

Juno Regina. *Figura ſtans dextrâ pateram, ſiniſtrâ haſtam tenens.*

Mulier Græca fuit, formâ egregiâ, moribus ſanctis. Jure itaq; *Juno Regina* hîc inſcribitur.

2 VENUS GENETRIX VI. *Figura ſtans dextrâ puerulum, ſiniſtrâ haſtam tenens.*

Arguitur ex numo hoc, filium Saloninam habuisſe, qvem in parte numi averſa geſtat, *Veneriq; Genetrici* gratias egisſe, qvod hunc enixa fuerit.

C. LICI-

C. LICINII CORNELII SALONINI VALERIANI.

1. VALERIANUS CÆS.

Jovi Creſcenti. *Figura inſidens capræ Amalthea.*

2. DIVO CÆS. VALERIANO.

Conſecratio. *Aqvila cui inſidet Imperator.*

3. DIVO CÆSARI VALERIANO.

Conſecratio. *Templum.*

4. PIETAS AUGG. *Signa Pontificalia.*

5. C. P. L. - - VALERIANUS.

Principi Juvent. *Figura militaris ſtans dextrâ globum, ſiniſtra ſignum militare tenens.*

6. IMP. VALERIANUS AUG.

Oriens Augg. *Figura nuda gradiens, dextram attollens, ſiniſtrâ flagrum tenens.*

Oriens Imperator in numis hîc dicitur, qvaſi ſol novus imperii exoriretur, cum particeps ejus â fratre Gallieno factus esſet. Orientis qvoqve domitor creditus eſt, cum Odenathus captos Perſarum duces ad eum fratremq; miſisſet, de qvibus Romæ triumphus agebatur.

P. LICINII VALERIANI.

1. IMP. C. POSTUMUS P. F. AUG.

Herc. Paciſero. *Hercules dextrâ ramum oleæ, ſiniſtra clavam geſtans.*

Poſtumi fortitudinem numus hic explicat, qva Pacem Imperio Romano acqviſivit. Inde *Hercules Pacificator* dictus eſt, qvemadmodum in numis aliis pacator Orbis.

2. Lætitia Aug. *Navis Prætoria in mediis fluctibus.*

3. IMP. C. POSTUMUS P. F. AUG.

Moneta Aug. *Figura ſtolata ſiniſtra bilancem, dextrâ cornucopiæ tenens.*

4. Neptuno Reduci. *Figura ſtans dextrâ delphinum, ſiniſtra tridentem tenens.*

Poſtumus, Transrhenani Limitis Dux & Galliæ Præſes â Valeriano conſtitutus, Francos ſibi adſcivit, qvi ad eum conſederant locum, qvo Fluvius Rhenus in mare exoneratur & Imperio apud eosdem per decennium potitus eſt. *Neptuno* itaq; *Reduci*, cùm Poſtumus ex locis his maritimis rediret, numus dicatur.

5. Pax. Aug. *Figura ſtans dextrâ ramum, ſiniſtra haſtam tenens.*

6. Salus Provinciarum. *Rheni bicornis ſimulacrum humi ſedens.*

Salus

5. Neptuno Reduci. *Figura ſtans dextrâ delphinum, ſiniſtrâ tridentem tenens.*

Poſtumus, Transrhenani limitis Dux & Galliæ Præſes â Valeriano conſtitutus, Francos ſibi adſcivit, qvi ad eum conſederant locum, qvo Fluvius Rhenus in mare exoneratur & imperio apud eosdem per decennium potitus eſt. *Neptuno* itaq; *Reduci,* cùm Poſtumus ex locis his maritimis rediret, numus dicatur.

6. Pax. Aug. *Figura ſtans dextrâ ramum, ſiniſtrâ haſtam tenens.*

7. Salus Provinciarum. *Rheni bicornis ſimulacrum humi ſedens.*

Salus demum *Provinciarum* Poſtumus meritò inſcribitur qvem Valerianus in Epiſtola ſua ad Gallos *virum eſſe ſeveritate Gallorum dignisſimum ſcripſit, qvo præſente non miles in Caſtris, non jura in foro, non in tribunalibus lites, non in curia dignitas pereat, qvi unicuiq; proprium & ſuum ſervet.*

8. Victoria Aug. *Victoria gradiens, dextrâ ſertum, ſiniſtrâ palmam tenens, ad pedes captivus.*

9. IMP. C. POSTUMUS. P. F. AUG.

P. M. TR. P. COS. II. P. P. *Figura militaris ſtans, dextrâ globum, ſiniſtra haſtam tenens.*

M. AURELII VICTORINI.

IMP. C. VICTORINUS P. F. AUG.

Pietas Aug. *Figura ſtans.*

P. PIVESI TETRICI.

- - - - TETRICUS. *Figura ſtans, dextrâ haſtam tenens.*

NUMISMATA ROMANA ÆREA.

C. JULII CÆSARIS.

1. CÆSAR DICT. PERPETUO. *Caput Cæſaris.*

L. BUCA. *Globus, Securis, dextræ junctæ, Caduceum, faſces.*

Dictaturam, qvæ Romæ qvondam poteſtas ſemeſtris & abſoluta erat, Julius Cæſar qvater geſſit, eandemqve hîc in conſulatu qvinto perpetuam. *Dictatori* itaq; *perpetuo* Ælius ille Lucius Buca IIII hîc gratulatur & delatum Cæſari imperium ſignificans, per ſecurim religionis cultum, per manus nexas concordiam, per caduceum pacem, per fasces juſtitiam imperio exoptat.

2. DIVI. JULI CÆSAR. DIVI F. *Imp. Caput Julii & Auguſti.*

DIVUS JULIVS. *In coronâ laurea.*

AUGUSTI.

1. IMP. CÆSAR DIVI JULII. *Duo Capita aversa.*
Prora navis. - - -

2. M. AGRIPPA L. F. COS. III. *Caput Agrippæ.* S. C.
Neptunus Delphinum dextrâ, tridentem sinistrâ tenens.

Agrippa ille est, qvi bello Actiaco strenuus Classis Præfectus ob victoriam navalem de Siculis & Sexto Pompejo reportatam rostratâ eâq; aureâ donatus est coronâ & vexillô cæruleô. Numus *Neptuno* signatus ad victoriam hanc meritò referendus est.

3. DIVUS AUGUSTUS PATER. *Caput Augusti.*
Provident. *Templum* S. C.

4. DIVUS AUGUSTVS. S. C. *Caput Augusti.*
Diva Augusta. *Figura sedens dextrâ frumenti spicas tenens, sinistrâ facem ardentem.*

5. DIVUS AUGUSTUS PATER. *Caput Augusti.*
Fulmen S. C.

6. DIVUS AUGUSTUS PATER. *Caput Augusti.*
Victoria alata cum globo, cui inscriptum. S. P. Q. R. S. C.

7. GENIUS. *P. R.*
Int. Urbs. S. C. *In Corona Civica.*

8. DIVUS AUGUSTUS PATER. *Caput Augusti.*
Aqvila globo insistens. S. C.

Jovis ales orbi toti, qvasi prædæ, incubat, qvâ animas heroum in cœlum rapi, Romani existimarunt.

9. DIVUS AUGUSTUS IMP. S. C. *Caput Augusti.*
Consensu Senat. & Eq. Ordin. S. P. Q. R. *Statua consularis togata subsellio insidens, dextrâ ramum oleæ tenens, orbem sinistrâ, qvasi Orbis pacatori à S. C. signum hoc positum fuerit.*

Honorum & Divinitatis monumenta Augusto post excessum ex *consensu Senatus & Eqvest. Ordin. P. Q. R.* decreta numis præcedentibus illustrantur. Qvæ omnia providentiâ Augustorum in numis Titi, Domitiani Nervæq; piè restituta inveniuntur, ne memoria horum exstingveretur.

TIBERII.

1. TIB. CÆSAR. DIVI AUG. FIL. AUGUST. IMP. VIII. *Caput Cæsaris.*
PONTIF. MAX. TRIBUN. POTEST. XXIV. S. C.

2. TI. CÆSAR DIVI. AUG. F. AUGUST. P. M TR. POT. XXXIIII. S.C.
P. Q. R. Juliæ August. *Carpentum cum duobus mulis.*

Sic in pompâ Circensi Deorum & Semi-Deorum, i. e. qvorum animæ in Divos relatæ, Imagines, a mulis trahebantur. Julia hæc Livia uxor Augusti fuit, qvæ simul cum Tiberio regnare voluit, cujus qvoq; memoriam S. P. Q. R. numo hoc restituere allaboravit. PON-

PONTIF. MAXIM TIRBUN. POTEST. XXIV. S. C.

3. TI. CÆSAR DIVI AUG. F. AUGUST. P. M. TR. POT. XXXIIX. S. C. *Qvadrigæ Triumphales.*

4. DIVO AUGUSTO S. P. Q. R. *Qvadrigæ Elephantorum.*

Elephantes ſolennia æternitatis ſymbola. Hinc Divo Auguſto qvadrigæ elephantorum à S. C. dicantur.

DRUSI TIBERII EX AGRIPPINA F.

1. DRUSUS CÆSAR TI. AUG. F. DIVI AVG. N.

S. C. Pontif. Tribun. Poteſt. Iter.

2. DRUSUS CÆSAR T. AUGUSTI F. TR. POT. ITER. S. C.

Pietas.

Pietatis ſimulachrum in numis impii Druſi omnes admirantur, ſed qvantam adulationem ejus ævi luxuria non peperit?

3. DRUSUS CÆSAR TI. AUG. F. DIVI AVG. N.

Pont. Trib. Pot. II. S. C. *Capita Tyberii & Druſi, Caduceum in medio.*

GERMANICI.

1. GERMANICUS CÆSAR. *Triumphans in Qvadrigis.*

Signis Receptis, Devictis Germanis S. C.

Germanicus hic Tiberii *filius* eſt, qvi triumphans in Varriana Clade *ſigna* amiſſa mox iterum *recepta* oſtentat, Germanis divictis.

ANTONIÆ.

ANTONIA AUGUSTA.

TI. CLAUDIUS CÆSAR AUG. P. M. TR. P. IMP. P. P. S. C. *Claudius togatus operto Capite, dextrâ ſimpulum tenens.*

AGRIPPINÆ.

1. AGRIPPINA M. F. MAT. G. CÆSARIS AUGUSTI. *Caput Agrippinæ.*

S. P. Q. R. MEMORIÆ AGRIPPINÆ. *Carpentum cum duobus mulis.*

2. AGRIPPINA M. F. GERMANICI CÆSARIS.

TI. CLAUDIUS CÆSAR AUG GERM P. M. TR. P. IMP. P. P. S. C.

CAJI CALIGULÆ.

1. C. CÆSAR DIVI AUG. PRON. AUG. P. M. TR. P. III. P. P. *Caput Caligulæ.*

Adlocut. Coh. *Imperator ſtans qvi milites alloqvitur.*

2. C. CÆSAR DIVI AUG. PRON. AUG. P. M. TR. P. III.

Pietas. *Figura sedens, pateram dextrâ tenens.*

3. C. CÆSAR AUG. GERMANICUS PONT. M. TR. POT. - -

Agrippina, Drusilla, Julia. S. C. *Tres Caij sorores.*

CLAUDII.

1. TI. CLAUDIUS CÆSAR AUG. P. M. TR. P. IMP. *P. P.*

Nero Claudius Drusus German. Imp. *Figura eqvestris inter duo trophæa supra arcum.*

Numus est, qvi ante mortem Claudii cusus esse videtur, cùm in eo Nero absq; ullâ consecrationis paternæ notâ necdum Augustus appelletur.

2. TI. CLAUDIUS CÆSAR AUG. P. M. TR. P. IMP.

Ex S. C. Ob Cives Servatos. *In Coronâ qvernâ.*

3. TI. CLAUDIUS CÆSAR AUG. P. M. TR. P. IMP. *P. P.*

Spes Augusta. S. C. *Spei typus.*

4. TI. CLAUDIUS CÆSAR AUG. P. M. TR. P. IMP. *P. P.* S. C.

Nero Claudius Drusus Germanicus Imp. *Figura insidens subsellio, dextrâ tenens ramum oleæ aut lauri.*

5. TI. CLAUDIUS CÆSAR AUG. GERM. P. M. TR. P. IMP. *P. P.* S. C.

Germanicus Cæsar Ti. Aug. F. Divi Aug. N. *Caput Germanici.*

NERONIS.

1. NERO CLAUD. CÆSAR. AUG. GER. P. M. TR. P. IMP. *P. P.*

Augusti Port. Ost. *Portus Ostiensis cum septem navigiis & fluvio ac scapha.*

Portui Ostiensi à Tiberio Claudio incæpto Neronem lapidem ultimum apposuisse, numus hic indicat.

2. Annona Augusti Ceres. *Mulier stans sinistrâ cornucopiæ tenens, Ceres Dea sedens cum anchorâ & temone.*

3. - - NERO CÆSAR AUG. P. MAX. TR. *P. P. P. Caput Neronis, Victoria alata cum globo* S. P. Q. R.

4. NERO CLAUD. CÆSAR AUG. GER. P. M. TR. P. IMP. P. P. *Caput Neronis.*

Victoria Augusti. S. C. *Victoria stans dextrâ sertum tenens, sinistrâ palmam.*

5. NERO CLAUD. CÆSAR AUG. GER. P. M. TR. P, IMP. P. P.

Pace. P. R. Terrâ Mariqve Partâ, Janum Clusit. S. C. *Templum Jani.*

Janus occlusus est, Vologese Parthorum Rege victo & Armeniâ tandem

tandem subactâ a Corbulone. Jani Templum Romanos ad bellum ituros aperuisse, & pace ubiq; partâ iterum clausisse constat.

6. NERO CLAUD. CÆSAR. AUG. GERM. P. M. TR. P. IMP. P. P.
Arcus triumphalis.

SERVII SULPICII GALBÆ.

1. IMP. SER. SULP. GALBA CÆS AUG. TR. POT.

Adlocutio S. C.

Sunt, qvi *allocutionem* hanc ad Pisonis adoptionem referant, in qvâ Galba concione imperatoriâ adoptari à se Pisonem dixit, more Divi Augusti & exemplo militari, qvo vir virum legeret.

2. IMP. SER. GALBA CÆS. AUG. TR. P.

Concord. Aug. S. C. *Figura sedens, dextrâ ramum oleæ, sinistrâ hastam tenens.*

3. SERV. GALBA IMP. CÆSAR. AUGUSTUS.

Roma S. C. *Roma insidens spoliis.*

Roma victoriis potita spoliis insidet, Republicâ à Tyrannide Neronis liberatâ.

M. SALVII OTHONIS.

1. IMP. OTHO. CÆSAR AUG. TRI. POT.

Securitas P. R. S. C. *Imperator dextram porrigens militi super aram, & alii milites cum signis militiæ.*

2. IMP. OTHO CÆSAR AUG. TR. P.

S. C. *Figura sedens victoriolam dextrâ gerens.*

Existimant doctiorum plurimi nullos omninò superesse, imò ne cusos qvidem unqvam fuisse *numos æreos* Otthonis, nisi falsos fictosq;. Ambigui verò *Carolum Patinum* & antiqvarios sagacissimos ab eo laudatos adeant *pag. 130. 131 & 132 Numism. Imp. Rom.* & concedent ultrò, Othoni Principum honores omnes à Senatu decretos numosq; æneos à S. C. cusos fuisse.

AULI VITELII.

1. A. VITELLIUS GERMAN. IMP. AUG. P. M. TR. P.

S. C. *Figura armata cum spoliis & hastâ.*

2. A. VITELLIUS GERMANICUS IMP. AUG. P. M. TR. P.

Honos & virtus S. C. *Signa honoris & virtutis.*

Numus est adulatorius à S. C. percussus. Ergò per antiphrasin potius *honos virtusq;* Vitellii hîc celebrantur, in qvo torpor tantus, ut si Principem eum esse cœteri non meminissent, ipse, *Tacito* referente, oblitus fuisset.

3. A. VITELLIUS GERMAN. IMP. AUG. P. M. TR. P.

Mars Victor S. C. *Figurâ galeata stans, dextrâ victoriolam tenens, sinistrâ spolia.*

Sub *Martis Victoris* effigie Vitellium exhiberi liqvet, ob Victoriam qvâ ad Bebriacum per legatos potitus est, teste *Suetonio* in Othone *Cap. 9.*

FL. VESPASIANI.

1. IMP. CÆS. VESPAS. AUG. COS II. TR. P. P. P.

IMP. AUG. F. COS. DESI. TER. CÆS. AUG. F. DES. S. C. *Titus & Domitianus stantes cum hastis.*

In numo averso Flaviæ, qvæ gentis gloria dicitur, Titus & Domitianus Principes provectiores ætatis exhibentur, velut consules designati, scipionem vel hastam tenentes, qvasi imperio maturi.

2. IMP. CÆS. VESPASIAN. AUG. P. M. TR. P. II. COS. III.

Pax Augusti S. C. *Mulier stans dextrâ pateram, sinistrâ cornucopiæ gestans.*

3. IMP. CÆS. VESPASIAN. AUG. P. M. TR. P. P. P. COS. III.

Libertas Publica S. C. *Libertatis typus.*

4. Judæa Capta S. C. *Figura captiva sub palmâ.*

Judæa sub *Palma* hic devicta jacet, feracissima palmarum regio. Numus in amplissimum Vespasiani & Titi triumphum, de Judæâ devictâ, signatus existimatur.

5. Roma Resurgens S. C. *Imperator stans dextram porrigens figuræ procumbenti in genua, cui assistit figura militaris.*

Libertate publicâ restitutâ & triumpho de Judæis acto, Fl. Vespasianus, qvi nutantem ferè Rempublicam stabilivit, *Romam resurgere* jubet, adjuvante Tito sub figura militari.

TITI.

1. IMP. T. CÆS. VESP. AUG. P. M. TR. P. P. P. COS. VIII.

Judæa Capta S. C. *Figura alia stans, alia sedens ad palmam.*

Urbibus Judæorum â Fl. Vespasiano expugnatis, Hierosolyma exceptâ, Titus in Judæâ relictus Provinciam totam vastavit & Hierosolymam cepit. In Vespasiani utriusq; gloriam numi typo simili cusi reperiuntur, ubi Titus qvoqve Imperator salutatus est.

2. PROVIDENTIA AUGUSTI. S. C. *Duæ figuræ stantes globum manibus tenentes.*

DOMITIANI.

1. CÆS. AUG. VESP. F. DOMITIANUS COS. II. *Pax dextrâ ramum, sinistrâ cornucopiæ gerens.*

2. IMP. CÆS. DOMIT. AUG. GERM. COS. XI. CENS. PER. P. P.

Figura eqvestris militem, qvi clypeum gerit, conculcans.

3. IMP. CÆS. DOMITIAN. AUG. GERM. COS. XI.

Figura

Figura stans habitu Sacerdotali, sacrificans ad aram appositam, cui adjunctum est Templum, in qvo figura Numinis peculiaris S. C. Hæc figura, qvæ sacris operatur, est Domitianus habitu sacrificantis.

Acto De Parthis Dacisqve post prælia varia triumpho, Domitianus hic sacrificari ab Occone dicitur super *Galeatæ Minervæ* aram.

4. IMP. CÆS. DOMIT. AUG. GERM. COS. XII. CENS. PER. P. P.

Fortunæ Augustæ. *Figura stans dextrâ temonem, sinistrâ cornucopiæ tenens.*

5. IMP. CÆS. DOMIT. AVG. TERM. COS. XIV. CENS. PER. P. P.

PONT. MAX. TR. P. VIII. LUD. SÆC. S. P. Q. R. SV. P. D. S. C. *Figura sedens in curuli, manum porrigens stanti togato.*

De temporum intervallis circa *ludos seculares* fides scriptorum ambigua est. *Politianus* in *Val Max.* lib 25 § 5. seculares hos dictos autumat, non *qvòd post centum annos, sed qvòd plerumq; semel hominis ætate fierent, ut multa alia, qvæ rara sunt, post seculum evenire loqventium consvetudo usurpat.* Eadem sententia C. *Patino* qvoqve placet. Domitianum verò ludos hos instituisse, computatâ ratione temporum ab anno, qvo eosdem olim Augustus ediderat, *Suetonius in Domitiano* refert.

6. IMP. CÆS. DOMITIAN. AUG. GER. COS. XV. CENS. PER. *P. P.*

Virtuti August. S. C. *Signum virtutis.*

Domitianus sub *Jovis custodis* habitu exhibetur post victoriam de Dacis Germanisqve iterum partam. Cultor Jovis assiduus fuit, cui inter publica alia Romæ opera novam illum excitasse ædem in Capitolio, *Suetonius* refert.

7. IMP. CÆS. DOMIT. AUG. GERM. COS. XVI. CENS. PER. *P. P.*

Jovi Custodi. S. C. *Figura sedens dextrâ victoriolam, sinistra hastam gerens.*

NERVÆ.

1. IMP. NERVA CÆS. AUG. P. M. TR. P. COS. II. *P. P.*

Fisci Judaici Calumniâ Sublatâ S. C. *Palma cum fructu.*

Ex S. C. in parte numi adversâ legimus *Fisci Judaici calumniam sublatam. Ne qvis Majestatis aut Judaicæ sectæ qvemqvam accusaret, edicto Nerva cavit*, ut, præter Dionem, annales Romani memorant.

2. IMP. NERVA CÆS. AVG. P. M. TR. P. COS. II. P. P.

Vehiculatione Italiæ Remissâ S. C. *Duæ mulæ pascentes.*

Numus hic singulare qvoqve indulgentiæ Nervianæ monumentum est, *Italiæ vehiculationis* servitute pressâ. Ea clementiæ & liberalitatis indicia Nerva protulit, ut initia imperii illius *beatissimi seculi exortum Tacitus* appellaverit.

3. IMP. NERVA CÆS. AUG. P. M. TR. P. COS. III. DESIGN. III. *P. P.*

Concordia Exercituum. S. C. *Duæ dextræ junctæ, tenentes signum militare, infra prora navis.*

4. IMP.

4. IMP. NERVA CÆS. AUG. P. M. - - COS. III. P. P.

Libertas Publica. *Libertatis typus cum pileo S. C.*

S. P. Q. R. in *libertatem* poſt mortem Domitiani ſub bono Principe Nervâ vindicatum, numus hic exhibet.

5. IMP. NERVA CÆS. AUG. M. TR. P. COS. III. P. P.

Fortuna Auguſti. S. C. *Figura ſtans, dextra ramum, ſiniſtra cornucopiæ gerens.*

TRAJANI.

1. IMP .CÆS. NERVA TRAJAN. AUG. GER. P. M.

TR. POT. COS. II. P. P S. C. *Mulier ſedens, dextra pateram ſiniſtra cornucopiæ tenens.*

2. IMP. CÆS. NERVÆ TRAJANO AUG. GER. DAC. P. M. TR. P. COS. V. *P. P.*

S. P. Q. R. OPTIMO PRINCIPI. S. C. *Templum, in qvo figura Palladis in columna ſtantis.*

Numus hic Templum ſumptuoſisſimum repræſentat, ſed qvodnam inter tot à Trajano ædificata fuerit vix liqvet. Templum Palladis esſe à nonnullis exiſtimatur.

3. IMP. CÆS NERVÆ TRAJANO AUG. GER. DAC. P. M. TR. P. COS. V. P.P.

S. P. Q. R. OPTIMO PRINCIPI S. C. *Pons ſupra fluvium, ponti adjecta fabrica ædis cujusdam.*

Monumentum inter magnificentisſima Trajani opera numus hic exprimit. *Occo* pontem hunc Danubio impoſitum interpretatur. Antiqvarii verò pleriqve ad pontem Anconæ civitatis primariæ hoc revocandum esſe, ex fabricâ adjectâ colligunt, conjecturam ab arcu Traiani adhuc in portu Anconæ integro firmari asſerentes.

4. *Mulier ſtans dextra bilancem tenens , ſiniſtra cornucopiæ. Monetæ vel æqvitatis typus.*

S. P. Q. R. OPTIMO PRINCIPI.

5. S. P. Q. R. OPTIMO PRINCIPI S. C. *Victoria alata ſtans cum duobus captivis.*

Hic aliive numi, innumera victoriarum monumenta poſt *Dacos* devictos ubiq; exſtructa exhibent, præſertim in honorem Trajani, qvem S. P. Q. R. optimum ſemper judicavit.

6. S. P. Q. R. OPTIMO PRINCIPI S. C. *Tria ſigna militaria.*

7. S. P. Q. R. OPTIMO PRINCIPI. *Arcus cum fluvio.* Aqva Trajana.

Aqva Trajana, qvam numus repræſentat, ea esſe videtur, qvam *P. Victor in topograph. Romæ* inter viginti Urbis aqvas enumerat: *Aqvæ Martiæ partem Trajanus in Aventinum* deduxit, *unde Trajana dicta eſt.*

8. S. P.

8. S. P. Q. R. OPTIMO PRINCIPI S. C. *Victoriæ ſimulachrum cum ſcuto in qvo:* Vic. Dac.

9. *Figura ſedens dextrâ temonem, ſiniſtrâ cornucopiæ tenens, ſub qva:* Fort. Red. *& circùm* Senatus Populusqve Romanus.

10. ARMENIA ET MESOPOTAMIA IN POTESTATEM Redactæ. *Figura armata uno pede conculcans aliam figuram & ab utraq; parte duo fluvii.*

Armeniam & Meſopotamiam Provincias factas eſſe numus hic indicat. Hinc Trajanus Parthicus dictus eſt.

11. *Hilaritatis ſimulachrum. Mulier ſtans ſiniſtrâ cornucopiæ tenens, dextrâ ramum oleæ, qvam puerulus manibus tenet:* S. C. Limit.

Limites Romani Imperii numus hic fortè deſignat. Nunqvam latiùs qvàm temporibus his Romæ imperatum eſt. Limites qvippe in oriente tigris conſtituebat, in occidente Danubius.

12. IMP. CÆS. NERVÆ TRAJANO OPTIMO AUG. GER. DAC. PARTHICO P. M.

Figura armata uno pede conculcans aliam figuram, & ab utraq; parte duorum fulminum ſimulachra, cum hac inſcriptione: Armenia & Meſopotamia in poteſtatem P. R. Redactæ S. C.

HADRIANI.

1. IMP. CÆS. TRAJANUS HADRIANUS AUG.

PONT. MAX. TR. POT. COS - FORT. RED. S. C. *Fortuna ſedens dextrâ temonem, ſiniſtrâ cornucopiæ geſtans.*

2. IMP. CÆSAR TRAJANUS HADRIANUS AUG.

PONT. MAX. TR. POT. COS. S. C.

Adventus Aug. S. C. *Figura armata ſpoliis qvibusdam inſidens, & alia ſtans ſedenti manum porrigens.*

Hadriano Syriæ præfecto Imperium Senatus confirmavit, Romamqve poſt mortem Trajani, qvæ Selinunte contigerat, è Syria per Illyricum venienti numos hos ob *adventum* proſperum cudi voluit.

3. HADRIANUS AUGUSTUS.

COS. III. *Hadrianus eqvo inſidens:* Intr. Aug.

4. IMP. CÆSAR TRAJANUS HADRIANUS AUG. P. M. TR. P. COS. III. Reſtitutori Orbis Terrarum. *Figura genibus inſidens cum coronâ, ſiniſtrâ globum tenens, dextramq; ſtanti porrigens.*

Magnum illum Romæ Provinciarumqve, tanqvam *orbis terrarum, Reſtitutorem* Senatus hic veneratur.

5. HADRIANUS AUGUSTUS.

COS III. S. C. NEP. RED. *Neptunus cum tridente in dextrâ, ſiniſtrâ delphinum tenens, pedem roſtro navis imponens.*

6. HADRIANUS AUGUSTUS.

Felicitati Aug. *Triremis.*

7. HADRIANUS AUG. COS. III. *P. P.*

2. DIVA FAUSTINA.

Æternitas S. C. *Bigæ Elephantorum, in qvorum dorsis bini pueri, & in curru figura qvædam.*

Æternitas, qvæ in numis hic occurrit, Faustinam per consecrationem æternitate donatam esse indicat. Bigis qvoqve adjuncti sunt elephanti, æternitatis apud antiqvos symbola.

3. DIVA FAUSTINA.

Æternitas. S. C. *Cybele curru duobus leonibus tracta cum tympano in manu.*

Verisimile est, Faustinam pro Alterâ *Cybele*, Deorum matre, à Romanis habitam fuisse, jam inter Divos relatam. Currui ipsius juncti sunt leones, victricem Augustæ matris pietatem & amorem indicantes.

4. DIVA FAUSTINA PIA.

Sideribus Recepta. S. C. *Figura stolata stans, lunam habens circa humeros, utrâq; manu gestans facem, fortè* Diana.

Singulare est honoris monumentum, Faustinæ post excessum delati. Sidera enim æterna existere cum Ægyptiis Romani credebant. *Sideribus* ergò *recepta* Diva Faustina celebratur & sub Dianæ seu lunæ luciferæ figurâ ob fæcunditatem exhibetur.

5. DIVA FAUSTINA PIA.

Consecratio S. C. *Figura Pavoni insidens.*

Augustam numus repræsentat a *Pavone* Junonis alite in cœlos delatam.

6. FAUSTINA AUGUSTA.

Junoni Reginæ S. C. *Mulier stolata stans, dextrâ pateram tenens, sinistrâ hastam, ad pedes Pavo.*

Faustina post excessum pro nova *Junone* existimabatur, imò vivens pro eâ habita fuit, pavone, junonis alite, pedibus ejus apposito.

7. DIVA FAUSTINA AUG. S. C. *Templum qvoddam.*

Ita Numum hunc Capitolinus illustrat: *Tertio anno imperii sui Faustinam uxorem perdidit Antoninus Pius, qvæ à Senatu consecrata est, delatis Circensibus atq; templo*, nempe in viâ sacrâ regionis qvartæ.

M. AURELII VERI ANTONINI PHILOSOPHI.

1. AURELIUS CÆSAR AUG. PII. F. COS.

Juventus S. C. *Virgo stans & odorem spargens paterâ super aram.*

2. M. AUREL. CÆSAR. AUG. F. PII. F.

TR. P. COS. II. *Qvadrigæ cum curru, aurigante Cæsare.*

Nullum Aurelio adhuc Cæsare peractum triumphum annales Romani memorant. Qvadrigæ ergò consulares existimantur, ob consulatum secundò susceptum.

3. IMP.

3. IMP. CÆS M. AUREL. ANTONINUS AUG. P. M.

CONCORD. AUGUSTOR. TR. P. XVI. COS. III. S. C. *Duæ figuræ jungentes dextras, nimirum M. Aurelii & L. Veri.*

L. Verus ad imperii partem ab Aurelio adſcitus, Vologeſe Parthorum Rege Syriam Armeniamq; vaſtante, ad bellum Parthicum proficiſcitur. Manuum nexus *Concordiam* Auguſtorum in numo exprimit.

4. M. AUREL. ANTONINUS AUG. ARMENIACUS. P. M.

TR. POT. XIX. COS. III. S. C. *Figura ſtans inter ſigna militaria.*

Vologeſe à Casſio victo, M. Aurelius *Armeniacus* dicitur.

5. M. AUREL. ANTONINVS AUG. ARM. PARTH. MAX.

TR. POT. XX. IMP. V. COS. III. S. C. *Victoria alata, dextrâ tenens palmam, ſiniſtram imponens trophæo cum ſcuto, cui inſcriptum:* Vic. Par.

L. Verus ad Euphratem iterum profectus contra Barbaros res proſperè gerit, unde *Victoria* hæc *Parthica* ſcuto inciſa eſt in perpetuam rei memoriam, Aureliusqve Parthicus Maximus in numo hoc dictus eſt.

6. M. ANTONINUS AUG. TR XXIV.

SALUTI. AUG. COS. III. S. C. *Figura ſtans ante aram, è qvâ ſerpens erumpit*

Saluti Deæ litabant antiqvi pro ſalute Auguſtorum, qvod freqventer in numis Aurelii deprehenditur, qvi toto ferè Principatûs tempore cum valetudine adverſâ conflictatus eſt.

7. M. ANTONINUS AUG. GERM. SARM. TR. XXV.

VOTA SUSC. DECENN. COS. III. S. C. *Figura ſtolata ſtans cum paterâ ad aram & ſacrificans.*

8. M. ANTONINUS AUG. *Corona civica, cui inſcriptum eſt* Primi Decennales COS. III. S. C. *in laureâ.*

Vota decennalia prima ſoluta esſe, ex numo hoc liqvet. Finitum jam erat primum Imperii Aureliani decennium, propter qvod Sacra fiebant & ludi peragebantur, qvos numus *primos decennales* vocat. Vicennalia deinde à. S. P. Q. R. nuncupata esſe, patet ex numo ſeqventi, cui inſcribitur: *Vota ſusc. Decenn.* in aliis *Decenn: II.*

9. M. ANTONINUS AUG. TR. P. XXVII.

IMP. VI. COS. III. RELIG. AUG. *Elegans Templum cum qvatuor columnis, in cujus medio figura qvædam ſtans, in ſuperiori parte animalia nonnulla.*

Numus Religionem Auguſti celebrat, qvi ſanctitate vitæ omnibus ſuperior Principibus memoratur.

10. M. ANTONINUS AUG. TR. P. XXVII.

GERMANICO AUG. IMP. VI. COS. III. S. C. *Trophæum cum ſpoliis hoſtium, cui asſidet figura cum captiva.*

Monumentum eſt *Victoriæ* de Germanis reportatæ. Contra Germanos qvippe res feliciter geſſit Aurelius, Teſte Capitolino, *bellumq; imprimis Marcomannicum feliciter abſolvit.* Germanicus inde in numo ſalutatur.

11. M. ANTONINUS AUG. TR. P. XXVI.

RESTITUTORI ITALIÆ IMP. VI. COS. III. S. C. *Figura ſtans ſiniſtrâ haſtam tenens, dextramq; porrigens figuræ ſeu provinciæ, qvæ genubus innititur & ſiniſtrâ manu Orbem tenet.*

Subacta Germania & provinciis reliqvis reſtitutis, *Italiæ* Romaniqve Imperii *Reſtitutori* Aurelio numus hic cuſus videtur.

12. M. ANTONINUS AUG. SARM. TR. P. XXXI.

IMP. VIII. COS. III. P. P. S. C. *Acervus Spoliorum* De Sarmatis.

M. Aurelius cum Commodo in imperium adſcito Romam venit, ubi de Germanis & Sarmatis triumphat, cui trophæum hoc de Sarmatis erectum eſt. Plurimas Barbarorum in Europâ & in his *Sarmatarum gentem armis domuit*, inqvit Pauſanias *in Arcad lib. 8.*

13. M. ANTONINUS AUG. GERM. SARM. TR. P. XXXII.

VOTA PUBLICA IMP. VIIII. COS. III. P. P. S. C. *Figura laureata ſtans & ſacrificans.*

Victoriâ Germanicâ de Qvadis & Hermanduris reportatâ, vota publica ſuſcepta ſunt.

14. DIVUS M. ANTONINUS PIUS.

Conſecratio. S. C. *Rogus funereus cum qvadrigis in ſummo.*

Rogum lignorum ſtruem esſe ad eorum cremanda cadavera qvi conſecrabantur, & ita qvidem dictum qvod in eo Dii Manes rogarentur, *Joh. Vaillant* exiſtimat *tom. 2. pag. 182. Numiſm. Imp. Rom.* Mortuus Sirmii in Pannoniâ Aurelius fertur.

15. DIVUS M. ANTONINS PIVS.

Conſecratio. S. C. *Aqvila cum fulmine.*

ANNIÆ FAUSTINÆ ANTONINI.

1. FAUSTINA AUGUSTA.

Matri Magnæ. S. C. *Cybele leoninæ inſidens ſellæ, Sphæram inter manus atq; genu tenens, terrarum orbem deſignat.*

Qvod Divam Fauſtinam in æſtivis ſecum habuerit M. Aurelius, qvam *Matrem Caſtrorum* appellavit, Capitolinus narrat & *Matrem Magnam* ſub Cybeles effigie Romanos veneratos esſe, numus indicat: Dea enim magna Cybele â *Strabone* qvoqve vocabatur.

2. Fecund. Auguſtæ. S. C. *Mulier ſtans cum qvatuor puerulis.*

3. Diana Lucifera. S. C. *Mulier ſtans, fortè Diana, utrâq; manu tædam ardentem geſtans.*

Fauſti-

Faustina hic *Diana Lucifera* inscribitur ob prolis masculæ fæcunditatem: Diana enim lucifera pariendo invocabatur, ut præter alios *Cicero l. 2. de nat. Deor.* refert.

4. Juno S C. *Juno stans dextra pateram, sinistra hastam tenens, ad cujus pedes Pavo.*

5. Saluti Augustæ. *Figura sedens ante qvam serpens.*

L. AURELI. VERI.

1. IMP. CÆS. L. VERUS AUREL. AUG.

TR. P. COS. II. PROV. DEOR. S. C. *Figura stans, dextra globum, sinistra cornucopiæ tenens.*

2. L. VERUS AUG. ARM. PARTH. MAX.

TR. P. VI. IMP. IV. COS. II. S. C. *Victoria stans ad truncum arboris, cui impositus est clypeus cum inscriptione:* Vic. Par.

3. L. VERUS AUG. ARM. PARTH. MAX.

TR. P. VIIII. IMP. V. COS. III. S. C. *Figura sedens dextrâ bilancem, sinistra cornucopiæ tenens.*

Qvamvis Lucius Verus bellum Parthicum per legatos inprimis confecerit, devicto tamen Vologese Parthorum Rege, *Armeniaci, Parthici Maximi* cognomen meruit, cui & Victoria eadem simul cum M. Aurelio attributa est.

4. L. VERUS AUG. ARM. PARTH. MAX.

TR. POT. VI. IMP. COS. II. S. C. *Armenia sive figura sedens habitu Armeniaco ad trophæum.*

5. DIVUS VERUS

Consecratio S.C. *Aqvila globo insistens.*

Cum Patre M. Aurelio contra Germanos profecturus in vehiculo, cum fratre Marco sedens, apoplexiâ correptus interiit *Divusq;* appellatus est.

LUCILLÆ L. VERI.

1. LUCILLÆ AUG. ANTONINI AUG. F.

Venus S. C. *Figura stans dextrâ pomum seu globum tenens, sinistra hastam.*

2. Fœcunditas S. C. *Fœmina sedens cum puerulis.*

3. Pietas S. C. *Figura stans, ad aram sacrificans.*

4. Junoni Lucinæ S. C. *Figura stolata stans, dextram porrigens.*

Aut *Junoni Lucinæ* Lucilla comparatur aut Junoni hic litatur, ob fæcunditatem Lucillæ. Lucina Juno vocabatur, qvod partum adjuvaret & in lucis aspectum feliciter educeret: Ei sacrificabant puerperæ partum feliciter enixæ.

5. LUCILLA AUGUSTA.

Ceres S. C. *Figura sedens dextrâ spicas sinistra hastam tenens.*

6. Juno

6. Juno Regina S. C. *Figura ſtans dextrâ pateram, ſiniſtrâ haſtam tenens cum pavone ad pedes.*

L. ÆLII AURELII COMMODI.

1. IMP. L. AUREL. COMMODUS AUG. GERM. SARM.
S. C. *Spolia & trophæum:* De Sarmat.

M. Aurelius contra Germanos Sarmatasq; bellum gerens, filium Commodum caſtra ſeqvi voluit, togâ virili jam indutum, qvi ad partem imperii adſcitus Victoriarum Patris particeps factus eſt. Trophæa de populis illis in Commodi numis ſignata qvoqve extiterunt.

2. M. COMMODUS ANTONINUS AUG.
TR. P. VII. IMP. IV. COS. III. *P. P.* S. C.
Jupiter Conſervator. *Figura ſtans dextrâ fulmen, ſiniſtrâ haſtam tenens cum puerulo ad pedes.*

Commodus numum hunc, cui *Jupiter Conſervator* inſcribitur, ideò cudi juſſit, qvòd Conjuratio Perenniana Romæ detecta fuerit, cùm Jovi Capitolino Ludi peragerentur, & Commodus è periculo tanto ſoſpes evaſerit.

3. - - COMMODVS ANTONINI FIL. AUG. *Figura ſtans dextra bacillum tenens, ſiniſtra haſtam* S. C.

Perenni occiſo Commodus *felix* dicitur.

4. COMMODUS ANTONINVS BRIT. S. C.
Figura ſtans ante aram.

Britannis rebellibus per legatos victis, Commodus Imp. VII & *Britannicus* ſalutatur.

5. M. COMMODUS ANT. P. FELIX. AUG. BRIT.
P. M. TR. P. XI. IMP. VII. COS. P. P. FORT. RED. *Figura ſedens dextrâ temonem ſiniſtrâ cornucopiæ tenens.* S. C.

Qvamvis *Fortunæ manenti* votum Romæ hoc anno ſuſceptum fuerit, qvòd Commodus forſan ab expeditione à ſenatu retentus fuerit, *Fortunæ tamen Reduci* litatum qvoqve fuiſſe hìc deprehendimus, ob profectionem Imperatoris contra Mauros ſive Pannones & reditum felicem.

6. M. COMMODUS ANT. P. FELIX. AUG. GERM.
Jovi Juveni S. C. *Figura ſtans dextrâ fulmen, ſiniſtra haſtam tenens cum aqvilâ ad pedes.*

Inter alia nomina, qvæ ſuperbus ille Imperator expetiit, *Jovem Juvenem* ſe appellavit, qvemadmodum numus indicat, qvaſi Jupiter juveneſcens jam exiſteret.

7. - - COMMOD. ANTONIN. S. C.
Figura ſtans, dextra lyram tenens ſupra columnam.

Apollinem Palatinum, cuſtodem domùs Auguſtæ, numus refert. A Palatio Palatinus dictus fuit, qvod templum ejus in Palatio poſt pugnam Actiacam Auguſtus ſtruxerit, memorante Suetonio.

8. L. ÆL.

8. L. ÆL. AUREL. COMM. AUG. P. FEL.

Herculi Romano Aug COS. VI. S. C. *Figura Commodi nudi ſtantis, ſiniſtrâ clavam & pellem leoninam geſtantis, dextra trophæum adornantis.*

Commodus qvoqve *Hercules Romanus* appellari voluit, qvòd feras Lanuvii in amphitheatro occidisſet, teſte Lampridio, & tanqvam victorias ſuas longè extendisſet trophæum hic coronare dicitur.

9. L. ÆL. AUREL. COMM. AUG. P. FEL.

Providentiæ Aug. S. C. *Duæ figuræ ſtantes, qvarum una alteri porrigit caduceum, altera nuda dextro pede innititur proræ navis.*

Ad claſſem Africanam numus ab antiqvariis refertur, qvam Commodianam & Herculeam Commodus qvoq; appellavit. *Providentia* enim Imperatoris inſtituta fuit, *ut esſet ſubſidio ſi fortè Alexandrina frumenta cesſasſent*, inqvit *Lampridius in Commodo.*

10. M. COMMOD. ANT. P. FEL. AUG. BRIT. P. P.

Liberal. Aug. VIII. P. M. TR. P. XVI COS. VI. S. C. *Figura ſtans, dextra congiarium, ſiniſtra cornucopiæ tenens.*

Liberalitates ſub Commodo freqventes fuisſe, teſtis eſt *Xiphilinus*, qvemadmodum & numus hic Liberalitatem Auguſti VIII enumerat.

CRISPINÆ COMMODI.

1. CRISPINA AUGUSTA.

Lætitia S. C. *Figura ſtans dextra pateram, ſiniſtra temonem cum globo geſtans.*

2. *Figura ſedens dextra pateram ſiniſtra cornucopiæ tenens* S. C.

3. *Figura ſedens, ſiniſtram ſupra ſellam inclinans, dextra pateram porrigens ſerpenti, ex ara erumpenti.*

4. CRISPINA AUGVST.

Hilaritas S. C. *Figura ſtans dextrâ ſpicam, ſiniſtrâ cornucopiæ gerens.*

P. HELVII PERTINACIS.

DIVUS PERT. PIVS PATER.

Conſecratio S. C. *Aqvila globo inſiſtens.*

M. DIDII SEVERI JULIANI.

IMP. CÆS. M. DID. SEV. JVLIAN AUG.

P. M. TR. P. COS. S. C. *Fortuna dextrâ temonem, ſiniſtrâ cornucopiæ tenens.*

DECIMI CLODII SEPTIMI ALBINI.

1. D. CLOD. SEPA. ALBIN. CÆS.

Miner Pacif. COS. II. S. C. *Minerva ſtans dextrâ ramum oleæ tenens, ſiniſtrâ haſtam cum ſcuto.*

Albino, cui Senatus Rom. plus qvàm Severo favit, numus hic adulatur, poſtqvam Cæſar à Severo factus esſet, & eam qvidem ob cauſam, nè Romam cum exercitu Britannico veniret, cùm Severus copias contra Peſennnium duceret.

2. Fort. Reduci. COS. II. *Figura ſedens dextrâ temonem, ſiniſtrâ cornucopiæ cum rota ſub ſella geſtans.*

Votum eſt ad Albinum pertinens, *Fortunæ* nuncupatum, ſi ſoſpes Romam ex Galliis perveniret, ſed ad Lugdunum poſtea per Severum cæſus.

L. SEPTIMII SEVERI.

1. IMP. CÆS. L. SEPT. SEV. PERT. AUG.

Vict. Aug. Tr. P. COS. S. C. *Victoria dextrâ lauream, ſiniſtrâ palmam ſuper humerum geſtans.*

Victoria hæc à S. C. illi attributa eſt ob Julianum occiſum & Prætorianos, qvi Pertinacem occiderant, Urbe ejectos.

2. L. SEPTIMIVS SEVERUS PERTINAX AUG. IMP. VII.

DIVI. M. PII F. P. M. TR. P. IIII. COS. II. P. P. *Mars ſtans cum haſta, ſcuto & thorace.*

3. *Imperator ſtans dextrâ victoriolam tenens, cui victoria lauream imponit.*

Pertinacis nomen usq; ad VIII Tr. poteſtatem Severus retinuit, qvod qverimoniâ amicorum tunc abolevit, teſte *Capitolino.*

JULIÆ PIÆ SEPT. UXORIS.

1. JULIA PIA FELIX AUG

Juno S. C. *Figura ſtans dextrâ pateram, ſiniſtrâ haſtam tenens cum pavone ad pedes.*

2. Julia Auguſta S. C. *Figura ſtans ante aram, ſiniſtrâ haſtile, dextrâ ignotum qvid tenens.*

3. JULIA DOMINA AUG.

Veneri Victr. S. C. *Figura dextrâ pomum tenens, ſiniſtro brachio columnæ innixo* S. C.

4. JULIA PIA FELIX AUG.

Sæculi Felicitas S. C. *Figura ſtans, ſiniſtrâ caduceum, dextrâ pateram coram arâ geſtans.*

Juliæ huic omnia deberi adulatores Romani exiſtimarunt. Ideò piam nominarunt eiq; honores omnes, qvos Matri, detulerunt. Ergò præter expresſa in numis præcedentibus encomia *Mater* qvoq; *Caſtrorum* ſalutabatur.

M. AU-

M. AURELII ANTONINI CARACALLÆ.

1. M. AURELIUS ANTONINUS PIUS AUG.

Libertas Augusti S. C. *Figura dextrâ pileum, sinistrâ hastam tenens.*

2. M. AUREL. ANTONINUS AUG. BRIT.

Securitati Perpetuæ S. C. *Figura sedens, dextro brachio sellæ innixo, sinistrâ hastam tenens.*

Securitas perpetua Deâ sellæ innixâ repræsentatur, cum Barbaris facta. Securitas Romani Imperii perpetua meritò hic instar Deæ colitur.

L. SEPTIMII GETÆ.

1. IMP. CÆS. P. SEPT. GETA PIUS AUG.

Concordia Augg. S. C. *Qvatuor figuræ ad aram stantes Geta sc: & Caracalla. Huic Hercules, illi figura muliebris lauream imponit.*

Concordiam Caracallæ & Getæ, imperium simul administrantium, numus indicat, qvibus Hercules & figura muliebris ob parta de Britannus trophæa lauream imponunt.

2. - - - P. SEPT. GETA.

Duæ figuræ stantes, qvarum altera Hercules videtur.

DIADUMENIANI.

M. OPEL. ANT. DIADUMENIAN. CÆS.

Princ. Juventutis S. C. *Figura stans juxta tria signa militaria.*

M. AUREL. ANTONINI ELAGABALI.

1. AUR. ANTONINUS CÆS.

Spei Perpetuæ S. C. *Figura stans, dextrâ victoriolam tenens.*

2. M. AUR. ANTONINUS CÆS. S. C.

Figura stans & trophæum.

JULIÆ MÆSÆ AVIÆ.

JULIA MÆSA AUG.

Seculi Felicitas S. C. *Figurâ stolata assistens aræ, dextrâ pateram, sinistrâ caduceum tenens cum stella.*

JULIÆ MAMÆÆ MATRIS.

1. JULIA MAMÆA AUGUSTA.

Felicitas Publica S. C. *Figura stans dextrâ caduceum tenens, sinistrum brachium columnæ inclinans.*

2. Fecund. Augustæ S. C. *Figura stans cum puerulo, cui dextram videtur porrigere, sinistrâ cornucopiæ.*

3. Veste S. C. *Figura velata stans, dextrâ Palladium, sinistrâ hastam puram tenens.*

Pudicitiam Mamææ numus celebrat, qvi Augustam sub effigie *Vestæ* repræsentat, qvæ symbolum pudicitiæ Romanis erat.

M. AURELII SEVERI ALEXANDRI.

Nomen *Alexandri* adeptus est, qvod die eadem editus sit, qvâ obiit Alexander magnus, scilicet XXVIII Junii.

1. IMP. CÆS. M. AUR: SEV. ALEXANDER AUG.

Securitas Perpetua S. C. *Figura sedens dextrâ baculum tenens, sinistrâ caput tangens, brachio sellæ imposito.*

2. Pax Augusti. S. C. *Figura stans, dextrâ ramum oleæ protendens.*

Occiso Elagabalo, & Alexandro ad Imperium adscito, Senatus sibi *securitatem pacemq; perpetuam* promittit.

3. Æqvitas Augusti S. C. *Figura stans dextrâ bilancem, sinistrâ cornucopiæ gestans.*

Numus hic ad *æqvitatem* rei numariæ refertur. *Restitutor* enim *monetæ* multis in numis Alexander inscribitur, ejusq; rei testis qvoqve est Lampridius.

4. IMP. ALEXANDER PIUS AUG.

Mars Ultor S. C. *Mars gradivus.*

Gradivus Mars apud Romanos appellabatur, dum bella suscepturi sacra ipsi fecerunt.

5. Providentia Aug. S. C. *Figura stolata stans dextra spicas tenens super panarium spicis repletum, sinistra cornucopiæ.*

Cum frumentum Elagabalus evertisset, vicem de pecuniâ propriâ reposuit Alexander, cujus *providentia* hîc inprimis celebratur.

6. Spes Publica S. C. *Figura stans florem manu tenens.*

Spes publica Alexander meritò vocabatur, publica veterum Principum instauravit opera, & nova plurima addidit & instituit.

7. IMP. SEV. ALEXANDER AUG.

Victoria Augusti S. C. *Victoria alata stans.*

Post res in Illyrico bene gestas â Vario Macrino, numus hic *Victoriam Augusti* laudat.

8. Virtus Augusti S. C. *Figura stans, dextrâ globum, sinistrâ hastam gerens dextro pede globo imposito.*

Prin-

Princeps certè virtutum ingentium Alexander fuit, à teneris ungviculis tantæ assiduitatis, ut nullum diem absqve exercitio aliqvo transire passus sit.

9. Annona Augusti S. C. *Figura stans, dextrâ spicas, sinistrâ hastam tenens.*

10. IMP. ALEXANDER PIUS AUG.

P. M. TR. P. XIII. COS. III. P. P. S. C. *Figura nuda radiata dextram in altum protendens, sinistra flagrum tenens.*

Solis cursum suum peragentis typus esse videtur. Sic Alexander in numis exhibetur ad bellum Germanicum continuandum perficiendumq; profectus.

C. JULII VERI MAXIMINI.

1. MAXIMINUS PIUS AUG. GERM.

Victoria Germanica S. C. *Victoria dextrâ manu sertum, sinistrâ palmam tenens cum Provincia capta humi sedente.*

Numus hic monumentum *Victoriæ* existit, qvæ *Germanica* denominatur. Maximinus qvippe in Germaniâ imperator, Alexandro à militibus occiso, electus, ad bellum contra Germanos animum protinus applicuit, de qvibus partâ gloriosè victoriâ triumphavit.

2. Fides Militum S. C. *Figura stans utrâq; manu tenens signa militaria.*

Augustis imperium auspicantibus, *militum* sacramenta præstantium *fides* sic in numis expressa fuit.

3. Salus Augusti S. C. *Dea salus sedens, dextrâ tenens pateram cum serpente.*

Salus seu *Hygia*, salutis Dea, tanqvam conservatrix Imperatoris in numo Maximini hic repræsentatur.

4. Virtus Militum S. C. *Figura stans, dextrâ aliqvid ignotum tenens, sinistra cornucopiæ.*

C. JUL. VERI MAXIMI.

1. MAXIMUS CÆS. GERM.

Principi Juventutis S. C. *Figura stans, dextrâ bacillum deorsum tenet, sinistra pilum, à tergo duo signa militaria.*

D. CÆLII BALBINI.

1. IMP. CÆS. D. CÆL. BALBINVS AUG.

Liberalitas Augustorum S. C. *Figura stans dextrâ tesseram frumentariam, sinistra cornucopiæ tenet.*

Licet Historiæ *liberalitatem* Balbini taceant, numus tamen Congiarium Populo Romano ab Imperatore hoc distributum fuisse arguit.

M. ANT. GORDIAN. III.

1. IMP. CÆS. M. ANT. GORDIANVS AUG.

Jovi Conservatori S. C. *Jupiter stans dextrâ fulmen, sinistrâ hastam tenens.*

Acclamationem publicam potiùs qvàm peculiarem eventum numo hoc contineri Capitolinus suadet, qvi in Balbini & Pupieni electione acclamatum esse ait: *Dii vos conservent.*

2. Æternitati Aug. S. C. *Figura dextram elevans, sinistrâ globum tenens.*

3. Providentia Aug S. C. *Figura stans dextrâ globum, sinistrâ hastam tenens.*

4. Salus Aug. S. C. *Dea salus sedens.*

5. IMP. GORDIANUS PIUS FEL. AUG.

Jovis Stator S. C. *Jupiter stans dextrâ hastam, sinistrâ fulmen tenens.*

Occisis Balbino & Pupieno, solus Imperii Romani habenas Gordianus moderatus, *Jovis Stator* hìc inscribitur, qvasi beneficio ejus imperium consisteret.

6. Lætitiæ Aug. S. C. *Figura stans dextra lauream, sinistra scipionem tenens.*

7. Romæ Æternæ S. C. *Roma globo insidens, dextra victoriolam, sinistra hastam tenens.*

8. Felicitas Aug. S. C. *Figura stans dextrâ caduceum, sinistra cornucopiæ tenens.*

9. Martem Propugnatorem S. C. *Mars gradiens, sinistra parmam tenens, dextra hastam.*

10. IMP. CÆS GORDIANUS PIVS FEL. AUG.

Liberalitas Aug. II. S. C. *Figura stans dextrâ tenens tesseram frumentariam, sinistrâ duplex cornucopiæ.*

Liberalitas hæc, qvæ II. numeratur, oppresso rebelli Sabiniano Populo eluxit.

11. Romæ Æternæ S. C. *Roma cum victoriola & pilo.*

Roma pro Dea culta est, cui delubra erexerunt.

12. Victoria Aug. S. C. *Victoria gradiens dextra lauream, sinistrâ palmam tenens.*

Victoria hæc Gordiani contra Sabinianum Carthagine Imperatorem dictum, per Mauritaniæ præfectum parta creditur.

13. *Tem-*

13. *Templum seu arcus cum figura sedente, cujus inscriptio obliterata est.*

14. IMP. CÆS. M. ANT. GORDIANUS AUG.

P. M. S. COL. VIM. AN. II. *Figura muliebris stans expansis brachiis, monstrans duo animalia pedibus adstantia, taurum videlicet & leonem.*

Literæ *P. M. S. Col. Vim.* in aversâ numi parte *Provinciæ Mysiæ Superioris coloniam Viminacium,* qvæ in Dacia sita est, indigitant. Obscuri characteres in imâ numi parte *An. II.* ad Annonam secundam *Tristanus* refert. *Taurus* itidem & *Leo* coloniæ fortitudinisq; symbola censentur.

M. JULII PHILIPPI PATRIS.

1. IMP. M. JUL. PHILIPPUS AUG.

Fides Militum S. C. *Figura utrâq; manu gestans signum militare.*

2. Votis Decennalibus S. C. *In coronâ qvernâ.*

Nova Imperii auspicia à *decennalibus* votis petita sunt, qvæ pro salute Imperatoris post decennium soluta. Alia deinde pro altero decennio suscipiebantur.

3. Pax æterna, S. C. *Figura stans dextra ferens ramum oleæ, sinistra hastam.*

4. Fides Exercitus. S. C. *Qvatuor signa militaria.*

5. Læt. Fundata S. C. *Figura stans dextra pateram vel sertum, sinistra temonem tenens.*

6. Salus Aug. S. C. *Figura stans dextram extendens, sinistra cornucopiæ tenens.*

7. P. M. TR. P. - - COS. II. P. P. S. C. *Figura stans, dextra caduceum, sinistra cornucopiæ tenens.*

8. Liberalitas Augg. III. S. C. *Duo Imperatores sedentes in subselliis.*

9. Sæculares Augg. S. C. *Columna cum inscriptione* COS. III.

10. Sæculares Augg. S. C. *Lupa cum Romulo & Remo.*

11. Sæculares Augg. S. C. *Cum Ibice.*

12. Sæculares Augg. S. C. *Cervus.*

Ludos hos *seculares* pluribus diebus perdurasse, assignato singulis ferarum peculiari genere, numi præcedentes docent.

13. Æternitas Aug. S. C. *Puer insidens Elephanto cum baculo in manu.*

11. IMP. M. JUL. PHILIPPVS AUG.

12. Æqvitas Aug. S. C. *Figura stans dextrâ bilancem gestans, sinistrâ cornucopiæ.*

13. Annona Augg. S. C. *Figura stans tenens fasciculum spicarum, sinistra cornucopiæ.*

MARCIÆ OTACILLÆ SEVERÆ. UXORIS PHILIPPI.

1. MARCIA OTACILLA SEVERA AUG.

Pudicitia Aug. S. C. *Figura sedens.*

Pudicitiam in numis Augustarum toties cælatam esse antiqvarii existimant, qvòd nihil Augustis eâ carius fuerit, unde pro Deâ à fœminis Romæ culta fuit.

2. Concordia Augg. S. C. *Dea concordia sedens dextrâ pateram, sinistrâ duplex cornucopiæ gerens.*

3. Pietas Augustæ S. C. *Figura stolata stans dextram elevans.*

4. Sæculares Augg. S. C. *Hippopotamus.*

M. JULII PHILIPPI. FILII.

1. IMP. M. JUL. PHILIPPVS AUG.

Principi Juvent S. C. *Figura militaris stans, sinistrâ globum, dextrâ pileum tenens.*

2. Liberalitas Aug. III S. C. *Pater & Filius sedentes.*

3. Sæculares Augg S C. *Capra.*

CN. MESSII QVINTI TRAJANI. DECII.

1. IMP. CÆS. C. MESS. Q. DECIO. TRAI. AUG.

Victoria Aug. S. C. *Victoria gradiens dextrâ sertum, sinistrâ palmam gestans.*

In memoriam *Victoriæ* cusus est numus, de Scythis reportatæ.

2. IMP. C. M. Q. TRAJANVS DECIVS AUG.

Pannoniæ S. C. *Duæ statuæ stolatæ cum signis militaribus.*

Pannoniarum exercitum numus hic exprimit, à qvo Trajanus Decius electus imperioqve admotus fuit.

HERENNIÆ ETRSUCILLÆ.

1. HERENNNIA ETRUSCILLA AUG.

Fecunditas Aug. S. C. *Figura stolata stans dextrâ pateram tenens, sinistrâ cornucopiæ cum puerulo ad pedes stante.*

2. Pudici-

2. Pudicitia Augg. S.C. *Figura sedens dextram admovens capillitio, sinistrâ hastam tenens.*

Q. HERENNII ETRUSCI MESS. DECII.

Q. HER. ETR. MES. DECIUS NOB. CÆS.

Principi Juventutis S.C. *Figura stans, dextrâ militaria signa tenens, sinistrâ pilum.*

C. VIBII TREBONIANI GALLI.

1 IMP. CÆS. C. VIB. TREBONIANUS GALLUS AUG.

Junoni Martiali S. C. *Juno sedens in templo rotundo ante cujus pedes pavo conspicitur, & Tauri decumbentis signum.*

Flaminium in bello adversus Ligures occupatum Junoni templum struxisse *Livius lib. 9.* refert. Sic Gallus factâ cum Barbaris pace Junoni Martiali hoc numo litari voluit.

2 ROMÆ ÆTERNÆ S. C. *Figura insidens globo galeata, dextrâ victoriolam tenens, sinistrâ hastam.*

C. VIBII VOLUSIANI.

1 IMP. C. C. VIB. VOLUSIANUS AUG.

Felicitas Publica S. C. *Figura columnæ innixa, dextrâ caduceum, sinistrâ hastam tenens.*

2 IMP. CÆS. C. VIB. VOLUSIANO AUG.

Pax Augg. S. C. *Dea stolata, dextrâ ramum oleæ tenens, sinistrâ hastam.*

Numus hic ad pacem cum Barbaris à Patre factam referendus est.

P. LICIN. VALERIANI.

IMP. C. P. LIC. VALERIANUS P. F. AUG.

Liberalitas Aug. S.C. *Figura stans dextra congiarium tenens, sinistra cornucopiæ.*

Ad Congiarium à Valeriano & Gallieno divisum, cùm Augusti titulo à Patre Gallienus ornaretur, referri potest.

P. LICINII GALLIENI.

1 IMP. C. P. LIC. GALLIENUS AUG.

Virtus Augg. S. C. *Figura militaris stans, dextra clypeum, sinistra hastam tenens.*

2 IMP. GALIENUS AUG.

Dianæ Cons. Aug. S C. *Cerva.*

Numen fuit, qvod pro Conservatore suo Galienus, more Valeria-

ni patris præcipuè invocavit. Hinc Templum, qvod Numini huic in regione VI Urbis exſtrui curavit, *Diana Valeriana* dictum eſt.

M. CASSII LATIENI POSTUMI PATRIS

1 IMP: C. M. CÆS. LAT. POSTUMUS P. F. AUG.

Lætitia Aug. S. C. *Navis Prætoria.*

2 *Mars Gradivus captivum conculcans.*

POSTUMI FILII

1 IMP. C. POSTUMUS P. F. AUG.

Victoria Aug. S. C. *Victoria alata dextrâ ſertum, ſiniſtrâ palmam tenens, captivum proterens.*

L. DOMITII AURELIANI

IMP. AURELIANUS AUG.

Concordia Aug. Δ. *Duæ figuræ dextras jungentes.*

C. VALER. DIOCLETIANI.

1 IMP. C. DIOCLETIANUS P. F. AUG. Γ.

Genio Populi Romani. B. Γ. T. K: *DEus Genius ſtans dextrâ pateram, ſiniſtrâ cornucopiæ geſtans.*

Romani civitatibus ſingulis Genios tanqvam Præfectos conſtituerunt, adeoqve Diocletianum velut Genium venerati ſunt.

2 DIOCLETIANUS AUG.

Moneta Augg. *Tres figuræ ſtantes cum bilancibus.*

Trium-viros Monetales pars numi averſa exhibet, qvi trium Metallorum, Æris nempe, Argenti & Auri, curam habuêre.

3 IMP. DIOCLETIANUS P. F. AUG.

Sacra Monet. Augg. & Cæſſ. Noſtr. A. Q. P. *Dea moneta ſtans cum bilance dextrâ manu, ſiniſtra cornucopiæ gerens.*

Sacra Monetaria res meritò dicitur, tanqvam Regale qvoddam & res oppidò ſacra, qvemadmodum ſtante Rep. Tribuni Plebis ſacri & ſacroſancti dicebantur, & Moneta pro Dea hìc colebatur.

M. AURELII VALERII MAXIMIANI.

D. N. MAXIMIANO BEATISSIMO SEN. AUG.

Providentia DEorum Qvies Augg. P. L. C. *Duæ figuræ ſtantes, qvarum una ſiniſtrâ haſtam, dextrâ ſpicas tenet.*

Maximiano Mediolani Purpuram deponenti, ſicut Diocletianus Nicomediæ eodem die faſces depoſuit, numus hic gratulatur, unde

Beatiſ-

Beatisſimus qvoqve inſcribitur. Providentia enim DEorum vitam qvietam ſpondet. Sic Diocletianus qvoq; in numis *Quietator* ſalutatur.

FL: VALER: CONSTANTII

CONSTANTIUS NOB. CÆS.

Genio Populi Romani * P. T. *DEus Genius ſtans.*

C.GALER. VALER. MAXIMIANI.

1 MAXIMIANUS NOBIL. C.

Genio Populi Romani: *DEus Genius ſtans, dextra pateram, ſiniſtra cornucopiæ gerens.*

2 IMP. C. GAL. VAL. MAXIMIANUS P. F. AUG.

Genio Imperatoris H. T. E. *DEus Genius.*

C. GALER. VALER. MAXIMINI.

MAXIMINUS NOB. CÆS.

Virtus Augg. & Cæſſ. N.N. P.T. *Miles gradiens, dextrâ haſtam, ſiniſtrâ ſpolia humeris impoſita geſtans.*

FL. VALER. CONSTANTINI M.

IMP. C. CONSTANTINUS. P. F. AUG.

Genio Pop. Rom. *DEus Genius, ſtans cum literis* P.L.C.

FL. CLAUDII CONSTANTINI JUN.

FL. CL. CONSTANTINUS JUN. N. C.

Principi juventutis F. T. R. T. Q. *Figura paludata ſtans, dextra haſtam, ſiniſtra globum tenens.*

JULIANI.

DN. FL. CL. JULIANUS P. F. AUG.

Securitas Reipub. Conſt. r. *Taurus cum duabus ſtellis.*

VIRO

Excellentiſſimo,

MUSEI REGII MYSTAGOGO
SAGACISSIMO,

Doct. OLIGERO
JACOBÆO,

S.R.M. IN SUMMO TRIBUNALI ET CONSISTORIO
ASSESSORI, MEDICINÆ ET PHILOSOPHIÆ
PROFESSORI REGIO.

Cùm per Te celſas Augusti lætior Orbis
Intrat Musei, Magne OLIGERE, fores,
Lumina circumfert, & Majeſtate coruſcâ
Cuncta ſtupens tantas pronus adorat opes,
Suſpiciensqve alio fœtus jam ſole calentes
Jamqve ſuo, rari qvicqvid & ipſe fovet;
Parvus hic Orbis, ait, Magno à Jove conditus, Herme
Propatulus, gemino Numine Magnus erit.

Joh: Lauerentii.

TAB. I.

Fig. I. pag. 1.

Fig. II. pag. 1.

Benedict Grothschiling Pinxit.

Johann Erichsonig Sculp.

TAB. II.

FIG. VI.

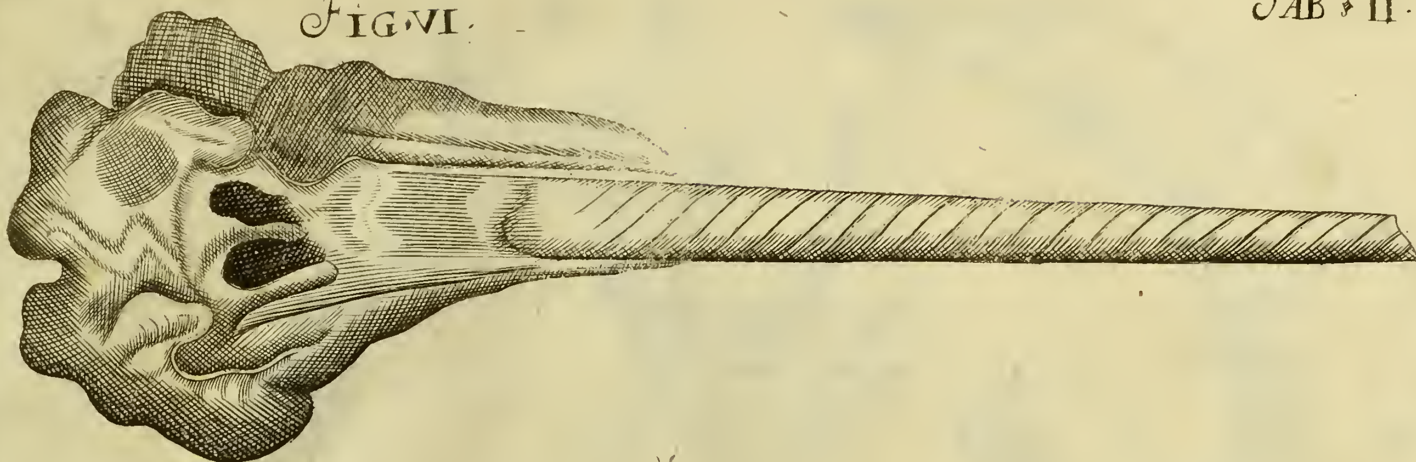

FIG. I.

FIG. III.

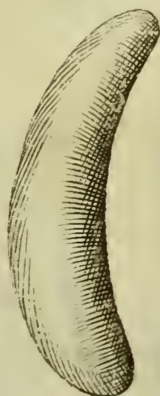

FIG. II.

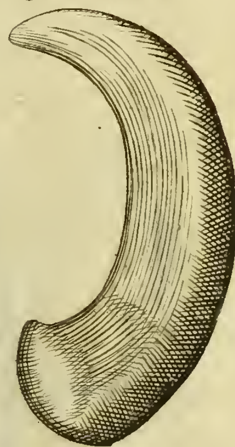
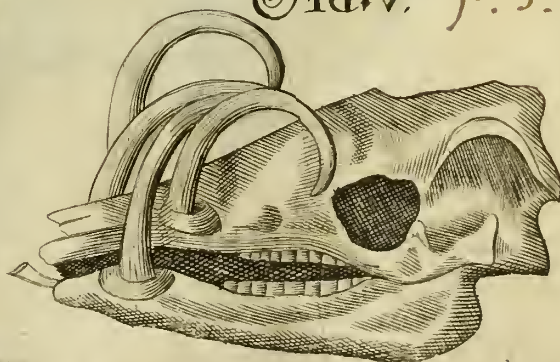

FIG. IV.

p. 5.

FIG. V. p. 5.

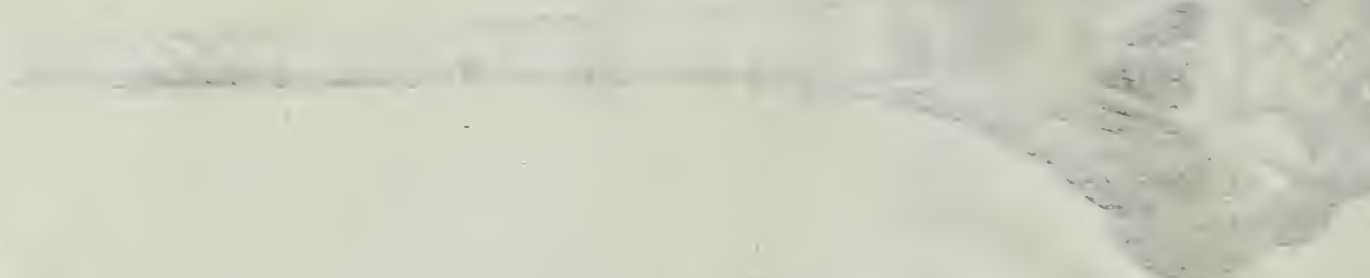

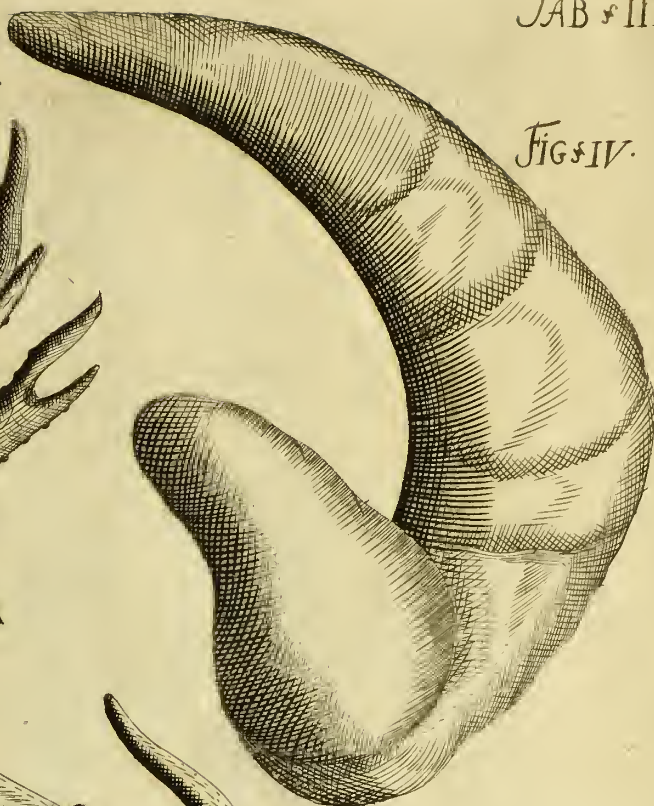
Fig. V.

TAB. III.

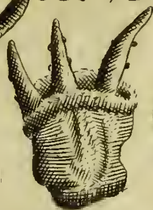

FIG. V.

Fig. V.

FIG. III.

p. 5.

TAB: IV.
p. 5
FIG: II.
FIG: I.
FIG: III.
p. 5.
FIG: IV.

TAB. V.

FIG. I.

FIG. II.

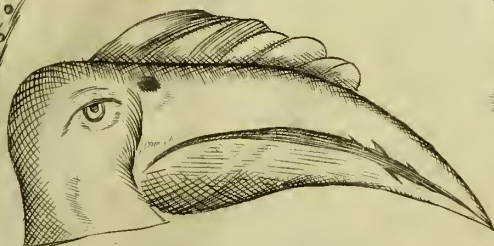

FIG. V.

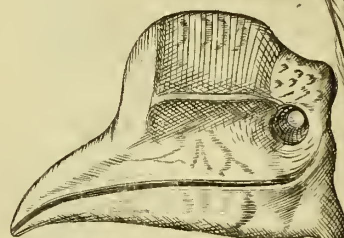

FIG. IV.

FIG. III.

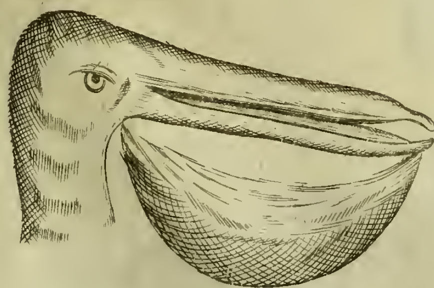

FIG. VIII.

FIG. VII.

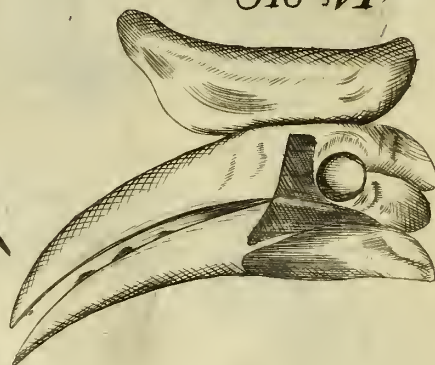

FIG. VI.

Tab. VI.

Fig. I.

Fig. II.

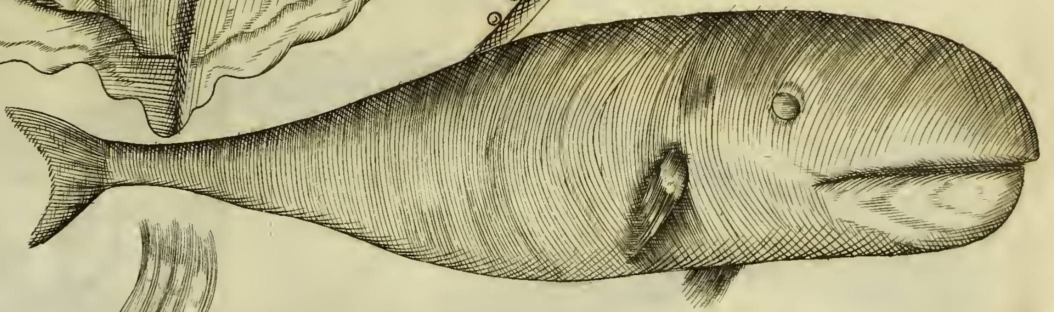

Fig. III.

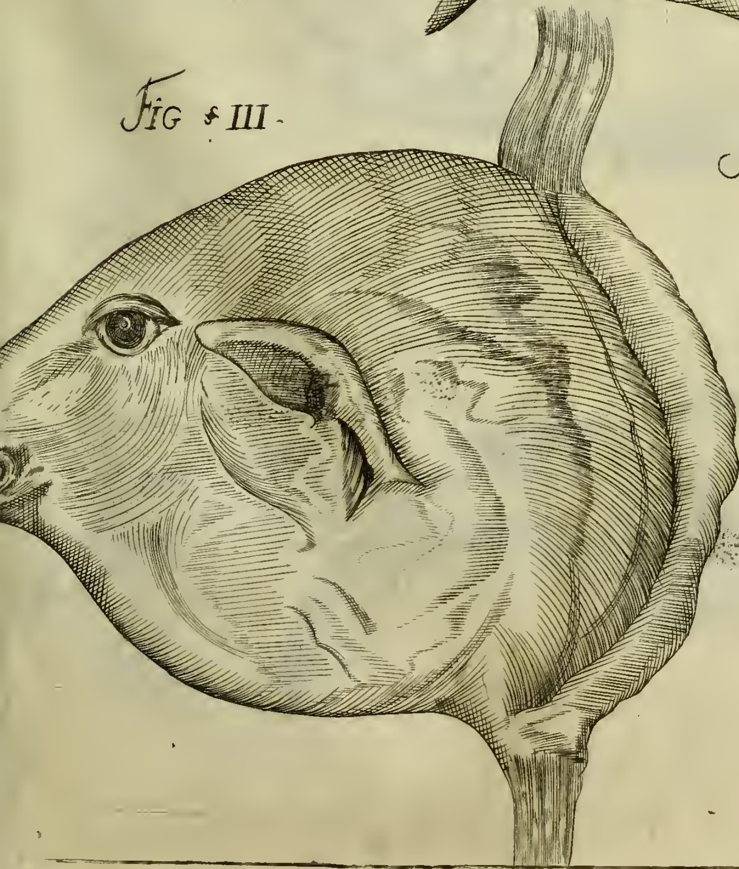

Fig. IV.

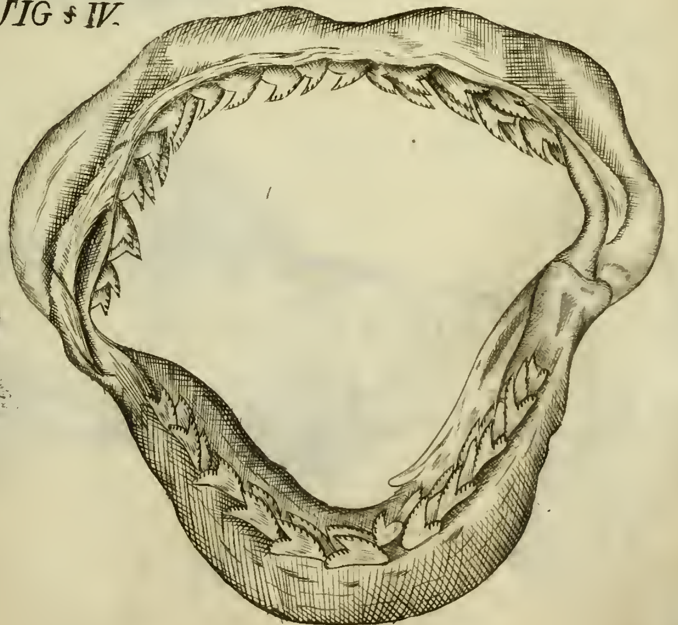

Fig. I.

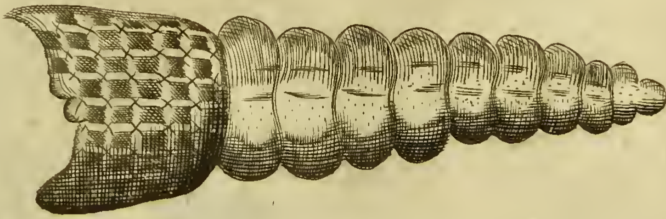

Fig. II.

Fig. III.

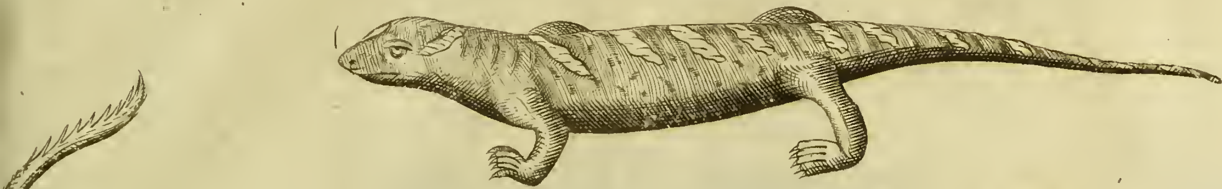

Fig. IV. p. 8.

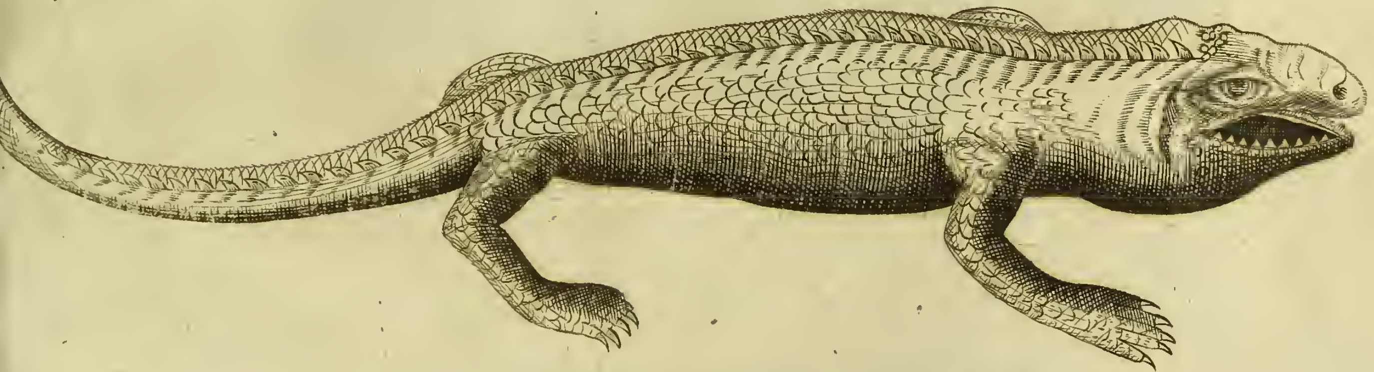

Fig. V.

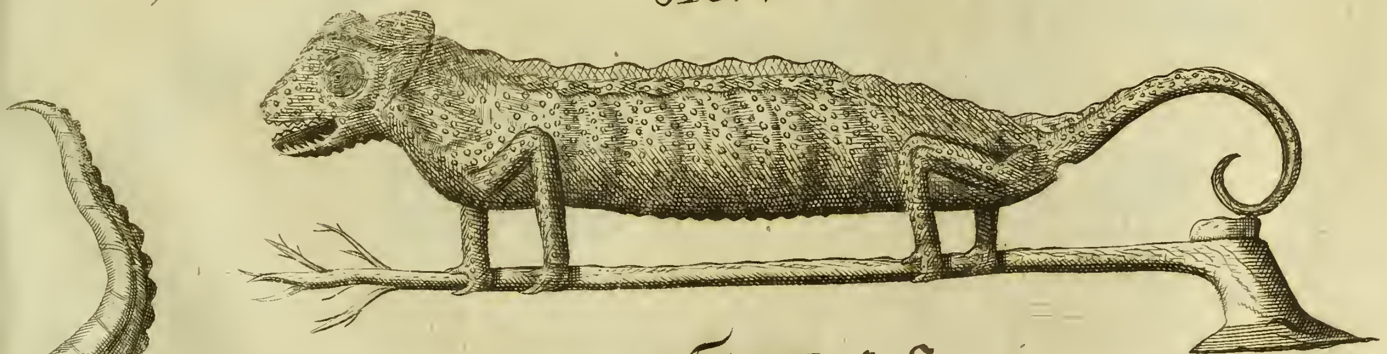
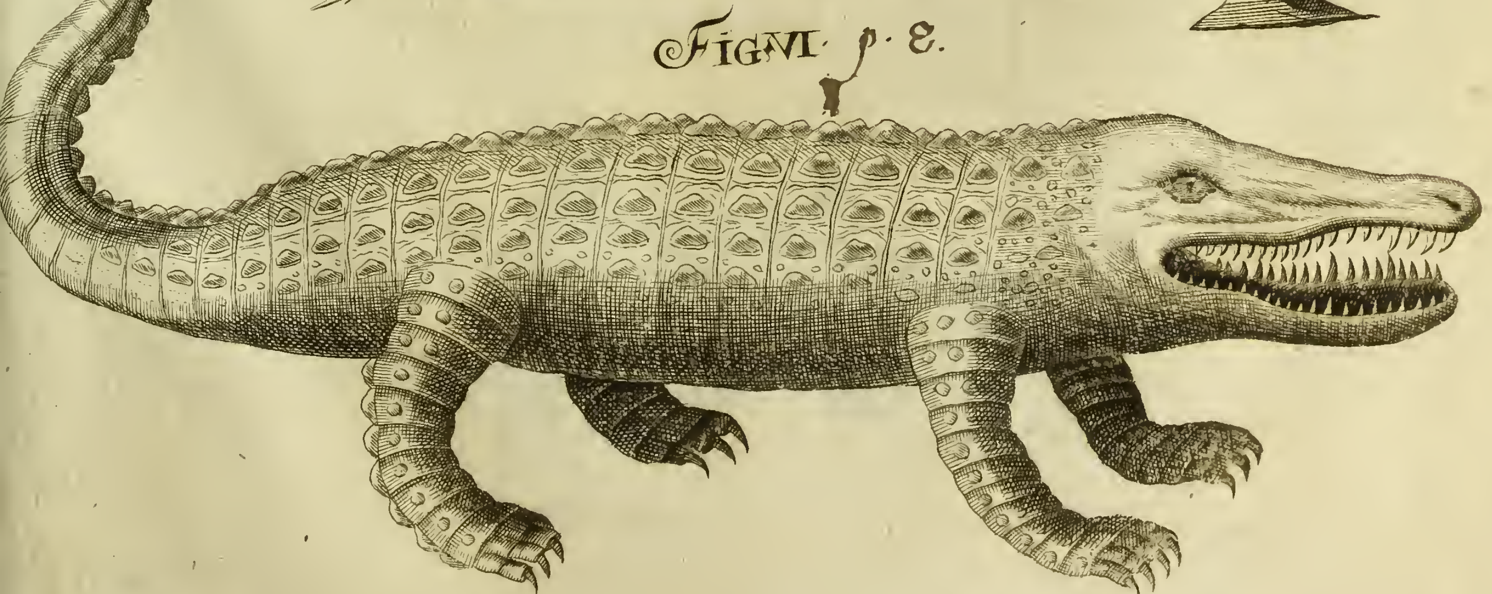

Fig. VI. p. 8.

ad pag. 18.

TAB. IX

FIG. II.

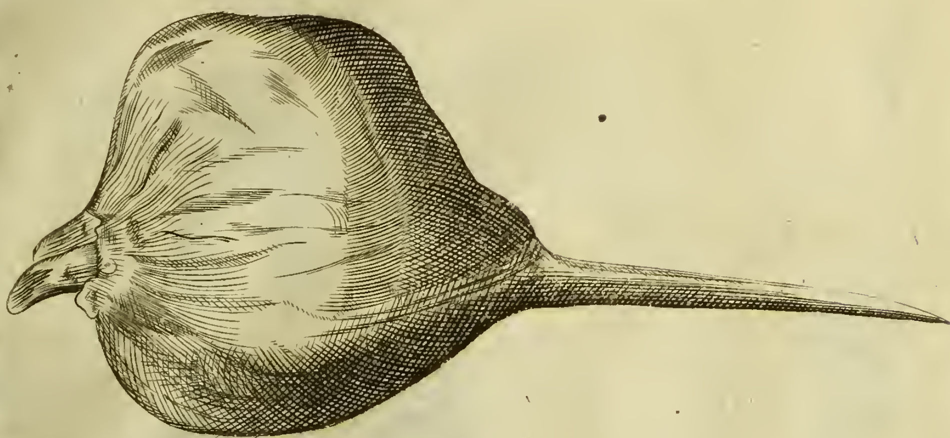

FIG. I

FIG. III.

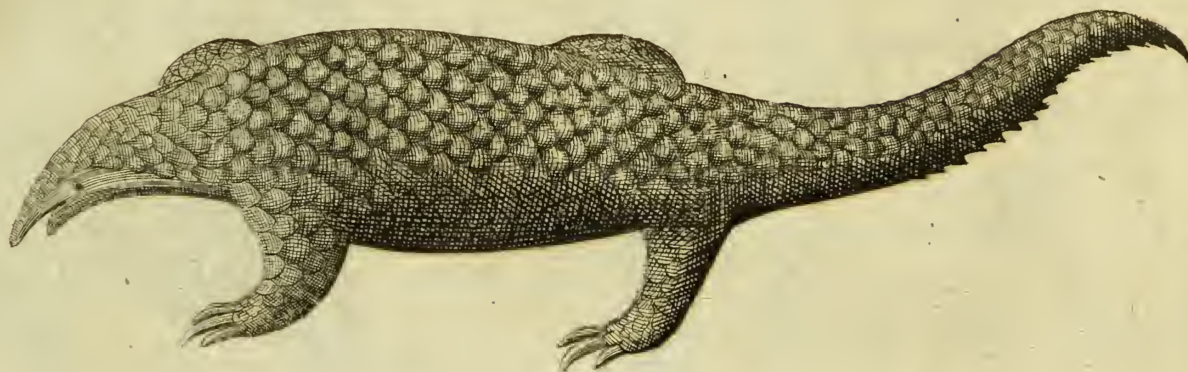

FIG. IV. p. 8

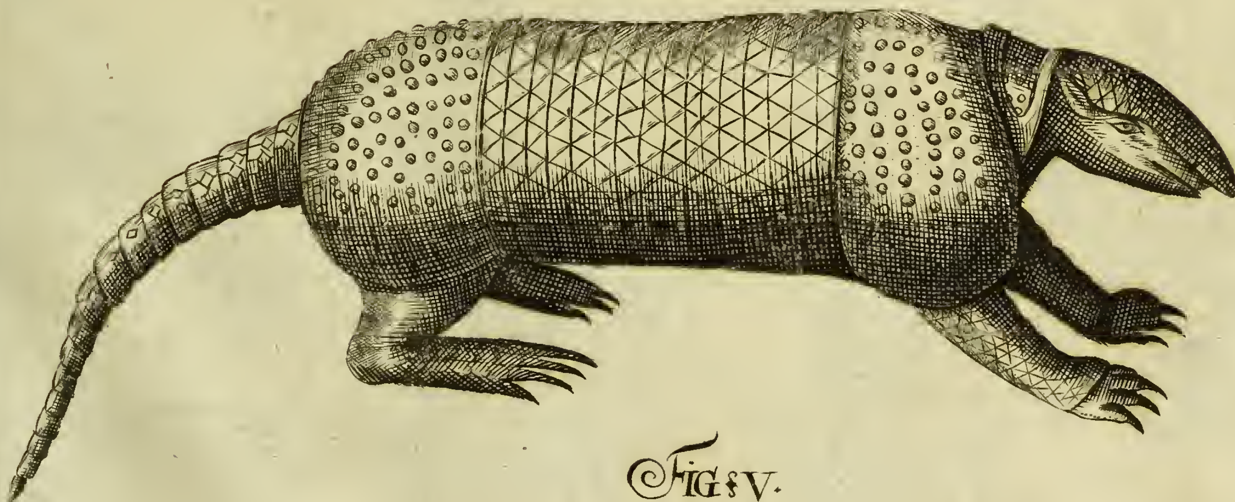
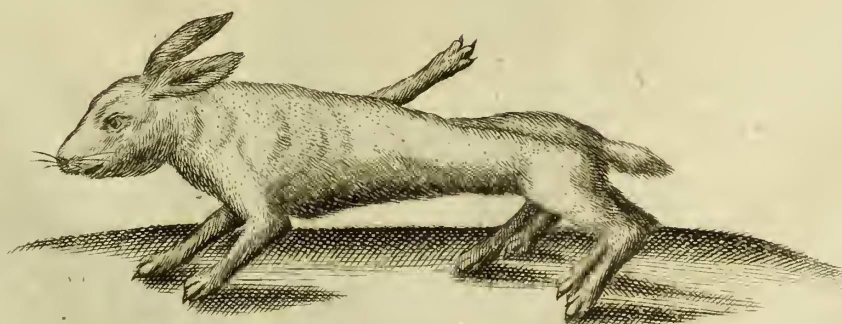
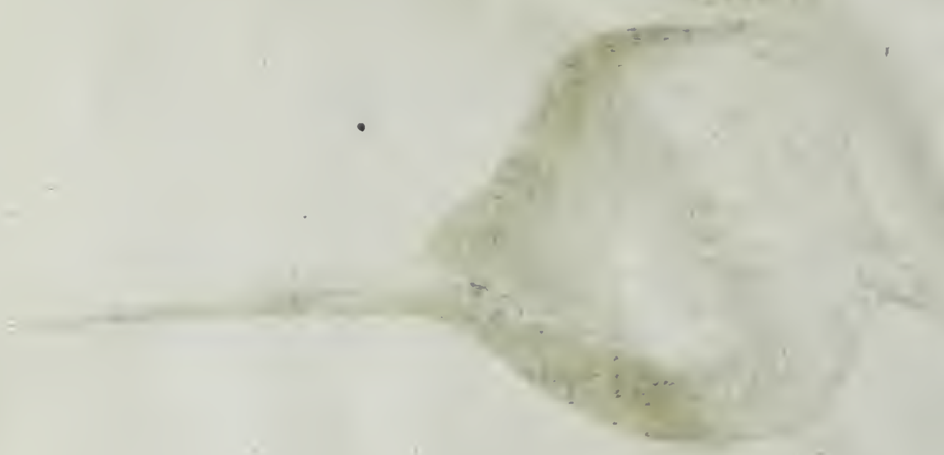

FIG. V.

TAB · X,

FIG · II ·

FIG · I, p. 26

IENS
HAMERS
HOLT ER
IF KONGE
ARBEDT
EN TIR

TAB. XI.

FIG. I.

FIG. II. pag. 1.

TAB. IX
Ihiob
Cabelou
günnele
Sig Jo

ORNAMENTA ABSOLONIS HUIDE.
FIG. I.
FIG. II.
FIG. III.
FIG. IV.
FIG. V.
FIG. V.
FIG. VI.
FIG. VII.
FIG. VIII.
FIG. X.
FIG. XI.
FIG. XII.

TAB. XIIII.

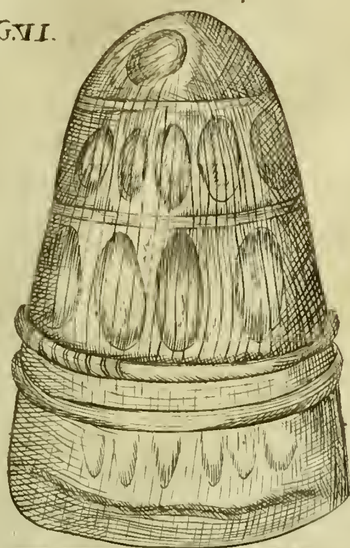

Fig. I.

Fig. II.

Fig. III.

Fig. IV.

Fig. V.

Fig. VI.

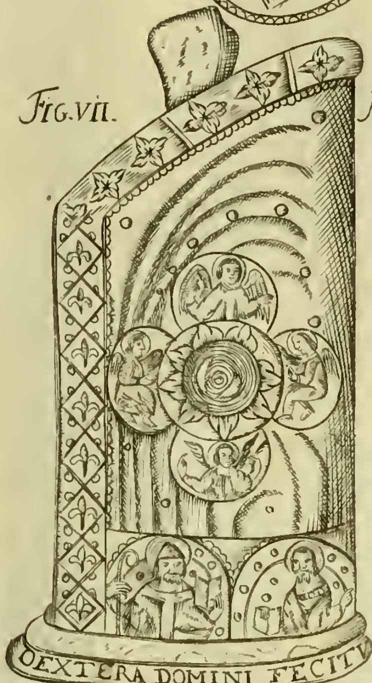
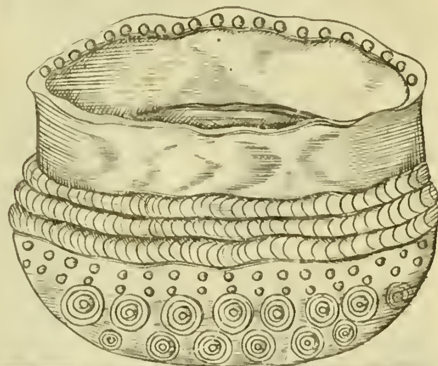

Fig. VII.

Fig. VIII.

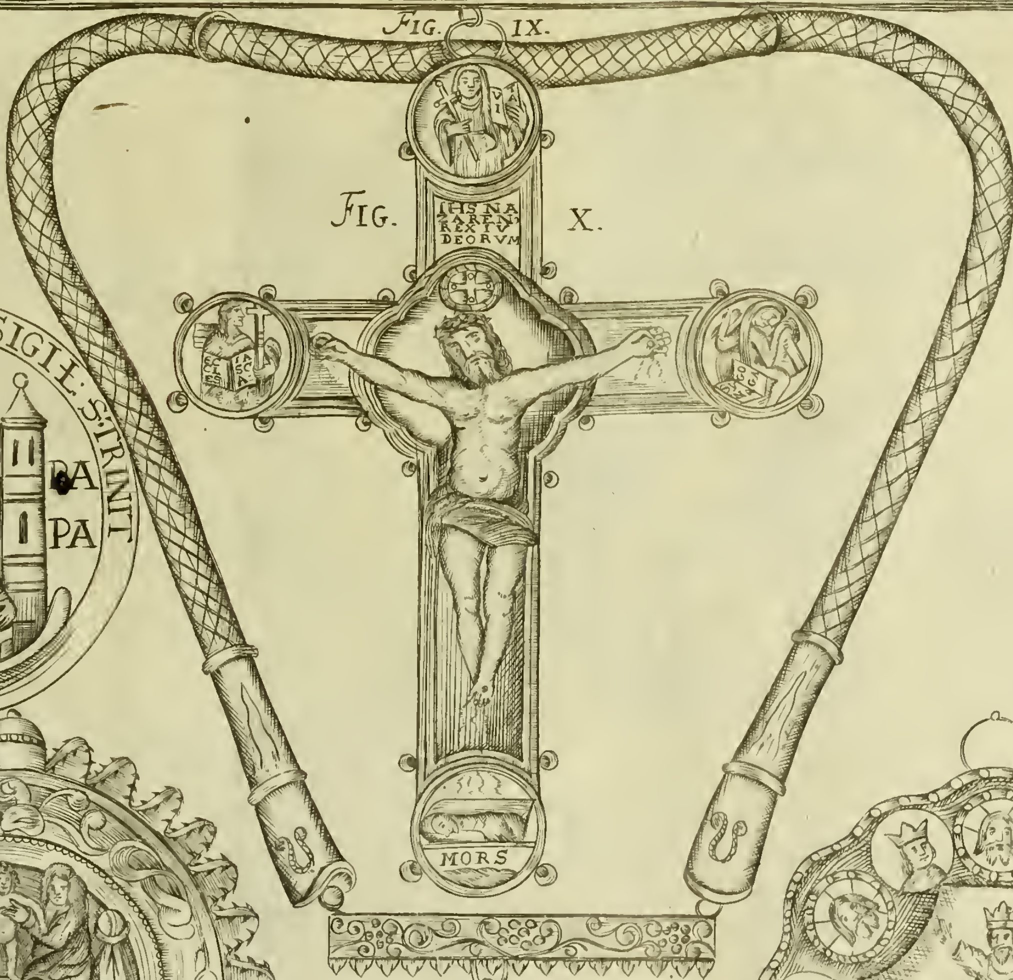

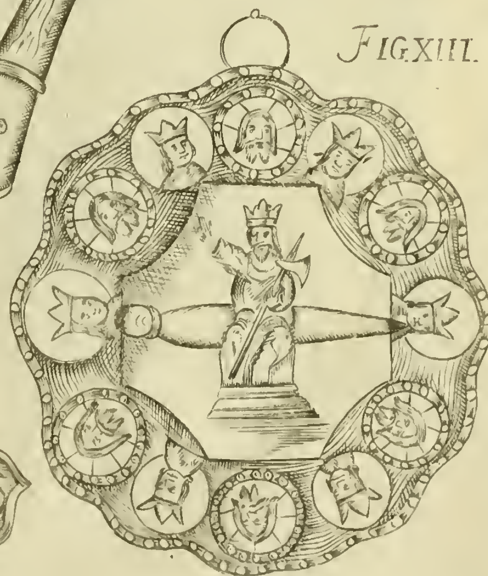
Fig. IX.

Fig. X.

Fig. XI.

Fig. XII.

Fig. XIII.

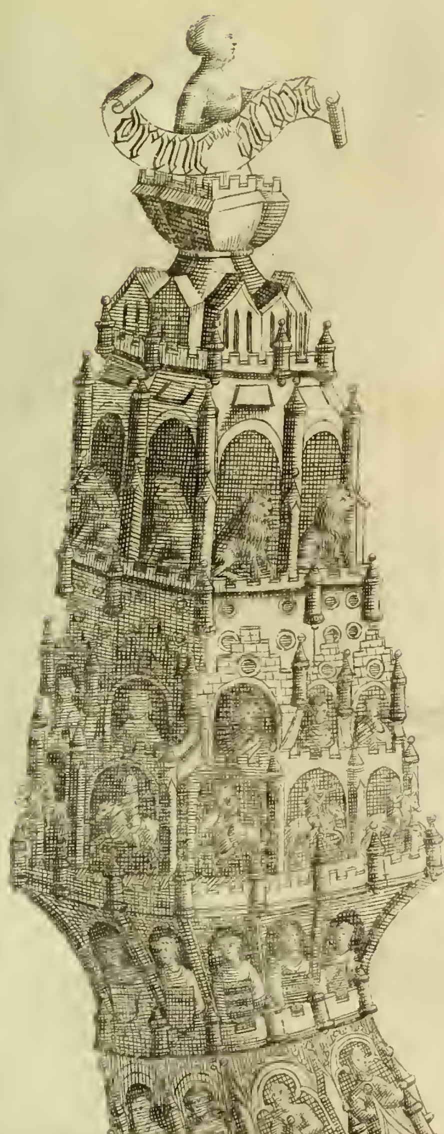

Facies posterior. Facies posterior. Facies anterior.

TAB. XV.
Cornu Aureum.
Danicum.

Cornu C

XVII

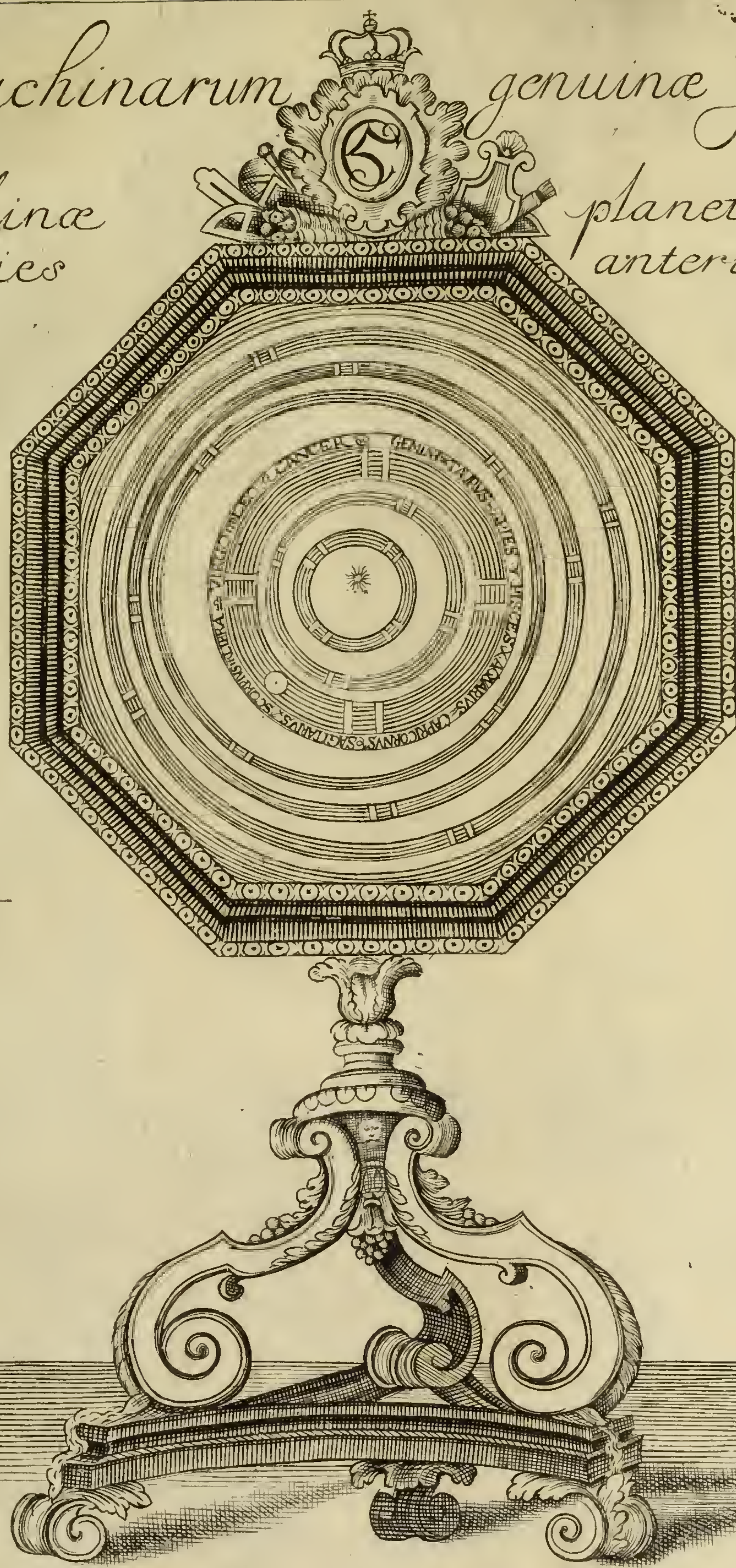

Facies posterior. Facies posterior. Facies anterior.

Cornu Oldenburgicum.
memento
mei
o mater
dei

Machinarum genuinæ formæ TAB.XVII.

machinæ planetarum facies anterior.

Mach: planet: Machinæ eclipsium.

facies posterior.

facies posterior.

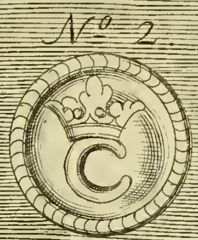

facies anterior.

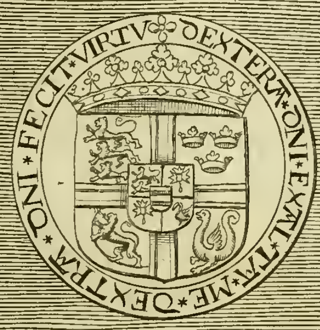
N.º 1.

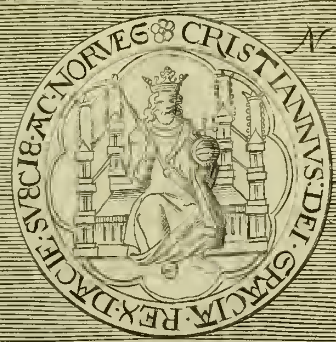

N.º 2.

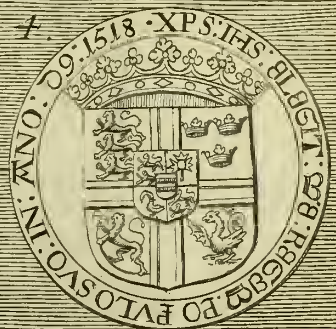

N.º 3.

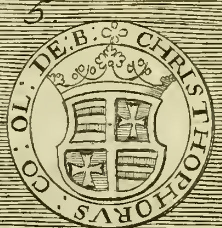
N.º 4.

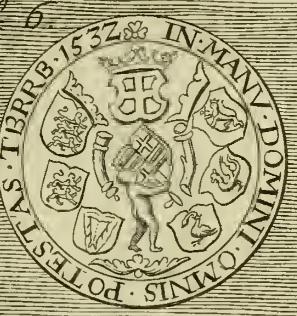
N.º 5.

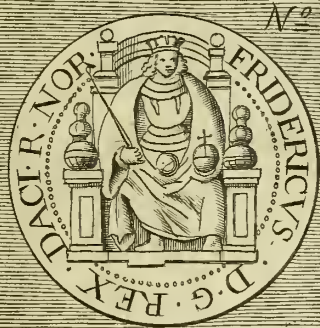

N.º 6.

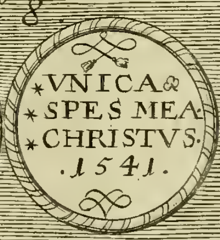
N.º 7.

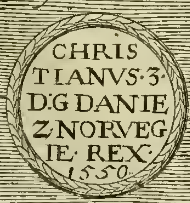

N.º 8.

N.º 9.

N.º 10.

N.º 11.

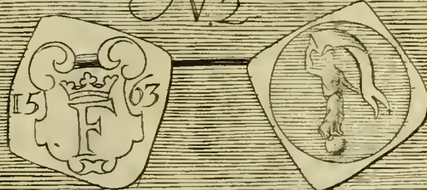
N.º 12.

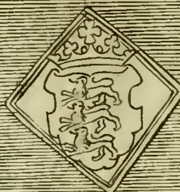

N.1
FRIDERICVS Z. D.G. DANIE

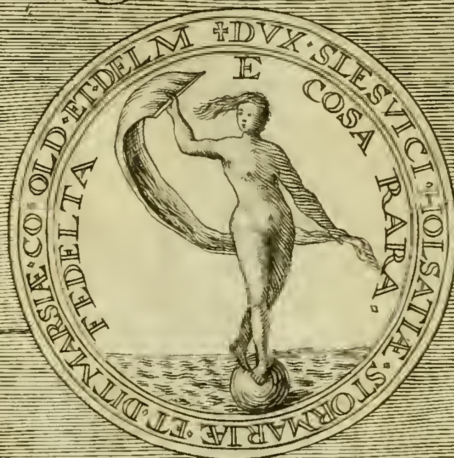

+ NORWEGIE SLAVO: GOTOR: Q: REX
III
MARCK
DANSKE
LXIII

N.2
15 F 63

N.4
I
DOG
KATE
1564

N.3
1564 + FRIDERICVS II DANIÆ NORVEGIÆ VANDALOR. GOTHORVM QVE REX.

N.3
+ DVX SLESVICI HOLSATIÆ STORMARIÆ ET DITMARSIÆ CO. OLD. ET DELM
E
COSA RARA
FEDELTA

N.5
I.
GOLT
KRONE
1564

N.6
FRIDERICVS Z DEI GRACIA DANIE NORVE SCLA GORE
1565

ANNO
F

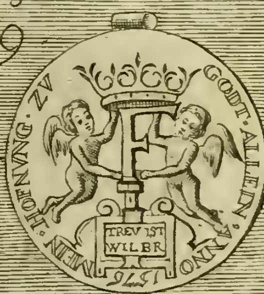

N.7
FRIDERICVS Z. D.G. DAN. NOR. SLA. GOT. REX

TREW IST
WILDBRAT
1567

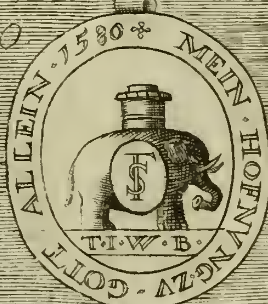

N.8
FRIDERICVS Z D.G. DAN. NOR. SLA. GOT. REX

1567
DOM. Foeli-
citante Daniele
Supremo Du-
ce Et Francis: Brockenhusio
Primario Peditu Exer
Novemb 564
Bombardis
Fortitudine Profligatis
Westerholweg
gustia Et Hostium Propugnaculis
Transitu Difficill Ferro Aperuit
Mens: 2 Dies 14 Tandem
Expugnatis
Profligatis Vastatis Civitalib Et
24 Ianu Rediit Per Aliam Viam
Osterholweg Pari Difficultate Impe-
Inde Hostium
Supremo Duce cu 6 Equitu Præ
fectis Multis Nobilib Torme
Captis Salvus
Rediit in Dania
15 14 Feb 69

N.9
FRIDERICVS Z D.G. DAN. NOR. SLA. GOTO. REX

MEIN HOFNVNG ZV GODT ALLEIN ANNO 1579
F
TREW IST
WILBR

N.10
FRIDERICVS Z. D.G. REX DANIE NOR. Z.

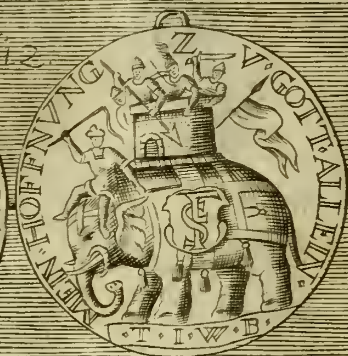

1580 MEIN HOFNVNG ZV GOTT ALLEIN
T.I.W.B.

N.11
FRIDERICVS Z. D.G. DANIE Z. REX

1580 MEIN HOFFNVNG ZV GODT ALLEIN
T.I.W.B.

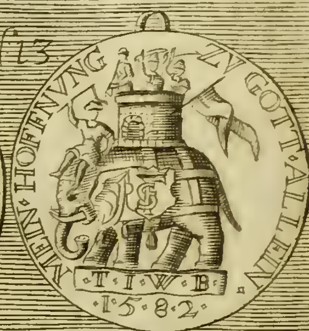
N°12.

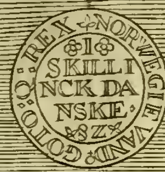
N°13.

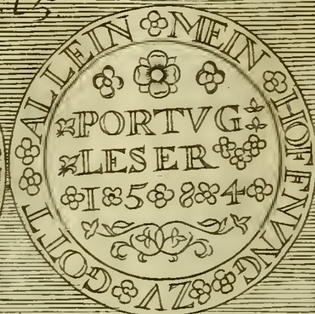
N°14.

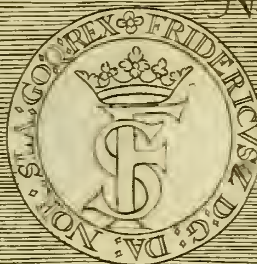

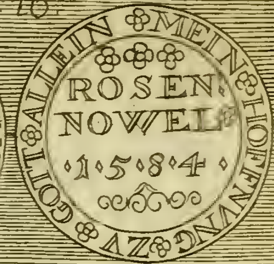
N°15.

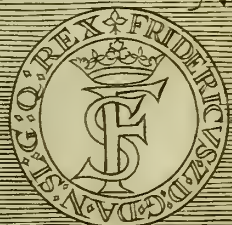

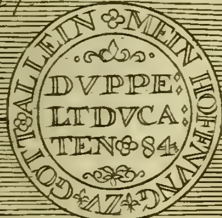
N°16.

N°17.

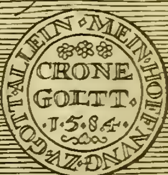
N°18.

N°19.

N°20.

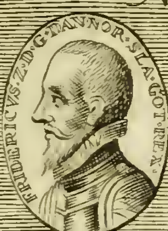

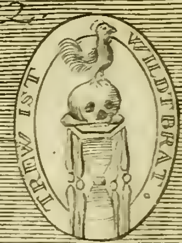
N°21.

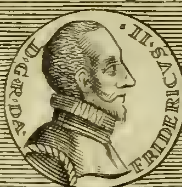

N°22.

N°23.

N°24.

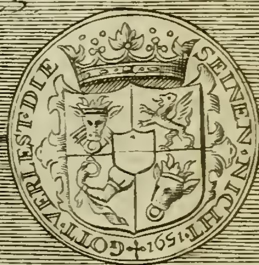

N°26.

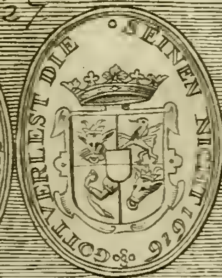
N°25.

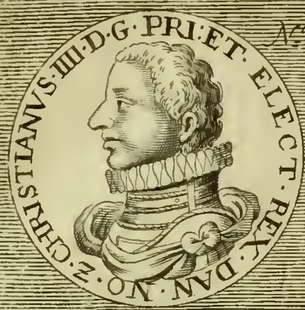

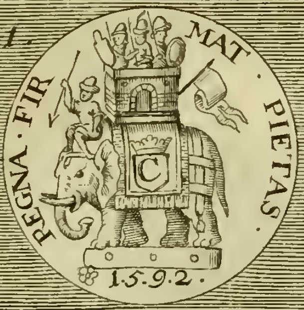
N°27.

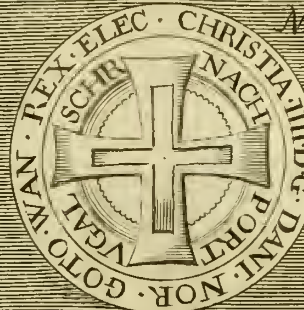

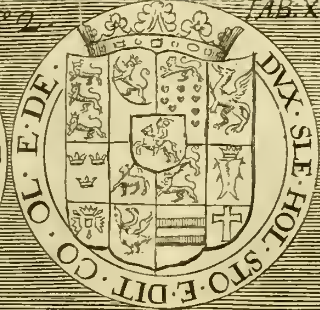
N° 1.

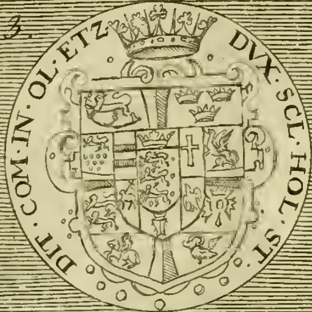
N° 2.

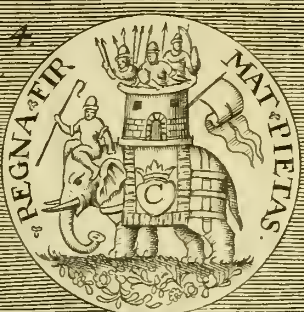
N° 3.

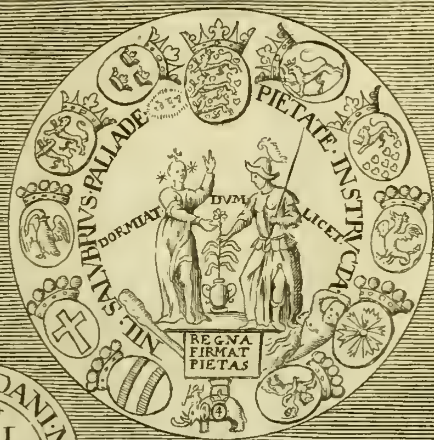
N° 4.

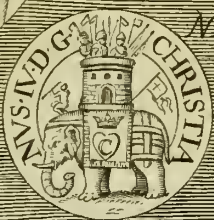

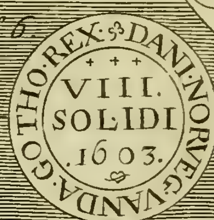
N° 5.

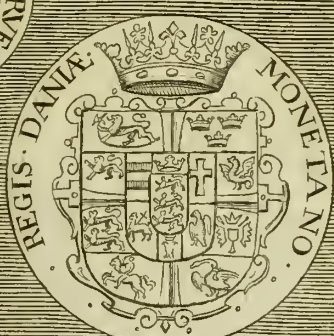
N° 6.

N° 7.

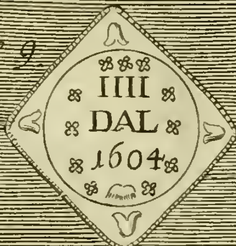
N° 8.

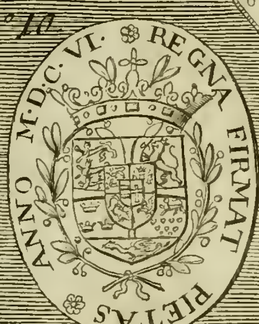
N° 9.

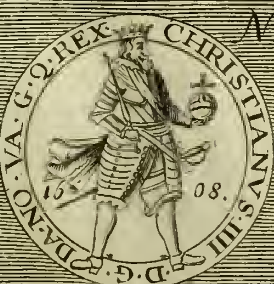

N° 10.

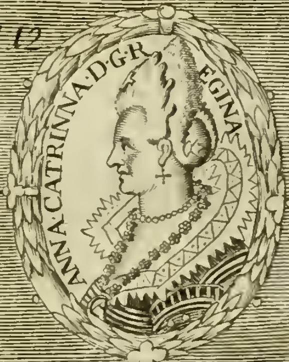
N° 11.

N° 12.

N°. 13.

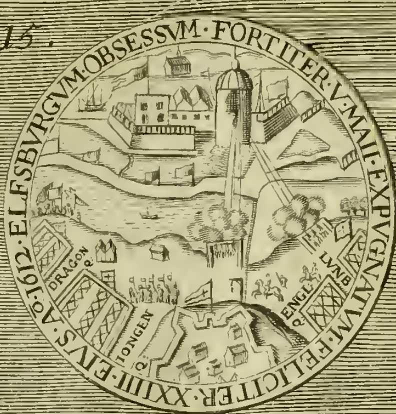
N°. 14.

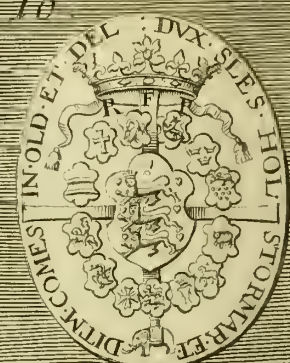
N°. 15.

N°. 16.

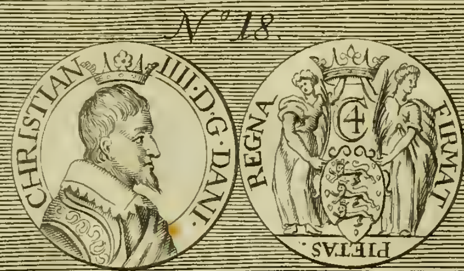

N°. 17.

N°. 18.

N°. 19.

N°. 20.

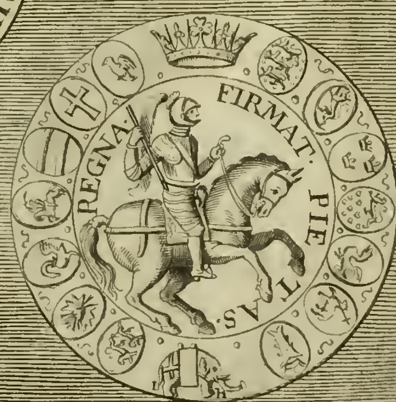
N°. 21.

N°. 22.

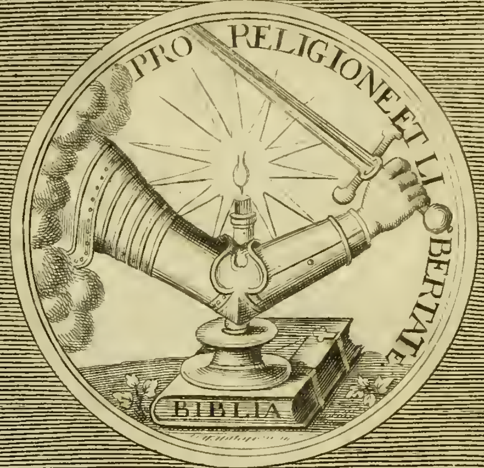

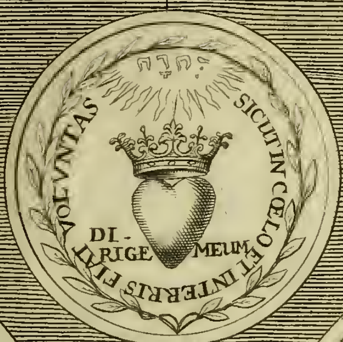

N° 24. N° 26. N° 24. TAB. XXIII.

N° 25.

FRUSTRATE
OPPONIS, FRÆNANDE
CABALLE, LEONI,
ALBUS ERAS, RUBEUS
SIMODO PERGIS, ERIS.

f. 83

N° 23.

N° 27. N° 27.

N° 28.

N°29.

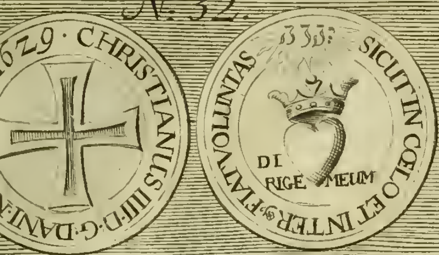
N°30.

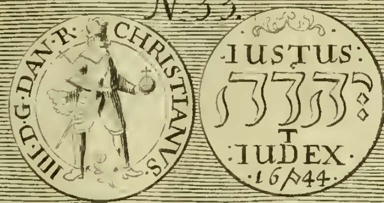
N°31.

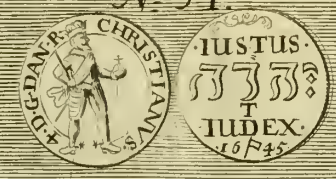
N°32.

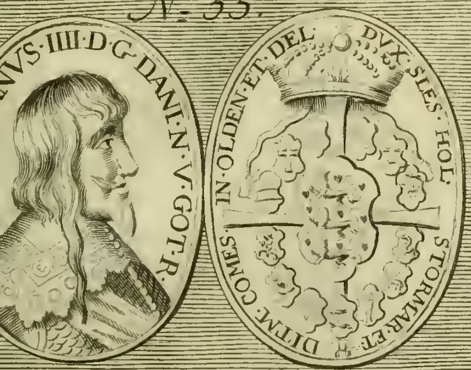
N°33.

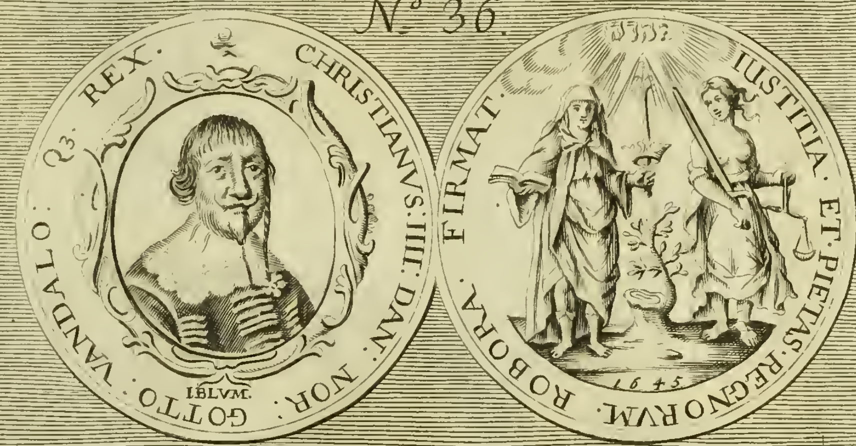
N°34.

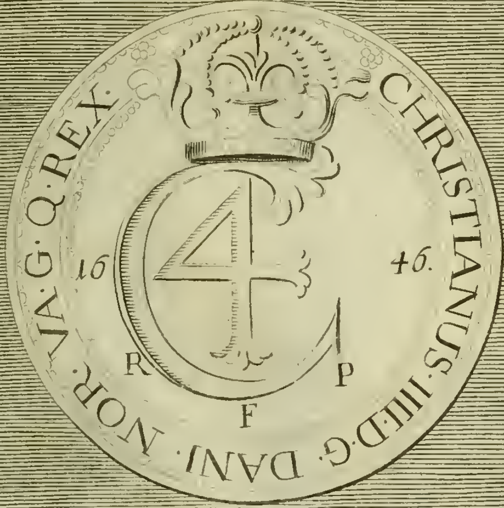
N°35.

N°36.

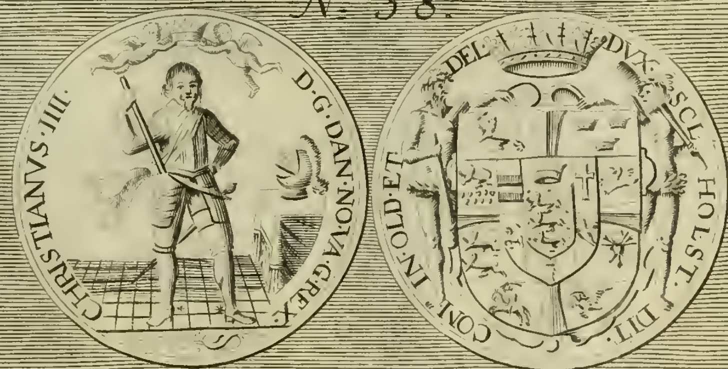

N°37.

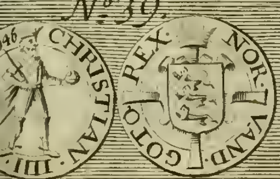

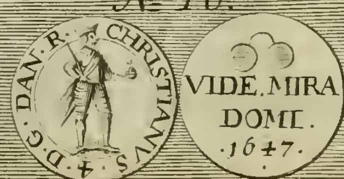
N°38.

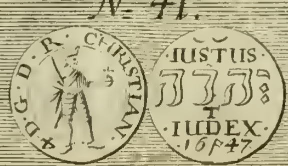
N°39.

N°40.

N°41.

N°42.

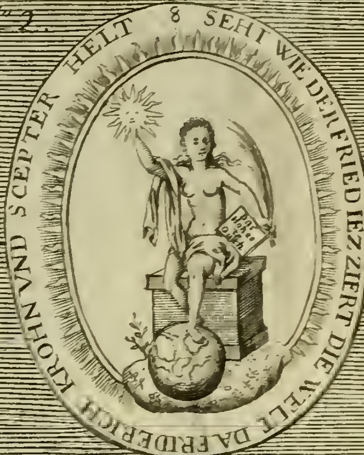

N° 1.

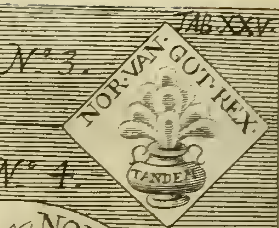
N° 2.

N° 3.

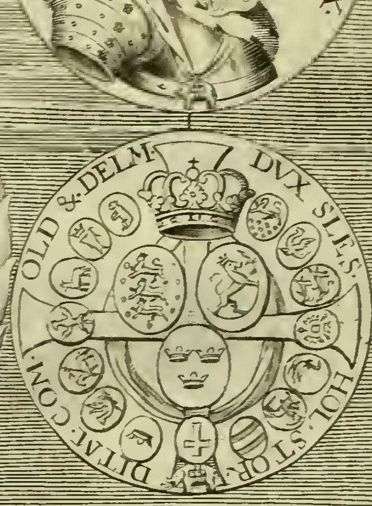

N° 4.

N° 5.

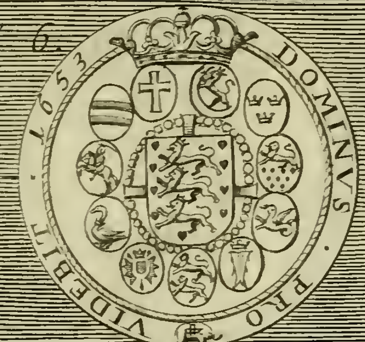

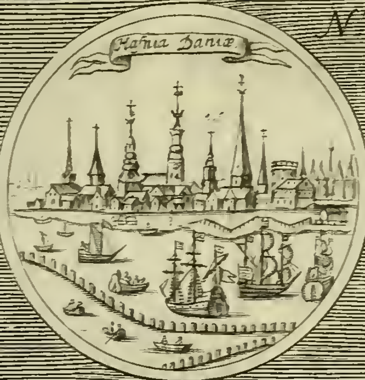

N° 6.

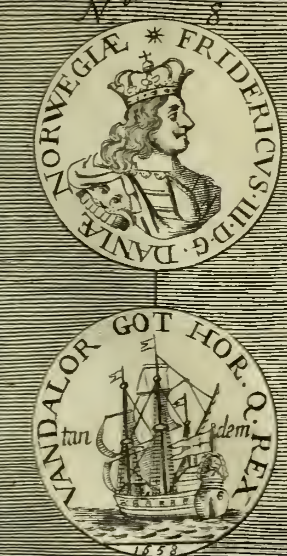

N° 7.

N° 8.

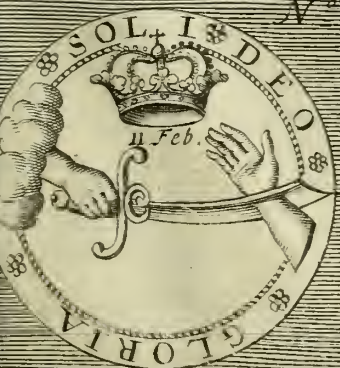

N° 10.

MAGNANIMIS,
PRETIO QUOS VIS
VEL SUSCITAT ASTUS
IAM DEBELLATIS,
UNDIQVE TUTUS
ERO.
XIV NOVEMB:
MDCLIX.

N° 9.

N° 11.

FRIDERICUS III. DEI. GRATIA. DANIÆ. NORVEGIÆ. VANDALORUM. GOTTORUM. REX.

N.o 12.
DUX. SLESVICI. HOLSATIÆ. STORMARIÆ. ET. DITMARSIÆ. COMES. IN. OLDENBURG. ET. DELMENHORST

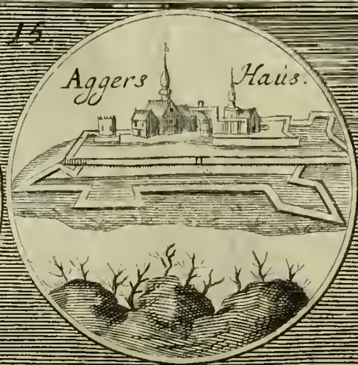

cum
IPSO.ERO.IN.
ANGUSTIA ERUAM
EUM ET HONORE
AFFICIAM EUM
91 Psalm 15.

N.o 13.
POST
AMAGRIAM VINDICATAM
DIE 10 OCTOB. A.o 1658.
HAFNIAM LIBERATAM AB HOSTILI
OBSIDIONE DIE 30 OCTOB. EIUSD. ANNI,
ASSULTU DIE 11 FEBR. 1659.
FIONIAM RECUPERATAM
DIE 14 NOV: EIUSDEM ANNI,
PACEM SUBIECTIS REDDITAM
DIE 27 MAY 1660.
FRIDERICO TERTIO
DANIÆ ET NORV REGI DOMUIq; REGIÆ,
QUOD HÆREDITARIO et ABSOLUTO MONARCHÆ
DEBETUR, PRÆSTITIUM est HOMAGIUM
HAFNIÆ 19. OCTOB. A. EIUSDEM,
ELAPSIS A PRIORI HOMAGIO AN
NIS: 12. MENSIB. 3. DIEB. 13
IN PERPETUAM REI
MEMORIAM

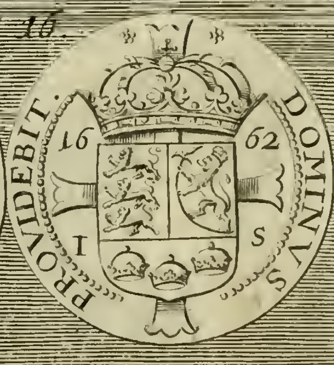

FRIDERICUS. TERTIUS. EX. DOMO. OLDENB. DANIÆ. ET. NORVEG. REX. ELECTITIUS. OCTAVUS. HÆREDIT. PRIMUS.
Dominus Providebit.

N.o 14.
REGES ELECTITII EX DOMO OLDENBURGICA DANIÆ ET NORVEGIÆ
PSAL. 112.
SEMEN TIMENTIUM
DEUM POTENS ERIT
IN TERRA.

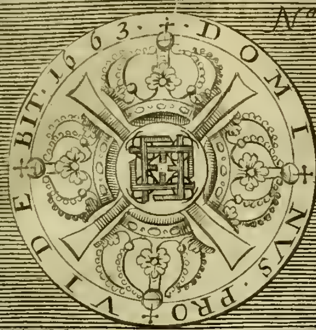

N.o 15.
FRIDERICUS. III. D.G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX.

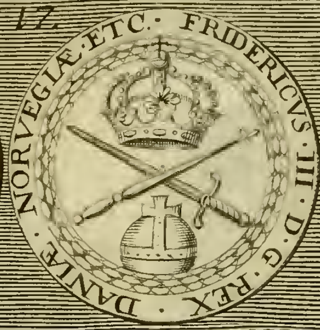

Aggers Haus.

N.o 16.
FRID. III. D. G. REX. DAN. NOR. VAN. GOT.

DOMINVS PROVIDEBIT
16 62
I S

Nº 17.

Nº 18.

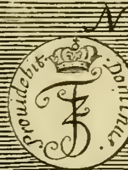

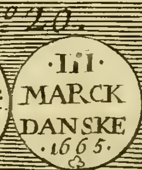
Nº 19

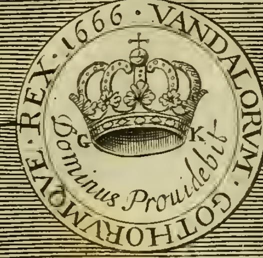
Nº 20.

Nº 21.

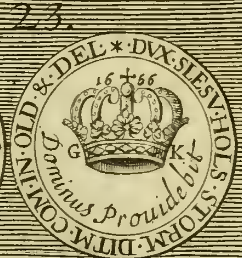

Nº 22.

Nº 23.

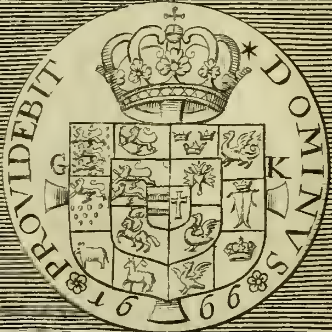

Nº 24.

Nº 25.

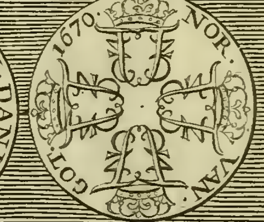
Nº 26.

Nº 27.

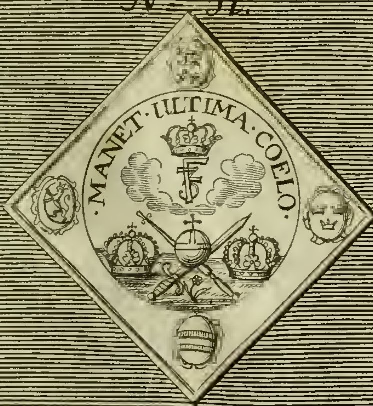

Nº 28.

Nº 31.

29.

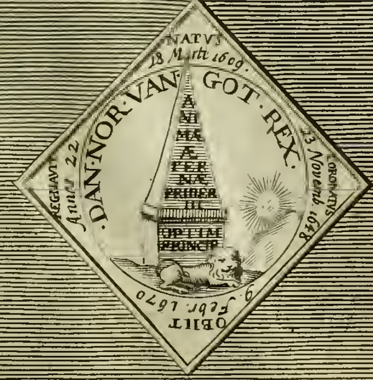

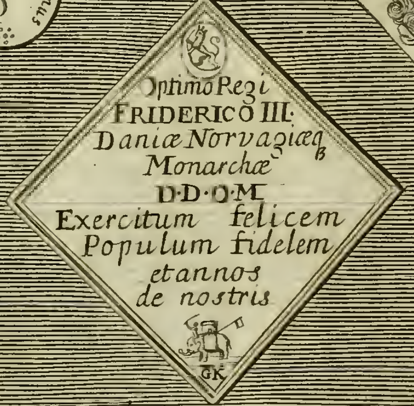
30.

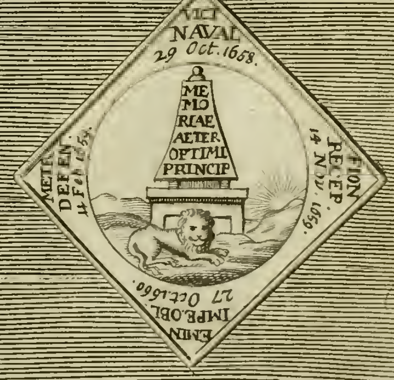

Nº 32.

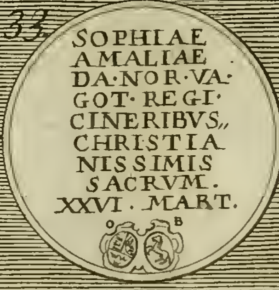

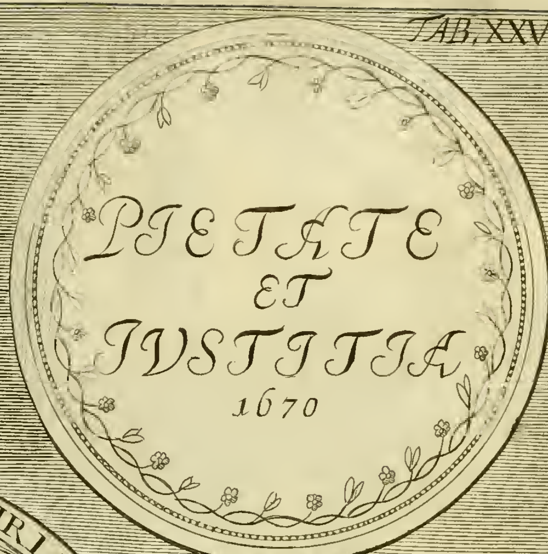
Nº 33.

N°. 1.

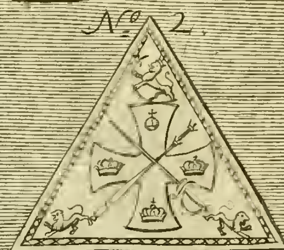

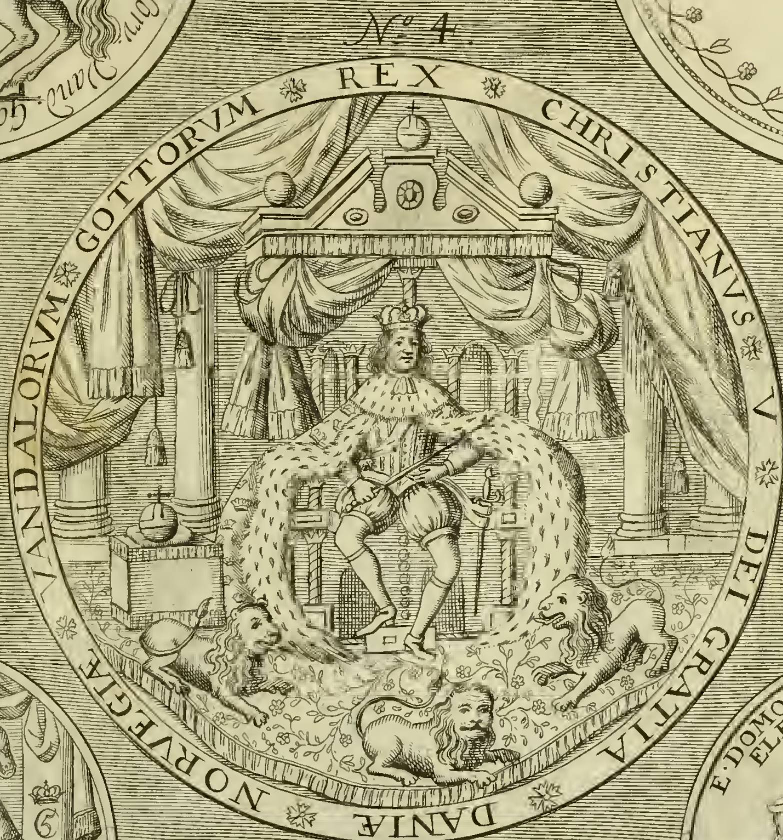
N°. 4.

N°. 2.

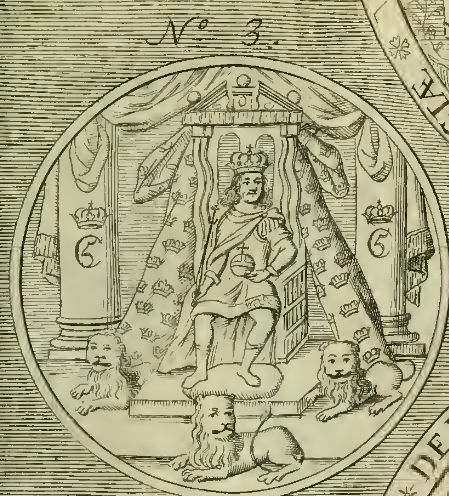

N°. 2.

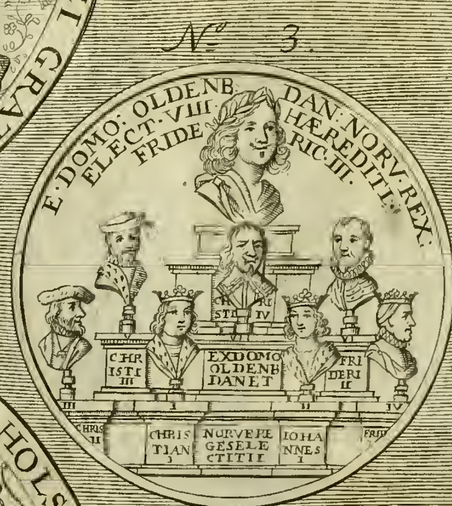

N°. 3.

N°. 3.

N°. 5.

N°. 5.

N°. 6.

N° 8.

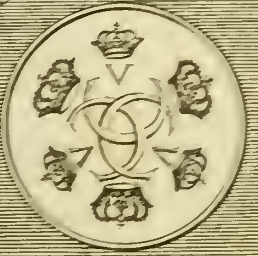

N° 7.

N° 9.

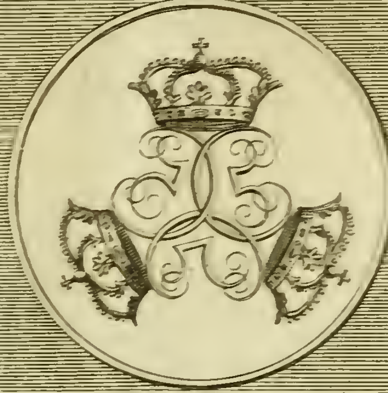

N° 10.

N° 11.

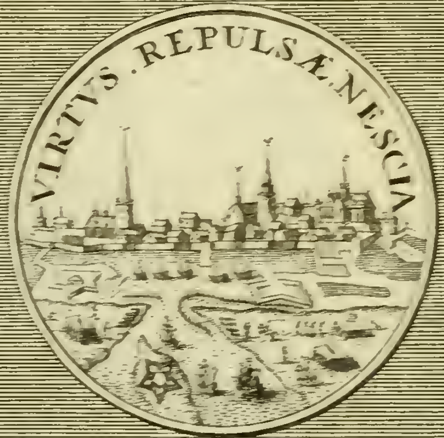
N° 13.

N° 12.

N° 14.

N° 15.

N° 16.

N° 17.

NUMINIS AUSPICIIS
FELICI SUB REGIMINE
SERENISSIMI & POTENTISSIMI PRINCI
AC DOMINI DOMINI

Dies Salutis

Dicent posteris

REGIS DANIÆ NORVEGIÆ VANDALORVM GOTH. DUCIS
SCHLES. HOLSAT. STORM. & DITMAR. COMITIS IN OLDEN-
BORG & DELMENHORST TER HOSTILI CLASSE I. SVB ÖLAN-
DIA II. PROPE LANGELANDIAM III. IN SINV IVXTA COAGI-
VM PROFLIGATA & VNDECIM PRIMI ORDINIS NAVI-
BVS BELLICIS CVM OMNI APPARATV INTERCEPTIS
CORONA HÆC.

COMPARATA
EST.

N.o 19.

N.o 19.

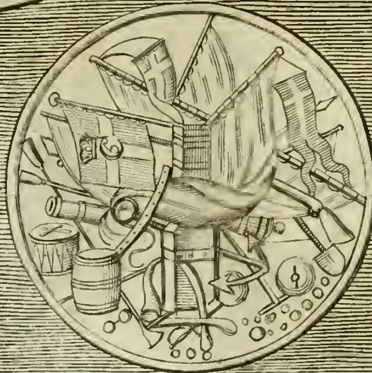

SIC CODANI TURBAS CONCILIASSE IUVAT.
I IULII ANNO 1677.

N.o 20.

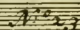

Tab. XXXI.

N.° 21

DN. NICOL. IVEL. EQ. R.D. ARCHITHAL

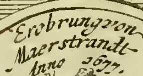
PRAELIVM INTER CLASSES CHRIST V ET CAR XI. I. IVL. MDCLXXVII
DN. NICOL. IVEL ET HENR. HORN DVC.

N.° 22

VL. FR. GVLDENL. D.C.L. PROR. NOMARESC

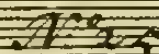
Eroberung von Maerstrandt Anno 1677

N.° 23

QVOT
TUA REX
INGENS
PENSABVNT
FACTA
CORONAE.
MDCLXXVII
CS

N.° 24

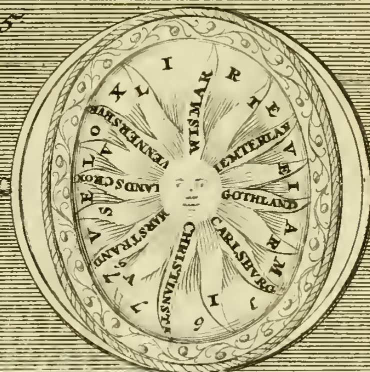
RVGIA
RECEPTA
XIII SEPT
MDCLXXVIII

VOLITABIT FAMA PER ORBEM.

N.° 25

NON EST MAIO C RIBVS IMPAR

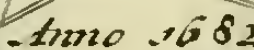
WISMAR
FEMERLAN
GOTHLAND
LANDSCROON
CARLSBURG
CHRISTIANSTAD
MARSTRAND

N.° 26

CHRISTIAN V. D.G. REX DAN.

FRIDERICKS BERG: I. GVINEA.
Anno 1682.
G. S.

N.° 27

ERTHOLMIA
ante piscatorum famula
nunc arbitra Codani maris
ante inhospita scopulis abrupta cautibus
nunc
Anno MDCLXXXIV *ausu plus quam Herculeo*
CHRISTIANI QVINTI
August. Daniae Norwegiaeq. Monarchae
tutela. Balthis, asylum negotiantium
regnorum gloria.
ex castello saxeo arcet hostilia
amicos placide receptat
posthac
CHRISTIANSOË

Defendit et auget

FLECTIT FLECTIT AD OBSEQVIUM CAUTES ET PECTORA

medius iam portus in undis

N° 28.

NEC CVI NEC MIHI

N° 29.

CHRISTIANVS.V.D.G.REX.DANI.E.NORVE.

N° 30.

C.V.R.

D.N.V.G.

DAN. NOR. REX.

N° 31.

MAGNVS.INSTAVRATOR.PATRIÆ

OCTAVA DO LVX. SEPTIMA. REDDITVR. ARÆ. SIDERA SPONDENT.

N° 32.

TALE IVBAR TOT ET ANNOS

VOT

V.F.G.L.CON

EXACTIS TRIBVS IMPERII LVSTRIS

ANNIVER.
SACRA.
CHRISTIA.
V.
PI. AVG. P.P.
ANN.COMP.XXXIX.
XV. APRIL.
MDCLXXXV.

N° 33.

ADVENT. AVGVST.

MDCLXXXV

REGIS
ET
OMNIA
REGI

V.F.C.L.P.

N° 34.

CHRISTIANO
V
P.AV. P.P.
NORVEGIAM
LVSTRANTI
MDCLXXXV

AVGET PRAESENTIA FAMAM

N° 35.

SALVO
CHRISTIAN
V
NORVEGIA
FELIX
MDCLXXXV

N° 36.

C.V.R.

D.N.V.G.

TERRA MARIQ
1685

N° 37.

DORAETTILA LVSTRAVIT

MDCLXXXV

N° 38.

CHRISTIANO
V
NORWEGIAM
ILLVSTRAV
A
MDCLXXXV

N° 39.

C.V.R.

D.N.V.G.

IN MEMORIAM

1685

N° 40.

NORVEGIA
LVSTRATA
A
CHRISTIANO
V.
P.AV G.P.P
MDCLXXXV

TERRA MARIQ

N° 41.

DAN. NOR. REX.

CORRO BORAT. LABOR ANTEM

N° 42.

IN GRATI RECEP.

MDCLXXXV

N° 43.

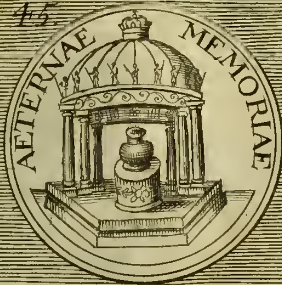
VIVAT CHRIST V. ARB. MAR. BAL

ADVENT.
AVGVST.
MDCLXXXVII

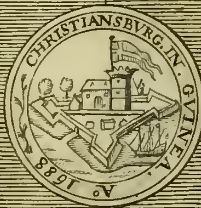
N° 44.

N° 45.

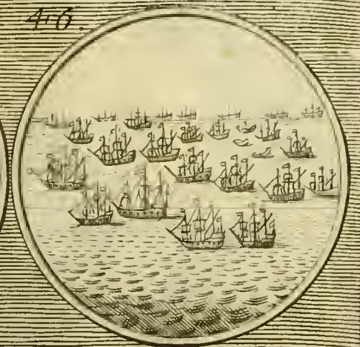

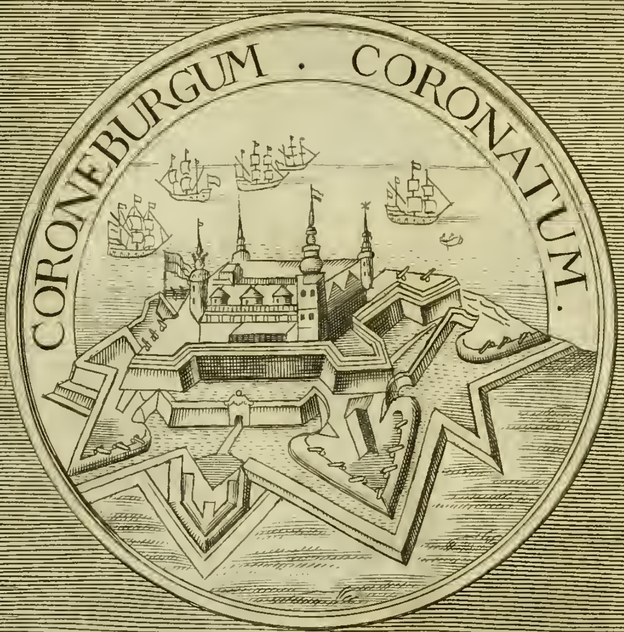
N° 46.

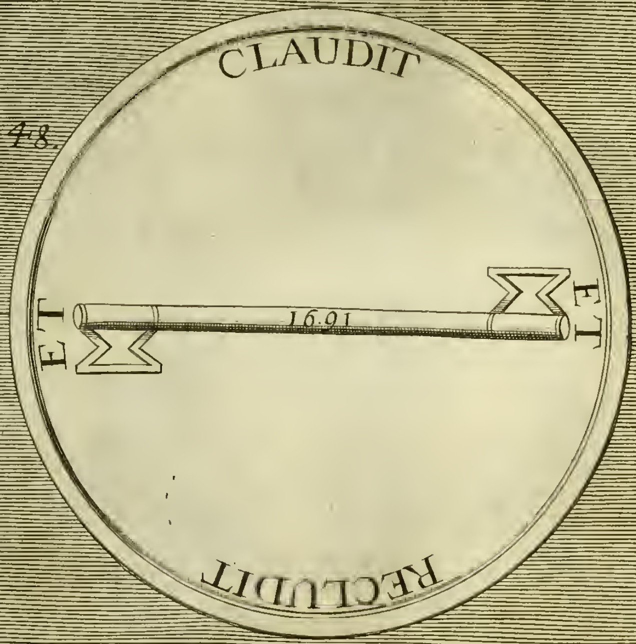
N° 47.

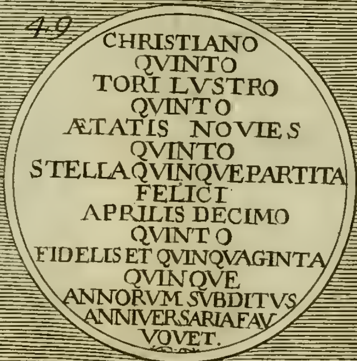
N° 48.

N° 49.

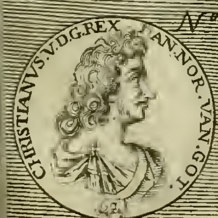

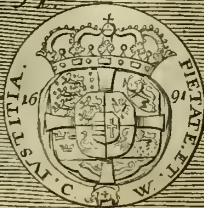
N° 50.

N° 51.

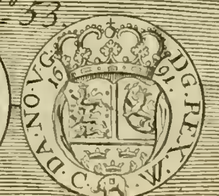
N° 52.

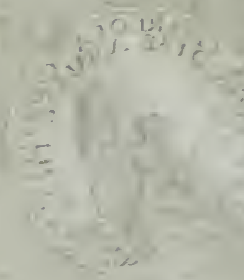

N° 53.

TAB. XXXIV.

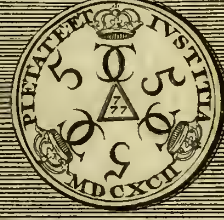

CHRISTIANVS. V. D. G. REX. DAN. NOR. VAN. GOT.
BART. MEIER.

N° 54
1692 ✠ SIC STANT CONSPICUÆ REGALI IN SE DE CARINÆ ✠ ET BENE MUNITI CASTELLA NATANTIA REGNI
HIS DUCIBUS
EXOD. XIV.
NEC. IRRITANTES.
NEC. IRRITANDÆ.

56

DE NOSTRIS DET DEUS ANNOS
VOTA REGNO RUM
XV. APRILIS
1693

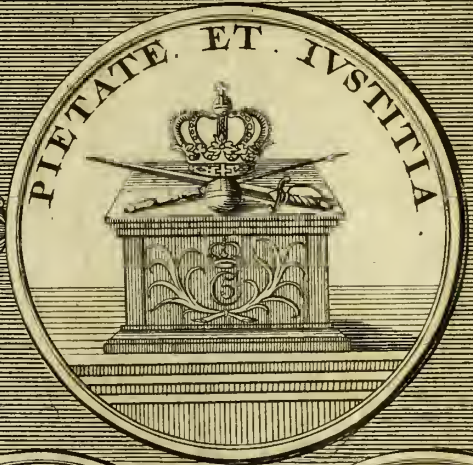

N° 55
CHRIST. V. D. G. DAN. NOV. G. REX.
A. MEIBUS F.

PIETATE ET IUSTITIA
7 77
MDCXCII

57
CHRISTIANVS. V. D. G. REX. DAN. ET NORVE.

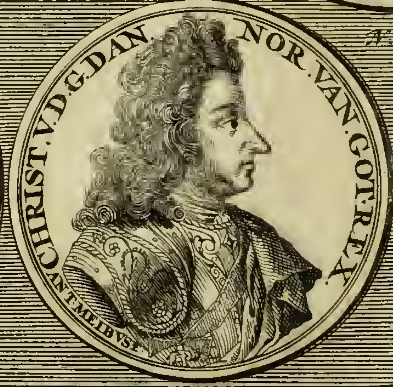

CHRISTIANVS. V. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX.
ANT. MEIBUS. F.

N° 58
PIETATE. ET. IUSTITIA.

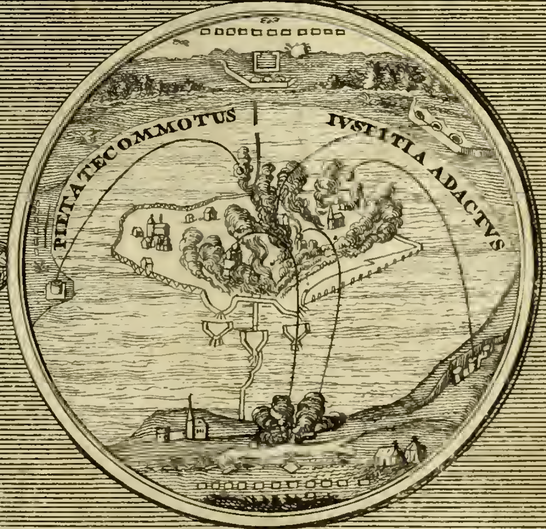

CHRISTIANVS. D. G. REX. DAN. NOR. VAN. GOT.
B. MEIER.

N° 59
PAX QUÆRITUR ARMIS
ANN. MDCLXXXXIII
MIVL

CHRIST. V. D. G. DAN. NOR. VAN. GOT. REX.
ANT. MEIBUS F.

N° 60
QUÆ SUSPECTA DIIS MERITO SUA DEJICIT ARMA
PAX. RAZEBURG
1693

PROVIDENTIÆ. CHR. V. P. F. A. P. P. OB SECURIT. CIRC. INF. SAX. RESTIT.
D. N. XV. APR. MDCXCIV.

N° 61
PIETATE COMMOTUS
IUSTITIA ADACTUS

No. 62

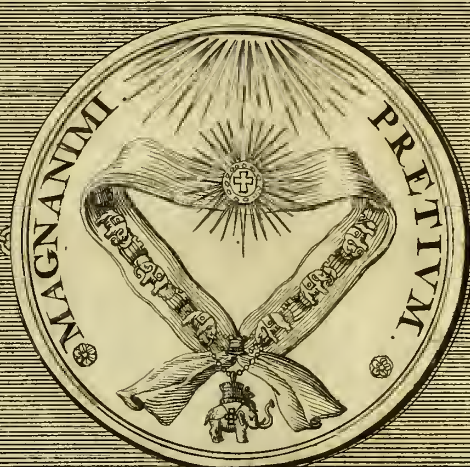
No. 63

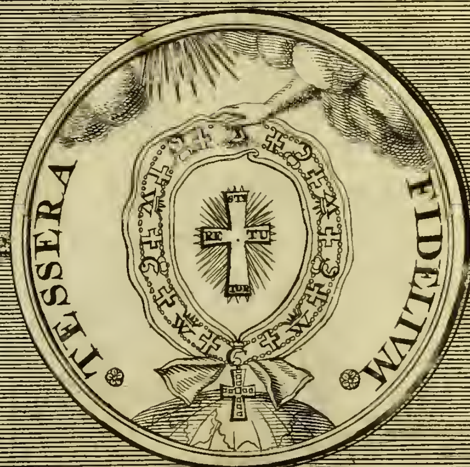
No. 64

No. 65

No. 67

No. 66

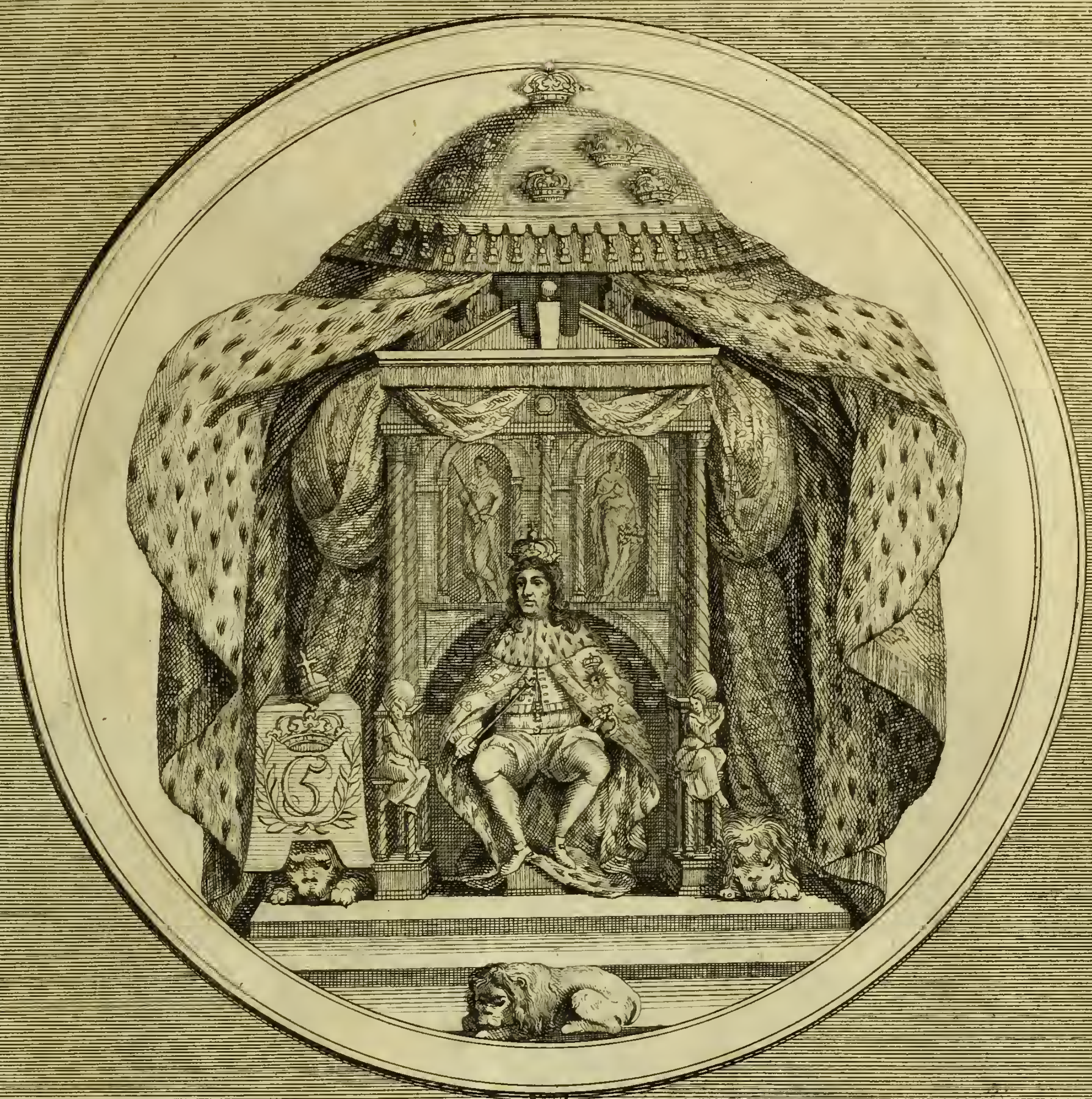

N.º 1.

CHRISTIANUS V.DEI GRATIA.
REX DANIÆ
ET NORVEGIÆ
VANDALORUM
GOTHORUM
DUX SCHLES
VIC HOLSA
TIÆ. STOR
MARIÆ. DIT
MARSIÆ. CO-
MES IN OLDEN.
BURGET DEL
MENHORST.

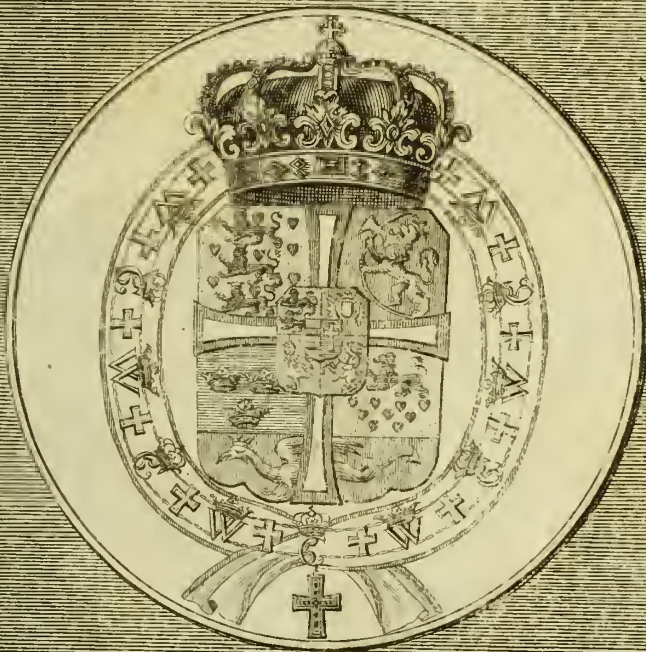

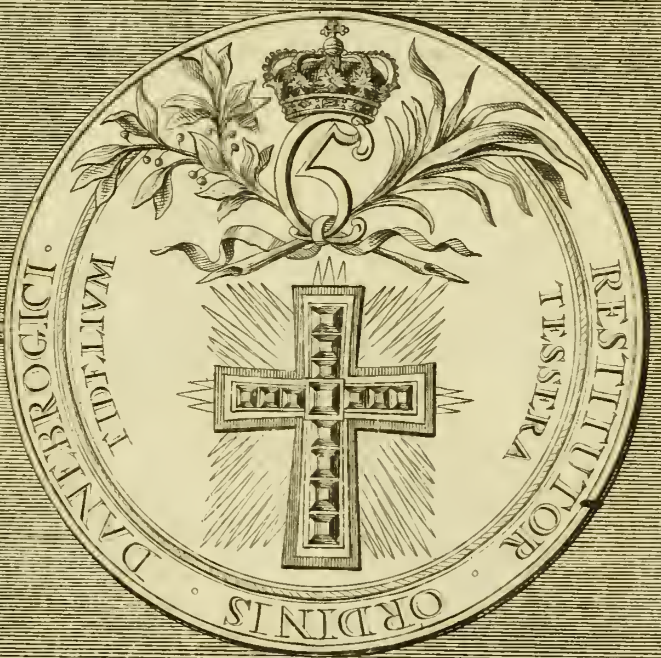
No. 2.

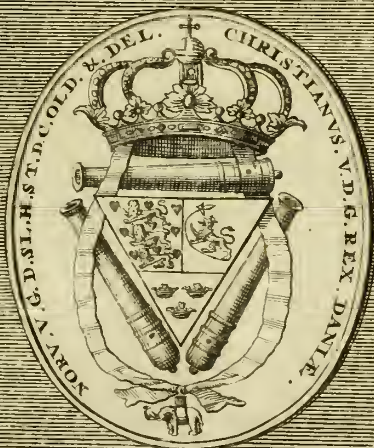

MAGNVM.SIGILLVM.NOBILISS.ORDINIS.ELEPHANTINI
MAGNANIMI.PRETIVM

No. 3.

RESTITUTOR · ORDINIS · DANEBROGICI ·
FIDELIUM
TESSERA

No. 4.

CHRISTIANVS.V.D.G.REX.DANIÆ.NORV.V.G.D.S.L.H.S.T.D.C.OLD.&.DEL.

Complete / [illegible]
Front + 37 plates
+ [illegible]